

RADAR **cecom**

**Vulneracions de
drets i discapacitat
física i/o orgànica**

Informe 2021 *2a edició*

 cecom

**Vulneracions de
drets i discapacitat
física i/o orgànica**

Informe 2021 *2a edició*

Edita:

Gran Via de les Corts Catalanes, 562, pral. 2a.
08011 Barcelona
Tel.: 93 451 55 50
ecom@ecom.cat
www.ecom.cat

Data d'edició: Juny 2022 - Segona edició

Coordinació d'edició: Inma Gómez

Equip de redacció: Enoc Cifuentes i Inma Gómez

Disseny i maquetació: Maria Baldrich *trajectes.cat*

Agraïments: A totes les persones que durant el 2021 han participat en els espais organitzats per ECOM i ens han transmès les seves vivències personals i a totes les àrees d'ECOM que han col·laborat en l'elaboració d'aquest informe.

Podeu descarregar aquest document en PDF al nostre web: **www.ecom.cat**

Aquesta publicació està subjecta a llicències Creative Commons

Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional.

Per a veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu:

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.es_ES

SUMARI

RADAR
Geocom

**Vulneracions de
drets i discapacitat
física i/o orgànica**

Informe 2021 *2a edició*

Presentació / 4

1

Qui som. La discapacitat des d'un model de dret.
La igualtat i la no discriminació

1.1

ecom Esborrem Barreres. Creem Oportunitats. / 6

1.2

La concepció de la discapacitat des d'un model de dret / 8

1.3

El principi d'igualtat i el dret a la no discriminació / 9

2

La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

2.1

○ La necessitat de visibilitzar les vulneracions de drets / 13

2.2

● Vulneració del **dret a l'accessibilitat** / 29

2.3

● Vulneració del **dret a la vida** / 44

2.4

● Vulneració del **dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat** / 52

2.5

● Vulneració del **dret a la mobilitat i al transport** / 67

2.6

● Vulneració del **dret a l'habitatge** / 83

2.7

● Vulneració del **dret a l'educació** / 96

2.8

● Vulneració del **dret a la salut** / 108

2.9

● Vulneració del **dret al treball** / 122

2.10

● Vulneració del **dret a un nivell de vida adequat i protecció social** / 136

2.11

● Vulneració del **dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives** / 150

2.12

● Vulneració del **dret a la participació a la vida política i pública** / 162

3

La infradenúncia i les seves causes / 168

4

L'impacte de la Covid-19 en els drets / 176

5

Conclusions / 180

6

Reptes i recomanacions / 193

7

Bibliografia i recursos d'interès / 199

PRESENTACIÓ

Albert Carbonell
President d'Ecom

La sortida de la pandèmia generada per la Covid-19 semblava que havia de ser l'inici d'una nova era, on les persones estiguéssim al centre. En plena emergència sanitària, es van vulnerar molts drets de les persones amb discapacitat. Per això, teníem l'esperança, que superant poc a poc aquesta pandèmia, es podria repensar la societat en la que vivim. Poc a poc **vam tornar a la normalitat i amb aquesta normalitat, van tornar les vulneracions habituals en alguns dels drets de les persones amb discapacitat.**

L'any 2021 va ser un any molt especial per ECOM perquè, a banda de celebrar el nostre 50è aniversari, vam presentar el primer **Informe de Vulneracions de Drets i Discapacitat física i/o orgànica.**

Vam presentar: **RADARECOM 2020.** Aquesta iniciativa va néixer per donar visibilitat a les vulneracions de drets -que des de la nostra entitat detectem durant l'any- i que afecten a les persones amb discapacitat física i/o orgànica. Persones que, tot i tenir els mateixos drets que la resta de la ciutadania, se senten agreujats degut a la seva discapacitat. A més, hem de tenir en compte que **la vulneració que pateix de manera directa una persona amb discapacitat té un impacte que també afecta de forma indirecta al seu nucli familiar o de convivència.**

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem per aconseguir una societat inclusiva i on poder fer efectiu l'exercici dels nostres drets. I per això, estem al costat de les persones per tal d'acompanyar-les, informar-les i empoderar-les perquè coneguin els seus drets i la manera de defensar-los.

Només eliminarem les vulneracions si posem el focus en elles i es treballa per buscar-hi solucions. A través d'un estudi sostingut en el temps, sabrem si anem pel bon camí.

Per això, aquest any repetim amb el **RADARECOM 2021** i ens confirma que els últims 12 mesos tampoc hem estat exempts de vulneracions.

Les finalitats d'aquest informe són:

- **Visibilitzar:** Fer visibles les vulneracions de drets que han patit les persones amb discapacitat física i/o orgànica durant el 2021.
- **Conscienciar:** Generar consciència ciutadana envers els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.
- **Prevenir:** Establir plans d'acció (amb diferents públics) per prevenir possibles situacions de vulneracions de drets i discriminació per raó de discapacitat.

En aquest informe podreu comprovar que la situació social i econòmica ha posat en evidència **la fragilitat de les estructures de l'administració i el seu sistema de protecció social. Sent la vulneració de drets una constant i no una excepció.** La saturació del sistema públic i les estructures socials han demostrat les limitacions d'aquestes en situacions d'estrès, posant en risc els drets fonamentals de les persones amb un major grau de vulnerabilitat, com poden ser les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Una altra situació que observem és com la invisibilitat del col·lectiu fa que les necessitats específiques no puguin ser cobertes i, a vegades ni contemplades, entre les diferents polítiques elaborades en els últims anys. Si bé s'han creat lleis i prestacions amb majors suports a les necessitats de les persones amb discapacitat, **continuem observant com els protocols segueixen estant dissenyats per a un perfil majoritari i sense tenir en compte el context global de la persona (social, sanitari, econòmic i laboral).**

I, per finalitzar, m'agradaria destacar del **RADARECOM 2021**, que el 45,2% de les persones que han patit una vulneració no l'ha volgut denunciar *perquè no serveix per res*. I el 29,8% *perquè és massa complicat*. Aquest és un punt que el col·lectiu hem de treballar. Masses cops acceptem vulneracions per *no molestar o perquè tampoc arreglaran res*.

A les societats avançades les vulneracions es denuncien, s'analitzen i es solucionen, per prevenir que tornin a succeir. Si volem eliminar les discriminacions per motius de discapacitat les hem de denunciar per poder-les visibilitzar. **A ECOM seguirem realitzant aquest informe anualment, amb l'objectiu de prevenir les vulneracions dels drets que pateixen les persones amb discapacitat física i/o orgànica.**

Albert Carbonell

President d'Ecom

acarbonell@ecom.cat

1 Qui som. La discapacitat des d'un model de dret. La igualtat i la no discriminació.

1.1 ecom Esborrem Barreres *Creem Oportunitats.*

Qui som

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem, a través del nostre empoderament i la nostra participació, per aconseguir una societat inclusiva on puguem fer efectiu l'exercici dels nostres drets.

Sota la marca ECOM s'apleguen la Federació ECOM i la Fundació ECOM.

Actualment, la Federació ECOM està integrada per més de **116 entitats** de persones amb discapacitat física i/o orgànica de tot el territori estatal.

Propòsit

Transformar la societat perquè es respecti la dignitat de totes les persones.

Missió

ECOM té una doble missió:

1) Defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'empoderament de les persones com a eix vertebrador.

2) Enfortir el sector associatiu de la discapacitat física a través de la participació, la representació i l'empoderament.

Visió

Ser l'entitat de referència de la discapacitat física i l'interlocutor reconegut i legitimat per al desenvolupament de polítiques que afavoreixin la igualtat d'oportunitats, sempre amb un esperit d'innovació, col·laboració i transformació social.

Valors

La missió d'ECOM se sustenta en els valors de l'empoderament, la inclusió, l'activisme, la participació, el compromís i la innovació.

Què fem?

Defensa dels drets

A ECOM actuem per la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica amb l'enfocament dels drets humans, fonamentats en la Convenció Internacional de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (aprovada per l'ONU el 2006), que estableix que les persones amb discapacitat tenim els mateixos drets que qualsevol altra persona i que som iguals davant la llei.

Com ho fem?

Acompanyant en el procés d'empoderament a les persones amb discapacitat física i/o orgànica a través del reconeixement dels seus drets.

Assessorant, formant i acompanyant en matèria de recursos sobre la discapacitat i la defensa dels drets.

Incidint en les polítiques públiques i les decisions d'assignacions de recursos.

Interlocutant amb representants de les principals institucions i agents socials.

Participant en diferents òrgans consultius de diferents organitzacions i entitats públiques.

Cooperant amb altres organitzacions.

Enfortint el teixit associatiu donant veu i representació al sector.

Reivindicant i fent accions divulgatives sobre l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Publicant material de consulta sobre drets.

Conscienciació social

Entenem la conscienciació social com l'acció de promoure el coneixement de la societat sobre les persones amb discapacitat física i/o orgànica i la presa de consciència vers la situació de desigualtat i exclusió social en què vivim, una situació que és causada per les barreres (físiques, urbanístiques, psicosocials, de comunicació...) que l'entorn ens posa i que limita el nostre ple desenvolupament i una veritable igualtat de drets.

Com ho fem?

Conscienciant i promovent en la nostra societat un canvi de mirada vers la discapacitat i la diversitat.

Sensibilitzant per mostrar a la resta de la societat la realitat que vivim les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Elaborant eines de suport per a la tasca de conscienciació social sobre la discapacitat i la diversitat que duem a terme.

Interlocutant amb representants de les principals institucions i agents socials.

Organitzant esdeveniments públics per fer visible i normalitzar la imatge de les persones amb discapacitat física i/o orgànica dins la societat.

Esborrem Barreres *Creem Oportunitats*.

Per conèixer més sobre la nostra activitat, consulta el nostre web:

www.ecom.cat

1.2 La concepció de la discapacitat des d'un model de dret

- **La discapacitat és una característica de la persona, no el tret que la defineix.** S'entén, per tant, com un component inherent a la societat i a la diversitat humana, enriquidor, positiu i que evoluciona, tal com assenyala la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
- Des de fa un temps, **la concepció de la discapacitat està canviant i es parla d'un model en què es concep a la persona amb discapacitat com un membre de ple dret, amb obligacions, però també amb els mateixos drets que la resta de la població;** i on s'ha de garantir la no discriminació i la igualtat d'oportunitats, a través del desenvolupament de polítiques que s'adaptin a la persona i no al revés.
- Les persones amb discapacitat hem de tenir una participació activa en la comunitat. El més important és reivindicar el dret a decidir per nosaltres mateixos/es i aquesta reivindicació és la que s'ha de potenciar, **dotant-nos de les eines que necessitem per tenir una vida en igualtat d'oportunitats, com la resta de la població.**
- **Amb aquest canvi de paradigma, les persones amb discapacitat, hem passat, per tant, de ser persones destinatàries dels serveis a ser responsables de la nostra vida.** Tenim dret a prendre les nostres decisions, a equivocar-nos i a no ser concebudes únicament com a pacients o beneficiàries de decisions que prenen persones o serveis externs.

A Catalunya hi ha 340.357 persones que tenen reconeguda una discapacitat física i/o orgànica.¹

Amb el canvi de paradigma, les persones amb discapacitat, hem passat de ser persones destinatàries dels serveis a ser responsables de la nostra vida.

¹ Estadística sobre el nombre de persones amb discapacitat a Catalunya. Departament de Drets Socials. 2021.

1.3 El principi d'igualtat i el dret a la no discriminació

● **L'article 7 de la Declaració Universal dels Drets Humans** (adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, el 10 de desembre de 1948), reconeix que tothom és igual davant la llei i té dret d'obtenir-ne la mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi la present declaració.

● **Segons la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, per discriminació s'entén:** "Qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, el gaudi o l'exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o d'un altre tipus".

● La igualtat i la no discriminació són dos dels principis generals que regeixen la Convenció. **Només si no hi ha discriminació la igualtat pot ser efectiva.** Per tant, són dos conceptes relacionats entre sí.

● **La Convenció de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat va ser aprovada el 3 de desembre de 2006 i va entrar en vigor a Espanya el maig de 2008. La Convenció té com a propòsit promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i en condicions d'igualtat de tots els drets humans i llibertats fonamentals de totes les persones amb discapacitat i promoure el respecte a la seva dignitat inherent.**

Veure enllaç

Accions que discriminen²:

- **Distingir:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, donen un tracte diferent a una persona respecte d'una altra o altres davant una mateixa situació (discriminació directa).
- **Excloure:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, deixen a la persona que té aquestes característiques sense la possibilitat d'exercir un dret (discriminació directa).
- **Restringir:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, permeten l'exercici d'un dret, però de manera limitada, a la persona que té aquestes característiques (discriminació directa).
- **Preferir:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, donen prioritat a una persona que no és la que té aquestes característiques (discriminació directa).
- **Situar en desavantatge:** accions i mesures (lleis, polítiques públiques, anuncis, ofertes...) que estableixen requisits o condicions que algunes persones no podran complir a causa de les seves característiques personals (discriminació indirecta).

² Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2021.

Formes de discriminació:

Les següents definicions estan extretes de la Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació:

Discriminació directa: la discriminació que es produeix quan una persona és tractada d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

Discriminació indirecta: la discriminació que es produeix quan una disposició, un criteri o una pràctica pretesament neutres són susceptibles de causar un perjudici major a una persona respecte a d'altres.

Discriminació múltiple: la discriminació que es produeix quan una persona pateix una forma agreujada i específica de discriminació com a conseqüència de la concurrència o la interacció de diversos motius de discriminació.

Discriminació per associació: la discriminació que es produeix quan una persona o el grup al qual se l'associa és objecte de discriminació, real o atribuïda, com a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup.

Discriminació per error: la discriminació que es produeix quan una persona n'és objecte pel fet d'haver-li atribuït erròniament alguna característica, circumstància o condició.

Discriminació per estigmatització: el procés pel qual un grup amb poder defineix el que és normal i deixa fora d'aquesta definició altres conductes que, en conseqüència, són considerades no normatives.

Discriminació per raó de gènere: la situació discriminatòria en què es troba una persona que és, ha estat o pot ésser tractada, per raó de sexe o de circumstàncies directament relacionades amb la seva condició biològica, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

● Principal marc normatiu:

Cal tenir en compte la normativa més rellevant sobre els principis d'igualtat i no discriminació.

● Àmbit internacional:

- Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides (articles 1 i 7).
- Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (articles 2.1, 14 i 26).
- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (article 2.2).

Legislació referent a l'àmbit de la discapacitat:

- Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

● Àmbit europeu:

- Tractat de la Unió Europea (article 9).
- Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (articles 20 i 21).
- Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, CEDH, Consell d'Europa (article 14).
- Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat (article 2).

● Àmbit estatal:

- Constitució Espanyola (articles 1.1., 9.2. i 14).
- Estatut dels Treballadors (articles 4, 17, 24 i 28).
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la Igualtat Efectiva de Dones i Homes (articles 3, 4 i 5).

Legislació referent a l'àmbit de la discapacitat:

- Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència.
- Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat.
- Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, mitjançant el que s'aprova el Text Refós de la Llei General de Drets de les Persones amb Discapacitat i de la seva Inclusió Social.
- Llei Orgànica 1/2017, de 13 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurat, per garantir la participació de les persones amb discapacitat sense exclusions.
- Llei Orgànica 2/2018, de 5 de desembre, per la modificació de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General per garantir el dret de sufragi de totes les persones amb discapacitat.
- Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica.

1 Qui som. La discapacitat des d'un model de dret. La igualtat i la no discriminació
El principi d'igualtat i el dret a la no discriminació
1.3 Principal marc normatiu

● Àmbit català:

- Estatut d'Autonomia de Catalunya (articles 4, 15, 18, 19, 23, 40, 44 i 45).
- Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei 4/2016, de 23 de desembre, de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial (article 2.b).
- Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no discriminació.

Legislació referent a l'àmbit de la discapacitat:

- Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat.
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
- Decret Llei 19/2021, de 31 d'agost, pel qual s'adapta el Codi civil de Catalunya a la reforma del procediment de modificació judicial de la capacitat.

Per conèixer més normativa específica per àmbits es pot consultar la nostra Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física. [Veure pdf](#)

2.1 La necessitat de visibilitzar les vulneracions de drets

○ Quan ens trobem davant d'una vulneració de drets?

Els drets només són drets si són efectius, és a dir, si es poden exercir. **Quan es transgredeix una llei o normativa que reconeix un dret es produeix una vulneració de drets.**

Malgrat que en el nostre ordenament jurídic existeixen lleis i normatives que promouen, protegeixen i defensen el gaudi plenament -i en condicions d'igualtat- de tots els drets humans i llibertats de les persones amb discapacitat, el que l'experiència ens demostra és que, sovint, aquesta legislació no s'aplica. Per tant, és com si no existís. Els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, en conseqüència, es veuen vulnerats constantment.

○ La tasca d'ECOM davant la vulneració de drets:

Com dèiem en el bloc anterior, una de les missions d'ECOM és defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'empoderament de les persones com a eix vertebrador.

El 2021 ECOM celebra el seu 50è aniversari. Durant tots aquests anys, ha acompanyat a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, assessorant-les i recolzant-les per defensar l'exercici dels seus drets, fomentant la seva autonomia personal i l'empoderament.

Malgrat tot, les vulneracions de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica continua essent una realitat. Davant d'això, neix la necessitat d'identificar-les i visibilitzar-les mitjançant el present Informe sobre la vulneració de drets detectades per ECOM durant el 2020.

Finalitats de l'informe:

• VISIBILITZAR

Visibilitzar les vulneracions de drets que han patit les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

• CONSCIENCIAR

Generar consciència ciutadana envers els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

• PREVENIR

Establir plans d'acció (amb diferents públics) per prevenir possibles situacions de vulneracions de drets i discriminació per raó de discapacitat.

Metodologia de l'Informe:

- **Període analitzat:** de gener de 2021 a desembre de 2021
- **Àmbit territorial analitzat:** Catalunya
- **Marc de referència:** Convenció de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
- El present informe ha analitzat les **vulneracions que s'han produït en relació als següents drets:**
 - Dret a l'**accessibilitat**
 - Dret a **la vida**
 - Dret a **viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat**
 - Dret a **la mobilitat i al transport**
 - Dret a l'**habitatge**
 - Dret a l'**educació**
 - Dret a **la salut**
 - Dret al **treball**
 - Dret a **un nivell de vida adequat i protecció social**
 - Dret a **la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives**
 - Dret a **la participació a la vida política i pública**

Recollida de dades:

L'informe RADAR combina l'**anàlisi quantitatiu** amb l'**anàlisi qualitatiu**, buscant articular la informació recopilada des de la lliure expressió de les persones participants com des de preguntes i respostes més estructurades. És així que amb aquesta metodologia mixta, hem pogut explorar i avaluar diferents nivells d'informació, amplificar la perspectiva d'estudi i aprofundir en les diferents problemàtiques que hem detectat en la diagnosi.

La **recollida de dades** està vinculada a la perspectiva metodològica mixta. Ambdues metodologies, si bé tenen un marc d'estudis i tècniques diferents, combinades permeten ampliar exponencialment la informació i entendre millor la situació dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica i el context on es produeix la vulneració d'aquests drets.

● **L'anàlisi quantitativ** prové de les següents fonts d'informació:

- **Consultes ateses:** Des d'ECOM assessorem i responem consultes de persones amb discapacitat física i/o orgànica que han patit una discriminació per raó de discapacitat o que han vist vulnerats els seus drets per tal de poder-les acompanyar i orientar per a la denúncia de la discriminació patida i/o reivindicació del dret vulnerat.

En total s'han rebut **884 consultes** sobre diverses qüestions, de les quals **140 són consultes vinculades a vulneracions de drets**.

- **Enquesta per detectar les vulneracions dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica:** L'enquesta, elaborada per ECOM, tenia com objectius explorar, identificar, descriure i explicar les situacions dels drets i les diferents vulneracions que han afectat la població amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya durant el 2021. L'enquesta estava estructurada en diverses àrees d'anàlisi: percepció dels drets, vulneracions dels drets i situació Covid-19, entre d'altres.

L'enquesta es va realitzar online durant els mesos de novembre i desembre del 2021. Es va fer amb un nivell de confiança del 95%, amb un marge d'error del 7,5% d'acord amb el total de la població associada de les entitats federades a ECOM. L'enquesta la van respondre un total de 166 persones provinents de les províncies de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona. D'aquestes respostes es van identificar un total de **178 vulneracions de drets**.

● **L'anàlisi qualitativ** prové de les següents fonts d'informació:

- **Reunions amb les responsables de les diferents àrees d'ECOM** per analitzar les vulneracions que han detectat des de les seves àrees.
- **Informe realitzat per ECOM sobre les incidències per exercir el dret a vot en les eleccions al Parlament de Catalunya** (del 14 de febrer de 2021) per part de persones amb discapacitat física i/o orgànica (70 participants).
- **Notícies generades per ECOM** (disponibles en l'apartat de bibliografia i recursos d'interès).
- **Notes de premsa generades per ECOM** (disponibles en l'apartat de bibliografia i recursos d'interès).
- **Focus grups:** Vam organitzar vuit taules de discussió per fer una radiografia conjunta de la situació dels drets i establir mesures d'actuació i/o prevenció per a les vulneracions dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya. Amb aquesta metodologia preteníem complementar la informació recollida en les consultes i en les enquestes. Van comptar amb la participació de persones amb discapacitat física i/o orgànica, professionals i representants de l'àmbit de la discapacitat (de les diferents entitats federades) i personal tècnic d'ECOM.

Taula 1

Total de participants en els focus grups, per províncies de Catalunya

Províncies de Catalunya	Focus grups de persones amb discapacitat	Focus grups de professionals i representants d'entitats federades a ECOM	Total
Barcelona	8	6	14
Tarragona	3	3	6
Lleida	4	4	8
Girona	9	5	14
Total de participants	24	18	42

Eines d'anàlisi:

CRM: Des del 2021 a l'entitat comptem amb un CRM (Customer Relationship Management) on totes les àrees introdueixen la informació de les consultes que han atès durant l'any. Aquesta metodologia ens ha permès analitzar les dades amb més facilitat i extreure informes a partir dels quals hem pogut analitzar les principals vulneracions patides per les persones que s'han posat en contacte amb el nostre servei d'assessorament.

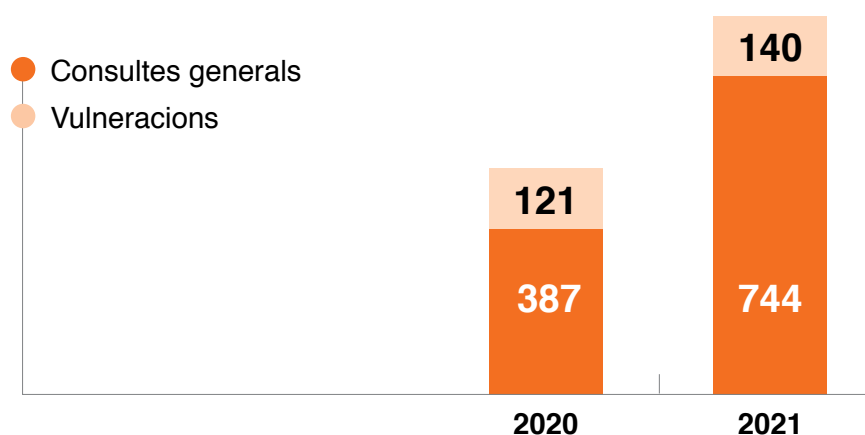
SPSS: El programa estadístic SPSS s'ha utilitzat per analitzar les diferents dades obtingudes de l'enquesta de vulneracions de drets. Disposar d'aquest programa ens ha permès millorar la capacitat d'analitzar i gestionar aquests grans volums de dades i fer un anàlisi d'estadística descriptiva, bivariàble i representació gràfica de dades, entre d'altres.

⊙ Dades generals:

- Com hem comentat, durant el 2021 hem rebut i atès un total de **884 consultes**, això ha suposat un increment del 174% respecte al 2020. D'aquestes, **140 consultes estaven vinculades a vulneracions de drets**.

▶ Gràfic 1

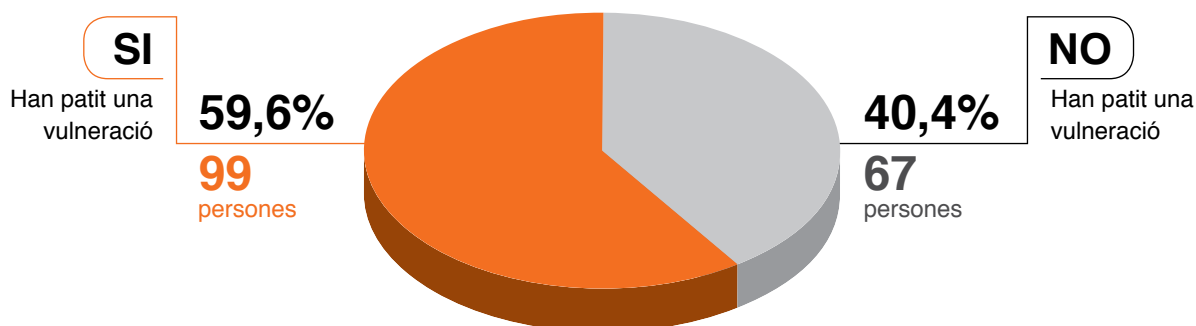
Evolució de les consultes rebudes a ECOM 2020-2021

- Per part de l'**enquesta de vulneracions realitzada durant el 2021**, hem rebut un total de **166 respostes**, de les quals, 99 persones (un 59,6%) indiquen haver patit una o més vulneracions de drets i 67 persones (un 40,4%) indiquen que no han patit cap vulneració durant el 2021. El total de vulneracions identificades a l'enquesta ha estat de **178 vulneracions**. Cal destacar que a l'enquesta hi havia la possibilitat d'indicar fins a tres situacions de vulneracions patides.

▶ Gràfic 2

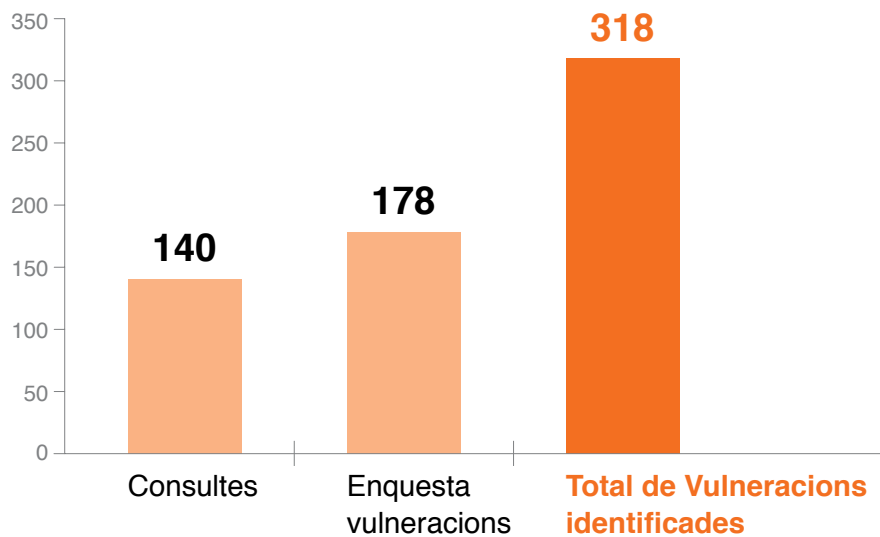
Persones que a través de l'enquesta, han indicat si han patit o no una vulneració durant el 2021

En total, entre les consultes ateses per ECOM i les respostes a través de l'enquesta, hem detectat un total de **318 vulneracions de drets produïdes en el 2021**.

Gràfic 3

Vulneracions identificades a través de les consultes i l'enquesta de vulneracions

Dades detallades:

Seguidament, es presenten dades detallades sobre el **perfil de les persones que han patit una vulneració**, els principals **drets vulnerats**, els **agents vulneradors** i el **lloc on s'ha produït la vulneració**.

Perfil de les persones que han patit una vulneració:

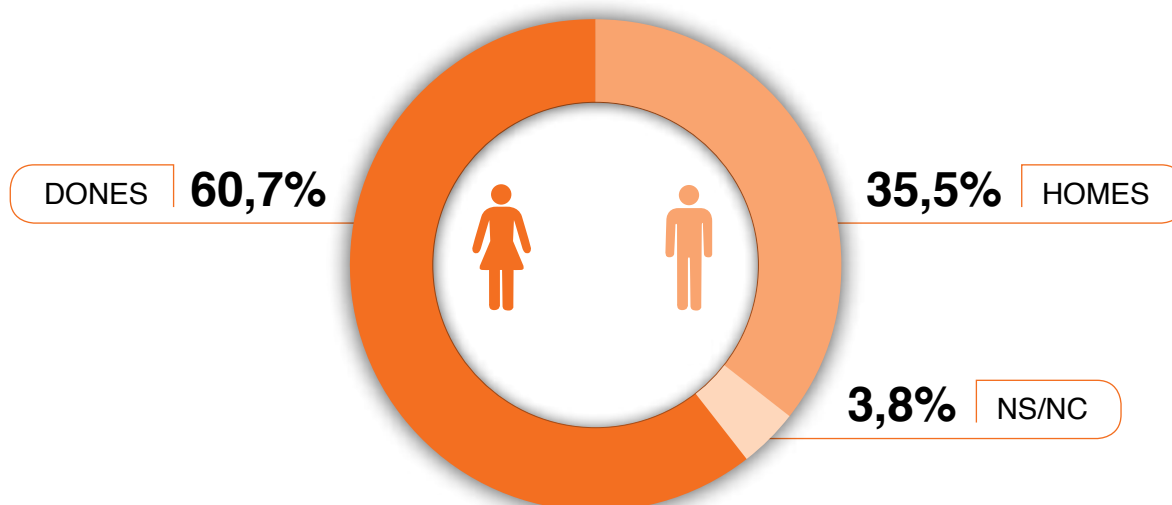
En aquest apartat es presenta un perfil de les persones que han patit una vulneració durant el 2021, especificant dades com el gènere, l'edat, la província de residència i el nivell d'estudis finalitzats (les dades de nivell d'estudis finalitzats han estat obtingudes únicament de l'enquesta de vulneracions, ja que en les consultes no es recull aquesta informació).

Hem de destacar que totes les persones que han contestat l'enquesta de vulneracions han indicat aquestes quatre variables (gènere, edat, província i nivell d'estudis), no així les persones a les que hem atès a través de les consultes, ja que per diferents motius (decisió d'anonimat o bé perquè la consulta ha estat realitzada per terceres persones que no disposaven d'aquesta informació), no ens ha estat possible recollir la totalitat d'aquestes variables.

A escala de **gènere**, un 60,7% de les vulneracions registrades corresponen a dones i un 35,5% a homes. Així mateix, tenim un 3,8% de persones que no han indicat el seu gènere. Les causes d'aquesta diferència entre dones i homes podrien estar marcades, per una banda, per una major vulneració adreçada a dones en els diferents àmbits de la vida social, econòmica i laboral i, per l'altra, per una major implicació, empoderament i/o visibilització de les vulneracions en el col·lectiu de dones amb discapacitat que en el d'homes.

Gràfic 4

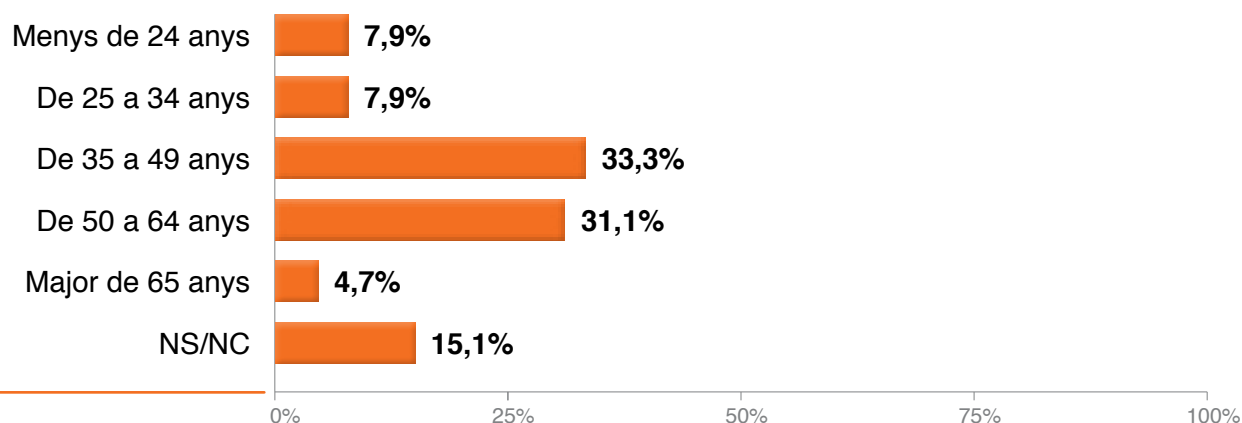
Vulneració de drets per gènere

Entre els **grups d'edat** més afectats per casos de vulneracions de drets trobem el grup d'entre 35 a 49 anys i el de 50 a 64 anys, amb un 33,3% i un 31,1%, respectivament. Per la resta, veiem amb un 7,9% per igual als menys de 24 anys i el grup d'entre 25 a 34 anys. Els majors de 65 anys suposen un 4,7% del total de vulneracions detectades. Un 15,1% no ha indicat la seva edat.

Gràfic 5

Vulneració de drets per franja d'edat

2 La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

2.1 La necessitat de visibilitzar les vulneracions de drets

2.1.1 Perfil de les persones que han patit una vulneració

Respecte a la **província de procedència** de les persones que han patit una vulneració a Catalunya, tenim una marcada accentuació en la província de Barcelona -sobre la resta de províncies-, superant el 75% del total.

Aquesta diferència podria estar condicionada per les zones d'actuació d'ECOM, principalment ubicades a la província de Barcelona i, en concret, a l'àrea metropolitana de Barcelona.

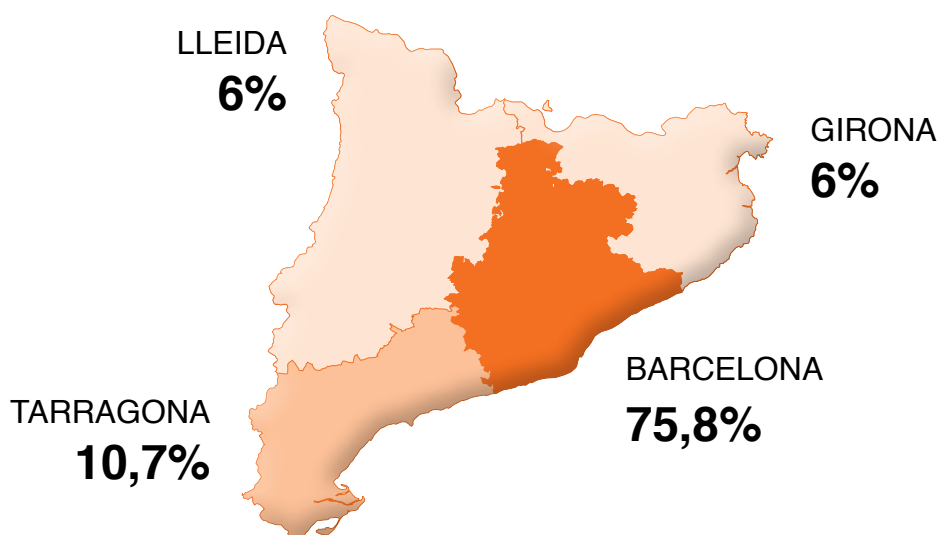
Sobre la resta de províncies, la província de Tarragona és el segon territori on més vulneracions s'han detectat, amb un 10,7%.

Respecte a les províncies de Lleida i Girona, s'han registrat en cadascuna un 6% del total de vulneracions. La resta no ha especificat la seva província de residència.

Tenint en compte que en Lleida i en Girona existeixen entitats de defensa dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica de referència, entenem que les persones que pertanyen a aquestes províncies molt possiblement han fet les consultes en les seves entitats de proximitat.

Mapa 1

Vulneracions de drets per províncies de Catalunya

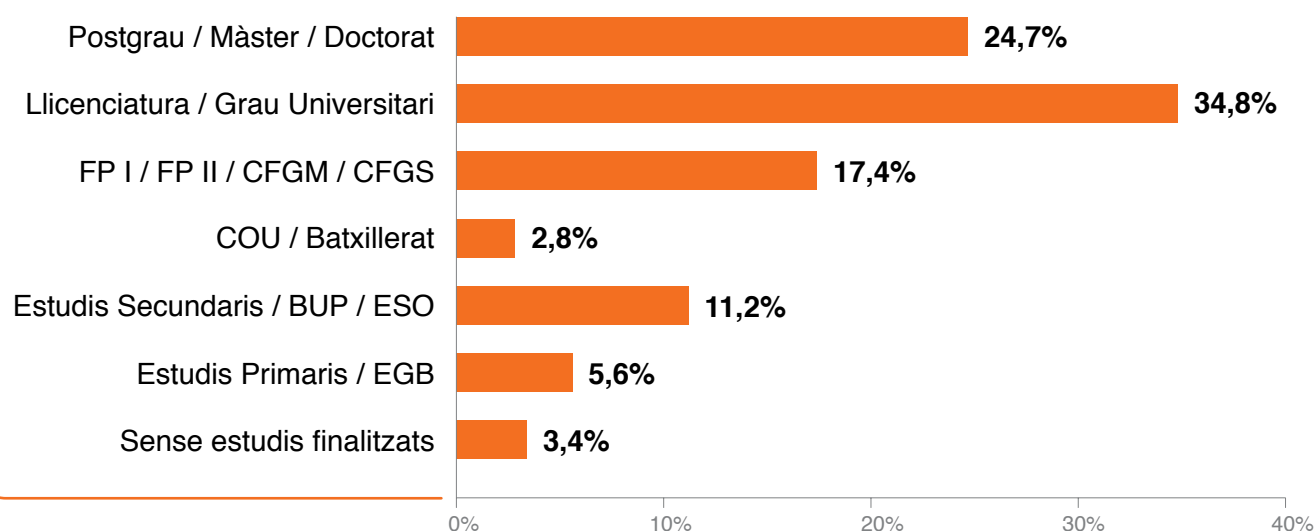
○ Pel que fa al **nivell d'estudis** finalitzats (aquesta informació prové únicament de les persones que han contestat l'enquesta de vulneracions), podem observar que són les persones amb alts nivells educatius les que més vulneracions han patit. Amb un 34,8% del total, les persones que han indicat que han patit una vulneració tenien estudis de llicenciatura o grau universitari. Seguidament, un 24,7% indiquen tenir estudis de postgrau, màster o doctorat.

Les persones amb una formació professional han sigut víctimes de vulneracions en un 17,4%. La xifra més baixa la trobem entre les persones que disposen de COU/Batxillerat (un 2,8%), seguides de les persones que indiquen que no han finalitzat els estudis (un 3,4%). Les persones amb estudis primaris i secundaris han suposat en total un 16,8%.

Aquestes dades ens obren la pregunta de si hi ha una relació directa entre el nivell educatiu i detectar que s'ha patit una vulneració de drets; i si el fet de tenir alts nivells educatius pot implicar que es tinguin més coneixements sobre els drets i que, en conseqüència, sigui més fàcil identificar que s'ha estat víctima d'una vulneració. És una hipòtesi que haurèm de continuar analitzant en futurs informes.

Gràfic 6

Vulneracions de drets **per nivell d'estudis finalitzats**

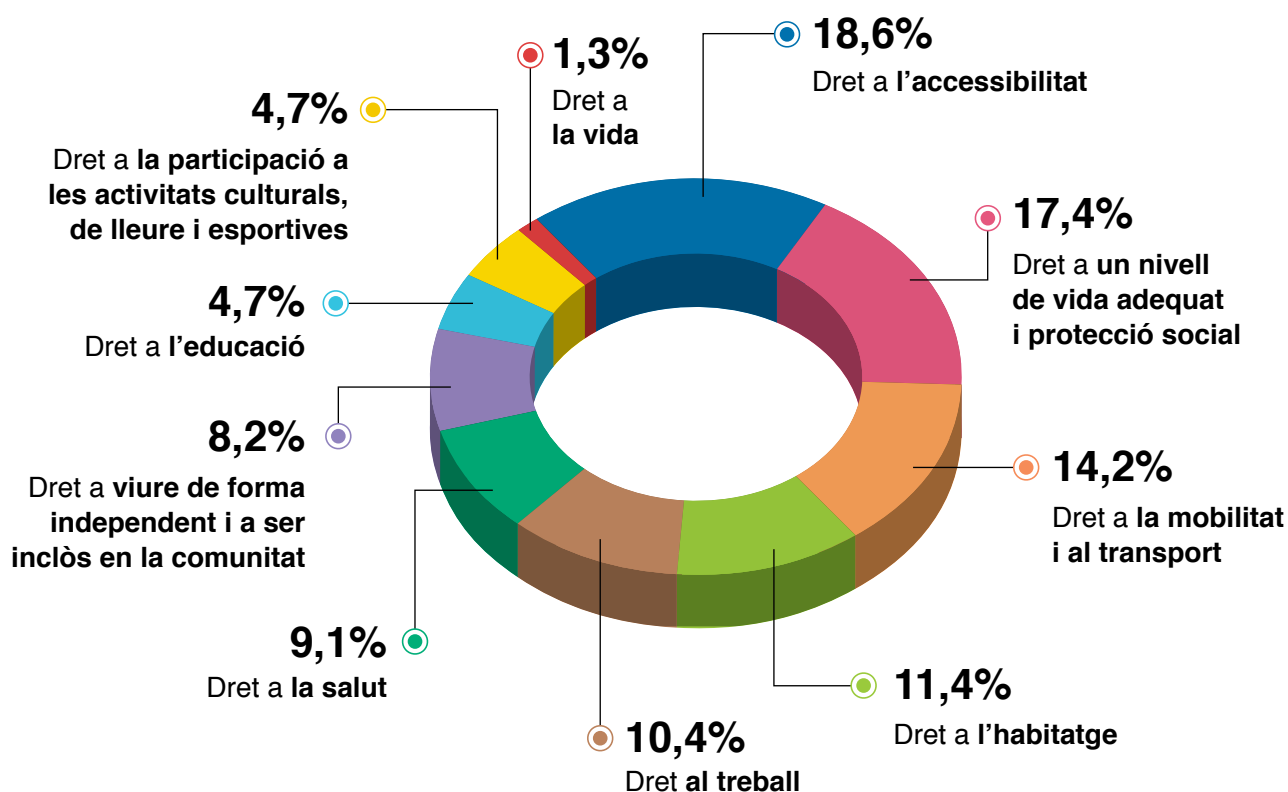

Principals drets vulnerats:

Les **318 vulneracions identificades** corresponen als següents drets:

Gràfic 7

Vulneracions de drets identificades durant el 2021

Dret a la participació a la vida política i pública

Les vulneracions detectades en el dret a **la participació a la vida política i pública** estaven lligades a les incidències que es van produir en l'exercici del dret a vot -de les persones amb discapacitat física i/o orgànica-, en les eleccions al Parlament de Catalunya del 14 de febrer de 2021.

Aquesta anàlisi ha comptat amb una metodologia i recollida de dades específica i, per tant, no està inclosa en el *gràfic 7* on es recullen els drets que han estat vulnerats durant el 2021.

El dret més vulnerat durant el 2021 ha estat el dret a l'accessibilitat, amb un 18,6% del total dels casos registrats. Seguidament, amb poca diferència, trobem la vulneració al dret a un nivell de vida adequat i protecció social, amb un 17,4%. El dret a la mobilitat i al transport es troba en la tercera posició dels drets més vulnerats, amb un 14,2%. Tots tres sumen el 50% dels casos de vulneració de drets detectats durant el 2021.

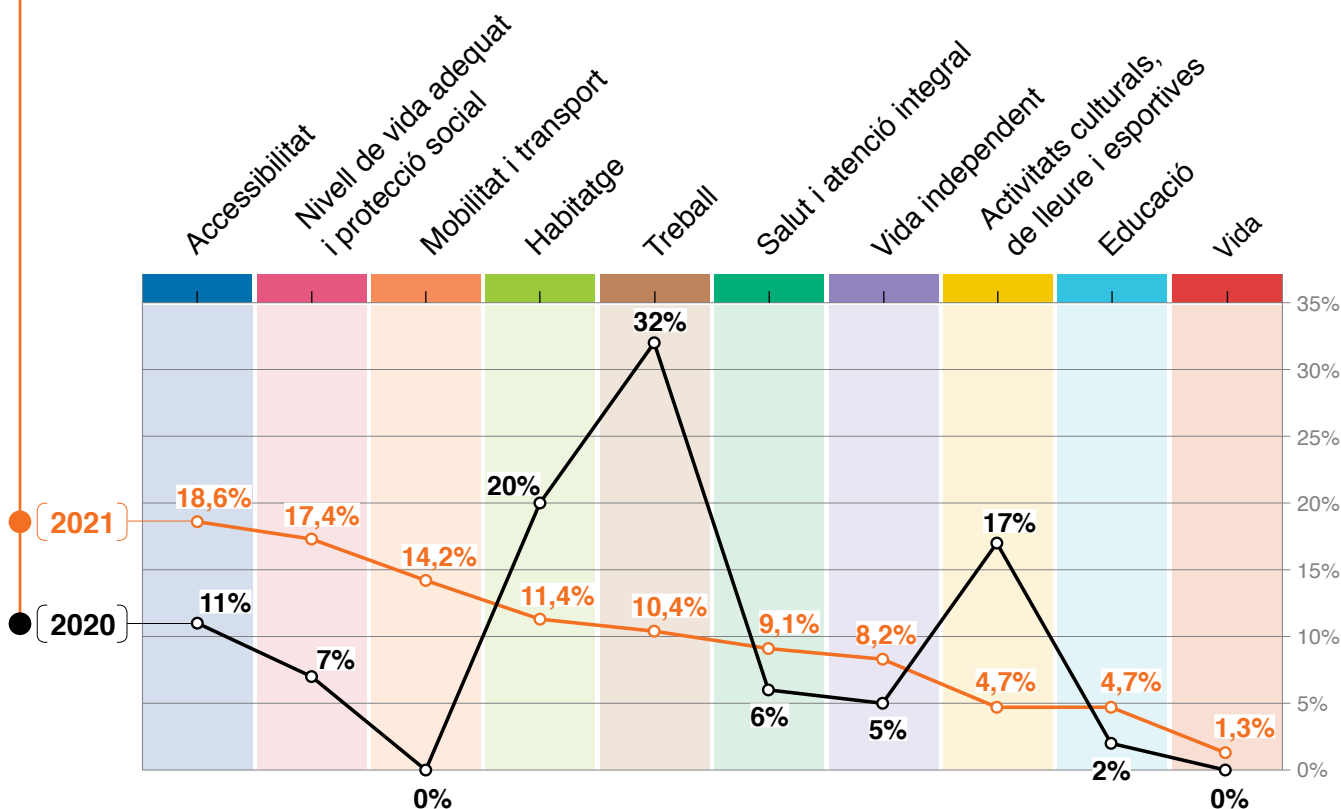
Per contra, el dret a la vida amb un 1,3%, el dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives amb un 4,7% i el dret a l'educació amb un 4,7% han estat els menys vulnerats durant el 2021.

Si fem una comparació dels drets vulnerats entre el 2020 i el 2021, veiem com els principals drets vulnerats durant el 2020 (el dret al treball i el dret a l'habitatge) no han estat els drets més vulnerats durant el 2021.

Si bé durant el 2020 el dret al treball es va vulnerar en un 32% dels casos, veiem que en el 2021 passa a ser el cinquè dret més vulnerat amb un 10,4%.

Gràfic 8

Comparativa dels drets vulnerats entre el 2020 i el 2021

Una explicació podria ser l'impacte que la pandèmia va tenir sobre l'activitat econòmica i la destrucció de llocs de treball, així com les irregularitats detectades en la tramitació d'ERTOs i EROs. Aquest fet va provocar que moltes persones veiessin, durant el 2020, vulnerat el seu dret al treball.

Referent al dret a l'habitatge, si en el 2020 va suposar ser el segon dret més vulnerat amb un 20% del total, al 2021 trobem que ha disminuït fins l'11,3%.

Una de les causes podria ser que tot el referent a l'accessibilitat de l'habitatge ho hem situat com a vulneració del dret a l'accessibilitat. No obstant, com detallem en l'apartat on especifiquem les vulneracions en el dret a l'habitatge, els casos de risc d'exclusió residencial han suposat en el 2021 un 34,8% dels casos registrats en relació a la vulneració d'aquest dret. En canvi, en el 2020 suposaven el 29%.

Per tant, malgrat en el seu conjunt el dret a l'habitatge ha disminuït, no ho han fet les situacions de risc d'exclusió residencial, que han augmentat un 5,8% respecte el 2020.

Un altre punt a tenir en compte és que al 2020 el dret a l'accessibilitat i a la mobilitat i al transport es van analitzar de forma conjunta suposant l'11% dels casos detectats. Durant el 2021 ho hem analitzat de forma separada; no obstant, si sumem els dos drets (per equiparar-ho al 2020), trobem que junts han suposat el 32,8% del total dels casos registrats, un 21,8% més que l'any passat.

Referent al dret a un nivell de vida adequat i protecció social (la segona causa de vulneració durant el 2021), les vulneracions s'han incrementat quasi un 10% respecte l'any 2020. Com analitzem en el capítol dedicat a aquest dret, un dels principals motius de vulneració ha estat la reducció, rebuig i/o pèrdua de prestacions socials.

També és significativa la davallada de les vulneracions del dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives. Si al 2020 van suposar un 16,5%, al 2021 han estat dels drets menys vulnerats amb un 4,7%. Els àmbits de vulneració durant el 2020 estaven lligats a la manca d'accessibilitat per reservar cita prèvia en els centres esportius, queixes pel tancament d'aquests centres i dubtes en els protocols adoptats per la pandèmia. El fet que la situació s'hagi estabilitzat durant el 2021 creiem que pot tenir una relació directa en la disminució dels casos de vulneració.

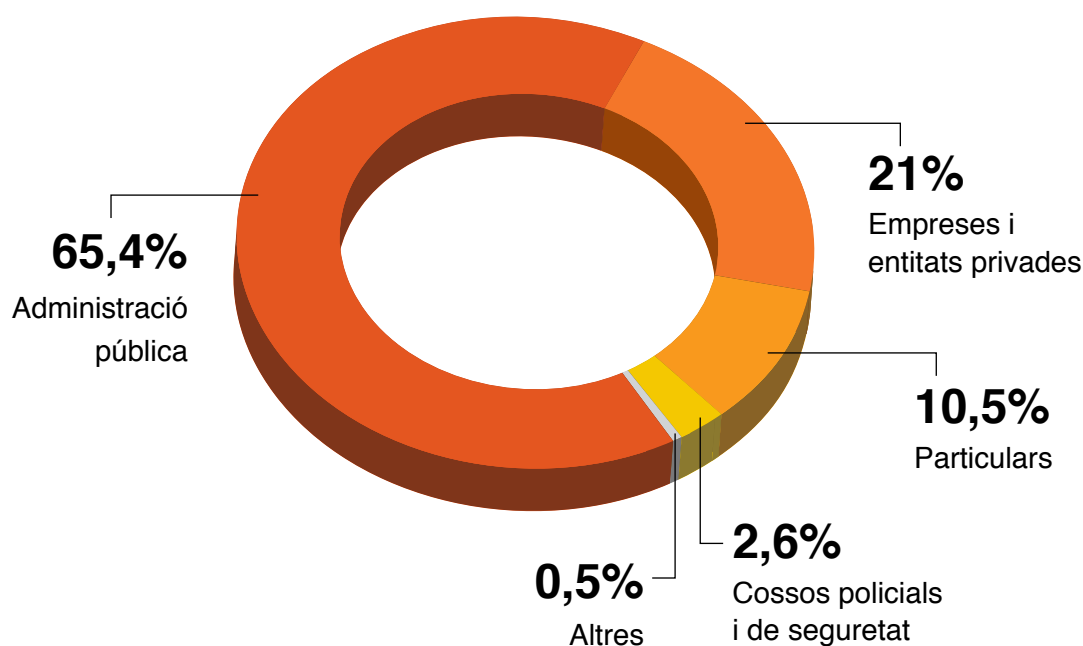
Principals agents vulneradors:

La vulneració de drets no es pot explicar sense tenir en compte el seu context i, principalment, des de la detecció de quins són els agents que actuen com a vulneradors d'aquests drets.

Durant el 2021, en les vulneracions detectades, un 65,4% tenia com a principal vulnerador l'administració pública, tal com s'especifica en el *gràfic 9*. En segona posició, trobem a les empreses i entitats privades, amb un 21%, seguit pels particulars, amb un 10,5%. Per últim, els cossos policials i de seguretat han actuat com agents vulneradors únicament en un 2,6% dels casos.

Gràfic 9

Principals agents vulneradors dels drets

A continuació, analitzarem quins han estat els grups que han actuat com a agents vulneradors dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica durant el 2021, tal com s'especifica en la *taula 2*. Així mateix, cal destacar que una vulneració pot estar lligada a un o més agents vulneradors, pel que el total que apareix en la taula és superior al nombre de casos registrats durant l'any.

Com podem observar, els principals agents vulneradors estan focalitzats, sobretot, en tres grups: l'administració autonòmica, les empreses privades i personal d'atenció i l'administració local.

Per una banda, trobem a les administracions públiques amb un 65,4%, en concret, l'administració autonòmica i la local en primer i tercer lloc respectivament.

La quantitat de vulneracions respecte a aquestes dues institucions és del 31,5% i del 17,1%. Pel que fa a la resta d'administracions públiques, l'administració estatal concentra el 12,4% dels casos i l'administració provincial el 4,4%.

Seguidament trobem les empreses i entitats privades, amb un 21%. Les empreses privades i el seu personal d'atenció ha estat el segon grup que més vulneracions ha aglutinat, concretament, un 19,4%. La resta, un 1,6%, correspon a entitats socials.

Els particulars (persones físiques i comunitats de veïns) han actuat com agents vulneradors en un 10,5% dels casos (amb un 5,8% i un 4,7%, respectivament).

Finalment, en el cas dels cossos policials i de seguretat, trobem a la policia local com a principal agent vulnerador d'aquest grup, amb un 1,9%, seguit dels mossos d'esquadra, amb un 0,5%, i de la seguretat privada, amb un 0,2%.

Taula 2

Agents vulneradors dels drets

	N	%	
Administració Pública	280	65,4%	
Administració Local	73	17,1%	
Administració Provincial	19	4,4%	
Administració Autonòmica	135	31,5%	
Administració Estatal	53	12,4%	
Empreses i entitats privades	90	21%	
Empreses i personal	83	19,4%	
Entitats / Associacions / ONG	7	1,6%	
Particulars	45	10,5%	
Persones físiques	25	5,8%	
Comunitat de veïns	20	4,7%	
Cossos policials i de seguretat	11	2,6%	
Policia Local	8	1,9%	
Mossos d'Esquadra	2	0,5%	
Seguretat privada	1	0,2%	
Altres	2	0,5%	
TOTAL	428	100%	

○ Principals llocs on s'ha produït la vulneració:

Les vulneracions, en ocasions, tenen lloc en un espai físic concret i és important detectar en quins espais, majoritàriament, s'han produït per poder prevenir futures vulneracions.

En la següent *taula 3* mostrem els llocs on s'ha produït una vulneració -només quan ha tingut relació directa amb un espai o infraestructura específica- pel que el total que apareix en la taula és inferior al nombre de casos registrats durant l'any.

► Taula 3

Llocs on s'ha produït la vulneració del dret

Llocs Públics	N	%
Espais públics (carrers, places, platges...)	35	12,6%
Instal·lacions públiques	120	43,3%
Oficines d'atenció al públic i serveis	44	15,9%
Centres sanitaris	36	13%
Estacions o mitjans de transport	30	10,8%
Centres de lleure, culturals i esportius	8	2,9%
Dependències policials o jutjats	2	0,7%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	28	10,1%
Centres de lleure, culturals i esportius	6	2,2%
Oficines d'atenció al públic i serveis	6	2,2%
Estacions o mitjans de transport	5	1,8%
Mercats i comerços	4	1,4%
Centres sanitaris	4	1,4%
Allotjaments turístics	2	0,7%
Restauració	1	0,4%
Instal·lacions privades d'accés restringit	74	26,7%
Habitatge, comunitats de veïns	34	12,3%
Empreses i entitats	40	14,4%
Centres educatius públics, concertats o privats	17	6,1%
Altres	3	1,1%
TOTAL	277	100%

La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

La necessitat de visibilitzar les vulneracions de drets

2.1 Principals llocs on s'ha produït la vulneració

Entre els principals llocs on s'han produït vulneracions de drets, els espais públics i les instal·lacions públiques concentren més de la meitat dels casos (concretament, el 55,9% del total).

Els espais privats han aglutinat el 36,8% dels casos.

Entre els llocs on més vulneracions s'han produït, trobem les oficines d'atenció al públic (amb un 15,9%), els espais públics -carrers, places, platges- (amb un 12,6%), els centres sanitaris (amb un 13%) i les estacions i mitjans de transport públics (amb un 10,8%).

Per contra, els espais públics on menys vulneracions s'han produït, han estat les dependències policials o jutjats (amb un 0,7%) i els centres de lleure, culturals i esportius (amb un 2,9%).

En el cas de les instal·lacions privades, es van categoritzar sota dos grups diferents. Per una banda, les instal·lacions privades d'accés públic -és a dir, espais privats, però de lliure accés- i, d'altra banda, les instal·lacions privades d'accés restringit a determinats requisits. Com veiem en la *taula 3*, podem observar que és en aquest segon grup on més vulneracions s'han produït (en un 26,7% dels casos) i, concretament, en les empreses i entitats (en un 14,4%), seguits pels habitatges privats i comunitats de veïns (en un 12,3%).

En el cas de les instal·lacions privades d'accés públic -que en el seu conjunt representen el 10,1% del total-, cap espai supera el 3%, com podem veure en l'anterior *taula 3*.

Cal aclarir que els centres educatius els hem categoritzat com un grup separat al de públic i privat, ja que la informació de la que disposàvem no ens permetia diferenciar entre centres educatius públics, concertats o privats. En concret, hem detectat que un 6,1% de les vulneracions s'han produït en aquests centres educatius.

2.2 Vulneració del dret a l'accessibilitat

Posicionament:

- **Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a l'accessibilitat universal, entenent que és un dret bàsic per tal que totes les persones puguin participar en igualtat d'oportunitats a la societat** i, per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, un dret fonamental per garantir que puguin viure de forma independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida.
- Reivindiquem que l'administració pública prioritzi les actuacions en aquest àmbit davant la perspectiva que **les millores en l'accessibilitat suposen una millora en la qualitat de vida de tota la ciutadania** i generen entorns, productes i serveis més segurs i usables per a tothom.
- Entenent l'accessibilitat com una cadena d'elements, **advocuem perquè l'abordatge de l'accessibilitat es faci de manera integral, transversal i coordinada per part de totes les parts implicades** (ja siguin públiques o privades) apostant per la universalitat com a resultat de la diversitat humana, sense que sigui necessària una adaptació ni disseny especialitzat.

A+

Legislació:

Article 9 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb

Discapacitat: Perquè les persones amb discapacitat puguin viure de forma independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida, els Estats Part adoptaran les mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat, amb igualtat de condicions que la resta, a l'entorn físic, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, tant en zones urbanes com rurals.

Article 3.1 de la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'Accessibilitat:

L'Accessibilitat és el conjunt de condicions de comprensibilitat i usabilitat que han de complir l'entorn, els espais, els edificis, els serveis, els mitjans de transport, els processos, els productes, els instruments, els aparells, les eines, els dispositius, els mecanismes i els elements anàlegs perquè totes les persones puguin utilitzar-los i gaudir-los amb seguretat i comoditat i de la manera més autònoma i natural possible.

Quines vulneracions hem detectat en matèria d'accessibilitat?

- Durant el 2021 hem continuat reclamant l'aprovació del **Decret d'Accessibilitat a Catalunya (en el que s'està treballant des del 2016) i que haurà de desplegar la Llei d'Accessibilitat (del 2014)**, així com demanant que el decret es doti del pressupost suficient i necessari per garantir el dret a l'accessibilitat i que s'ajusti als paràmetres que marca la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Així mateix, al juliol del 2021 **vam alertar i denunciar que els Fons Next Generation per a la rehabilitació de l'edificació s'estaven focalitzat únicament en la millora energètica dels habitatges i s'estaven oblidant per complet de l'accessibilitat.**

Des d'ECOM consideràvem que en uns ajuts destinats a la rehabilitació **no es podia obviar una problemàtica social evident com era l'estat d'envelliment, deteriorament i manca d'accessibilitat en què es troba el parc d'habitatges estatal.** Així com tampoc no tenir present l'envelliment de la població, els seus problemes de mobilitat i l'impacte que això té en les persones i el seu entorn de cures.

En aquest sentit, vam manifestar que els Fons Next Generation **haurien de permetre avançar en la millora de l'accessibilitat dels edificis i habitatges per tal que es pugui activar la desinstitucionalització de les persones amb discapacitat i promoure la permanència de les persones a les seves llars** (amb els suports humans i tècnics necessaris) per garantir el seu dret a una vida independent, tal com dicta la Convenció de l'ONU.

Hem de recordar que segons dades de l'estudi *Movilidad reducida y Accesibilidad en el edificio*, de la Fundació Mutua de Propietarios, **només el 0,6% dels 9,8 milions d'habitatges a Espanya aconsegueixen criteris d'accessibilitat universal.** Un fet que comporta que més d'1,8 milions de persones amb mobilitat reduïda precisin de suport per sortir de les seves llars i al voltant de 100.000, que no disposen d'aquesta ajuda, no en surten mai. Per conèixer els detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes de juliol. [Veure pdf](#)

Per altra part, hem continuat treballant en la línia iniciada al 2020 sobre l'entorn jugable i coeducador. Aquesta temàtica ha tingut una alta participació de mares i és una important reivindicació des de fa un parell d'anys. **La no disponibilitat (o escassa) d'àrees de jocs infantils per a nens i nenes amb discapacitat ha suposat una vulneració de drets que des d'un grup de mares s'ha tractat a diversos nivells (especialment a la ciutat de Barcelona).**

La densificació de les ciutats i el repartiment desigual de l'espai públic (molt espai als carrers per als cotxes i poc per als vianants i el gaudi del veïnat), ha comportat que a molts municipis es pateixi d'un dèficit d'àrees de joc i activitat física a l'aire lliure. Això ha fet que algunes institucions públiques hagin volgut situar el joc com a matèria de política pública per a tota la ciutadania pels beneficis col·lectius que aporta, sobretot en termes de salut i vida comunitària; posant èmfasi en els drets dels infants i adolescents, i amb l'objectiu d'ampliar i diversificar les oportunitats de joc i trobada a l'espai públic en igualtat de condicions. Per conèixer els detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes d'octubre. [Veure pdf](#)

Així mateix, **hem estat molt presents en els processos de pacificacions de carrers, definició de superilles i altres entorns per a vianants (també especialment a la ciutat de Barcelona); tot plegat per defensar l'accessibilitat universal en aquestes propostes i evitar que aquests projectes urbanístics continguin barreres arquitectòniques** (des de la definició a l'execució). També hem observat com aquesta línia de pacificacions s'està desenvolupant en altres municipis i hem acompanyat i assessorat a diverses entitats del territori.

El 2021 es va aprovar l'actualització de l'ordre VIV/561/2010, d'1 de febrer, per la qual es desenvolupa el document tècnic de condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats. **Hem de destacar que una de les matèries que han quedat sense regulació detallada en aquesta nova ordre han estat les plataformes úniques (pacificacions), que finalment serà competència de transport i a la que farem seguiment per assegurar que s'executen seguint els paràmetres d'accessibilitat corresponents.**

Per últim, en el 2021 **hem elaborat tres guies sobre la defensa del dret a l'accessibilitat a l'habitatge amb recomanacions de com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici** (dirigides a persones llogateres i propietàries). En l'apartat d'informació trobareu l'enllaç a les tres guies i a l'acte de presentació.

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

A⁺

- Durant el 2021 s'han identificat un total de **59 vulneracions de drets sobre l'accessibilitat**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat: **26 consultes ateses i 33 respostes a través de l'enquesta.**

59
Vulneracions detectades en el dret a l'accessibilitat

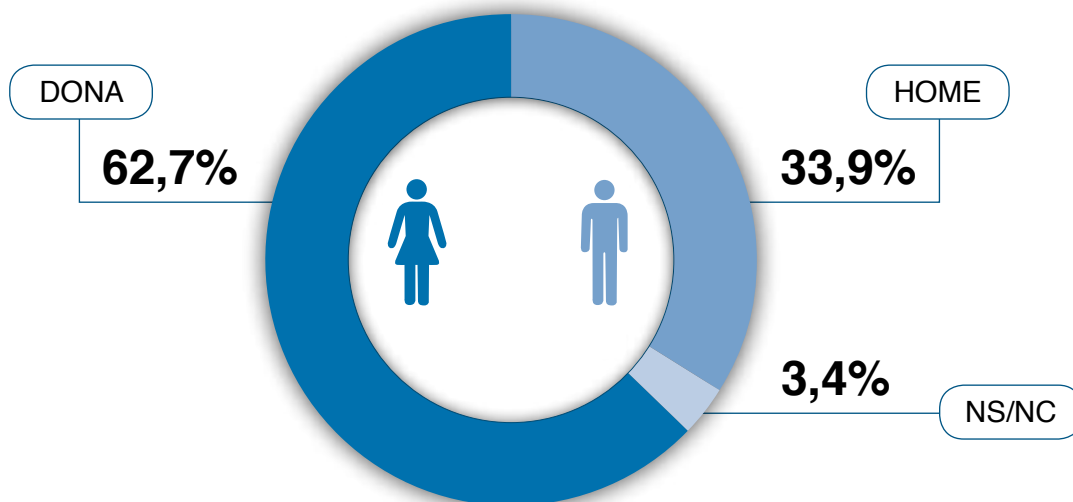
26
Consultes ateses

33
Respostes a l'enquesta de vulneracions

- Respecte al **gènere**, un 62,7% del total corresponen a dones amb discapacitat física i/o orgànica; en contraposició, el 33,9% de les vulneracions identificades les han patit homes.

Gràfic 10

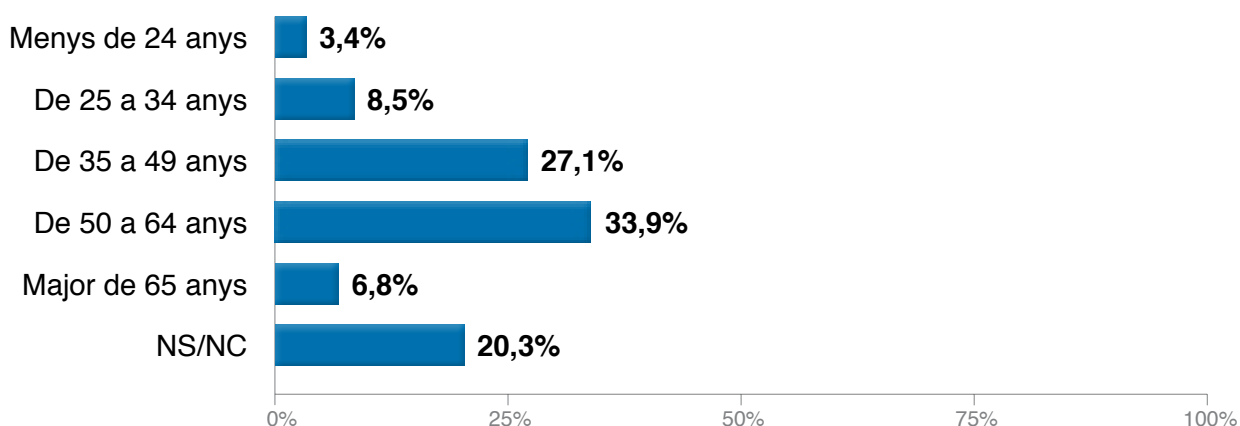
Vulneració del dret a l'accessibilitat per gènere

- En relació a l'**edat**, observem que amb un 33,9% del total de casos, la població que ha patit més vulneració en aquest àmbit ha estat la d'entre 50 i 64 anys, seguit de la franja d'entre 35 i 49 anys amb un 27,1%.

Gràfic 11

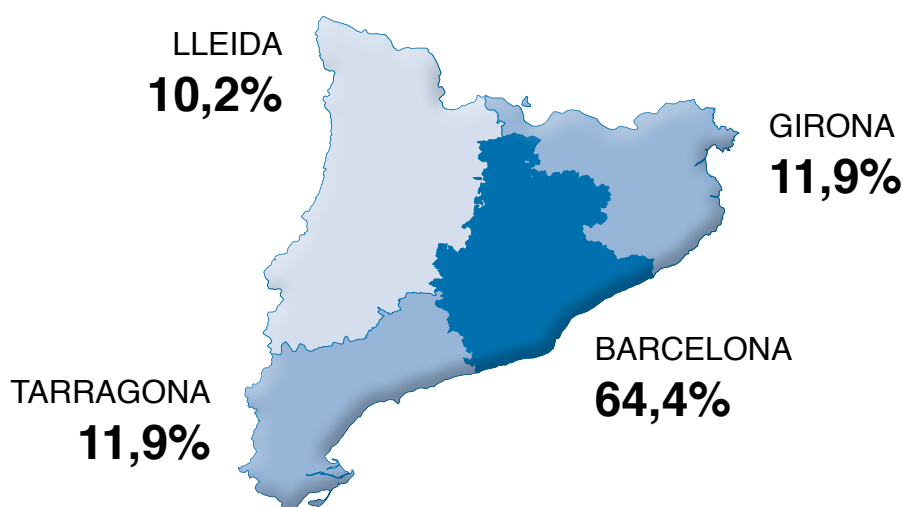
Vulneració del dret a l'accessibilitat per edat

- Respecte a les diferents **províncies de Catalunya**, un 64,4% de les vulneracions per temes d'accessibilitat s'han produït a Barcelona, seguit de Tarragona i Girona amb un 11,9% i Lleida amb un 10,2%.

Mapa 2

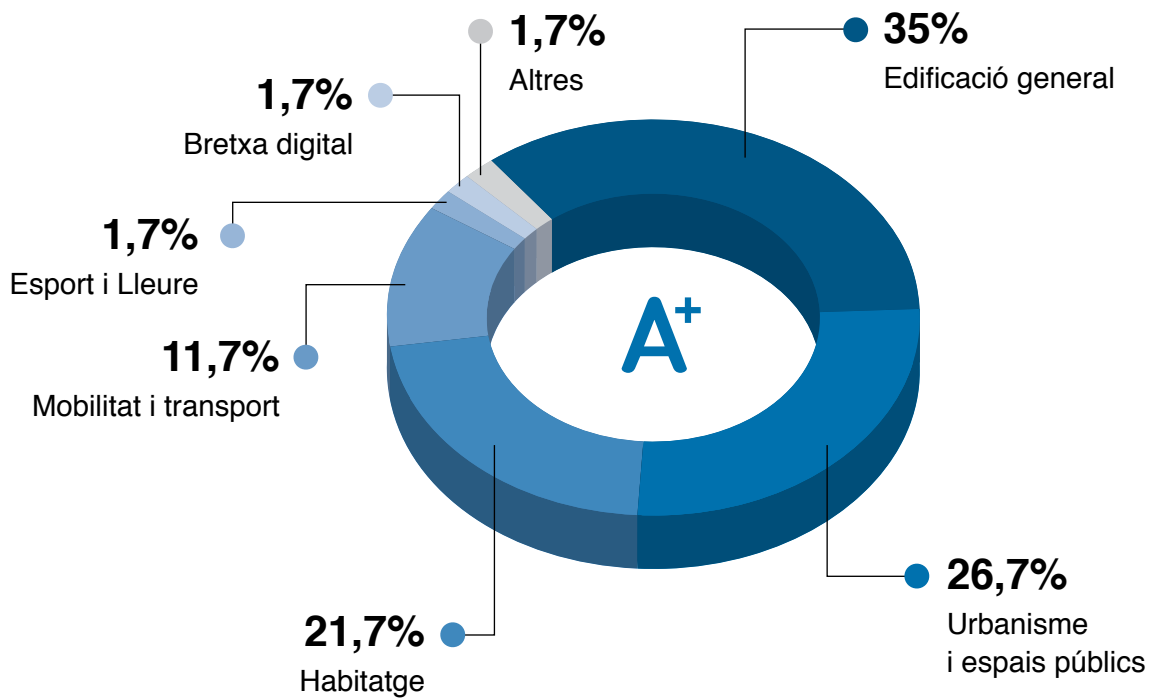
Vulneració del dret a l'accessibilitat per província

● Les principals **categories de vulneració** sobre el dret a l'accessibilitat es vinculen **principalment a l'edificació general, l'urbanisme i els espais públics, l'habitatge i la mobilitat i transport.**

Cal destacar que en les categories de mobilitat i transport i habitatge hem fet referència exclusivament a vulneracions en matèria d'accessibilitat. Aquestes dues categories també es desenvolupen en altres apartats específics de l'informe.

▶ **Gràfic 12**
 Vulneració del dret a l'accessibilitat **per categories**

En el cas de l'**edificació**, amb un 35% dels casos, la situació de l'accessibilitat als edificis públics i privats -tant en els espais exteriors com interiors-, dificulten la lliure mobilitat de les persones amb discapacitat, especialment quan els espais no disposen de les eines necessàries que adaptin de manera correcta la infraestructura.

En aquest àmbit, les oficines d'atenció al públic i serveis (principalment públics), centres educatius, sanitaris i comerços són els principals espais vulneradors respecte a l'edificació general.

Respecte a l'àmbit d'**urbanisme i espais públics**, amb un 26,7% dels casos, respon principalment a tots els espais públics (carrers, parcs, places, platges, etc.) i les barreres arquitectòniques que produeixen moltes de les infraestructures presents en aquests espais i que, finalment, repercuteixen en la pròpia mobilitat personal i en l'ús de productes de suport per a la mobilitat, com poden ser cadires de rodes, scooters i caminadors, entre d'altres.

En general, les principals problemàtiques es presenten en la pròpia via pública, identificant voreres, graons, rampes en mal estat i obres al carrer com a principals motius de vulneració.

A nivell de l'**habitatge**, que correspon al 21,7% del total de casos, els problemes que hem detectat es vinculen principalment a l'accés a l'habitatge, tant des del carrer a l'habitatge com als espais comuns.

Cal destacar que moltes de les vulneracions sobre accessibilitat en l'habitatge tenen com a principal agent vulnerador les pròpies comunitats de veïns, per negar-se a fer les obres d'accessibilitat necessàries.

En un 11,7% dels casos ha estat en l'àmbit de la **mobilitat i transport**, principalment per no poder accedir a infraestructures ni a vehicles adaptats per manca d'accessibilitat. Molts dels casos es presenten en territoris on hi ha una densitat poblacional reduïda i zones perifèriques a les ciutats.

● Els principals **agents vulneradors** del dret a l'accessibilitat han estat, en primer lloc, l'administració pública amb un 54,2% dels casos, seguit dels particulars amb un 25,3% i d'empreses i entitats privades amb un 16,9%.

Entre les institucions públiques que més han vulnerat el dret a l'accessibilitat, l'administració local és la que més ho ha fet, amb un 26,5%. L'administració autonòmica estaria en segon lloc, amb un 14,5%.

En aquest sentit, podem observar a la *taula 5* com les instal·lacions públiques representen en un 27,1% el principal lloc on s'ha produït la vulneració (en aquest sentit, la manca d'accessibilitat), destacant-ne sobretot els serveis i estacions de transport i les oficines d'atenció al públic i serveis.

Els particulars (persones físiques i comunitats de veïns) com agents vulneradors han suposat un 25,3% del total dels casos. En el cas de les comunitats de veïns té total interrelació respecte a la falta d'espais accessibles entorn a l'edifici i habitatge on viu la persona.

Taula 4

Agents vulneradors del dret a l'accessibilitat

	N	%	
Administració Pública	45	54,2%	
Administració Local	22	26,5%	
Administració Provincial	5	6%	
Administració Autonòmica	12	14,5%	
Administració Estatal	6	7,2%	
Particulars	21	25,3%	
Particulars	11	13,3%	
Comunitat de veïns	10	12%	
Empreses i entitats privades	14	16,9%	
Empreses privades	11	13,3%	
Entitats / Associacions / ONG	3	3,6%	
Cossos policials	1	1,2%	
Polícia Local	1	1,2%	
Altres	2	2,4%	
TOTAL	83	100%	

En aquest àmbit, i com veiem en la *taula 5*, l'habitatge i la comunitat de veïns (visualitzat com un conjunt), representa un 25,4% dels **llocs** on s'ha produït la vulneració del dret a l'accessibilitat. En molts dels casos, la necessitat de disposar d'uns espais accessibles ha xocat amb els interessos de la pròpia comunitat de veïns (per no voler assumir els costos de les obres, per no voler modificar alguns espais...), arribant en molts casos a l'assistència legal, intervenció i intermediació d'entitats públiques i, fins i tot, a demandes, provocant, per una part, la pròpia vulneració del dret a l'accessibilitat, i, per una altra, un ambient de malestar i mala convivència entre la comunitat de veïns. Veiem que l'habitatge i la comunitat de veïns ha estat on, amb diferència, més vulneracions s'han produït.

Cal destacar que un 27,1% de les vulneracions han tingut lloc en instal·lacions públiques (i, en especial, en les estacions de transport o mitjans de transport i en les oficines d'atenció al públic).

Taula 5

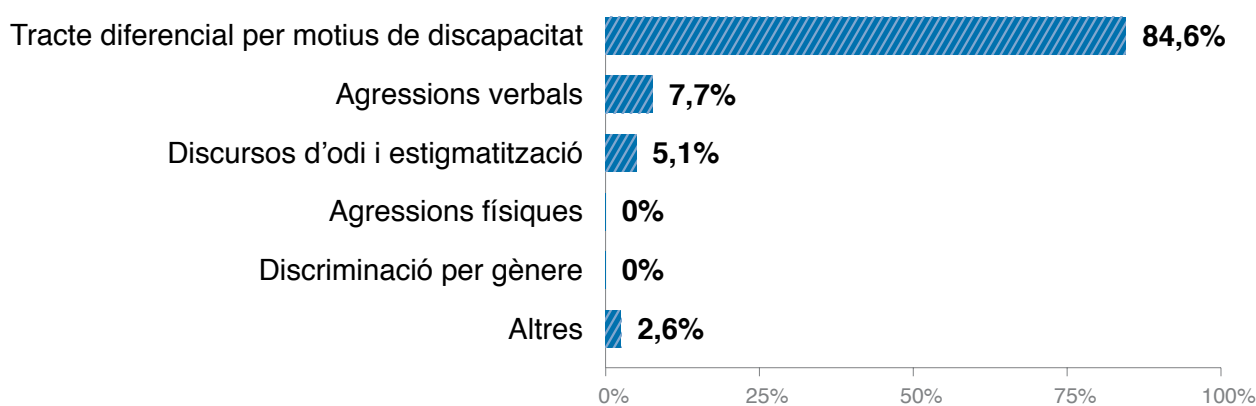
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a l'accessibilitat

Llocs Públics	N	%
Espais públics (carrers, places, platges...)	13	22%
Instal·lacions públiques	16	27,1%
Estacions o mitjans de transport	7	11,9%
Oficines d'atenció al públic i serveis	6	10,2%
Centres sanitaris	2	3,4%
Dependències policials	1	1,7%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	11	18,6%
Mercats i comerços	4	6,8%
Centres de lleure, culturals i esportius	3	5,1%
Estacions o mitjans de transport	1	1,7%
Oficines d'atenció al públic i serveis	1	1,7%
Allotjaments turístics	1	1,7%
Restauració	1	1,7%
Instal·lacions privades d'accés restringit	17	28,8%
Habitatge, comunitats de veïns	15	25,4%
Empreses i entitats	2	3,4%
Centres educatius públics, concertats o privats	2	3,4%
TOTAL	59	100%

- Respecte al **tipus de discriminació** rebuda per part de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, destaca sobre totes les altres la discriminació per un tracte diferencial per motius de discapacitat amb un 84,6%. També és significatiu que un 12,8% indiqui haver patit agressions verbals i/o discursos d'odi i d'estigmatització.

Gràfic 13

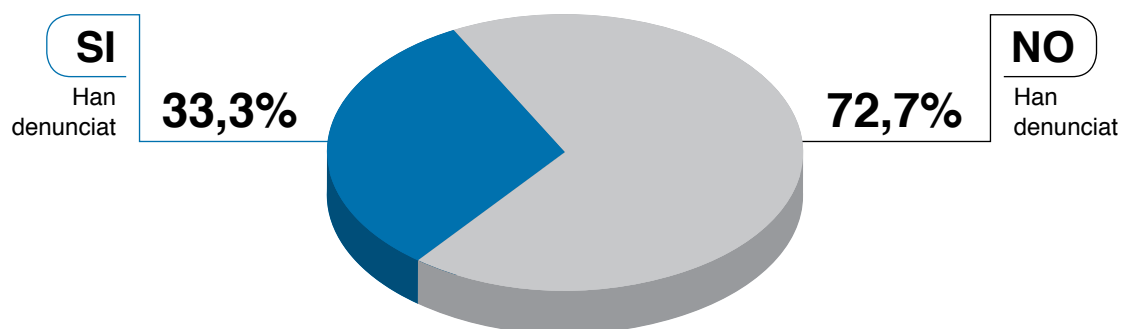
Tipus de discriminació rebuda en matèria d'accessibilitat

- Per prevenir futures situacions de vulneracions en matèria d'accessibilitat, és essencial **denunciar per visibilitzar** i contrarestar les deficiències i incompliment legislatiu. No obstant això, només un 33,3% del total de persones que han patit una vulneració del dret a l'accessibilitat han fet una denúncia.

Gràfic 14

Persones que han denunciat la vulneració del dret a l'accessibilitat

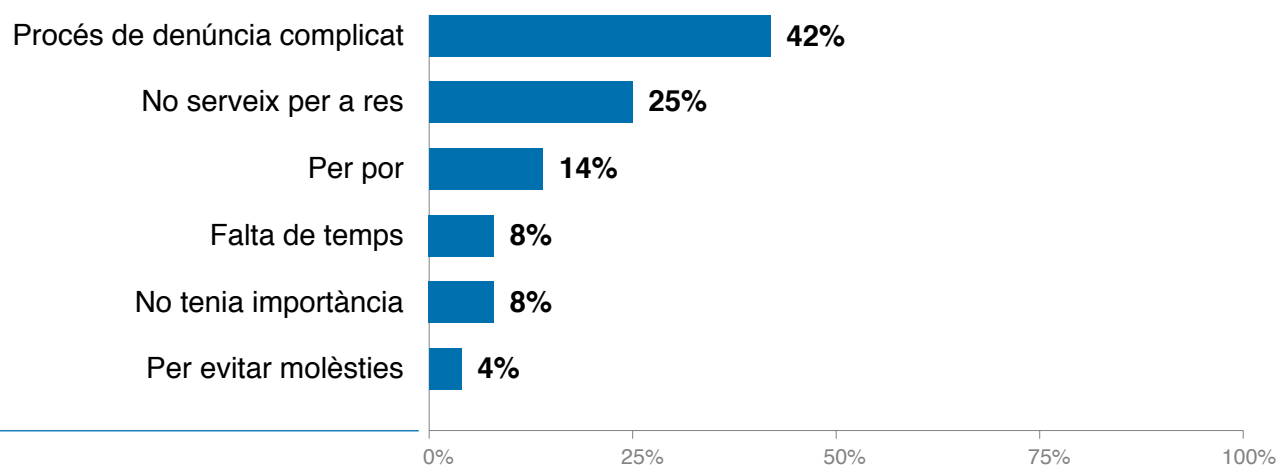

Entre els principals llocs per denunciar destaquen les pròpies entitats públiques amb els diferents serveis d'acollida de denúncies i les entitats /associacions / ONG de referència de la persona. En el cas contrari, un 72,7% del total no va fer cap tipus de denúncia.

Entre els principals **motius per no denunciar** -amb un 42% i un 25% respectivament-, destaca sobretot el desconeixement i la dificultat per fer una denúncia i la percepció general que realitzar-la o no tindrà el mateix efecte en un futur; en concret, que no hi haurà canvis, ni resposta, ni reparació, ni conseqüències per la vulneració produïda.

Gràfic 15

Motius per no denunciar la vulneració en matèria d'accessibilitat

Què diu el focus grup?

En els diferents focus grups, l'edificació general, l'urbanisme, el transport i l'habitatge són les principals categories de vulneració dintre del dret a l'accessibilitat:

“Per la meva discapacitat que m'impossibilita una mobilitat normal, els esglaons són una barrera i una violència”. **GRUP BCN**

“Els guals de Barcelona, en molts casos, estan molt mal fets, passes i pots caure de cara”. **GRUP BCN**

“Hi ha trens als que és impossible poder accedir perquè l'estació no està adaptada o simplement no hi ha un tren accessible i has de trucar per saber a quina hora passa”. **GRUP GIRONA**

Les problemàtiques presenten diverses línies i contextos que repercuteixen en la vida pública i privada de les persones. En general, hi ha malestar per les diferents barreres arquitectòniques que presenten infraestructures d'ús públic i privat, on s'ofereixen serveis de tots els àmbits:

“No sabeu quantes vegades m'han atès al carrer; una infinitat de vegades, i només perquè les rampes no servien”. **GRUP BCN**

“Si vaig a una botiga han d'atendre'm al carrer per no poder entrar a dins pels esglaons”. **GRUP GIRONA**

Les situacions on es produeixen les vulneracions són molt diverses (comerços, sanitat, educació, habitatge, transport, serveis socials, entitats bancàries, etc...) i les problemàtiques són contínues i diàries:

“A l'hora de la veritat t'adones que quan surts al carrer tens problemes, tens problemes per accedir als comerços, per accedir a esdeveniments, (...), han posat una rampa per entrar a un edifici i està col·lapsada d'obstacles, vas a un lavabo adaptat i resulta que és la cambra de neteja on es guarden les coses”. **GRUP LLEIDA**

L'accessibilitat és una problemàtica que repercuteix directament a la persona i al desenvolupament de la seva vida diària.

Com diu la Llei 13/2014 d'Accessibilitat:¹

“En un entorn accessible i amb absència de barreres, les persones amb discapacitat milloren significativament les habilitats i l'autonomia i incrementen la participació i l'autogestió en la vida diària i social, de manera que s'eviten situacions de marginació i se'n redueix la dependència de tercers”.

¹ Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat
[Veure pdf](#)

Si bé existeixen lleis que busquen garantir un accés universal als diferents espais, les diverses interpretacions de la llei i el poc coneixement, regulació i fiscalització entorn a l'accessibilitat no permeten garantir una adequada aplicació en les empreses, comerços, espais públics i, a més, a l'administració:

“Tenim un codi d'accessibilitat que dimensiona com han de ser tots aquests espais i no els tenen en compte, però fins i tot és des de l'administració, i llavors això es molt greu”. **GRUP GIRONA**

La repercussió d'aquestes situacions no són úniques dels municipis petits, on existeix una manca de recursos per realitzar una regulació d'accessibilitat i fiscalització adequada, sinó que es una qüestió molt més diversificada entre les institucions públiques:

“Una cosa que em crida molt l'atenció és que és obligatori, des de fa uns anys, el pla d'accessibilitat municipal i hi ha ajuntaments que ni ho coneixen. Aquest consell (*es refereix al Consell d'accessibilitat de la Seu d'Urgell*) va néixer perquè reclamàvem aquest pla d'accessibilitat i ells no sabien de què els estàvem parlant (...), però el que em preocupa és això, que la llei diu que s'han de fer aquests plans municipals i els ajuntaments no tenen constància”.

GRUP LLEIDA

Els agents vulneradors de drets són molts variats, és l'administració pública -sobre la resta-, la més destacada per tots els grups de treball.

A nivell general, existeix la percepció de que l'administració pública, entenent que és la institució que hauria de respectar, protegir i assegurar els drets del col·lectiu, no compleix les lleis i plans d'accessibilitat a què s'obliguen des de les pròpies estructures estatals, autonòmiques i municipals:

“Jo visc a (...) i no pot ser que en un barri tan pla estiguin fent edificis i comerços amb molts esgraons i ho fan perquè ho permet l'administració”. **GRUP BCN**

Finalment, cal destacar la percepció que existeix, des del col·lectiu, sobre la falta de preparació i empatia que hi ha sobre les diferents estructures socials i públiques respecte a la situació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica. La situació general és que hi ha una sensació de transgressió constant per part de la societat, però, principalment, per part de l'administració, que és l'organisme que hauria de promoure el compliment de la llei, si bé aquest últim tema serà una constant que es veurà en els diferents drets analitzats. En el cas de l'accessibilitat la sensació de vulnerabilitat augmenta considerablement tenint en compte que, com diu una de les persones participants:

“És l'entorn el que em discapacita més”. **GRUP LLEIDA**

On trobar més informació:

- Cicle de webinars Ciutat viva, per promoure la participació en la transformació urbana, que vam realitzar durant el 2021. *Veure vídeos*
- Acte de presentació de les Guies per a la defensa del dret a l'accessibilitat i a l'habitatge que vam realitzar al mes de juliol. *Veure vídeo*
- Com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici? Guia de recomanacions per a persones llogateres en propietats verticals (editada per ECOM). *Veure pdf*
- Com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici? Guia de recomanacions per a persones llogateres (editada per ECOM). *Veure pdf*
- Com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici? Guia de recomanacions per a persones propietàries (editada per ECOM). *Veure pdf*

“ En Primera persona ”

"Sóc una mare d'un nen amb discapacitat. Vivim a Barcelona. Dels 900 parcs que hi ha a la ciutat, únicament 26 són accessibles i 10 adaptats.

En l'actualitat, els nens i nenes amb discapacitat estan exclosos d'aquests parcs i jugar els exilia dels seus barris, ja que ens hem de desplaçar quilòmetres, la qual cosa és una vulneració dels seus drets.

S'ha realitzat un diagnòstic de les àrees de joc existents, però des de la mirada de l'adult i no de les famílies, que som realment les usuàries.

A la ciutat, hi ha en projecte la creació de 10 àrees de joc totalment accessibles, una per districte (que compleixen la cadena d'accessibilitat i els fa inclusius), però no estaran enllestits fins a finals del 2023 o inicis del 2024.

Els nostres nens i nenes creixen i no poden esperar!

Les famílies tenim dret a poder normalitzar la vida amb ells. Quina família no té com a recurs anar a un parc amb els seus fills i filles, fent una cosa tan comuna com jugar a un parc després de l'escola, en qualsevol moment, a qualsevol lloc? Les famílies amb fills i filles amb discapacitat no ho podem fer!

Les famílies portem temps reivindicant que els nostres infants puguin jugar en igualtat de drets que la resta".

2.3 Vulneració del dret a la vida

Posicionament:

● **Reivindiquem que l'administració pública garanteixi aquest dret a les persones amb discapacitat de la mateixa manera que ho fa per a la resta de la població**, aplicant criteris unitaris que incloguin a les persones amb discapacitat, per ser aquest dret inherent a tot ésser humà, independentment de les característiques personals de cadascú.

● **La pandèmia generada per la Covid-19 ha donat visibilitat a la necessitat de garantir l'atenció sanitària equitativa i sense discriminacions per motiu de discapacitat en situacions extraordinàries d'emergència sanitària**, així com la importància de deixar acreditats els criteris oficials que han d'estar presidits per la protecció del dret humà a la vida sense excepcions.

Legislació:

Article 10 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: els Estats Parts reafirmen el dret inherent a la vida de tots els éssers humans i adoptaran totes les mesures necessàries per garantir el gaudiment efectiu d'aquest dret per les persones amb discapacitat en igualtat de condicions amb la resta.

Quines vulneracions hem detectat en el dret a la vida?

● El 2021 es va aprovar la Llei Orgànica 3/2021, de 24 de març, de regulació de l'eutanàsia. L'objecte d'aquesta Llei **és regular el dret que correspon a tota persona que compleixi les condicions exigides a sol·licitar i rebre l'ajut necessari per morir, així com el procediment, amb totes les garanties, que reguli aquest dret.**

Des d'ECOM vam fer al·legacions a la Proposició de Llei Orgànica **per garantir que en aquesta regulació es tingués present el marc imperatiu de drets humans que significa la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat**, de manera que la Llei fos plenament respectuosa amb els drets de les persones amb discapacitat.

La Llei estableix que **tota persona major d'edat i en plena capacitat d'obrar i decidir pot sol·licitar i rebre l'ajut necessari per morir, sempre que ho faci de forma autònoma, conscient i informada, i que es trobi en els supòsits de patiment greu, crònic i impossibilitant o de malaltia greu i incurable causants d'un patiment físic o psíquic intolerables.**

Com vam fer arribar a través de les nostres al·legacions, consideràvem que l'article 5.2 *Requisits per rebre la prestació d'ajuda per morir* era el que potser podia causar més controvèrsia, ja que la redacció podia resultar una mica confusa:

2. No és aplicable el que preveuen les lletres b), c) i e) de l'apartat anterior en els casos en què el metge responsable certifiqui que el pacient no es troba en el ple ús de les seves facultats ni pot prestar-ne la conformitat lliure, voluntària i conscient per realitzar les sol·licituds, compleixi el que preveu l'apartat 1.

d) i hagi subscrit amb anterioritat un document d'instruccions, testament vital, voluntats anticipades o documents equivalents legalment reconeguts, cas en què es podrà facilitar la prestació d'ajuda per morir conforme al que disposa aquest document. En cas d'haver nomenat representant en aquest document serà l'interlocutor vàlid per al metge responsable. La valoració de la situació d'incapacitat de fet pel metge responsable es farà conforme als protocols d'actuació que determini el Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut.

Interpretàvem que en aquests casos es podria oferir la prestació d'ajuda per morir únicament quan la persona hagués subscrit amb anterioritat un document d'instruccions prèvies, testament vital, voluntats anticipades o documents equivalents reconeguts legalment.

Demanàvem que es redactés de manera més clara per no deixar cap possibilitat a interpretar que, en cas que la persona no es trobés en ple ús de les seves facultats, el metge podria arribar a decidir per ell proporcionant-li la prestació d'ajuda per morir sense que aquest ho hagués subscrit anteriorment.

Aquesta al·legació no es va tenir en compte i, finalment, no es va modificar el redactat de l'article 5.2 per fer-ho més comprensible; per la qual cosa haurem d'estar molt atents a l'elaboració i la implementació dels protocols d'actuació -especialment per a aquest article- per a aquells casos en què el metge responsable certifiqui que el pacient no pot prestar la conformitat lliure, voluntària i conscient per fer la sol·licitud d'ajuda per morir.

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

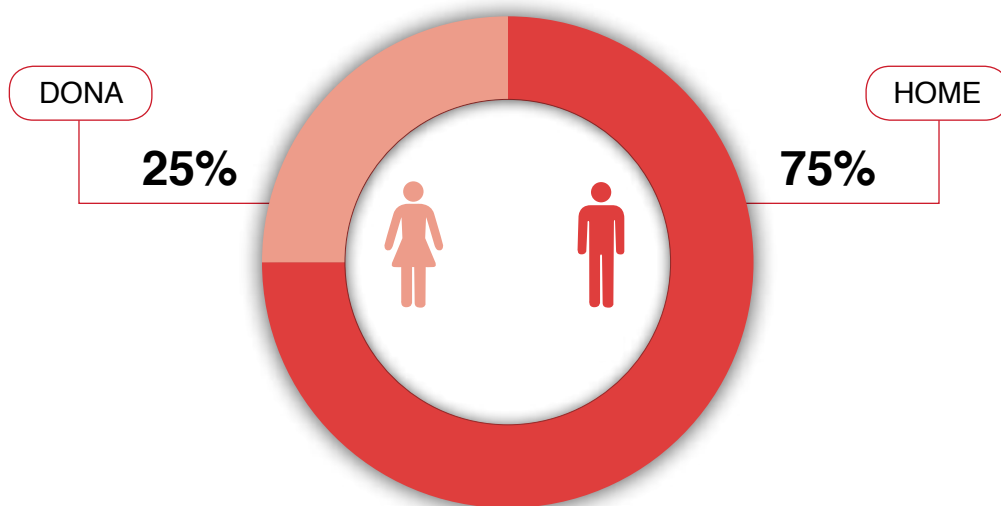
- Durant el 2021 s'han identificat un total de 4 vulneracions del dret a la vida, a través de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.
- Respecte al **gènere**, un 75% correspon a homes i un 25% a dones.

4
Vulneracions detectades en el dret a la vida

Gràfic 16

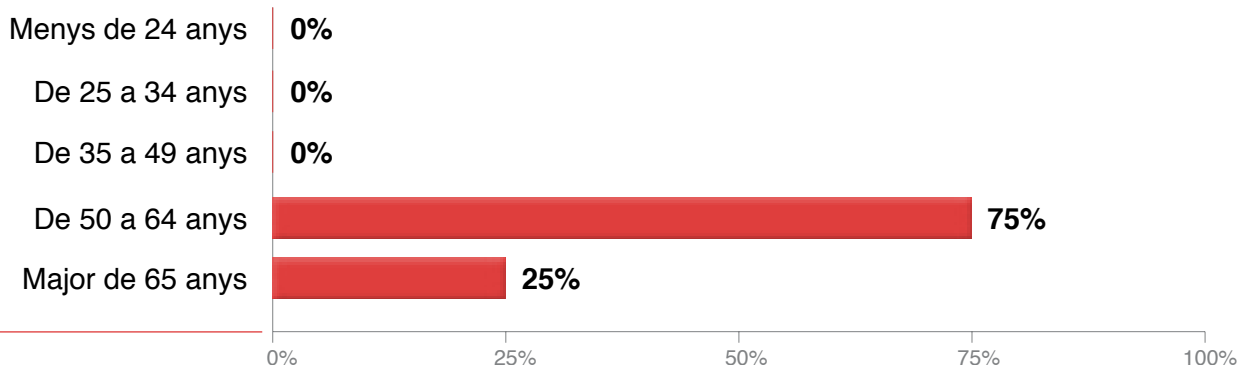
Vulneració del dret a la vida **per gènere**

- En relació a l'**edat**, observem que el 75% tenen entre 50 i 64 anys i el 25% és major de 65 anys.

Gràfic 17

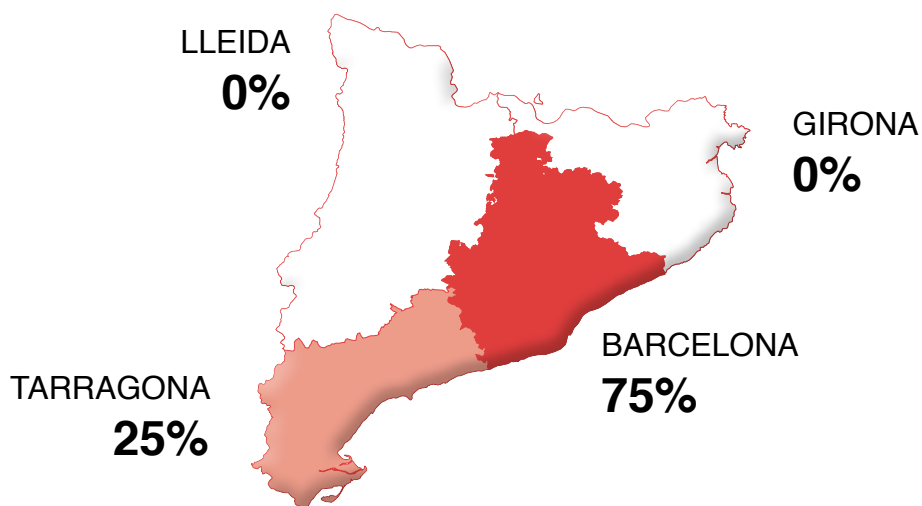
Vulneració del dret a la vida **per edat**

- Respecte a les **províncies** de procedència, el 75% indica que la província de residència és Barcelona i el 25% Tarragona.

▶ **Mapa 3**

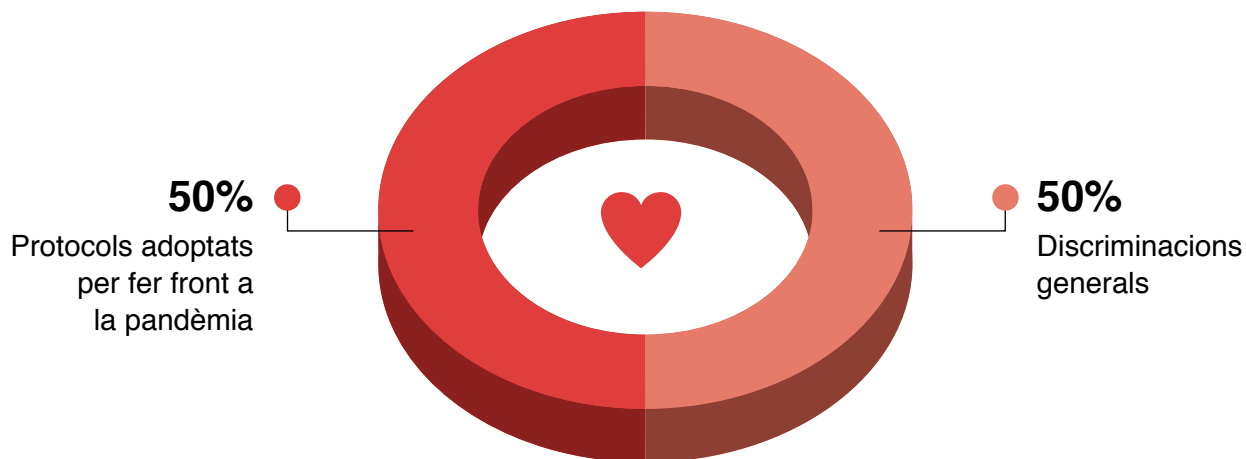
Vulneració del dret a la vida **per província**

- Pel que fa a les **categories** de vulneració trobem únicament dues, la referent als **protocols adoptats per fer front a la pandèmia** i la referent a **discriminacions generals**.

▶ **Gràfic 18**

Vulneració del dret a la vida **per categories**

Les dues persones que han marcat en l'enquesta que el seu dret a la vida s'ha vist vulnerat, explicaven que aquests **protocols de prevenció**, en especial en els centres residencials, han anat en detriment de la seva llibertat de mobilitat; en definitiva, d'haver de patir restriccions més dures que la població que no vivia en una residència.

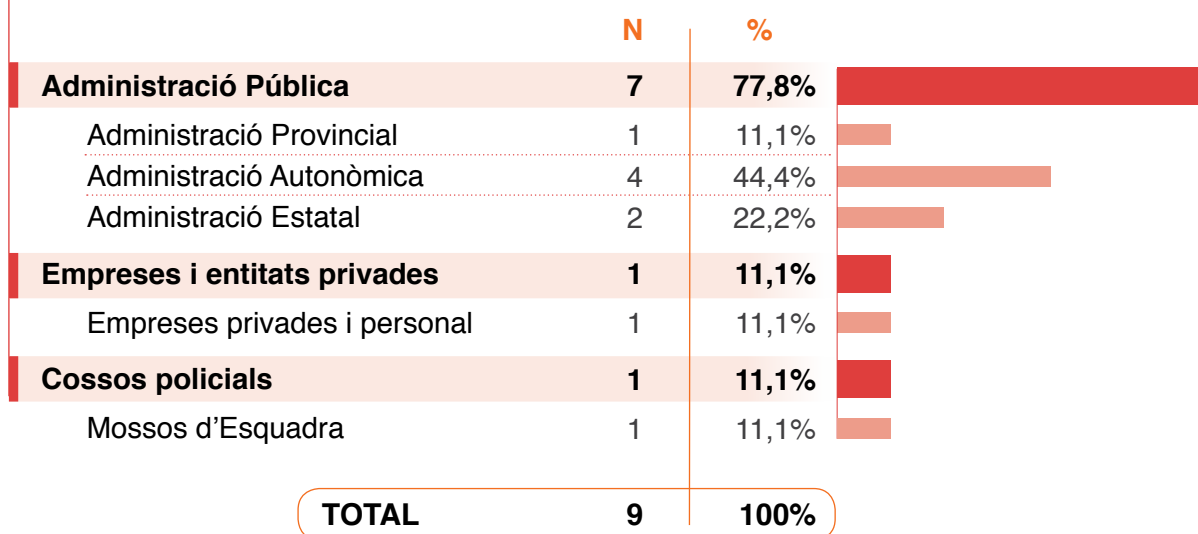
En l'enquesta explicaven que aquestes limitacions ha tingut un impacte directe en el gaudi d'aquest dret en igualtat de condicions amb la resta. En el cas de les **discriminacions generals**, observem situacions de vulneració a l'hora d'accedir a serveis garantits per llei i que afecten a la integració real en les diferents estructures i serveis cap a la població.

Per tant, les problemàtiques que van afectar a la població amb discapacitat, a causa dels protocols establerts per fer front a la pandèmia -i que durant el 2020 vam denunciar-, encara al 2021 han suposat una pèrdua de drets per a algunes persones, al tractar-se de protocols més restrictius que per a la resta de la població sense discapacitat.

Entre els principals **agents vulneradors** detectats és l'administració pública qui ha actuat com a principal agent vulnerador del dret a la vida (concretament en un 77,8%), sent l'administració autonòmica la que ha estat percebuda com a més vulneradora (en un 44,4%).

Respecte als mossos d'esquadra (un 11,1%), la situació de vulneració ha estat relacionada amb la denegació en l'accés a la justícia.

Taula 6
Agents vulneradors del dret a la vida

Entre els principals **llocs** de vulneració, trobem les instal·lacions públiques en un 75%.

Taula 7

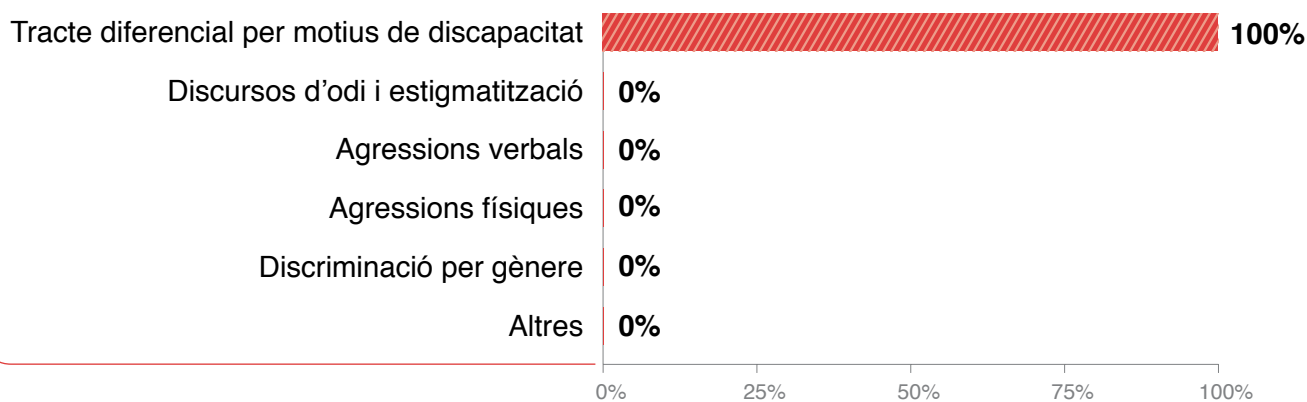
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a la vida

Llocs Públics	N	%
Instal·lacions públiques	3	75%
Oficines d'atenció al públic i serveis	1	25%
Jutjats	1	25%
Centres sanitaris	1	25%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	1	25%
Centres sanitaris	1	25%
TOTAL	4	100%

Respecte al **tipus de discriminació**, el 100% indica que ha patit un tracte diferencial per motius de discapacitat.

Gràfic 19

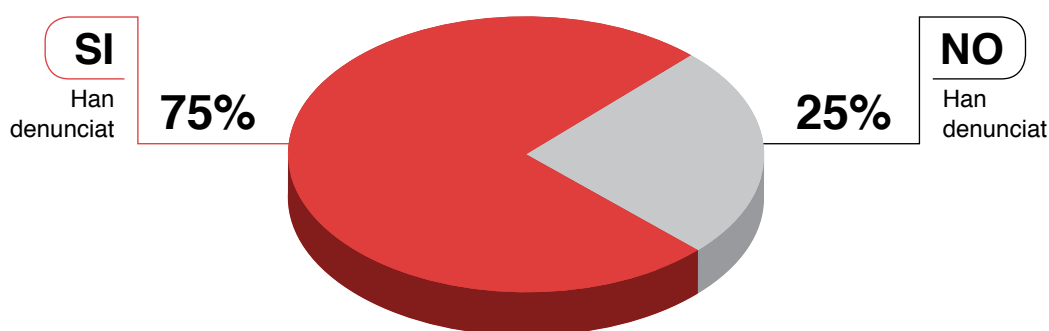
Tipus de discriminació rebuda en el dret a la vida

- Respecte a les **persones que van denunciar** la vulneració patida, un 75% manifesta que ho va denunciar, en contraposició al 25% que no ho va fer. En el cas que no es va denunciar, s'indiquen les dificultats que existeix en el procés de denúncia.

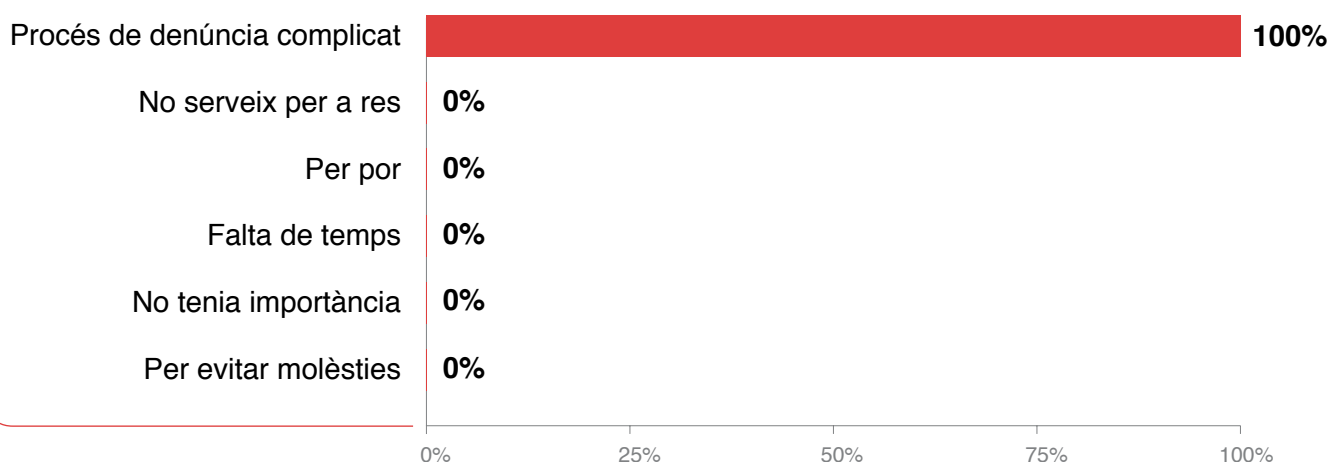
▶ Gràfic 20

Persones que han denunciat la vulneració del dret a la vida

▶ Gràfic 21

Motius per no denunciar la vulneració al dret a la vida

2.4 Vulneració del dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat

Posicionament:

- **Reivindiquem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a dur una vida independent** i a ser incloses i participar en la comunitat en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania.
- Concebem la persona amb discapacitat tal com ho fa el model social de la discapacitat i la filosofia de vida independent, **com un membre de ple dret amb obligacions, però també amb els mateixos drets que la resta de la població**, uns drets que com a ciutadans/es s'han de poder exercir amb la màxima autonomia personal.
- **Advoquem per potenciar la capacitat i el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a decidir per si mateixes**, incloent l'oportunitat d'escollir el lloc de residència i com viure, sense estar obligades a viure d'acord amb un sistema específic.
- Per tal de facilitar la inclusió a la comunitat, **cal l'accés als recursos i serveis necessaris, entre els quals apostem pel Servei d'Assistència Personal**, entenent que és l'idoni per garantir la màxima autonomia de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Legislació:

Article 19 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret en igualtat de condicions de totes les persones amb discapacitat a viure a la comunitat, amb opcions iguals que la resta, i adoptaran mesures efectives i pertinents per facilitar el ple gaudi d'aquest dret, assegurant especialment que tinguin l'oportunitat d'escollir el seu lloc de residència i on i amb qui volen viure, així com l'accés a una varietat de serveis d'assistència domiciliària, residencial i altres serveis de suport incloent l'assistència personal per evitar l'aïllament i la separació de la comunitat.

Quines vulneracions hem detectat en matèria de vida independent i a ser inclòs en la comunitat?

La crisi sanitària i social viscuda arrel de la pandèmia per la Covid-19 **va fer visible la necessitat de revisar els models d'atenció de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per promoure un veritable model d'atenció comunitària centrada en la persona:** que pugui comptar amb suports suficients i efectius que li permetin escollir com i on vol viure.

Durant el 2021 **hem continuat treballant per garantir que les persones amb discapacitat física i/o orgànica** poguessin comptar amb suports suficients i efectius, amb el rang de dret subjectiu, per tal que **puguin escollir com i on volen viure i desenvolupar un projecte de vida lliurement escollit.** Això requereix un treball a tres bandes: **universalitzar la prestació d'assistència personal** perquè tothom hi pugui accedir, **treballar un pla de desinstitucionalització i promoure noves fórmules habitacionals inclusives i comunitàries.**

També **hem continuat reclamant al Govern català l'aprovació imminent del decret d'assistència personal -que ja estava pràcticament enllestit i a punt de ser aprovat al final de l'anterior legislatura-**, de manera que pugui garantir el dret a la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica. Això vol dir **contemplar que les persones han de poder gaudir del nombre d'hores necessàries -sense limitacions-** per poder desenvolupar el seu projecte de vida independent; **que la prestació econòmica no pot estar condicionada als ingressos de la persona ni per prestacions d'anàloga naturalesa, és a dir, no aplicar la deducció del complement de tercera persona, i que la formació dels assistents personals no ha de ser considerada un requeriment inicial per als assistents personals per iniciar-se en la prestació del servei, per tal que siguin les persones amb discapacitat ateses les qui puguin formar-los i en tot cas, si ha d'existir una formació, s'ha de basar en la proposta de 50 hores defensada pel sector de la discapacitat.**

Per altra part, hem demanat a totes les administracions **coordinació entre elles i un compromís ferm i real pel desenvolupament de la figura de l'assistència personal**, un suport clau per fer efectiu el dret a la vida independent i a ser inclòs en la comunitat, que reconeix la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i que és d'obligat compliment. Per conèixer més detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al desembre. [Veure pdf](#)

En relació a la formació de l'assistent personal (que hem esmentat anteriorment), al gener de 2021 **vam presentar un estudi sobre la formació de l'assistent personal, les conclusions del qual avalaven la rellevància del rol de la persona usuària en la formació d'aquests professionals.**

L'elaboració de l'estudi tenia l'objectiu de **reforçar la proposta de model de formació per la qual està apostant el Govern català en el decret abans esmentat.**

Aquesta proposta de formació que defensa ECOM **es fonamenta en una formació no superior a 50 hores on es treballin aspectes fonamentals com la filosofia de Vida Independent, els drets de les persones amb discapacitat, les habilitats comunicatives (escolta activa, empatia...) i també aspectes relacionats amb les ajudes tècniques, cures bàsiques, mobilitzacions...**, en contraposició dels coneixements en l'àmbit sanitari que es mencionen en la legislació estatal.

Cal destacar també que l'estudi **va constatar que tant les persones usuàries com els i les assistents personals tenen clar el rol central de la persona usuària com a formadora d'aquests professionals.**

L'estudi pretenia també **aportar coneixement i evidència empírica sobre la formació d'aquesta figura**, davant una situació de buit legislatiu a nivell estatal vers com ha de ser la formació d'aquest col·lectiu. Per conèixer més detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes de gener. [Veure pdf](#)

Per últim, al mes d'octubre vam reivindicar, a través d'una campanya, **el tractament com a persones de les persones amb discapacitat i rebutjàvem qualsevol altra etiqueta discriminatòria (disminuïda, minusvàlida, discapacitada)** amb l'objectiu de sensibilitzar sobre la importància del llenguatge inclusiu, un llenguatge que respecti i no discrimini a les persones, i per reivindicar el seu tractament com a persones de ple dret.

El llançament d'aquesta campanya s'alineava **a les reivindicacions impulsades pel col·lectiu de la discapacitat per reformar l'article 49 de la Constitució espanyola, per eliminar el terme "disminuïts"**, una reforma que es va portar a votació el passat 30 de setembre al Congrés dels Diputats i no va sortir aprovada per l'oposició de PP i Vox. Per conèixer més detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes d'octubre. [Veure pdf](#)

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

- Durant el 2021 s'han identificat un total de **27 vulneracions** sobre el dret a viure de forma independent, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat: **14 consultes ateses i 13 respostes a través de l'enquesta.**

- Respecte al **gènere**, un 40,7% correspon a homes i un 59,3% a dones.

Gràfic 22

Vulneració del dret a viure de forma independent per gènere

27

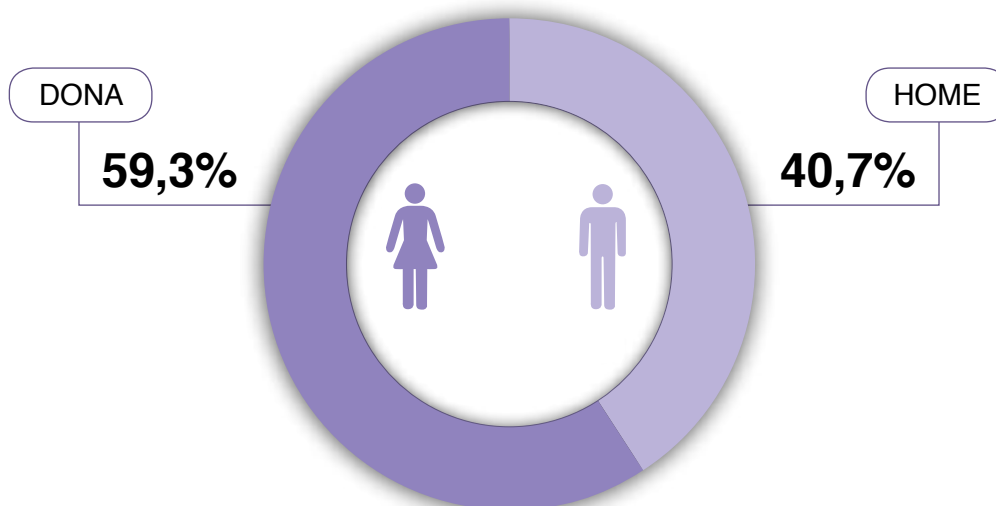
Vulneracions detectades en el dret a viure de forma independent

14

Consultes ateses

13

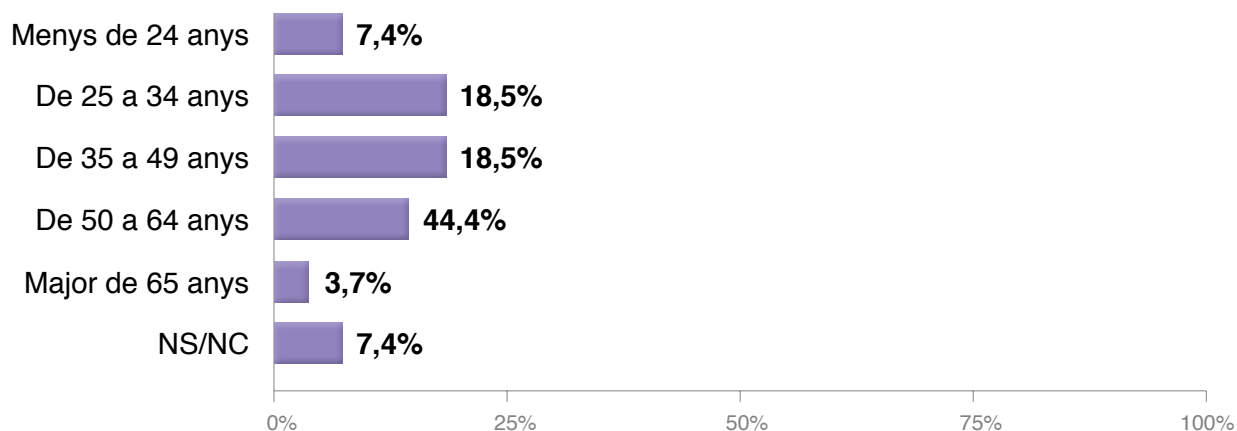
Respostes a l'enquesta de vulneracions

- Entre l'**edat** de les persones que han vist vulnerat el dret a viure de forma independent, un 44,4% correspon al col·lectiu d'entre 50 a 64 anys; seguit, amb un 18,5%, dels grups de 25 a 34 anys i 35 a 49 anys. Respecte a la població menor a 24 anys i major de 65 anys, un 7,4% correspon al primer grup i un 3,7% al segon.

Gràfic 23

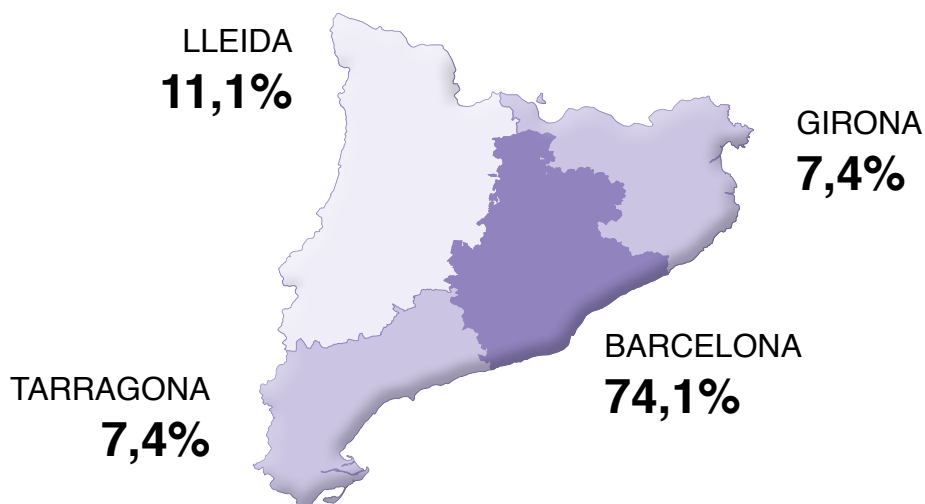
Vulneració del dret a viure de forma independent **per edat**

- Respecte a les diferents **províncies** de procedència, un 74,1% correspon a Barcelona, un 11,1% a Lleida i un 7,4% a les províncies de Girona i Tarragona.

Mapa 4

Vulneració del dret a viure de forma independent **per província**

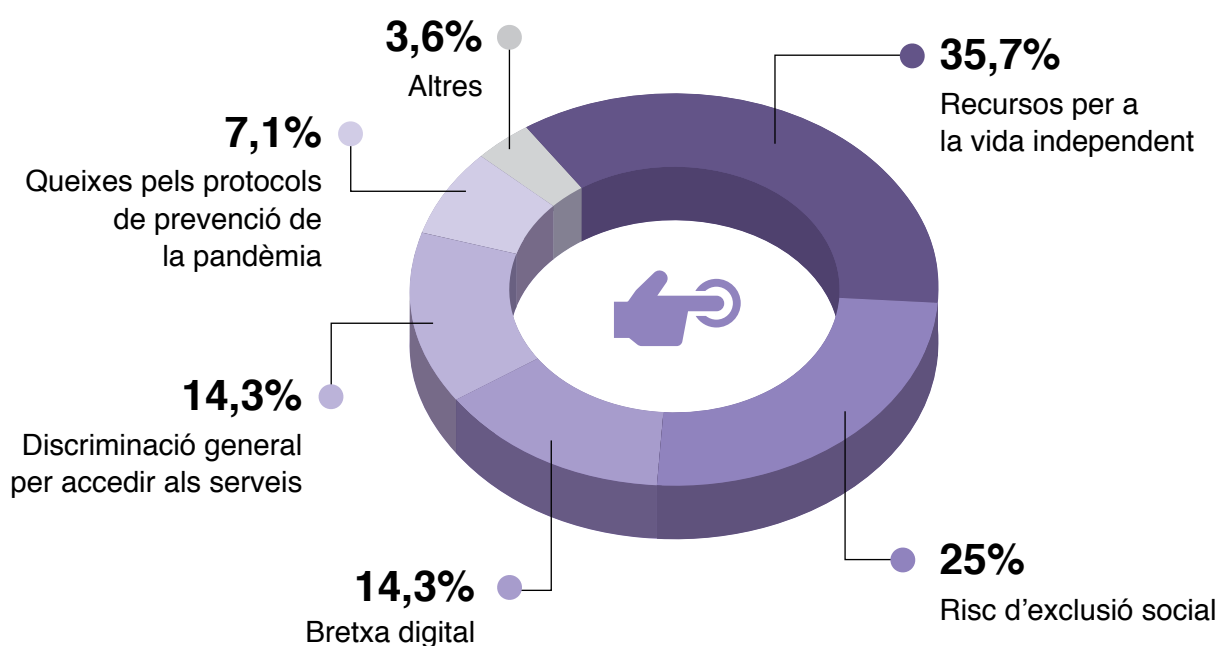
- Entre els principals **àmbits de vulneració**, hem pogut identificar cinc categories sobre les que s'hauria vulnerat el dret a viure de forma independent. Per una part, trobem la **manca de recursos** per a la vida independent, amb un 35,7% del total de vulneracions, seguit pels **riscos d'exclusió social**, amb un 25%, la **bretxa digital** i les **discriminacions generals per accedir a serveis**, totes dues amb un 14,3%, i, finalment, amb un 7,1% **queixes pels protocols de prevenció de la pandèmia**.

Respecte a la categoria sobre la **manca de recursos per a la vida independent** trobem, principalment, la manca d'alternatives públiques que condiona a la persona a accedir a serveis privats per poder garantir una vida autònoma i independent amb la conseqüència d'haver de costejar de manera privada serveis com l'assistència personal o bé, per manca de recursos econòmics, no poder optar al servei.

Hem de recordar que està demostrat que una persona amb discapacitat pateix un greuge econòmic per adquirir uns estàndards de vida semblants a la resta de població que no pateix cap tipus de discapacitat. Hi ha limitacions en l'accés a les mateixes oportunitats que les persones sense discapacitat, que finalment tenen com a conseqüència una davallada dels ingressos personals o familiars o bé una reducció de la qualitat de vida de la persona. S'estableix que la mitjana del greuge comparatiu econòmic és d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals.

Gràfic 24

Vulneració del dret a viure de forma independent **per categories**

En el cas de la categoria de **risc d'exclusió social**, podem observar que hi ha una relació estreta entre la necessitat de poder accedir a una assistència personal universal (sense limitacions d'hores) i que la persona pugui dur a terme una vida independent en la comunitat. Per tant, no comptar amb aquesta figura professional pot abocar a que la persona hagi d'accedir, per exemple, a sistemes d'institucionalització. Segons dades del Departament de Drets Socials, només 83 persones són beneficiàries de la prestació d'assistència personal a Catalunya.

També s'han identificat situacions de **discriminació a l'accés i contractació de serveis privats** pel fet de tenir una discapacitat. Per exemple la impossibilitat d'accedir a serveis d'assegurances de vida o de salut o productes bancaris. Es detecten problemàtiques referides a l'imaginari i prejudicis sobre la pròpia capacitat econòmica i de presa de decisions de la persona amb discapacitat física i/o orgànica, sobretot entre el personal d'atenció.

Respecte a la **bretxa digital**, s'han identificat problemàtiques sobre la utilització de les eines tecnològiques per poder accedir a serveis (públics o privats). Podem observar que gran part de les vulneracions estan relacionades amb la població major de 45 anys. La digitalització implementada durant els últims anys -però sobretot durant la pandèmia de la Covid-19-, la rapidesa que ha tingut aquesta implementació, la constant evolució de les eines, la manca d'accés a dispositius tecnològics, com també la manca d'accessibilitat d'aquesta tecnologia, ha repercutit enormement entre la població amb discapacitat física i/o orgànica afectant la seva usabilitat de manera independent i en igualtat de condicions.

En relació als **protocols de prevenció de la pandèmia**, moltes persones han continuat sentint un cert abandonament per part de l'administració, ja que manifestaven que s'ha continuat sense tenir en compte les necessitats de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, malgrat ser un col·lectiu de risc. En aquest sentit, com va passar al 2020, els protocols dels centres residencials (sobretot en moments on el risc de contagi era elevat) eren més restrictius que per a la resta de la població, fomentant l'aïllament i evitant la participació en la comunitat.

Per últim, s'han detectat **altres situacions de discriminació** per accedir als serveis com, per exemple, que l'administració no permetia que una persona, per impossibilitat física de poder signar, utilitzés la seva empremta i demanés que fos una altra persona la que signés per ella, impossibilitant així la seva capacitat per poder realitzar de forma independent una gestió personal.

Entre els principals **agents vulneradors** detectats, com podem observar a la *taula 8*, trobem a l'administració pública, en el 69,2% dels casos, destacant sobretot l'administració autonòmica, amb un 35,9% del total, seguit per l'administració local, amb un 15,4%, i l'administració estatal, amb un 12,8%. I, per una altra banda, com a agents vulneradors trobem el grup d'empreses i entitats privades, que correspon al 20,5% del total.

Taula 8

Agents vulneradors del dret a viure de forma independent

	N	%	
Administració Pública	27	69,2%	
Administració Local	6	15,4%	
Administració Provincial	2	5,1%	
Administració Autonòmica	14	35,9%	
Administració Estatal	5	12,8%	
Empreses i entitats privades	8	20,5%	
Empreses privades i personal	8	20,5%	
Particulars	3	7,7%	
Particulars	2	5,1%	
Comunitat de veïns	1	2,6%	
Cossos policials	1	2,6%	
Seguretat privada	1	2,6%	
TOTAL	39	100%	

Pel que fa als **llocs** on s'ha produït la vulneració del dret a viure de forma independent, com veiem en la següent *taula 9*, les oficines d'atenció al públic i serveis (instal·lacions públiques), amb un 52,6%, ha estat el lloc on més vulneracions s'han produït. Les instal·lacions privades d'accés restringit han suposat un 31,6% del total dels casos registrats.

Les vulneracions del dret a viure de forma independent, en ocasions, no tenen lloc en un espai físic concret ja que tenen més a veure, com hem vist en el *gràfic 24*, a no poder accedir al dret en sí.

Taula 9

Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a viure de forma independent

Llocs Públics	N	%
Espais públics (carrers, places, platges...)	1	5,3%
Instal·lacions públiques	10	52,6%
Oficines d'atenció al públic i serveis	10	52,6%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	2	10,5%
Centres sanitaris	2	10,5%
Instal·lacions privades d'accés restringit	6	31,6%
Empreses i entitats	3	15,8%
Habitatge, comunitats de veïns	3	15,8%
TOTAL	19	100%

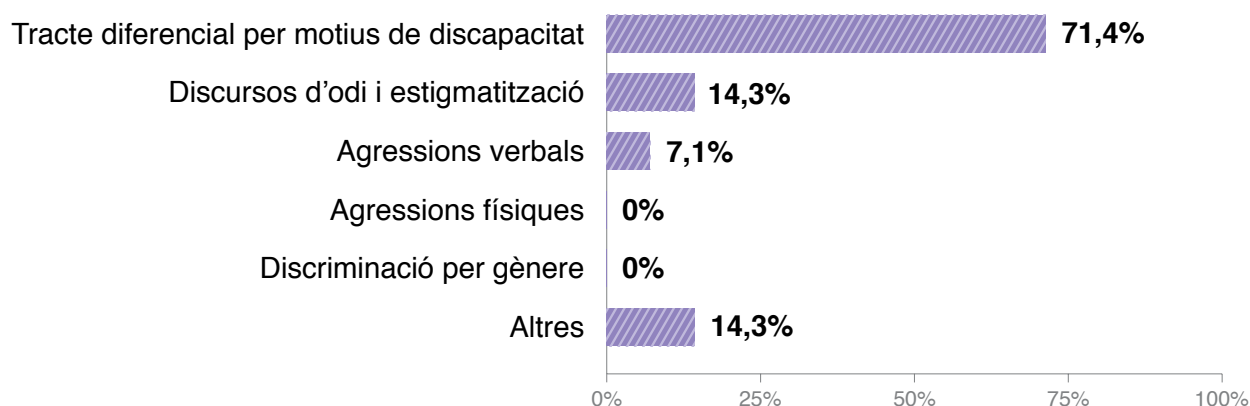

- Entre els principals **tipus de discriminacions**, es manté en la mateixa dinàmica que la resta de drets el tracte diferencial per motius de discapacitat, amb un 71,4%.

Cal destacar que un 14,3% indica haver patit discursos d'odi i estigmatització com també, amb un 7,1%, agressions verbals.

Gràfic 25

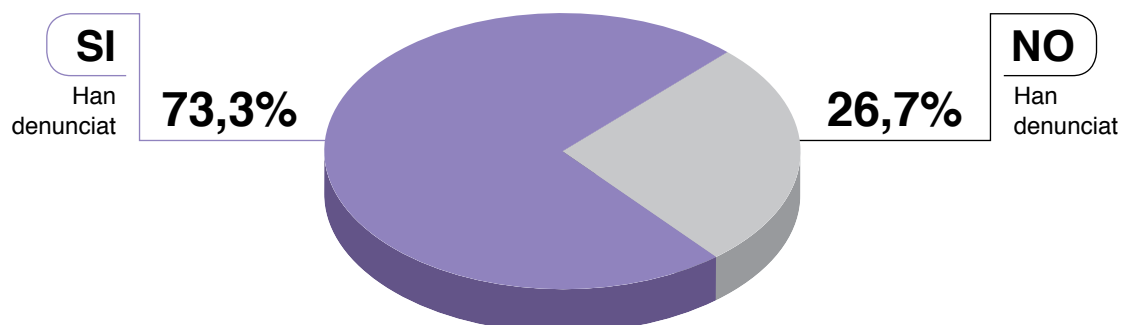
Tipus de discriminació rebuda en el dret a viure de forma independent

- En relació amb el procés de **denúncia de les vulneracions**, un 73,3% dels casos es van denunciar, en contraposició al 26,7% que no es van denunciar.

Gràfic 26

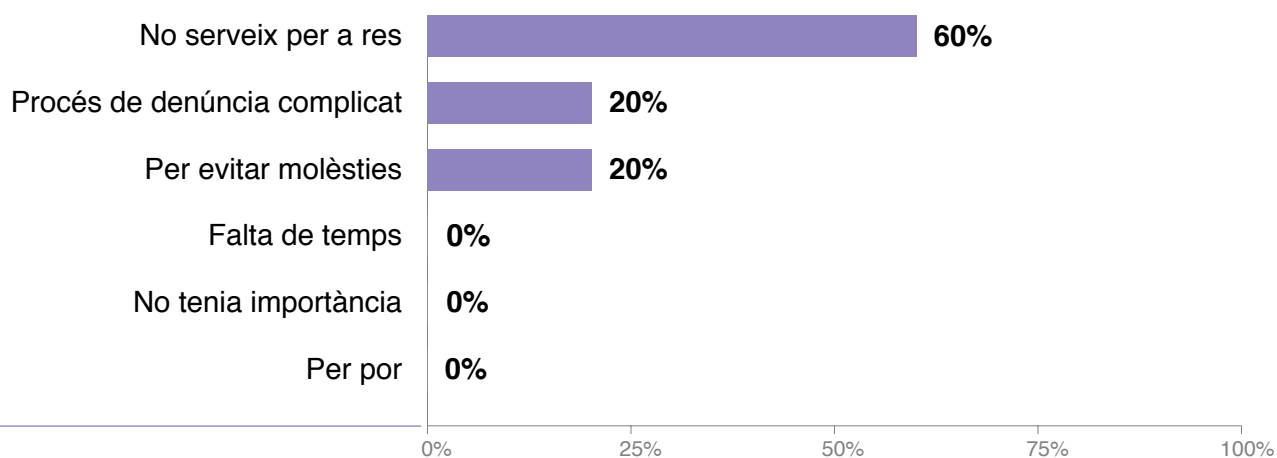
Persones que han denunciat la vulneració del dret a viure de forma independent

Respecte als **motius** de les persones per no realitzar cap tipus de denúncia, un 60% indica que no ho va realitzar perquè no serveix per a res, i un 20% que és o molt complicat o per evitar molèsties, respectivament.

Gràfic 27

Motius per no denunciar la vulneració en matèria de vida independent

Què diu el focus grup?

El dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat té una repercussió important entre les persones amb discapacitat que necessiten el suport d'una altra persona per poder cobrir totes o una part de les seves activitats diàries:

“Per la meva discapacitat (...) la meva vida està condicionada per si la meva mare em pot ajudar a fer aquesta activitat, o per exemple per canviar-me de roba; depenc molt d'ella (...), em condiciona moltíssim tenir o no un assistent personal”. **GRUP GIRONA**

Així mateix, trobem la situació de persones que no poden accedir al servei d'assistència personal o que no reben les hores necessàries per poder dur a terme un projecte de vida independent:

“Jo necessito suport de terceres persones per fer les meves activitats diàries, però com que no tinc dret a rebre l'assistència personal, que està garantida per la llei, doncs ja de per sí es vulnera el dret a poder viure la meva pròpia vida. (...) Ara estic a casa i ho intento portar-ho el millor que puc”. **GRUP GIRONA**

A més, la situació de dependència de la persona no només afecta la persona amb discapacitat, també tot el seu cercle més proper i que connecta a les necessitats i activitats de cadascuna, provocant una major dependència entre elles:

“La meva vida està condicionada a la meva mare”. **GRUP GIRONA**

“Jo depenc molt de la meva família, (...) per sort tinc una família que m'acompanya, però no és possible ni real que sempre estiguin pendents de mi o jo d'ells”. **GRUP TARRAGONA**

Així mateix, la incapacitat per poder realitzar les activitats de la vida diària, tant en espais privats com públics, poden augmentar el risc d'exclusió social a la persona augmentant situacions de vulnerabilitat:

“És que si ja es carreguen aquest dret (dret a l'assistència personal), no vull pensar en els altres”. **GRUP GIRONA**

Aquest fet pot provocar que apareguin problemàtiques associades a la incapacitat de no poder dur a terme una vida independent desitjable:

“Em produeix ansietat. Què soc jo si no soc independent?”. **GRUP GIRONA**

“Crec que tots hem tingut angoixa alguna vegada, (...) a vegades es torna tot molt difícil”. **GRUP GIRONA**

Mitjançant l'anàlisi de dades qualitatives i lligat amb les converses dels diferents focus grups, la bretxa digital és un tema que repercuteix enormement en la capacitat d'autonomia de les persones amb discapacitat, però que, en gran part, afecta persones amb discapacitat adultes en contraposició a les més joves. Tenint en compte que al 2021 un 80% de la població amb discapacitat reconeguda a Catalunya tenia més de 45 anys -i que la bretxa digital entre el col·lectiu amb discapacitat és un fet constatable-, la digitalització implementada durant els últims anys, però sobretot durant la pandèmia de la Covid-19, ha repercutit enormement entre la població amb discapacitat física i/o orgànica a l'hora de poder accedir o no als serveis públics i privats, afectant la capacitat d'actuar de forma autònoma:

“Durant la Covid molta gent no va poder accedir a alguns serveis telemàtics perquè no tenen coneixement tecnològic. Hem hagut d'ajudar molt a fer tràmits online perquè d'una altra manera era impossible entrar al portal La meva salut o fer altres tràmits”. **GRUP LLEIDA**

Per una altra banda, les problemàtiques associades al dret es presenten més enllà de les dificultats físiques de la persona; també apareixen sobre contextos que, de manera directa o indirecta, dificulten la sensació i percepció de la persona de ser autosuficient i amb capacitat de decisió i que, a més, augmenten la sensació de discapacitat i discriminació del col·lectiu sobre la societat en general:

“Les barreres mentals i socials són les més complexes (...). Quan vaig amb el meu assistent personal a un restaurant o qualsevol altre lloc, la gent no s'adreça a mi, sinó al meu assistent”. **GRUP BCN**

A més, el paternalisme sorgeix com una problemàtica que, posat de manifest des dels propis participants, podria explicar com es concep la discapacitat i les persones amb discapacitat des de la pròpia administració pública i la societat en general:

“No volem que ens tractin de manera diferent dels altres, a vegades penso que el paternalisme ens ha fet molt de mal (...), ens miren amb pena o diferents (...) i creuen que no podem fer res, quan la realitat és diferent (...) i això ve tant des de les lleis, com de l'administració, com de la societat”.

GRUP GIRONA

Tot seguit, es considera que la societat i l'administració, com comenten les pròpies persones participants, augmenten la sensació de vulnerabilitat del col·lectiu com també la dificultat per establir relacions d'iguals i equitatives amb la resta de la població:

“El paternalisme va lligat a la compassió, a la beneficència, a la pena; t'hem de protegir i t'hem d'ajudar (...). També (...) que les persones amb discapacitat haguem de ser herois. Si no volem ser els pobres o desgraciats doncs hem de ser els que guanyen medalles olímpiques, idesprés tu et queixes perquè no pots anar al restaurant perquè té uns esgraons. Això ens provoca una sensació d'inferioritat molt greu (...) i no sé si està vinculat a l'educació o la forma de ser de la societat”.

GRUP BCN

Finalment, com hem vist, el dret a viure de forma independent no només es reflecteix sobre qüestions pròpies relacionades amb les característiques físiques de la persona, sinó també al dret a l'autodeterminació (o a prendre decisions) i a la capacitat de decidir en igualtat de condicions a la resta de la població. Fins que no s'accepti la diversitat com un element enriquidor en tots els nivells de la societat, la vulneració al dret serà una constant que impossibilitarà la igualtat d'oportunitats i una inclusió real i efectiva:

“No és possible que no puguem ser ningú, que mai puguem passar desapercebuts ni prendre les nostres decisions, a mi m'agradaria passar desapercebuda perquè la meva discapacitat se'm nota molt, a vegades m'agradaria ser menys visible”. **GRUP BCN**

On trobar més informació:

- Presentació de la investigació sobre la formació de l'Assistent Personal, que vam realitzar al mes de març de 2021. [Veure vídeo](#)
- Jornada sobre Assistència Personal i Vida Independent, que vam realitzar al mes de novembre de 2021. [Veure vídeo](#)
- Relatoria de la jornada. [Veure pdf](#)

“ En Primera persona ”

"Físicament no puc signar. I aquest fet m'ha provocat moltes situacions complicades al llarg de la meua vida... Tot i que el que em va passar al Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya va ser una situació totalment inesperada. Precisament, el Departament que ha de lluitar perquè a qualsevol persona se la tracti com a tal i amb dignitat. La meua companya, que no és la meua cuidadora, va anar a lliurar uns impresos emplenats per sol·licitar una prestació per adaptar la meua furgoneta. La sorpresa va ser quan qui la va atendre li va dir que la meua empremta dactilar no servia per a la Generalitat (al no poder signar, faig servir la meua empremta, en comptes de la rúbrica tradicional). Després li va donar uns impresos oficials i li va dir que els emplenés i que ella firmés per mi com la meua tutora o representant legal -segons una circular interna del seu departament jurídic-, que si no ho feia acceptarien la presentació de la sol·licitud però es denegaria l'ajut sol·licitat per no estar signat, atès que l'empremta no valia.

A molts llocs pel fet de no poder signar he tingut problemes, però a l'últim lloc que esperava que em tractessin com un "invàlid" era en aquest Departament. Ningú no ha de signar per mi. Jo no tinc cap incapacitat judicial, només necessito poder utilitzar la meua empremta dactilar per poder signar. He fet diferents queixes per diferents vies i finalment sí que me la van admetre, però el que encara no sé és si ha estat una cosa puntual (i que cada any hauré de tornar a exigir) o la denúncia que he fet ha servit perquè puguin modificar i adaptar els protocols d'actuació a les necessitats reals de la ciutadania. Encara estic esperant resposta..."

2.5 Vulneració del dret a la mobilitat i al transport

Posicionament:

- **Defensem un transport accessible i assequible que permeti a les persones amb discapacitat gaudir d'una mobilitat sostenible, accessible i equitativa**, en igualtat de condicions que la resta de la societat.
- **Reivindiquem una tarifació social integrada del transport públic i un protocol unificat vers el bus interurbà i el transport sota demanda**, per tal d'avançar en la millora de l'accessibilitat a tota Catalunya i erradicar les desigualtats territorials..
- **Advoquem per un treball transversal i coordinat de l'accessibilitat en el transport públic per garantir la cadena d'accessibilitat i el seu manteniment.**

Legislació:

Article 20 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part adoptaran mesures efectives per assegurar que les persones amb discapacitat gaudeixen de mobilitat personal amb la major independència possible.

Article 19.1 de la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'Accessibilitat:

Les administracions públiques han de vetllar perquè el sistema de transport públic compleixi les condicions d'accessibilitat necessàries que permetin a totes les persones de fer-ne ús amb seguretat, comoditat i autonomia, tenint en compte d'una manera preferent les necessitats de les persones amb discapacitat, de la gent gran i d'altres persones en situació de vulnerabilitat.

Article 21.1 de la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'Accessibilitat:

Les administracions públiques competents en l'àmbit del sistema de transport públic a Catalunya han d'elaborar i mantenir actualitzat un pla d'implantació progressiva de l'accessibilitat dels mitjans de transport destinats al transport públic de viatgers.

Quines vulneracions hem detectat en matèria de mobilitat i transport?

Al mes de febrer, coincidint amb l'anunci de RENFE sobre la remodelació dels trens de Rodalies per fer accessibles totes les unitats de la sèrie 447, **vam manifestar que tot i la gran millora que suposava haver adaptat tots els trens de la sèrie 447, per tal que el servei fos plenament accessible per a tothom, també s'havia de tenir en compte l'accessibilitat a tota la cadena de viatge.**

Això vol dir que és imprescindible, per una banda, **continuar treballant conjuntament per avançar en l'adaptació de totes les estacions, resoldre els problemes amb el *gap* (el forat o esglaó que queda entre l'andana i el cotxe del tren) de moltes estacions ja adaptades, i millorar el manteniment d'elements clau** com els ascensors, que en ocasions s'avarien i deixen d'estar operatius durant massa temps.

I, per altra banda, continuar amb la substitució de trens encara no accessibles (els models 450 i 451 de dos pisos i els 448 i 470 de regionals) i **repensar el disseny dels espais interiors de tot el parc perquè s'adaptin realment a les necessitats reals de la ciutadania i permetin una intermodalitat efectiva.** Actualment, els seients per a persones amb dificultats de mobilitat estan situats després d'un tram d'escales i només hi ha un cotxe de pis baix a cada tren.

Considerem que **cal apostar per trens completament de pis baix per millorar la seguretat i autonomia de totes les persones usuàries del servei**, i un espai específic per bicicletes i patinets que sigui pràctic i no envaeixi l'espai de places per a persones amb mobilitat reduïda.

Així mateix, per fer efectius tots els avenços que es fan, i que realment se'n puguin beneficiar les persones per a qui són necessàries aquestes millores, **vam manifestar que és clau donar prioritat a la millora i la gestió de la informació sobre el servei i la seva accessibilitat.**

Per això consideràvem primordial que s'actualitzés la informació sobre l'accessibilitat dels trens a l'aplicatiu de Rodalies, a la seva web i als panells informatius de les estacions.

Per tal de garantir que la ciutadania tingui la informació adequada de totes les parts de la cadena de viatge, **proposàvem també que s'inclogués informació més detallada de l'accessibilitat de les estacions i informació a temps reals de les incidències i de si algun element -com els ascensors- estava fora de servei.** Per conèixer més detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes de febrer. [Veure pdf](#)

Per altra part, al mes de març vam emetre (conjuntament amb les entitats Promoció del Transport Públic -PTP- i Catalunya Camina) un comunicat on **exigíem a ADIF i a RENFE Rodalies recuperar els encreuaments practicables entre andanes a nivell de vies, tancats de manera unilateral a diferents estacions com Sant Feliu de Llobregat, Molins de Rei i Mollet.**

Les tres entitats **defensàvem una solució que garantís que sempre hi hagués a totes les estacions un pas accessible secundari a través de les vies**, encara que l'estació comptés amb ascensors. Considerem que en cas d'emergència o avaria, és imprescindible per poder continuar fent ús del servei de transport de manera provisional o poder sortir de l'estació amb autonomia sense haver de trucar als serveis d'emergències.

Per tot això, consideràvem que les decisions de RENFE estaven basades en una errònia interpretació del Reial Decret 9292/2020 que indica clarament, en el seu article 58.2, que **no es podrà suprimir cap encreuament existent sense que existeixi una alternativa realment accessible per a persones amb discapacitat o mobilitat reduïda.**

I per aquestes raons exigíem la immediata posada en funcionament dels encreuaments entre vies a les estacions de Sant Feliu de Llobregat i Molins de Rei, tancats unilateralment per RENFE, ja que consideràvem que vulnerava el dret de mobilitat de les persones amb discapacitat. Per conèixer més detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes de març. [Veure pdf](#)

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

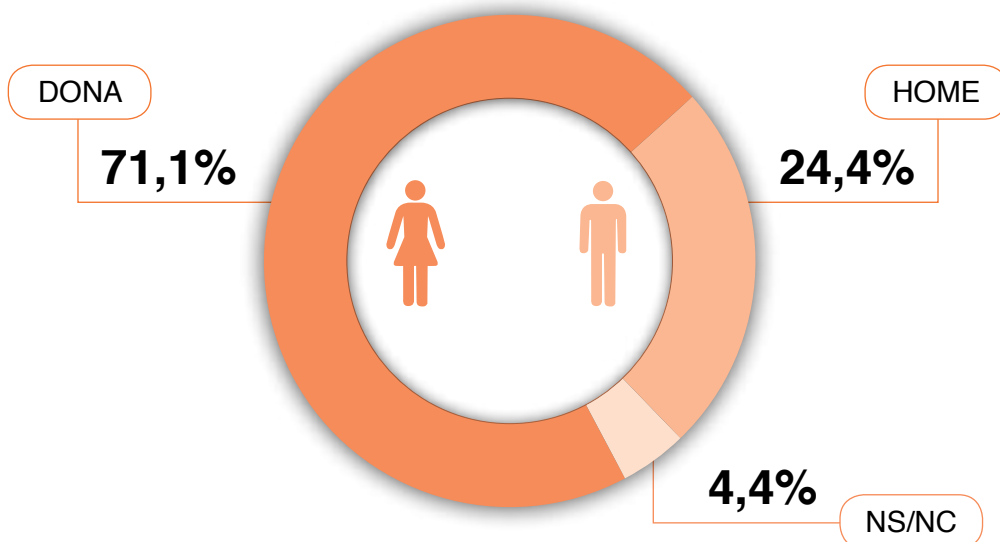
- Durant el 2021 s'han identificat un total de **45 vulneracions del dret a la mobilitat i al transport**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat: **16 consultes ateses i 29 respostes a través de l'enquesta.**

- Respecte al **gènere**, un 71,1% del total correspon a dones i un 24,4% són homes. Un 4,4% no ha declarat el gènere.

▶ Gràfic 28

Vulneració del dret a la mobilitat i al transport per gènere

45
Vulneracions detectades en el dret a la mobilitat i al transport

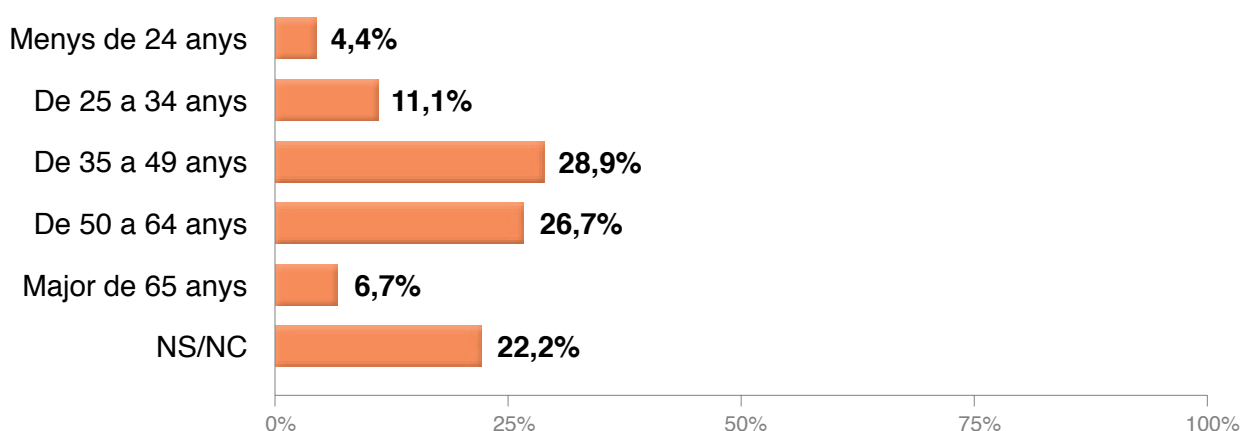
16
Consultes ateses

29
Respostes a l'enquesta de vulneracions

- Tenint en compte l'edat de les persones, les que tenen entre 35 i 49 anys són el principal col·lectiu que identifica haver patit una vulneració sobre la mobilitat i/o al transport, seguit molt de prop per les persones d'entre 50 a 64 anys, amb un 26,7%. Respecte al col·lectiu de joves i adults joves (menys de 24 anys i de 25 a 34 anys), entre els dos contempen el 15,5% del total. Per últim, un 6,7% indica tenir més de 65 anys.

Gràfic 29

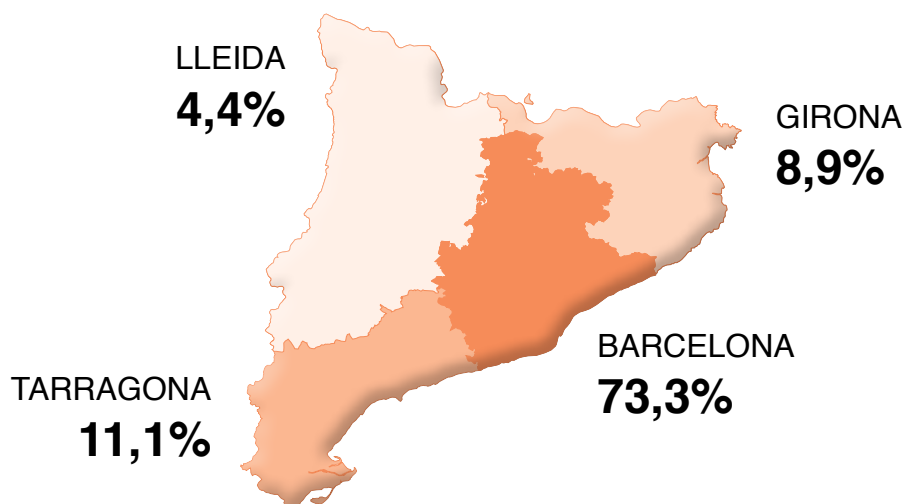
Vulneració del dret a la mobilitat i al transport per edat

- A nivell de les diferents províncies, un 73,3% del total són persones que indiquen viure a la província de Barcelona, seguit per Tarragona amb un 11,1%, Girona amb un 8,9% i Lleida amb un 4,4%.

Mapa 5

Vulneració del dret a la mobilitat i al transport per província

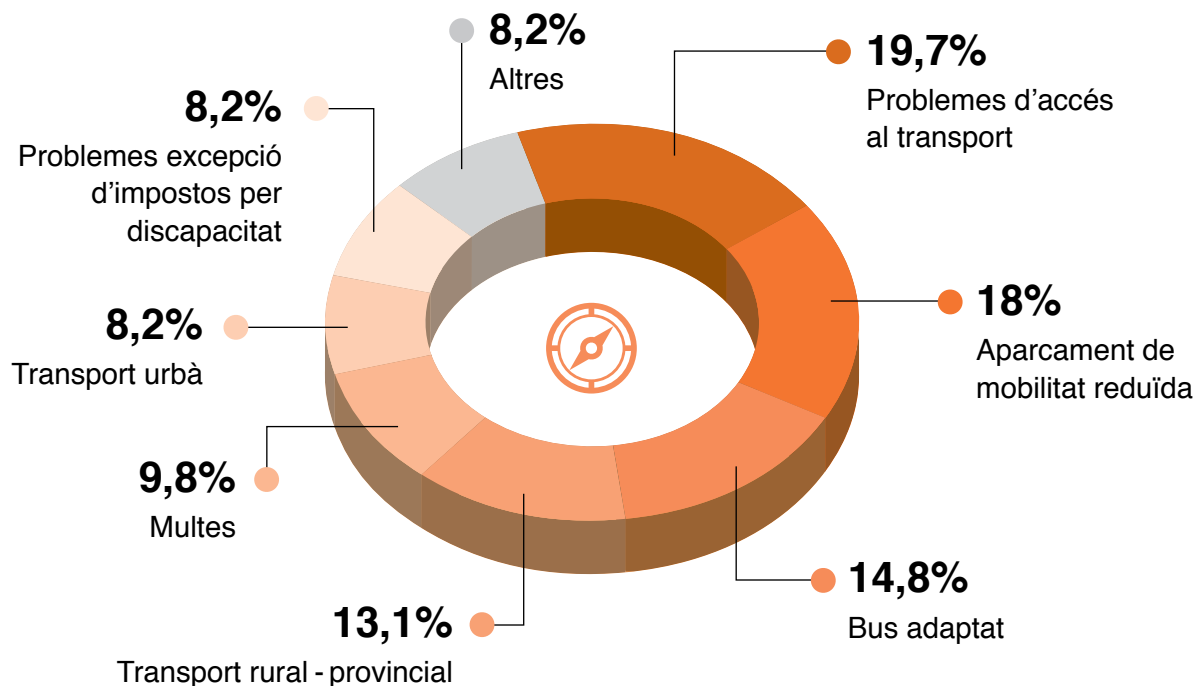

Les vulneracions de drets a la mobilitat i al transport les hem classificat en **7 categories** diferents com podem veure en el *gràfic 30* (més una que hem anomenat *Altres* i que expliquem més endavant). Degut al fet que moltes de les vulneracions detectades tenen relació amb diferents categories, és possible que s'hagin vinculat a més d'un àmbit d'anàlisi.

Entre les principals categories abordades en les diferents vulneracions identificades, els **problemes d'accés al transport** s'ubiquen en primer lloc amb un 19,7% del total de casos detectats, seguit d'un 18% de les **transgressions sobre els aparcaments per persones amb mobilitat reduïda**, i per **problemàtiques en els busos adaptats** amb un 14,8%. Cal destacar les problemàtiques observades respecte al **transport rural o provincial** i els afectats per **multes erròniament col·locades**, amb un 13,1% i un 9,8%, respectivament, del total de casos.

Com havíem indicat abans, moltes de les categories presenten una interrelació directa amb un altre àmbit d'anàlisi. En aquest sentit, existeix una interrelació molt estreta entre les categories referides a la manca d'accessibilitat al conjunt del transport, els busos adaptats i el transport rural o urbà, com també les problemàtiques respecte als aparcaments de persones amb mobilitat reduïda i les multes rebudes per la persona.

Gràfic 30
Vulneració del dret a la mobilitat i al transport per categories

Tenint en compte el primer cas, si unim els diferents apartats d'anàlisi, veiem que un 55,8% dels casos de vulneració té una total relació amb les **problemàtiques del transport en general**. Pràcticament la totalitat dels casos respecte a aquestes categories, abans esmentades, indiquen tenir problemes per poder accedir al transport per falta d'equipament adequat, mal funcionament o simplement falta de transport adaptat en les diferents línies de busos, trens i taxis de les diferents províncies, tant a nivell urbà o interurbà, com també rural, provocant en molts dels casos la impossibilitat de l'ús del transport o la cerca d'altres alternatives de transport no necessàriament adaptades que afecten la pròpia mobilitat de la persona. Moltes de les vulneracions detectades pertanyen a l'extraradi dels principals nuclis urbans i zones rurals de Catalunya, per sobre les zones urbanes, que concentren més recursos, infraestructura i mitjans de transport accessibles i adaptats.

Les principals complicacions identificades són: el mal funcionament i manteniment de les rampes d'accés al transport, el desconeixement del personal de l'ús de les rampes o eines d'accessibilitat, la manca de taxis, trens i busos adaptats i, en alguns casos, el no compliment dels horaris d'un mitjà de transport adaptat. Amb tot plegat existeix la percepció que, per part l'administració local (o consells comarcals), provincial i autonòmica, hi ha una manca de fiscalització i supervisió real als operadors i serveis de transport d'ús públic sobre apartats que afecten directament a la mobilitat i accés al transport de les persones amb discapacitat.

En les categories d'**aparcaments per a persones amb mobilitat reduïda i les multes**, que representen un 27,8% del total de casos registrats, es presenten vulneracions que tenen una relació estreta entre elles, com també altres que són particulars a cada categoria. Per una banda, hem observat una gran quantitat de casos referits a multes sobre l'aparcament en llocs autoritzats per a persones amb mobilitat reduïda (com són les zones blaves, verdes i de càrrega i descàrrega) en diferents municipis de Catalunya. I, per l'altra banda, s'ha detectat una vulneració important com és l'ús inapropiat de les zones reservades i exclusives per a persones amb mobilitat reduïda, efecte que té un impacte en la mobilitat de les persones amb discapacitat.

Amb un 8,2% cal destacar l'àmbit de les **excepcions d'impostos a diferents mitjans de transport privats**. En aquest sentit, s'han identificat problemàtiques sobre l'impost a les emissions de CO2 als vehicles de tracció mecànica de l'Agència Tributària de Catalunya, que només contemplan bonificacions als vehicles amb categoria 01 adaptat únicament a l'espai del conductor, i no a la totalitat del vehicle.

Per últim, en el cas d'altres vulneracions, trobem situacions molt concretes i excepcionals que tenen en consideració la resta de vulneracions. Entre elles, trobem problemàtiques sobre l'accés al transport de productes per a la mobilitat personal, així com problemes amb els horaris dels aparcaments reservats o de manca d'ajuts al transport.

Entre els principals **agents vulneradors** del dret a la mobilitat i al transport, indicat pels propis participants, un 49,2% del total de vulneracions correspon a l'administració pública, seguit per empreses i personal associades al transport amb un 30,2%, particulars amb un 11,1% i els cossos policials amb un 9,5%.

A nivell d'empreses privades, són els operadors de transport els principals vulneradors del dret a la mobilitat i al transport (amb un 30,2% del total de vulneracions registrades). En aquest sentit, la vulneració té vinculació sobre els àmbits del *gràfic 30* i analitzats posteriorment sobre la manca d'accessibilitat al transport, el busos adaptats i el transport rural o urbà.

Per part de l'administració pública, l'administració local i autonòmica són les principals institucions infractores del dret identificades en els casos detectats i registrats per ECOM, amb un 28,6% i un 12,7% del total. Segons les respostes obtingudes, les institucions públiques, responsables de garantir el dret a la mobilitat i al transport, no donen garanties reals als compliments d'un transport universal, adaptat i accessible per a tothom.

Entre els particulars, el corresponent a persones a títol individual amb un 7,9%, i els veïnats de les comunitats, amb un 3,2% del total de vulneracions, les situacions detectades han estat per haver utilitzat aparcaments que estaven reservats per a persones amb mobilitat reduïda.

Taula 10 Agents vulneradors del dret a la mobilitat i al transport

	N	%	
Administració Pública	31	49,2%	
Administració Local	18	28,6%	
Administració Provincial	2	3,2%	
Administració Autonòmica	8	12,7%	
Administració Estatal	3	4,8%	
Empreses i entitats privades	19	30,2%	
Empreses privades i personal	19	30,2%	
Particulars	7	11,1%	
Particulars	5	7,9%	
Comunitat de veïns	2	3,2%	
Cossos policials	6	9,5%	
Polícia Local	5	7,9%	
Mossos d'Esquadra	1	1,6%	
TOTAL	63	100%	

Respecte als cossos policials, la policia local és la principal vulneradora del dret a la mobilitat i al transport. Pràcticament la totalitat de les vulneracions indicades fan referència a multes col·locades erròniament per motius d'estacionament en zones de pagament (blaves, verdes) i de càrrega o descàrrega, malgrat que la legislació permet fer-ho i no pot ser motiu de multa.

La mobilitat i el transport té una vinculació pràcticament total amb els espais dirigits al moviment de les persones d'un espai a un altre, tan a nivell físic com a subjectiu i, per tant, és congruent que els principals llocs de vulneració identificats tinguin relació amb aquesta qüestió.

- En relació al **lloc** on s'ha produït la vulneració del dret, en general, es destaquen dos espais clars on les persones han patit vulneracions. En primer lloc, amb un 48,9% del total, les vulneracions s'han produït en les instal·lacions públiques, sobretot en les estacions i mitjans de transport públics (en un 46,7% dels casos), acompanyat de les oficines d'atenció amb un 2,2%, com podem observar a la *taula 11*. Si analitzem únicament les instal·lacions i infraestructures de transport (públic i privat), en el seu conjunt, a aquests espais correspondrien més de la meitat de les respostes, amb un 55,6% del total d'espais vulneradors detectats. En segon lloc, tenim els espais públics, amb un 37,8%, destacant sobretot les problemàtiques associades a mitjans de transport privats al carrer (com el taxi). Per altra banda, apareixen en menor percentatge, un 4,4%, les empreses i entitats, sent focalitzades les vulneracions en la manca d'aparcament reservat i adaptat per a persones amb discapacitat.

Taula 11

Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a la mobilitat i al transport

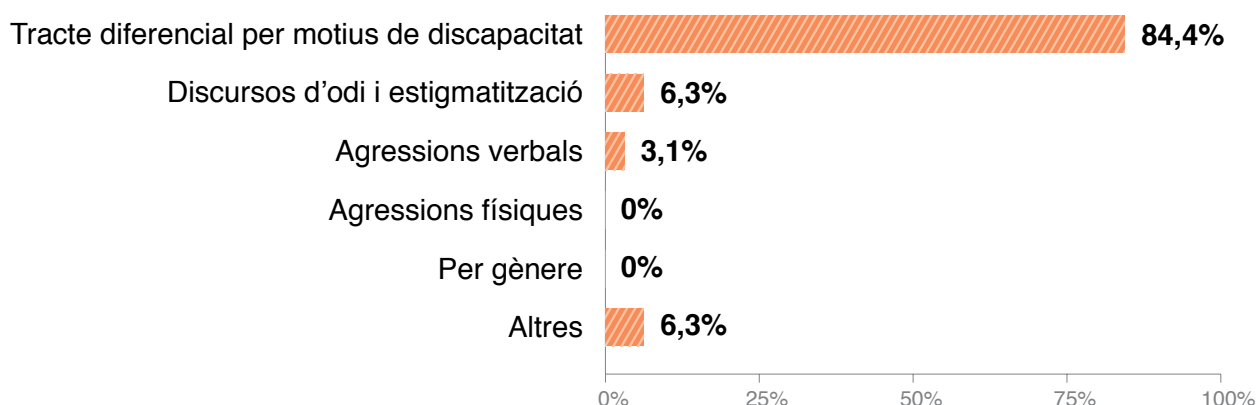
Llocs Públics	N	%
Espais públics (carrers, places, platges...)	17	37,8%
Instal·lacions públiques	22	48,9%
Estacions o mitjans de transport	21	46,7%
Oficines d'atenció al públic i serveis	1	2,2%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	4	8,9%
Estacions o mitjans de transport	4	8,9%
Instal·lacions privades d'accés restringit	2	4,4%
Empreses i entitats	2	4,4%
TOTAL	45	100%

- Respecte al **tipus de discriminació** patida, un 84,4% del participants indiquen haver sofert un tracte diferencial per motius de discapacitat.

Cal destacar que un 6,3% i un 3,1% indiquen haver patit discriminacions d'odi i agressions verbals, respectivament.

Gràfic 31

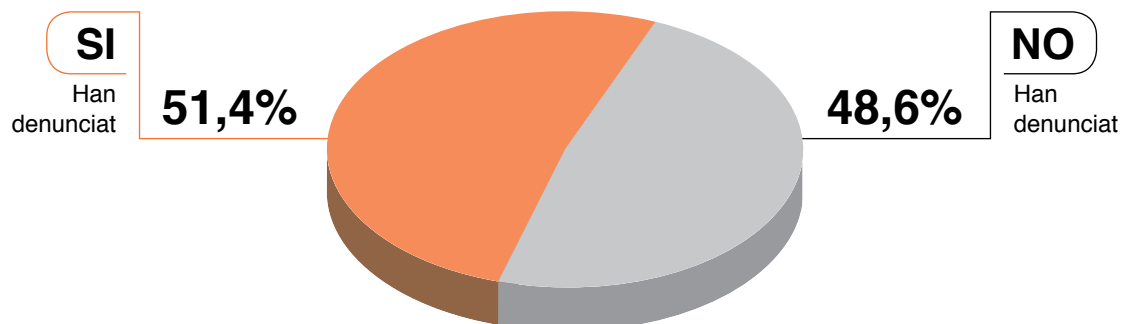
Tipus de discriminació rebuda en matèria de mobilitat i transport

- En relació a les **denúncies** de les vulneracions al dret a la mobilitat i al transport, un 48,6% de les persones amb discapacitat física i/o orgànica indiquen no haver denunciat, en contraposició al 51,4% de persones que sí van denunciar.

Gràfic 32

Persones que han denunciat la vulneració del dret a la mobilitat i al transport

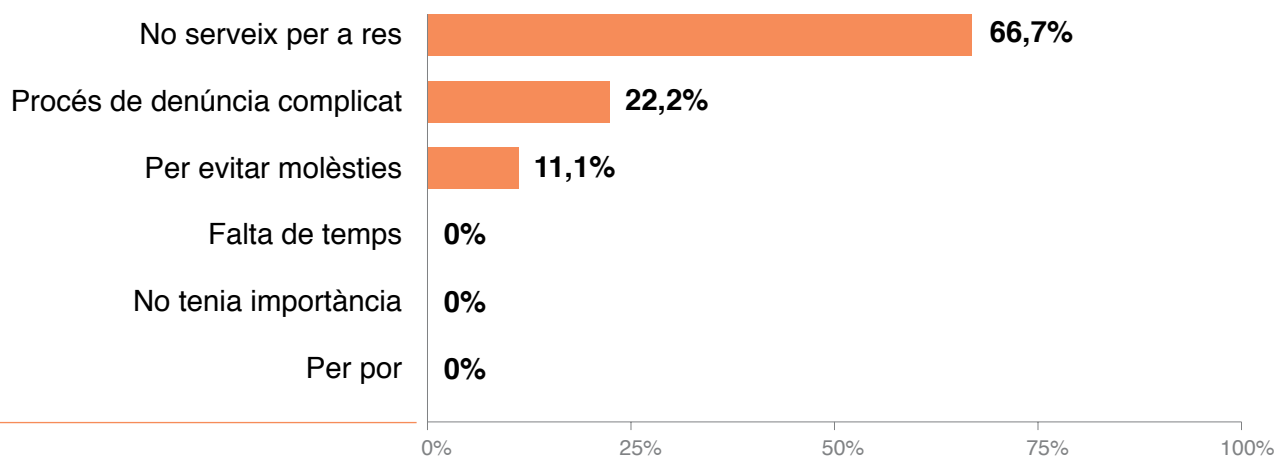

- Entre les principals **causes per no denunciar**, un 66,7% del total de respostes indiquen que *no serveix per a res*, un 22,2% que es un *procés complicat* de realitzar, i un 11,1% *per evitar molèsties*.

En general, existeix la percepció que les denúncies per mobilitat i transport són més complexes i tenen menys incidència efectiva sobre la resolució del conflicte que d'altres denúncies.

Gràfic 33

Motius per no denunciar la vulneració en matèria de mobilitat i transport

Què diu el focus grup?

El dret a la mobilitat i al transport és un dret imprescindible per assegurar la llibertat de moviment de les persones amb discapacitat física i/o orgànica. Entre les principals problemàtiques identificades en els diferents grups, la falta d'una infraestructura de transport adaptada ressona constantment. En aquest sentit, la mobilitat i l'accés al transport continua sense estar garantida completament afectant les possibilitats de desenvolupar la mobilitat personal i la llibertat de moviment, segons el territori on visqui la persona, tindrà més o menys possibilitats d'agafar un transport adaptat i accessible:

“No puc anar en autobús ni metro, pel fet d'utilitzar caminador. És difícil aconseguir taxi porta a porta”. **GRUP BCN**

“És molt diferent parlar de Barcelona ciutat que de la resta de la província. A mesura que ens anem separant de Barcelona es va complicant tot”.
GRUP BCN

En el cas de les zones rurals o les perifèries de les ciutats, la situació empitjora quan la persona ha de fer ús del transport i mobilitzar-se d'un lloc a un altre:

“L'altre dia no vaig poder agafar el tren per desplaçar-me de Tortosa a Barcelona perquè en arribar allà no tenia transport públic accessible per desplaçar-me al lloc concret”. **GRUP TARRAGONA**

Si bé s'han fet avanços que han facilitat l'accessibilitat al transport per a totes les persones a Catalunya, la situació del dret és particularment crítica en els territoris rurals, i a més no és exclusiu d'un mitjà de transport particular, sinó més bé és un problema que afecta a tot el sistema i infraestructura de transport:

“Tenim un taxi adaptat en el poble, però no fa servei a les persones amb cadira de rodes, llavors això no pot ser, si és un transport adaptat hauria d'estar adaptat per a tothom i el problema és que no hi ha més recursos”.
GRUP TARRAGONA

Si veiem el cas particular per a cada mitjà de transport, els autobusos són els més destacats i abordats en els diferents grups de treball, com també en les consultes rebudes per part d'ECOM. Aquesta situació és una constant que es repeteix en els diferents territoris de Catalunya. Les principals dificultats identificades són:

“Sovint és molt complicat agafar un autobús perquè no tots tenen plataforma i si la tenen el conductor diu (i l'has de creure) que està espatllada i que esperis al següent”. **GRUP GIRONA**

“Últimament he tingut problemes amb el transport municipal. Fa pocs mesos que han posat l’anomenada *Ilançadora* M6a. És una línia addicional a la M6 que ja teníem. Reiterades vegades m’he trobat que la rampa d’accés al vehicle no funcionava, el vehicle no és accessible o el conductor no sabia el seu funcionament”. **GRUP BCN**

D'altra banda, els participants també indiquen que moltes vegades es visualitza una manca d'empatia i sensibilització sobre el respecte dels espais reservats dintre del mateix transport, fet que també afecta als aparcaments exclusius per persones amb discapacitat i també al tracte entre persones:

“Abans agafava la moto, però per la sordesa vaig ara en transport públic i em trobo amb unes aberracions... i jo intento ajudar, implicar-me, però em sento molt sola en el moment, a la gent no li importa, li dona igual la situació de l'altra persona”. **GRUP BCN**

Respecte als trens o sistemes de transport similars, existeixen dues problemàtiques concretes. Per una part, la manca d'espais i infraestructures accessibles que no permeten l'accés de la persona al transport -com ho són les estacions- i, per una altra, al mateix mitjà de transport, que no compta de manera universal amb mesures d'accessibilitat i/o espais adaptats per a persones amb discapacitat amb mobilitat reduïda. Així mateix, si bé existeix informació clara dels horaris de pas dels combois accessibles, no sempre és fiable. S'ha indicat per part dels participants que, en alguns casos, és possible que la situació dels trens accessibles que han de passar no sigui tal, provocant la pèrdua i/o canvi de transport amb les conseqüències econòmiques i personals associades.

A nivell de taxis, les situacions de vulneració compten amb temàtiques molt relacionades. Per una banda, la manca d'una flota de taxis adaptats i/o ben adaptats, i per una altra, el factor econòmic que, segons els participants, té una mitjana de cost més elevat que la resta dels transports, i que augmenta més si és o no un taxi adaptat:

“Si el transport en general és inaccessible, quan només ens queda el taxi, resulta que el taxi adaptat és més car que el taxi normal (...) i moltes vegades, si has d'anar en cadira de rodes no pots pujar sense sol·licitar suport”. **GRUP GIRONA**

Així, la situació varia segons les característiques dels municipis i comarques, existint una relació estreta entre la densitat i quantitat poblacional del municipi, població amb discapacitat i la inversió de recursos de les administracions locals i provincials per establir una xarxa de transport adaptat.

Les conseqüències de la manca d'un transport adaptat i amb un funcionament correcte té relació amb, en primer lloc, la impossibilitat de la persona per desenvolupar la seva mobilitat personal i qualsevol tipus d'activitat; en segon lloc, amb l'augment de la despesa diària per accedir a un transport, que no necessàriament serà adaptat ni accessible, que li permeti arribar a l'hora i al destí desitjat, i en tercer lloc, amb el sentiment de discriminació per tenir una discapacitat:

“El transport públic a nivell territorial és inexistent, la qualitat de vida que es guanya vivint en comarques més rurals contrasta amb la falta de transport accessible; ni trens ni busos ho són i per tant limiten sobremanera qualsevol tipus de mobilitat, per motius laborals, acadèmics, culturals, de família, salut, etc. L'alternativa és el transport privat o el taxi, que és excessivament car i els vehicles tampoc estan adaptats”. **GRUP GIRONA**

Dintre de la dinàmica de la mobilitat i el transport, el cotxe és unes de les principals eines de transport d'ús personal. Gairebé dos terços de la població amb discapacitat disposa de cotxe ¹, encara que l'ús del cotxe és major als territoris rurals que en les ciutats. En aquest sentit, les principals problemàtiques estan relacionades amb els aparcaments exclusius per a persones amb mobilitat reduïda, i la falta de conscienciació sobre l'ús adequat d'aquests espais reservats. Per una part, es reclama la poca existència d'aparcaments reservats per a persones amb mobilitat reduïda i, per una altra, s'identifica una mala utilització dels pocs espais reservats existents per part de persones sense cap tipus de discapacitat o targetes acreditades:

“Sempre tinc problemes per estacionar-me, jo vaig sempre al gimnàs i hi ha uns espais que són per nosaltres, el tema és que sempre està ocupat i si mires bé, moltes vegades els cotxes no tenen cap tipus d'identificació (...). Al final sempre aparco en un altre lloc on hi ha menys cotxes per poder sortir i està més lluny”.

GRUP GIRONA

Entre els principals vulneradors tenim tres estructures molt marcades, que són: Les empreses i operadors del transport (públics i privats), l'administració i institucions locals i autonòmiques, i la pròpia societat. En el primer cas, són identificades les empreses, operadors i personal, per la manca de manteniment respecte a les eines i dispositius d'accés per a persones amb mobilitat reduïda i el no compliment de les lleis d'accessibilitat, especialment enfocades en territoris rurals i perifèries de les ciutats.

¹ Anàlisi de la mobilitat de les persones amb discapacitat a partir de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF) i altres fonts d'informació. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. 2020.

Seguidament, i molt emfatitzat per part dels participants, l'administració pública, per la poca capacitat de fiscalització sobre els diferents operadors de transport i de resposta a les vulneracions en els municipis:

“A nivell de lleis, hi ha lleis que estan basades en els drets, però que després hi ha molt poc pressupost destinat a conscienciar i fiscalitzar”.

GRUP BCN

Es considera a la societat com un ens vulnerador, especialment per les conseqüències que produeixen els actes sobre el respecte dels drets a la mobilitat i al transport de les persones amb discapacitat física i/o orgànica:

“Els nostres drets són els mateixos que els de tothom (...). Jo intento ajudar, implicar-me, però em sento molt sola en el moment, a la gent li dona igual la situació de l'altra persona”. **GRUP BCN**

La denúncia sobre vulneracions a la mobilitat i al transport és un apartat on les opinions dels participants són bastant lineals i similars entre els diferents grups, encara que existeixen diferents matisos dependent del context propi de les persones i territoris. En concret, si bé es destaca la necessitat de fer visible i denunciar constantment les diferents vulneracions que pugui patir una persona, existeix l'acceptació general de que independentment de les reclamacions que es pugin realitzar, en molt dels casos no es tenen en compte per cap de les institucions públiques i empreses de transport o es triga molt en rebre una resposta. En el cas de rebre una resposta, és possible que la solució a la vulneració es produeixi tard o mai. Els casos resolts de manera ràpida i efectiva són provocats principalment per la insistència particular de la pròpia persona:

“És molt difícil o impossible solucionar incidències o canvis en el servei”.

GRUP TARRAGONA

Finalment, cal visualitzar que les diferents vulneracions observades no són úniques a un grup, una població o un context en concret, sinó més aviat a tot el col·lectiu de persones amb discapacitat física i/o orgànica, i que si bé pot afectar més o menys a diferents territoris, afecta finalment al conjunt de la població, a la seva mobilitat i a la seva vida diària.

On trobar més informació:

- Cicle de webinars ECOMobilitza't, per uns pobles i unes ciutats més accessibles i sostenibles, que vam realitzar durant el 2021. *Veure vídeos*

“ En Primera persona ”

"Soc usuària i defensora d'un transport públic, accessible i de qualitat. Però a les mancances que el propi sistema de transport té -en moltes ocasions per manca d'accessibilitat en els vehicles, però també en les estacions, en el servei d'atenció, etc.- moltes vegades hem d'afegir actituds poc cíviqües d'altres passatgers.

Fa poc em va passar una situació molt desagradable en el tren. Jo tinc mobilitat reduïda i vaig entrar al vagó accessible, disposada a seure al seient que hi ha a peu pla, però estava ocupat per una noia jove. Li demano si us plau si puc seure en aquest lloc i ella em diu que no perquè té al costat la bici. Jo li torno a reclamar, ja que aquest lloc és reservat per a persones amb mobilitat reduïda (li explico que jo la tinc) i em diu que sigui a terra, que és l'espai on la cadira té el lloc reservat. Em vaig quedar bloquejada, sense saber què respondre... crec que manca molta conscienciació sobre els nostres drets i que no és un privilegi que jo hagi de seure en aquest seient a peu pla, sinó un dret, ja que altres espais del vagó no són accessibles per a mi".

2.6 Vulneració del dret a l'habitatge

Posicionament:

- Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a un habitatge adequat (accessible i assequible), que permeti dur a terme un projecte de vida autònom en igualtat de condicions amb la resta de la ciutadania.
- Reivindiquem que l'administració pública adopti les mesures legislatives, administratives i de l'índole que siguin necessàries a fi de **garantir la seguretat pel que fa a la tinença i l'accés a un habitatge accessible, assequible i amb suports.**

Legislació:

Article 19 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a viure de forma independent i a ser inclosos en la comunitat, la qual cosa inclou l'oportunitat d'escollir on i amb qui volen viure, a tenir accés a una varietat de serveis d'assistència i a que els serveis comunitaris estiguin a la seva disposició tenint en compte les seves necessitats.

Article 28 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a un nivell de vida adequat per a elles i les seves famílies, la qual cosa inclou alimentació, vestit i habitatge adequats, i a la millora contínua de les seves condicions de vida, i a d'adoptar les mesures pertinents per salvaguardar i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat.

Quines vulneracions hem detectat en matèria d'habitatge?

- El 2021 ha estat una prolongació del 2020 pel que fa a les vulneracions del dret a l'habitatge, ja que **continua sense haver-hi una veritable implementació de polítiques d'habitatge accessible, assequible i amb suports, en totes les modalitats de tinença (lloguer, compra, cessió d'ús, cohabitatge...)**. Aquest fet no ha permès que es pogués exercir plenament el dret a l'habitatge com a element clau per a una vida activa a la comunitat en igualtat d'oportunitats.

La Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat regula en el seu article 19 el dret a viure de manera independent i a ser inclòs en la comunitat (com comentem també en l'apartat sobre aquest dret). **En aquest article, a més, es reconeix el dret en igualtat de condicions de totes les persones amb discapacitat a viure en la comunitat, amb les mateixes opcions que la resta de persones**, i que els estats membre han d'adoptar mesures efectives i pertinents per a facilitar el ple gaudi d'aquest dret i la seva plena inclusió i participació en la comunitat. Això vol dir que les persones amb discapacitat:

- **Tinguin l'oportunitat de triar el seu lloc de residència i on i amb qui viure** i no es vegin obligades a viure en un sistema de vida específic.
- **Tinguin accés a una varietat de serveis d'assistència domiciliària, residencial i altres serveis de suport de la comunitat, inclosa l'assistència personal** que sigui necessària per a facilitar la seva existència i la seva inclusió en la comunitat, i per a evitar l'aïllament.
- **Les instal·lacions i els serveis comunitaris estiguin a disposició, en igualtat de condicions**, i tinguin en compte les necessitats de les persones amb discapacitat.

Però actualment **ens trobem davant una emergència sobre l'accés a l'habitatge**. La consideració d'aquest bé de primera necessitat com a producte de mercat, un producte d'intercanvi o d'especulació, ha provocat la pèrdua de la seva funció social. Davant aquesta problemàtica generalitzada d'accés a l'habitatge, a les persones amb discapacitat **se li afegeixen més obstacles que impedeixen exercir els seus drets, situant-los en una posició de risc d'exclusió social i residencial**.

Des d'ECOM entenem que un habitatge digne per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica **ha d'incloure aquests criteris que són un reflex de les problemàtiques i necessitats actuals del col·lectiu:**

- **Accessible. La manca d'accessibilitat a l'edificació i a l'interior de l'habitatge, l'espai públic urbanitzat i el transport**, encara són un obstacle que perdura en els nostres entorns urbans existents (aquest fet l'hem desenvolupat en l'apartat específic sobre la vulneració del dret a l'accessibilitat).
- **Assequible. El greuge comparatiu de vida de les persones amb discapacitat és una realitat.** Està demostrat que una persona amb discapacitat pateix un greuge econòmic per adquirir uns estàndards de vida semblants a la resta de població que no pateix cap tipus de discapacitat. S'estableix que la mitjana del greuge comparatiu econòmic és d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals.¹
- **Amb suports (inclusiu). La manca de desenvolupament dels suports domiciliaris i a la comunitat, inclosa l'assistència personal, per promoure un projecte de vida independent i ser inclòs en la comunitat** (aquest fet l'hem desenvolupat en l'apartat específic sobre la vulneració del dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat).

Durant el 2021 **han continuat augmentant el nombre de casos de persones que es trobaven en risc d'exclusió residencial.** En aquest sentit, i degut a la gravetat d'aquests casos, també ha suposat un augment de les nostres intermediacions amb l'administració o amb altres entitats. L'any 2020, el 24,4% de les persones amb discapacitat estava en risc de pobresa, xifra que és la més elevada de la sèrie històrica i més de sis punts percentuals superior a la de les persones sense discapacitat.²

D'altra banda, **aquest any ha estat especialment dedicat a defensar el dret a l'habitatge en els nous projectes normatius (estatals, autonòmics i locals) i en relació amb els fons Next Generation**, que no van contemplar l'àmbit de la rehabilitació en matèria d'accessibilitat en els seus ajuts i programes marc (com també hem explicat en l'apartat específic sobre la vulneració del dret a l'accessibilitat).

Per altra part, **un dels problemes més importants per a fer un seguiment de la problemàtica de l'habitatge, i així actuar en conseqüència, continua essent la manca de dades sobre tot el que fa referència al parc d'habitatges accessibles** (preus, localització, gestió, sol·licitants, adjudicats, tipus d'unitats de convivència...), i així ho hem traslladat en tots els espais de participació sobre habitatge dels que hem format part durant el 2021.

¹ Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

² 11è. Informe. L'estat de la pobresa. Seguiment de l'indicador de pobresa i exclusió social a Espanya 2008-2020. EAPN Espanya. 2021.

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

Durant el 2021 s'han identificat un total de **36 vulneracions sobre el dret a l'habitatge**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat: **32 consultes ateses i 4 respostes a través de l'enquesta.**

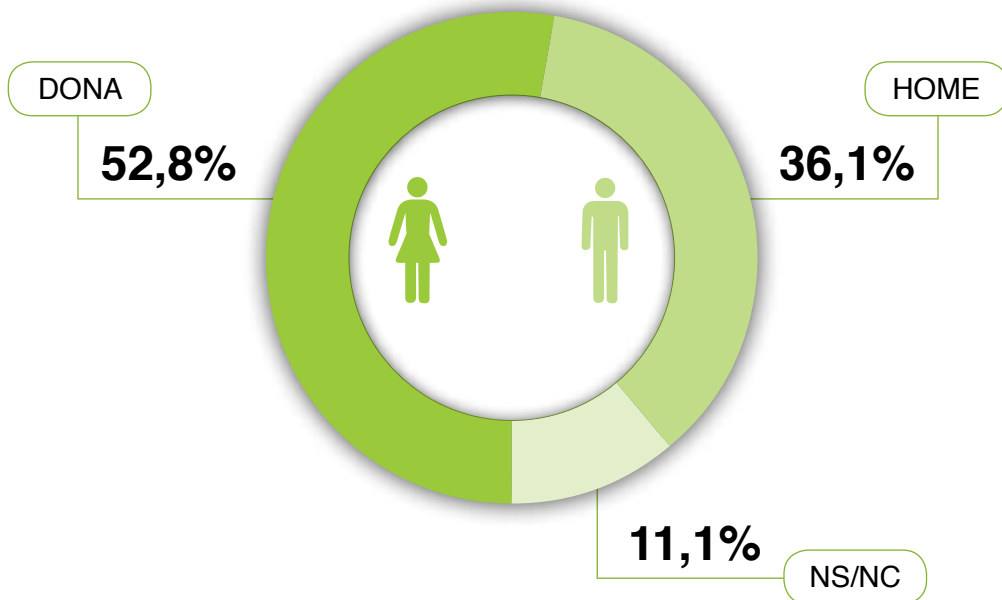
Respecte al **gènere**, un 52,8% representa a les dones, un 36,1% als homes i un 11,1% no ho indica.

Gràfic 34
 Vulneració del dret a l'habitatge per gènere

36
 Vulneracions detectades en el dret a l'habitatge

32
 Consultes ateses

4
 Respostes a l'enquesta de vulneracions

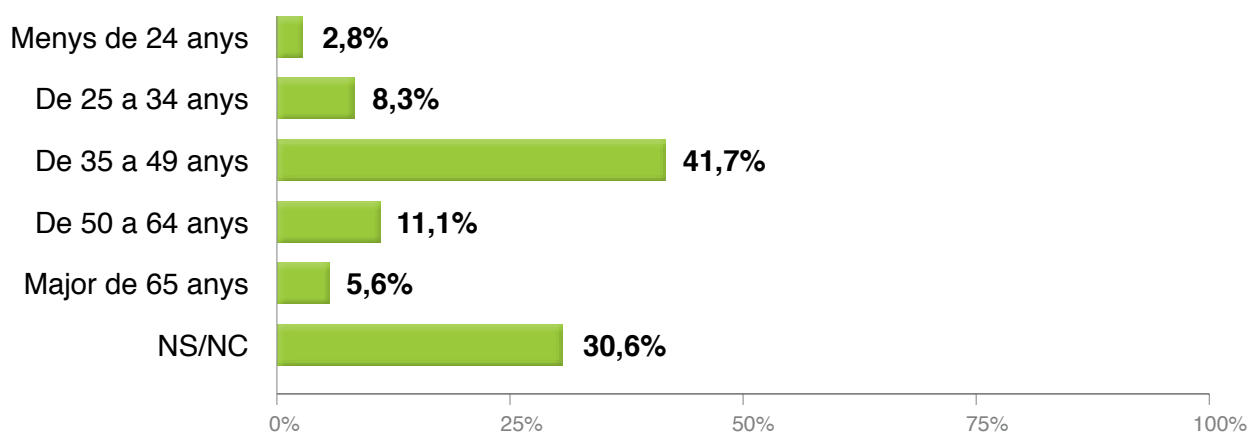

- En el cas de l'**edat** de les persones que han patit la vulneració del dret a l'habitatge, el grup d'entre 35 a 49 anys és el grup més important, amb un 41,7% del total. El següent grup d'edat més nombrós és el de les persones d'entre 50 a 64 anys, amb un 11,1%.

Gràfic 35

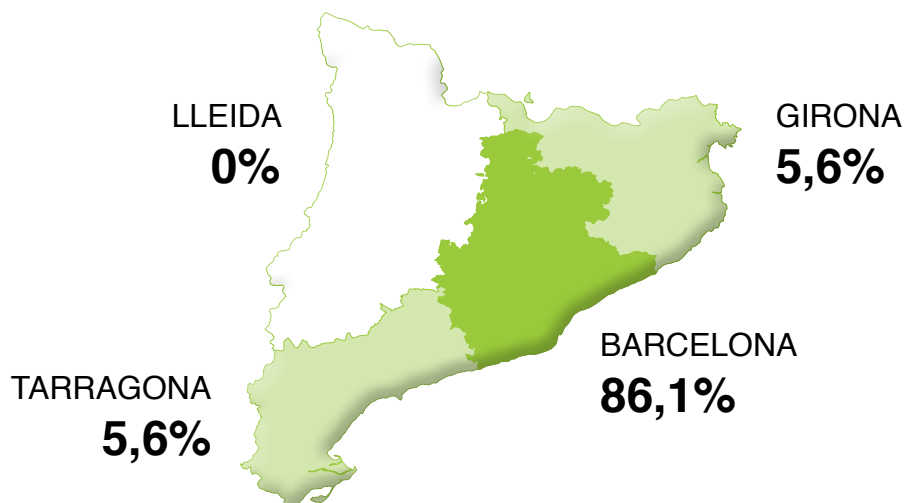
Vulneració del dret a l'habitatge per edat

- Respecte a quina **província** s'han produït les vulneracions, Barcelona concentra el 86,1% del total de vulneracions, seguida de Tarragona i Girona, amb un 5,6% totes dues províncies. En el cas de Lleida, cap de les consultes ateses per ECOM ni de les respostes a través de l'enquesta provenien d'aquesta província. Hi ha una consulta que provenia de fora de Catalunya.

Mapa 6

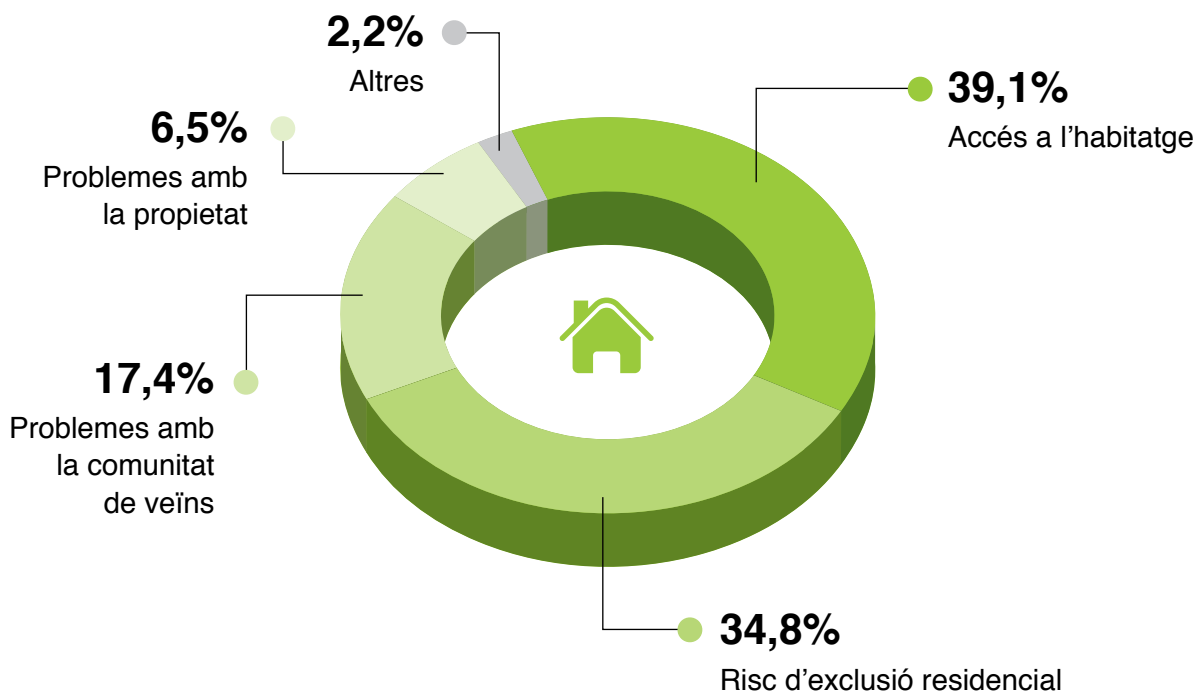
Vulneració del dret a l'habitatge per província

Entre totes les **vulneracions detectades**, s'han identificat **4 categories** que responen directament al dret a l'habitatge. En concret, podem observar en el *gràfic 36* que un 39,1% té relació amb l'**accés a l'habitatge**, seguit molt a prop pel **risc d'exclusió residencial**, amb un 34,8%. Així mateix, hem identificat també les categories de **problemes amb la comunitat de veïns i problemes amb la propietat**, amb un 17,4% i un 6,5% respectivament.

Si analitzem les categories de forma més específica, podem detectar que entre la població que indica tenir **dificultat d'accés a un habitatge**, les vulneracions es produeixen principalment per la manca d'una oferta d'habitatge accessible, assequible i amb suports. Les principals dificultats que es detecten són: manca d'informació clara i accessible sobre l'oferta d'habitatges en totes les modalitats de tinença (lloguer, compra, cessió d'ús, cohabitatge...); manca d'habitatge de lloguer social i llistes d'espera molt extenses; manca d'alternatives per accedir a un habitatge de titularitat privada que sigui accessible i assequible i dificultats per poder accedir a un finançament que permeti la compra d'un habitatge.

Gràfic 36
Vulneració del dret a l'habitatge **per categories de vulneració**

En el cas de les persones que es troben en **risc d'exclusió residencial**, respon principalment a problemàtiques associades a la dificultat o la impossibilitat de poder mantenir econòmicament un habitatge de propietat o de lloguer. Entre les principals problemàtiques identificades trobem: la manca de recursos propis i/o familiars per poder fer front a la hipoteca o el lloguer, com també poder pagar els rebuts destinats a subministraments com l'aigua, la llum o el gas. Com hem comentat abans, el greuge comparatiu de vida de les persones amb discapacitat és una realitat, ja que a més de les despeses de la llar, la persona amb discapacitat ha de fer front a despeses generades per la discapacitat.

Respecte a les **problemàtiques associades amb la propietat o amb la comunitat de veïns** (com veiem en la *taula 12* un 24,3% dels agents vulneradors del dret a l'habitatge pertanyen a aquest grup). Entre les principals afectacions que pateixen les persones trobem situacions de conflictes per fer actuacions i reformes d'accessibilitat dels espais comuns en les comunitats de veïns: per motius i prejudicis personals, però sobretot per qüestions econòmiques (no volent-se fer càrrec la comunitat d'aquestes despeses) així com l'ocupació d'espais de pas i zones comunes dels edificis, que dificulten la mobilitat i l'accés de la persona amb discapacitat al seu habitatge. En una part dels casos s'identifiquen possibles actes d'intimidació i agressions per part dels particulars (com ens ho han traslladat les mateixes persones a través de les consultes rebudes a ECOM).

En cas que l'agent vulnerador sigui la propietat, pràcticament la totalitat dels casos es produeixen mitjançant la intermediació d'una immobiliària. Els contextos de vulneració es produeixen pels incompliments dels contractes (per part de la propietat) i la irrevocable i immediata sortida dels residents. En aquests casos, es detecten accions d'intimidació així com de pressió sobre les famílies afectades (ho hem detectat a través de les consultes rebudes a ECOM).

Entre els principals **agents vulneradors** del dret a l'habitatge, en primer lloc trobem a l'administració pública, amb un 64,9% del total de casos, dintre del grup trobem que és l'administració autonòmica la principal vulneradora del dret -tant en l'àmbit de l'administració com també entre els diferents vulneradors- amb un 56,8%.

L'altra institució vulneradora, però en menor percentatge, és l'administració local, amb un 8,1%. El següent agent vulnerador ha estat el grup de particulars i comunitats de veïns, amb un 24,3% del total.

Per últim, les empreses i entitats privades han actuat com agents vulneradors en un 10,8% dels casos.

Taula 12

Agents vulneradors del dret a l'habitatge

	N	%	
Administració Pública	24	64,9%	
Administració Local	3	8,1%	
Administració Autonòmica	21	56,8%	
Empreses i entitats privades	4	10,8%	
Empreses privades i personal	4	10,8%	
Particulars	9	24,3%	
Comunitat de veïns	7	18,9%	
Particulars	2	5,4%	
TOTAL	37	100%	

● Pel que fa als **llocs** on s'ha produït la vulneració del dret a l'habitatge, com veiem en la següent *taula 13*, les instal·lacions privades d'accés restringit han suposat el 90,5% dels casos. Dintre d'aquest grup, l'habitatge i les comunitats de veïns han suposat el 66,7% dels llocs on s'ha produït la vulneració del dret. Les vulneracions del dret a l'habitatge, en ocasions, no tenen lloc en un espai físic concret ja que tenen més a veure, com hem vist al *gràfic 36*, a no poder accedir al dret en sí.

Taula 13

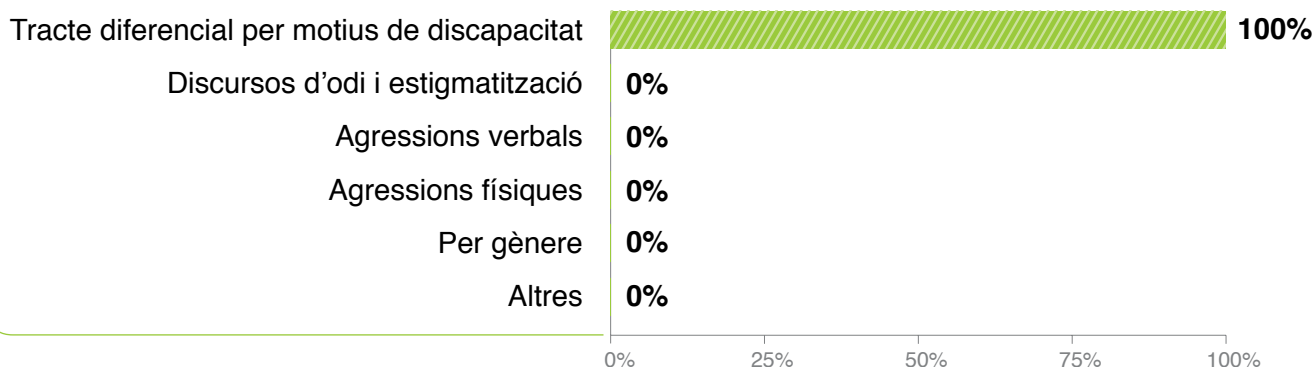
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a l'habitatge

Llocs Públics	N	%
Instal·lacions públiques	1	4,8%
Oficines d'atenció al públic i serveis	1	4,8%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	1	4,8%
Oficines d'atenció al públic i serveis	1	4,8%
Instal·lacions privades d'accés restringit	19	90,5%
Empreses i entitats	5	23,8%
Habitatge, comunitats de veïns	14	66,7%
TOTAL	21	100%

● En el cas del **tipus de discriminació** patida pels participants de l'enquesta de vulneracions, el 100% indica haver patit un tracte diferencial per motius de discapacitat.

Gràfic 37

Tipus de discriminació rebuda en matèria d'habitatge

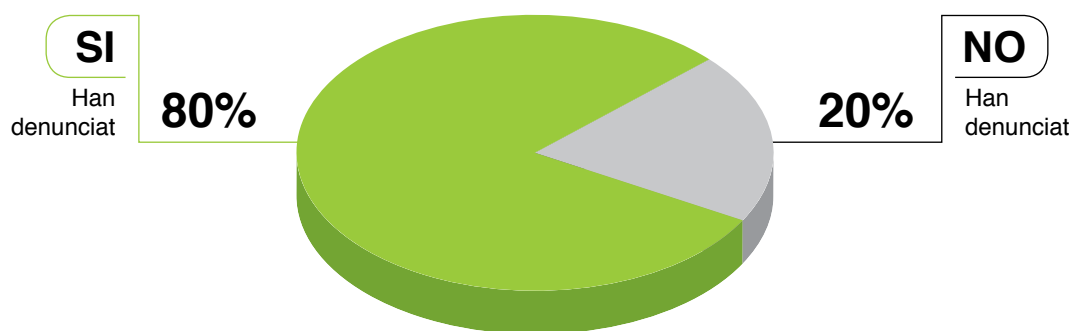

● Pel que respecta a l'existència d'un **procés de denúncia** sobre les vulneracions identificades, un 80% dels enquestats que han patit una vulneració a l'habitatge indiquen que van denunciar, en contraposició al 20% que indiquen el contrari.

Entre les persones que no van denunciar la vulneració, el 100% indica que el procés de denúncia és molt complicat.

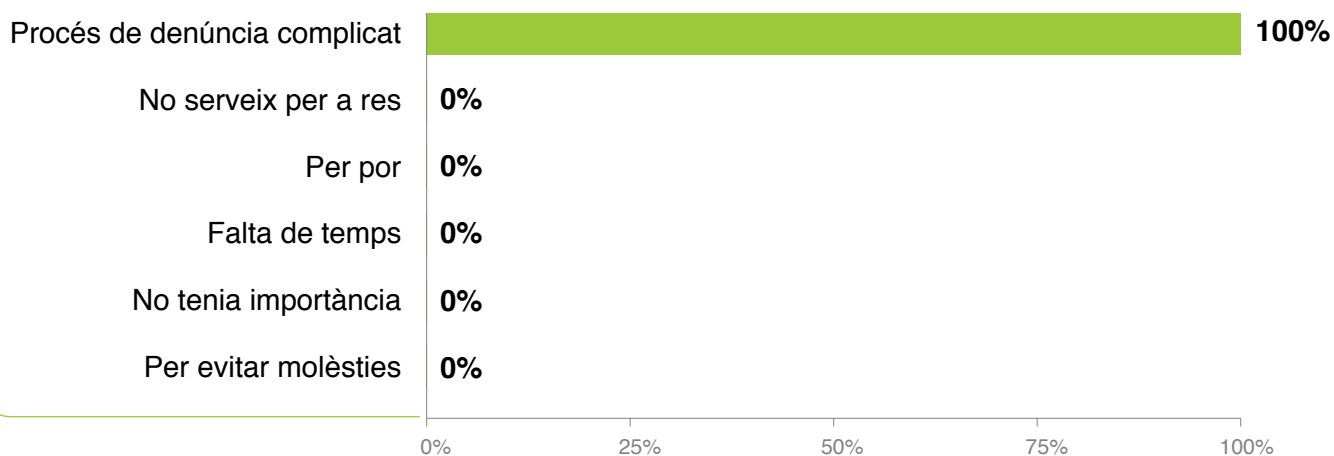
Gràfic 38

Persones que han denunciat la vulneració del dret a l'habitatge

Gràfic 39

Motius per no denunciar la vulneració en matèria d'habitatge

Què diu el focus grup?

En primer lloc, trobem la importància que s'atorga al dret a l'habitatge respecte a d'altres:

“L'habitatge és possiblement el dret més bàsic de tots i dels més importants”.

GRUP GIRONA

Amb això, la seva rellevància radica en les necessitats que tenen totes les persones de poder disposar d'un habitatge on poder realitzar el seu projecte de vida, cobrir les seves necessitats i mantenir un nivell de vida adequat:

“Per tenir una vida independent has de disposar d' un habitatge, si no, estaries igual”. **GRUP TARRAGONA**

Pel que fa a les vulneracions al dret, les causes estan associades a dos fets relacionats entre si. Per una banda, la manca d'un parc d'habitatge accessible (públic o privat) en tot el territori català. I per l'altra, els costos econòmics que implica adaptar, llogar o comprar un allotjament adequat a les necessitats de la persona i la seva família:

“Jo vinc d'un col·lectiu on la majoria de persones abans no tenien cap problema i, de cop i volta, van tenir la síndrome postpolio, i tot d'una van necessitar uns habitatges adaptats, i el que passa és que no existeixen perquè no n'hi ha o són molt pocs (...) i has d'esperar que una persona desocupi un habitatge perquè no tens alternatives”. **GRUP GIRONA**

“Si tens diners, no es produeix cap vulneració, però si no en tens, què fas?”.

GRUP LLEIDA

“El no poder accedir a qualsevol pis implica que ja no pots escollir el pis on vols viure. Després, totes les coses que has de fer (per adaptar-lo) impliquen un augment de les despeses (ascensor, barres de suport, ampliació de portes i espais, dutxes), i no pots fer-ho en qualsevol habitatge”. **GRUP BCN**

En el cas dels pisos de lloguer, la situació empitjora per la inestabilitat contractual dels lloguers, ja que no hi ha una garantia perquè els propietaris, una vegada finalitzat el contracte, renovin, provocant una constant inestabilitat en l'accés a l'habitatge:

“Jo abans vivia en un sisè pis i era impossible baixar i pujar, vaig canviar-me i tot el que guanyava era per pagar el lloguer, més car, per assegurar-me una qualitat de vida digna (...) i és possible que quan s'acabi el meu contracte hagi de buscar un altre lloc perquè o apujaran els preus o perquè tindrè altres necessitats”. **GRUP GIRONA**

Un altre punt que fa referència als costos associats a l'habitatge són les subvencions i ajudes que existeixen des de les administracions per poder donar suport a les necessitats d'adaptació dels habitatges. S'observen -sobretot en els territoris fora de l'àrea d'influència de la ciutat de Barcelona-, les grans desigualtats territorials respecte als programes i subvencions per a la rehabilitació i adaptació dels habitatges per a persones amb discapacitat:

“A Lleida no hi ha subvencions per adaptar l'habitatge per a persones amb discapacitat, no existeixen”. **GRUP LLEIDA**

Actualment, només l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona atorguen ajuts per a l'adaptació dels interiors dels habitatges per a persones amb discapacitat, però delimitat als seus territoris de representació. En el cas de la Generalitat de Catalunya, si bé té un programa per obres d'arranjament i adaptació (per a tota Catalunya, excepte pels municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona i Barcelona ciutat), només està adreçada a persones majors de 65 anys.

Finalment, la dificultat per exercir el dret a l'habitatge es percep com una problemàtica que afecta tota la societat, no obstant això, encara més agreujada per a les persones amb discapacitat, però a més, persisteix la sensació que hi ha una despreocupació i manca de regulació sobre l'habitatge (per part de l'administració) ja que, existint legislació que obliga a garantir el dret a l'habitatge i subvencions per adaptar les llars de les persones amb discapacitat (però no a tots els territoris, com hem vist abans), no s'aconsegueix cobrir les demandes de la població i garantir el dret a un habitatge accessible, assequible i amb suports:

“Jo crec que tots tenim una idea i problemes comuns sobre l'accés a l'habitatge i és que és impossible trobar un habitatge adaptat”. **GRUP GIRONA**

“No hi ha pisos accessibles (...)”. **GRUP LLEIDA**

“Amb la meva situació, cobrant una pensió i els pisos molts cars, és impossible”. **GRUP BCN**

On trobar més informació:

- Cicle de webinars El Dret a l'Habitatge i a viure a la comunitat que vam realitzar durant el 2021. *Veure vídeos*

“ En Primera persona ”

"Tinc 50 anys i soc pare de dues filles. Arrel de la pandèmia vaig haver de tancar el meu negoci per la impossibilitat de pagar el lloguer i fer front als impostos. Vivia de lloguer i a finals del 2021 vaig rebre una ordre judicial de desnonament. Havia de deixar el meu pis imminentment. Em vaig posar en contacte amb el meu ajuntament, però com estava embargat (per impossibilitat de pagar els impostos del meu negoci) em van dir que no em podien ajudar... Vaig tramitar una Pensió No Contributiva (PNC) i l'Ingrés Mínim Vital (IMV), però se'm va denegar; per tant, no disposava ni de lloc on viure ni de cap ingrés econòmic. A més, l'ajuntament em deia que no disposava de cap pis lliure adaptat on em pogués quedar amb les meves filles.

Gràcies a la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH Baix Montseny), que van pressionar a l'ajuntament, vaig poder estar durant un mes en un hotel (però sense les meves filles). Al finalitzar el mes vaig ocupar un pis d'un gran tenidor (d'un fons voltor) ja que no tenia cap altra alternativa. Mentrestant, vaig parlar amb agències immobiliàries, però no disposaven de cap pis de lloguer accessible i assequible (els que eren accessibles eren massa cars...). A més, em demanaven un contracte de tres anys d'antiguitat i mesos de fiança i jo no disposava de cap ingrés.

Afortunadament, la situació ha canviat una mica... Finalment m'han aprovat la PNC, complementada amb l'IMV, tinc l'informe favorable de la taula d'emergència i l'ajuntament està negociant amb el propietari un lloguer social. Realment han estat mesos molt complicats. Em vaig quedar sense feina, sense pis i sense ingressos. Em vaig veure abocat a una situació d'exclusió social totalment inesperada..."

2.7 Vulneració del dret a l'educació

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a una educació inclusiva de qualitat. El procés de normalització i inclusió a la societat comença en la formació, aspecte fonamental per al ple desenvolupament personal i humà.

Reivindiquem que l'administració pública adopti les mesures necessàries a fi de garantir l'escolarització dels infants i joves amb discapacitat dins del sistema d'ensenyament ordinari. **Apostem per un model d'escola inclusiva que garanteixi el dret a l'educació per a totes les franges d'edat, sense distinció, com un membre més de la comunitat a totes les etapes educatives (inclosa l'etapa de 0 a 3 anys).** Cal que el plantejament pedagògic sigui obert, flexible i adaptat a la diversitat d'estils i ritmes d'aprenentatge, podent comptar els docents amb una formació adequada i els acompanyaments necessaris per poder garantir una atenció a la diversitat i una educació inclusiva i de qualitat.

En aquest sentit, **apostem per la progressiva transformació dels Centres d'Educació Especial com a proveïdors de serveis i recursos** a les escoles ordinàries, a fi d'aprofitar la seva expertesa i els seus professionals, optimitzant així recursos. I mentre això no es materialitzi amb els suports necessaris, reivindiquem que els Centres d'Educació Especial puguin continuar oferint els seus serveis amb la màxima eficiència i qualitat, com fins ara.

Legislació:

Article 24 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a l'educació. Amb la intenció de fer efectiu aquest dret sense discriminació i basant-se en la igualtat d'oportunitats, els estats part han d'assegurar un sistema d'educació inclusiu a tots els nivells, així com l'ensenyament al llarg de la vida.

El Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, té per objecte garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics dins l'àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres; l'ordenació de mesures i suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots i cadascun dels alumnes i la diversificació de l'oferta de serveis dels centres d'educació especial per esdevenir també CEEPSIR (Centres d'Educació Especial Proveïdors de Serveis i Recursos) per als centres educatius ordinaris a fi de completar la xarxa de suports a l'educació inclusiva.

Quines vulneracions hem detectat en matèria d'educació?

● **El dret a l'educació inclusiva ha de garantir que tots els infants i joves puguin ser escolaritzats en un mateix sistema educatiu** i que siguin les famílies les que puguin decidir on volen que siguin escolaritzats els seus fills i filles.

Per aquest motiu, durant el 2021 **hem continuat reclamant fer efectiva la implementació i el complet desenvolupament del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu**, incrementant el pressupost destinat al seu desplegament i comptant amb la participació de tots els agents de la comunitat educativa i les entitats de persones amb discapacitat.

A més, volem reiterar la idea que l'escola inclusiva és un model d'escola beneficiós per a tothom, no únicament per l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE).

L'informe *L'educació inclusiva a Catalunya*¹, elaborat en el marc del Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, promogut el 2019 pel Departament d'Educació i el Síndic de Greuges de Catalunya, **analitza la realitat del sistema educatiu i posa de manifest la persistència d'algunes mancances relacionades amb l'atenció a la diversitat i amb les dificultats en l'aplicació efectiva del model d'educació inclusiva que preveu l'esmentat Decret 150/2017.**

¹ Informe *L'educació inclusiva a Catalunya*. Síndic de Greuges de Catalunya. 2021.

Com diu l'informe, a Catalunya, **el desplegament del model d'educació inclusiva topa actualment amb tres obstacles estructurals:**

- **Manca de canvi cultural de paradigma** en la pràctica professional per a l'aplicació del model d'educació inclusiva.
- **Dèficits en l'alineament i la corresponsabilitat** dels diferents actors que intervenen en l'aplicació del model d'educació inclusiva.
- **Insuficiència de recursos** destinats a fer possible el nou model d'educació inclusiva.

La Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat estableix altres drets com el dret a la salut, a l'accessibilitat, a l'habilitació i rehabilitació, a la protecció social, a l'esport i al lleure i al treball, **que estan interrelacionats entre si i que de la seva garantia dependrà que es puguin assolir el dret a una escola inclusiva.**

Per tant, durant aquest any hem continuat treballant per garantir-los:

- **El dret a la salut** recull que els infants i joves han de rebre els serveis de salut que necessitin, també aquells necessaris a conseqüència de la seva discapacitat, i inclou tant la ràpida detecció com la prevenció de noves discapacitats. Per aquest motiu, **una de les nostres reivindicacions ha estat la implantació progressiva de la figura de la infermera escolar a l'escola pública i concertada i comptar amb el suficient personal de suport, personal logopeda, de fisioteràpia... per a l'atenció educativa de l'alumnat amb necessitats educatives especials als centres ordinaris.**
- **El dret a l'accessibilitat** és fonamental en la vida diària dels infants i joves amb discapacitat, ja que assegura el seu accés a l'entorn físic, al transport, a la informació i les comunicacions. Durant el 2021 **hem continuat reclamant que s'elabori i es publiqui un pla d'accessibilitat de tots els centres educatius de Catalunya per garantir l'accessibilitat universal en tots ells.**
- **El dret a l'habilitació i rehabilitació** és de gran importància, ja que estableix que **s'han d'adoptar les mesures pertinents per tal que les persones amb discapacitat puguin aconseguir i mantenir la màxima independència, capacitat física, mental, social i vocacional, i la inclusió i participació plenes en tots els aspectes de la vida.**
- **El dret a la protecció social** estableix que els infants i joves amb discapacitat **tenen dret a un nivell de vida adequat i a la millora contínua de les seves condicions de vida** i, per tant, s'han d'adoptar mesures pertinents per salvaguardar i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminacions per motiu de discapacitat. En aquest sentit, **hem demanat establir uns indicadors que permetin avaluar el sistema educatiu i tenir informació de com s'avança en l'escola inclusiva a Catalunya, en totes les etapes educatives.**

- **El dret a l'esport i al lleure** recull el dret d'infants i joves a la participació totes aquelles activitats que es duen a terme dintre de l'escola (sortides escolars, colònies, esports, esplai...).
- **El dret al treball** -un cop s'arriba a l'edat laboral-, dels joves amb discapacitat, implica l'oportunitat de poder-se guanyar la vida amb una feina triada en què l'entorn laboral sigui obert, inclusiu i accessible per a les persones amb discapacitat. Per aquest motiu, **hem continuat insistint en la importància d'una formació contínua al llarg de la vida de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.**

Un altre punt que hem reivindicat, i que creiem que és cabdal, és la **importància de l'acompanyament i la formació al cos docent i al personal d'atenció directa respecte el dret a l'escola inclusiva, el model social de la discapacitat i les metodologies d'atenció a la diversitat, tant a dins de l'aula com al conjunt del centre.**

Al mes d'abril vam posar en marxa la **Guia de suport a les famílies per a la defensa dels drets dels infants amb discapacitat física i/o orgànica**, que ofereix informació sobre recursos especialitzats per a infants i joves amb discapacitat física i/o orgànica, així com diferents estratègies per orientar les famílies a superar els entrebancs amb què sovint es troben per tal que els seus fills/es puguin exercir els seus drets amb igualtat d'oportunitats, entre ells el dret a una escola inclusiva. Per conèixer els detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes d'abril. [Veure pdf](#)

Per últim, com estableix el Decret 150/2017, **hem continuat demanant impulsar un pla de reconversió dels Centres d'Educació Especial en CEEPSIRS** (centres proveïdors de serveis i recursos) i planificar el seu desplegament territorial a Catalunya.

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

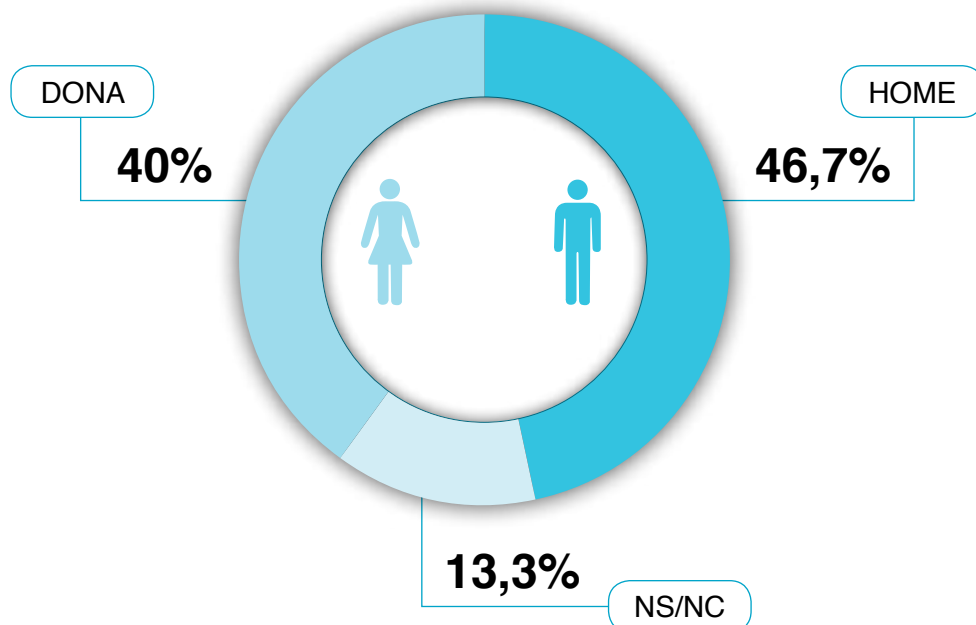
- Durant el 2021 s'han identificat un total de **15 vulneracions de drets sobre l'educació**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat: **12 consultes ateses i 3 respostes a través de l'enquesta.**

- Respecte al **gènere**, un 46,7% corresponen a homes i un 40% a dones. La resta, un 13,3%, no ho ha especificat.

Gràfic 40

Vulneració del dret a l'educació per gènere

15
Vulneracions detectades en el dret a l'educació

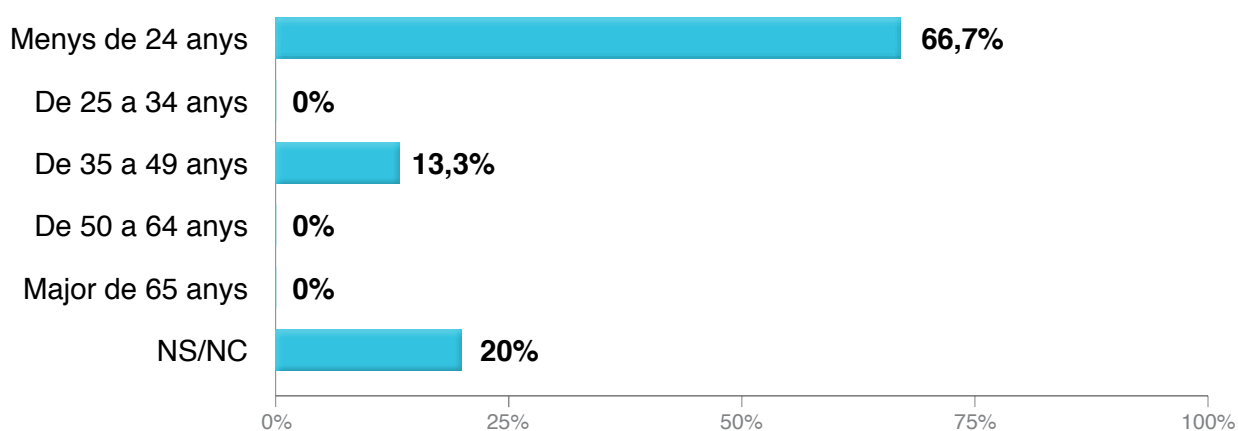
12
Consultes ateses

3
Respostes a l'enquesta de vulneracions

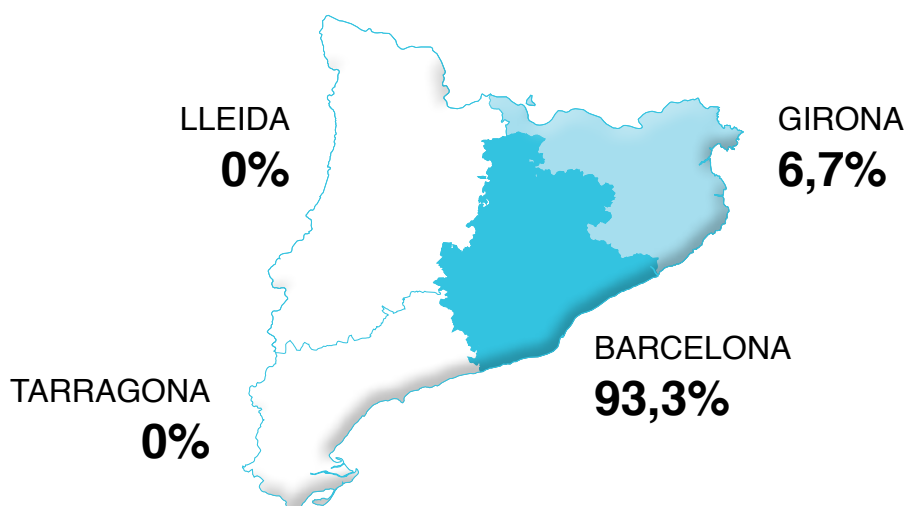
En el cas de l'**edat** de les persones que han patit una vulneració, hi ha una relació molt estreta entre el període d'escolarització i la vulneració al dret a l'educació. Entenent que principalment són els grups etaris més joves els que accedeixen al sistema educatiu, té coherència que les persones que han patit la vulneració pertanyin al grup de menys de 24 anys (en un 66,7%). Seguit per un percentatge molt menor, del 13,3%, trobem el grup d'entre 35 a 49 anys. De la resta de grups d'edat no es presenten ni s'identifiquen vulneracions respecte al dret a l'educació.

Gràfic 41 Vulneració del dret a l'educació per edat

Pel que respecta a les **províncies**, gairebé la totalitat de les vulneracions rebudes i detectades es presenten a Barcelona, amb un 93,3% del total. La resta pertanyen únicament a la província de Girona, amb un 6,7%. En el cas de les províncies de Tarragona i Lleida no s'ha rebut, ni per part de les consultes ni de l'enquesta de vulneracions de drets, cap vulneració respecte al dret a l'educació.

Mapa 7 Vulneració del dret a l'educació per província

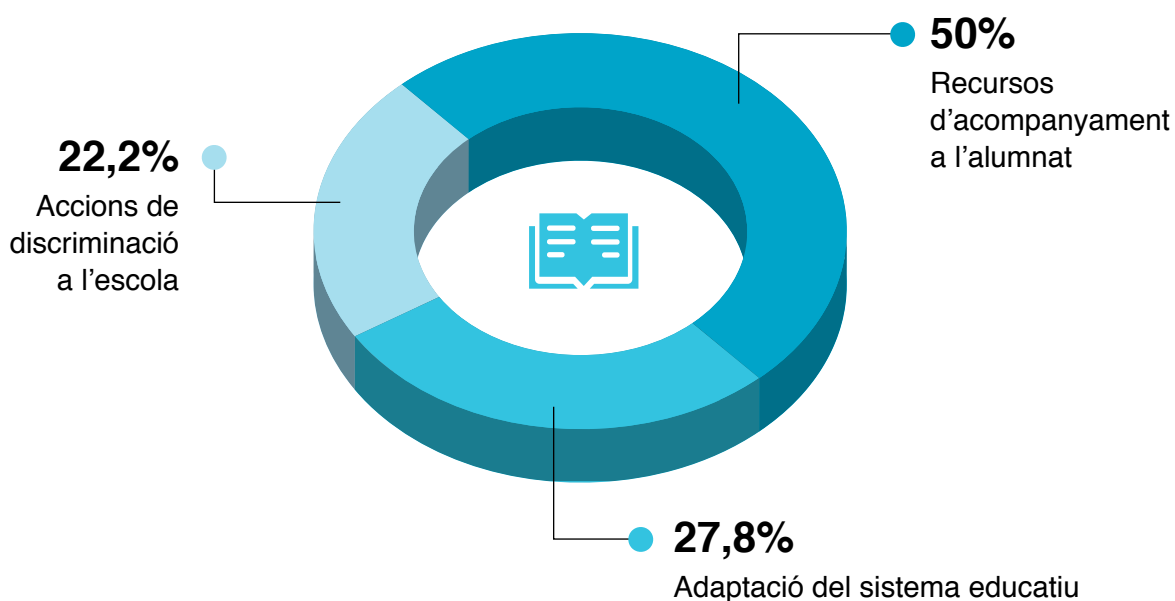
● Pel que fa a les **categories** detectades, s'han identificat un total de tres en relació a la vulneració del dret a l'educació. De totes elles, l'**accés a recursos d'acompanyament a l'alumnat amb necessitats educatives especials** és la més representada (amb un 50% del total de vulneracions), seguida de la **manca d'adaptació del sistema educatiu**, amb un 27,8%. Per últim, haver **patit una discriminació en el centre educatiu**, ha suposat el 22,2% dels casos.

Entre les situacions que podem trobar dintre de les categories d'anàlisi, una part molt important està relacionada amb l'**accés al servei de vetlladors/es escolars** (els vetlladors/es escolars acompanyen dins l'aula a l'alumnat amb necessitats educatives especials i els donen suport en les seves necessitats). Aquesta situació està directament relacionada amb la categoria de **recursos d'acompanyament a l'alumnat amb necessitats educatives especials**.

Entre les diferents situacions detectades, observem problemàtiques referides a la dificultat per accedir al servei de vetlladors/es escolars, com també una disminució progressiva d'hores que repercuteix en l'atenció, suport i acompanyament a l'alumnat amb necessitats educatives especials, en els diferents nivells i centres educatius ordinaris. Amb relació a l'últim cas, s'ha detectat que gran part de les vulneracions estan relacionades amb la dificultat per mantenir el servei de vetlladors/es en els horaris de lleure educatiu (no extraescolars) o en el servei de menjador, deixant a l'alumne sense el suport necessari per donar resposta a les seves necessitats durant aquestes hores escolars.

▶ **Gràfic 42**

Vulneració del dret a l'educació **per categories de vulneració**

Cal tenir en compte que és el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya qui ha de garantir aquest servei; per tant, veiem una relació directa sobre aquesta categoria en la identificació dels agents vulneradors del dret entre el col·lectiu, com es pot observar a la *taula 14*.

Pel que respecta a les categories d'**adaptació del sistema educatiu i accions de discriminació dintre de l'escola**, s'han registrat casos de vulneració al dret relacionats amb la negativa a adaptar els currículums educatius per afavorir la inclusió de l'alumnat amb discapacitat en una escola inclusiva. Per altra banda, algunes de les vulneracions detectades tenen a veure amb la impossibilitat de participar en totes les activitats escolars per manca de personal format en atenció a la diversitat i per manca de recursos accessibles (com el transport) que dificulta la inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives especials en tota la jornada escolar (classes, menjador, excursions, colònies...) en igualtat de condicions amb la resta de l'alumnat i que, per tant, s'ha percebut com una discriminació per motius de discapacitat.

Pel que fa als principals **agents vulneradors** al dret a l'educació, trobem en primer lloc l'administració pública (amb un 60,9%) i, específicament, l'administració autonòmica (amb un 43,5% del total). La resta d'administracions no supera el 10% com podem observar a la *taula 14*. En segon lloc, trobem als professionals i directius de centres educatius, amb un 26,1%, i, per últim, a particulars (alumnat i famílies), amb un total del 13%.

Taula 14

Agents vulneradors del dret a l'educació

	N	%
Administració Pública	14	60,9%
Administració Local	1	4,3%
Administració Provincial	1	4,3%
Administració Autonòmica	10	43,5%
Administració Estatal	2	8,8%
Particulars	3	13%
Professionals i directius de centres educatius	6	26,1%
TOTAL	23	100%

● Pel que respecta al **lloc** on s'ha produït la vulneració, gairebé totes s'han produït en el sí dels centres educatius (públics, concertats o privats), en un 93,3% dels casos. Només existeix, en un percentatge baix (un 6,7%), un altre lloc on s'ha vulnerat el dret, concretament en les estacions de transport per manca d'accessibilitat.

Taula 15

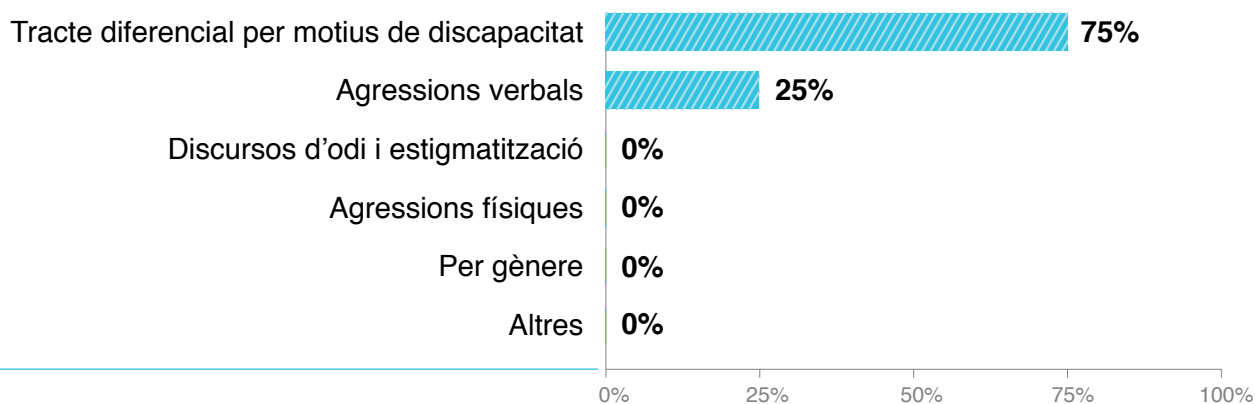
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a l'educació

Llocs Públics	N	%
Estacions o mitjans de transport	1	6,7%
Centres educatius públics, concertats o privats	14	93,3%
TOTAL	15	100%

● Continuant amb el **tipus de discriminació** patida per les persones amb discapacitat respecte al dret a l'educació, un 75% indiquen haver patit un tracte diferencial per motius de discapacitat física i/o orgànica. També, un 25% han sofert agressions verbals.

Gràfic 43

Tipus de discriminació rebuda en matèria d'educació

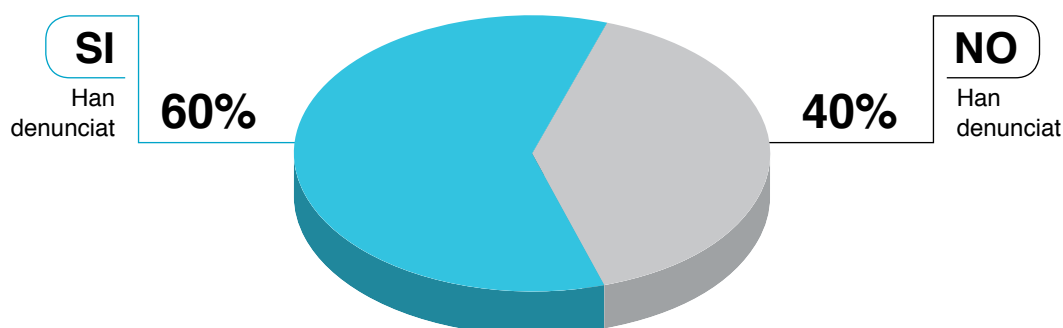

- Pel que fa a la **denúncia**, un 60% indica que sí va denunciar la vulneració, en contraposició amb un 40% que no ho va fer. En el cas de les persones que no van denunciar, trobem que el 100% no ho va fer per indicar que no servia per a res.

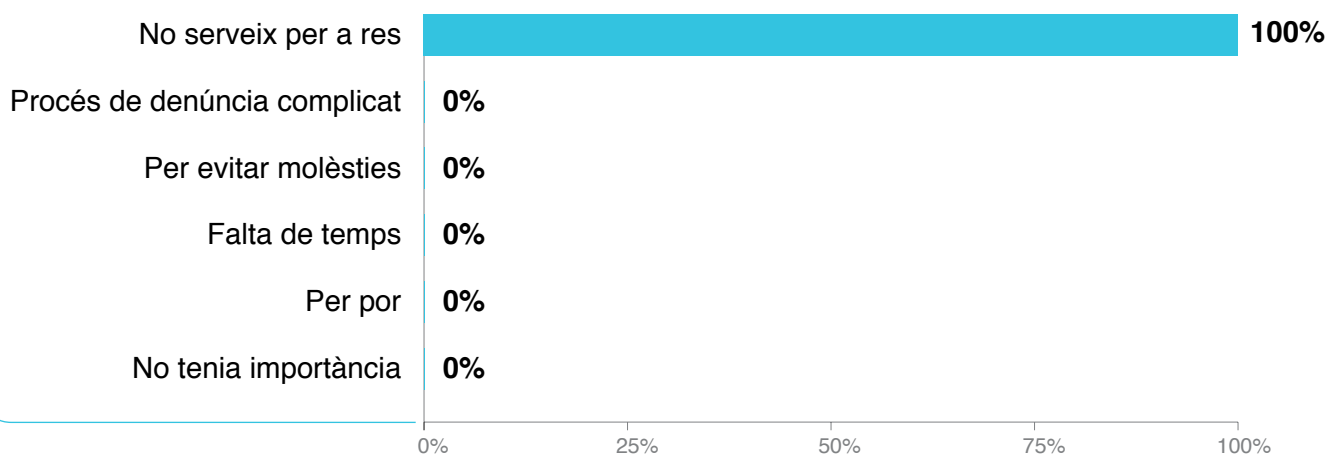
Gràfic 44

Persones que han denunciat la vulneració del dret a l'educació

Gràfic 45

Motius per no denunciar la vulneració en matèria d'educació

Què diu el focus grup?

En l'àmbit educatiu la principal preocupació són les discriminacions i l'assetjament escolar que pateixen els nens, nenes i joves, principalment quan la seva discapacitat és més visible; i no només entre els seus companys/es sinó també entre el professorat i la direcció del centre:

“Jo estava en una escola on em vam fer la vida impossible”. **GRUP BCN**

Les conseqüències i afectacions de l'assetjament sobre els nens, nenes i joves amb discapacitat provoquen sentiments d'exclusió social i abandonament escolar:

“Cada cop m'estic trobant més casos de joves amb discapacitat que han de deixar l'institut per tot el mobbing que pateixen i han d'estudiar a casa perquè no volen anar a l'escola”. **GRUP GIRONA**

D'altra banda, la inclusió escolar es complica per la impossibilitat de participar en les activitats escolars en igualtat de condicions, ja sigui per una manca d'accessibilitat dels espais i recursos, de personal format o per la incapacitat dels centres educatius per dissenyar activitats per a tothom. Per tant, el col·lectiu es veu afectat tant per l'exclusió que pot provocar sobre les relacions socials -rellevants en edats primerenques-, com per la normalització de la discriminació, la no inclusió i la invisibilització de l'alumnat amb necessitats educatives especials dins la comunitat educativa. L'existència d'una escola inclusiva, amb tots els recursos necessaris, no només permet l'escolarització en igualtat de condicions sinó que sustenta valors com la diversitat, la igualtat i el respecte dels drets de l'alumnat amb discapacitat:

“La diversitat ha de començar en l'educació, especialment en les bases, i que després vagi pujant i formant uns valors i coneixements diferents sobre la discapacitat”. **GRUP TARRAGONA**

Malgrat tot, existeix la percepció de que hi ha una desatenció general en el sistema educatiu, sobre l'educació en valors, el coneixement i el compliment dels drets que afecta tant en l'àmbit de la discapacitat com a la comunitat en general:

“Els nostres drets són els mateixos que els de tothom. Crec que hi ha una manca d'educació en tots els col·legis, falta educació, respecte”. **GRUP BCN**

“(…) si l'administració no lidera això, no es farà res, i no ho farà si la gent no ho expressa”. **GRUP GIRONA**

On trobar més informació:

- Guia de suport a les famílies per a la defensa dels drets dels infants amb discapacitat física i/o orgànica, que vam presentar al mes d'abril de 2021. *Veure guia*

“ En Primera persona ”

"Soc mare de família amb fills diversos, un d'ells amb necessitats especials. Des de l'any 2001, com a plataforma, hem estat sempre dialogants amb tots els partits que han estat representats en el nostre Parlament. Hem anat comunicant la necessitat de disposar d'un sistema educatiu inclusiu en tot el país. A poc a poc, vam aconseguir ser escoltats i a poc a poc la política ha anat apropant aquest horitzó inclusiu a les escoles. El Decret 150/2017 sembla que va ser el final d'aquest llarg camí per on han anat creixent els nostres fills i filles. Però NO!!! Estem aquí quasi 5 anys després, decebudes, molt decebudes.

Hem fet al llarg d'aquests anys moltes accions per tal que la cultura inclusiva s'anés estenent per tota la comunitat educativa, inclosa la classe política. I continuem trobant respostes com "Millorarem l'atenció a la diversitat". Senyors i senyores, la diversitat no és quelcom que cal millorar la seva "atenció". Se l'ha de tenir en compte com a un fet positiu, valoritzar-la com l'ADN que és de qualsevol societat plural! No es valoritza la diversitat quan es potencia la matriculació en escoles d'educació especial.

I no és tan sols la nostra decepció, sinó la impotència de les famílies que creient fermament en la idea que l'escola inclusiva és el camí natural per educar els seus fills i filles, veuen com el sistema els exclou abans d'entrar, els exclou a mig camí, o no donant-los l'atenció personalitzada que cal en un centre inclusiu. Cal un canvi de direcció i realitzar un pla de xoc que pugui revertir les accions no fetes!".

2.8 Vulneració del dret a la salut

Posicionament:

Defensem un model biopsicosocial de la salut, és a dir, aquell que afronta les qüestions relatives a la salut tot atenent a una combinació de factors biològics, psicològics (pensaments, emocions i conductes) i socials, en contrast amb el model reduccionista tradicional, que només té en compte el factor biològic. El model biopsicosocial entén que el benestar de la persona depèn de les tres dimensions: no es limita únicament a aspectes físics o biològics, sinó que considera la connexió entre el cos, la ment i el context per al tractament de les malalties, trastorns i discapacitats.

Advoquem per la promoció de la planificació centrada en la persona i en el seu empoderament, així com per la responsabilitat de la persona amb discapacitat física i/o orgànica, dins les seves possibilitats, vers el seu estat de salut i l'ús dels serveis assistencials i/o sanitaris.

Legislació:

Article 25 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen que les persones amb discapacitat tenen dret a gaudir del més alt nivell possible de salut sense discriminació per motius de discapacitat. Han d'adoptar també les mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat a serveis de salut que tinguin en compte les qüestions de gènere, inclosa la rehabilitació relacionada amb la salut.

Article 26 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els estats part han d'adoptar mesures efectives i pertinents, fins i tot mitjançant el suport de persones que es trobin en les mateixes circumstàncies, perquè les persones amb discapacitat puguin aconseguir i mantenir la màxima independència, capacitat física, mental, social i vocacional, i la inclusió i participació plenes en tots els aspectes de la vida. Amb aquesta finalitat, els estats part han d'organitzar, intensificar i ampliar serveis i programes generals d'habilitació i rehabilitació, en particular en els àmbits de la salut, l'ocupació, l'educació i els serveis socials.

Quines vulneracions hem detectat en matèria de salut?

● **El 2021 el dret a la salut encara ha estat molt condicionat per la crisi sanitària que hem viscut a causa de la pandèmia de la Covid-19 i per tots els protocols i recomanacions sanitàries derivades d'aquesta pandèmia.**

No obstant això, hem continuat reclamant la importància de recuperar i millorar l'atenció sanitària d'altres patologies, diferents a la Covid-19, especialment per aquelles en que l'atenció precoç és fonamental per garantir la màxima recuperació funcional i la millor qualitat de vida.

A més, durant tot aquest 2021, **hem continuat molt pendents de tots aquests protocols i recomanacions sanitàries que des de les diferents administracions s'han anat generant i assegurant que aquestes contemplaven la realitat del col·lectiu de persones amb discapacitat física i/o orgànica i que, a més, garantien la resta dels drets.**

Això ho hem fet durant l'any **en totes les recomanacions, especialment, en els protocols sanitaris** (reclamant, per exemple, que les persones amb discapacitat que ho necessitessin poguessin estar acompanyades en les visites mèdiques o en els ingressos hospitalaris segons les seves necessitats personals) **i els processos de vacunació contra la Covid-19** (on demanàvem que es prioritzés el col·lectiu de les persones amb discapacitat).

Una altra de les dificultats que hem trobat durant el 2021 ha estat que **no sempre els protocols i el seu contingut arribaven a tots aquells serveis i/o equipaments sanitaris**, especialment aquells que suposaven una diferència pel col·lectiu de les persones amb discapacitat, o una part d'aquests, i que divergien dels genèrics que anaven adreçats a la població en general. Així, en diverses ocasions, **hem hagut d'estar molt pendents i reclamar l'aplicació d'aquests protocols- que garantien els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica-, però que del seu contingut no en tenien coneixement els professionals d'aquests equipaments sanitaris i/o hospitalaris.**

Una altra de les conseqüències de la pandèmia de la Covid-19 ha estat l'**augment del malestar emocional, l'empitjorament de la salut i especialment de la salut mental.**

Arran de tota aquesta experiència viscuda, des d'ECOM hem **continuat reclamant la necessitat d'enfortir i de repensar el sistema sanitari a Catalunya: cal una aposta clara, un augment de recursos i que el sistema sanitari i sociosanitari avanci en el model d'Atenció Centrat en la Persona/Pacient (ACP).**

Altra situació que ha continuat succeint en el 2021 ha estat **la dificultat per accedir i contactar amb els diferents serveis d'atenció, també a nivell de salut i sanitaris.**

Aquesta és una qüestió que segueix suposant un gran malestar i patiment a la població en general i, especialment, al col·lectiu de persones amb discapacitat física i/o orgànica i/o les seves famílies.

Per últim, hem continuat reclamant també **la necessitat d'establir circuits i procediments que garanteixin l'accessibilitat de tots els serveis d'atenció i, especialment, dels serveis de salut i sanitaris.**

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

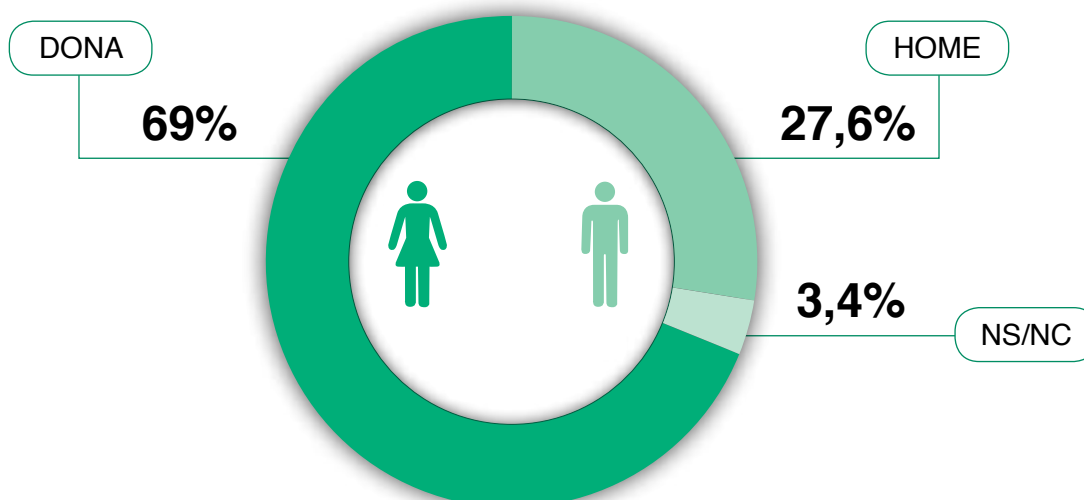
- Durant el 2021 s'han identificat un total de **29 vulneracions de drets sobre la salut**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat **2 consultes ateses i 27 respostes a través de l'enquesta**.

- Respecte al **gènere**, un 69% corresponen a dones i un 27,6% a homes. La resta, un 3,4%, no ho ha especificat.

Gràfic 46

Vulneració del dret a la salut per gènere

29

Vulneracions detectades en el dret a la salut

2

Consultes ateses

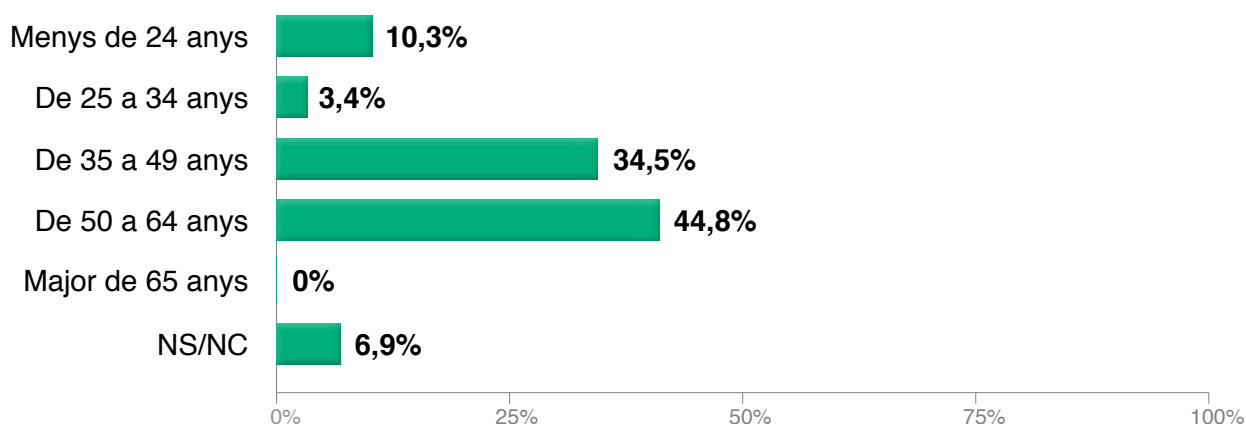
27

Respostes a l'enquesta de vulneracions

- Al *gràfic 47* podem observar els principals **grups d'edat** que han patit una vulneració del dret a la salut. Com veiem, destaquen dos col·lectius sobre la resta: el grup d'entre 35 a 49 anys i el grup d'entre 50 a 64 anys, amb un 34,5% i un 44,8%, respectivament. Pel que fa a la resta, els menors de 24 anys representen el 10,3% i les persones d'entre 25 a 34 anys únicament un 3,4%. Entre les persones majors de 65 anys no s'ha detectat cap cas.

Gràfic 47

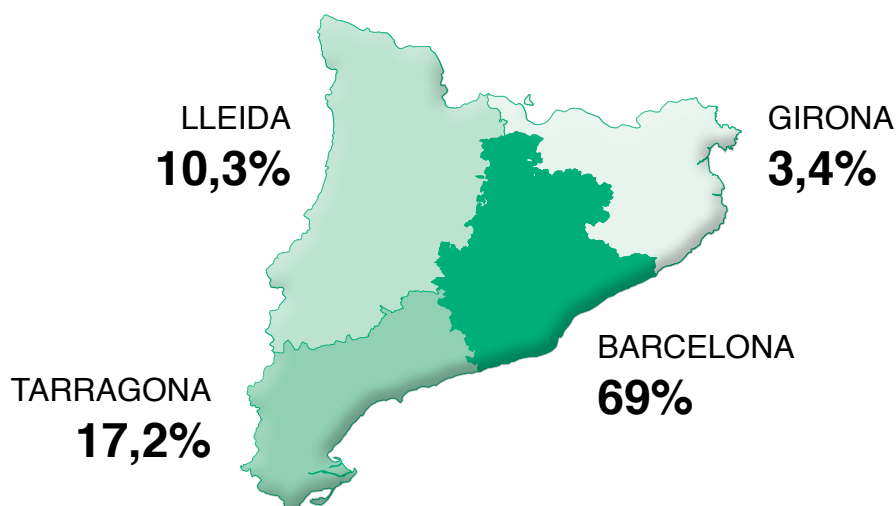
Vulneració del dret a la salut per edat

- Respecte a les diferents **províncies** de procedència, Barcelona ha estat el principal territori on s'han detectat vulneracions (amb un 69% dels casos). Pel que fa a la resta, en els territoris de Tarragona i Lleida s'han identificat un 17,2% i un 10,3% respectivament. La província de Girona ha suposat un 3,4% del total dels casos.

Mapa 8

Vulneració del dret a la salut per província

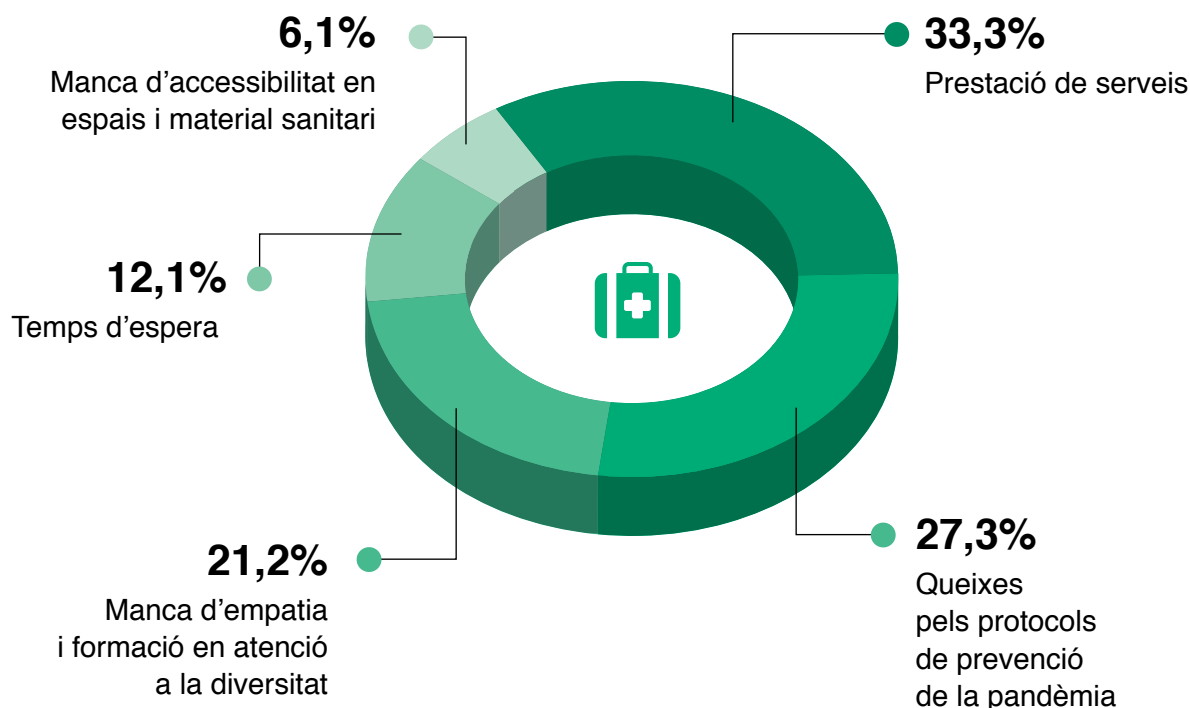
- Pel que fa a les **categories** detectades, com podem observar en el *gràfic 48*, les principals vulneracions han estat associades a la **prestació de serveis en matèria de salut** i als **protocols de prevenció de la pandèmia de la Covid-19**, que sumades suposen més de la meitat del total dels casos.

També hem de destacar com dues de cada deu vulneracions estan relacionades amb queixes per manca d'empatia i formació específica en atenció a la diversitat per part dels professionals sanitaris, fet que ha provocat que no es garantís una atenció integral a les necessitats de les persones amb discapacitat.

Així mateix, els **llargs temps d'espera** per a ser atès -especialment pels professionals especialitzats- correspon al 12,1% del total de casos.

Finalment, veiem que un 6,1% indiquen la **manca d'accessibilitat en les instal·lacions, serveis i materials sanitaris**, que provoca un sentiment de discriminació i tracte diferencial en relació a la resta de la població.

► **Gràfic 48**
Vulneració del dret a la salut **per categories de vulneració**

En el cas de la categoria de **prestació de serveis**, veiem que gran part de les vulneracions fan referència a la qualitat i prestació dels serveis sanitaris en relació amb la població amb discapacitat física i/o orgànica.

Específicament, s'observa que una part rellevant de les vulneracions indicades tenen com a punt inicial la manca de coneixement de la discapacitat i dels problemes de salut que se'n deriven relacionats amb aquesta discapacitat; així com de coordinació entre les diferents àrees sanitàries que facilitin el diagnòstic i la intervenció sobre les persones usuàries.

Així mateix, trobem situacions referides a les complicacions per a ser atès en els moments de major saturació del sistema d'atenció primària de salut -especialment en les diferents onades i etapes crítiques de la pandèmia de la Covid-19 a principis del 2021-, deixant sense poder accedir a serveis essencials pel manteniment i control de l'estat de salut de moltes persones amb discapacitat.

En relació a la categoria anterior es detecta que part de les vulneracions són produïdes pels mateixos professionals sanitaris que, per qüestions de **tracte amb el pacient, d'una manca de formació i coneixement o de sensibilització sobre la discapacitat**, afecten al manteniment d'un sistema sanitari universal, accessible i equitatiu, especialment envers les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

En el cas dels **protocols de prevenció de la pandèmia**, s'ha observat que part de les vulneracions fan referència al fet que aquests protocols han estat dissenyats especialment per a un perfil majoritari, deixant exclosa una gran part de la població, especialment entre la població amb un grau de dependència elevada o que necessitaven el suport i l'acompanyament d'un familiar o d'un assistent personal, quan precisament els acompanyaments dintre de les instal·lacions sanitàries no eren permeses per motius de seguretat.

En aquest sentit, moltes persones han lamentat que aquestes necessitats no estiguessin visibilitzades i tingudes en compte en els protocols de prevenció de la pandèmia.

Així mateix, algunes persones ens han transmès el seu malestar perquè no tenien clar si eren un col·lectiu prioritari per rebre la vacuna o si per les seves problemàtiques de salut associades la punxada podria tenir algunes contraindicacions que fossin perjudicials per la seva salut.

- Pel que fa als principals **agents vulneradors** al dret a la salut, en el 100% dels casos ha estat l'administració pública la que ha actuat com agent vulnerador (en aquest cas, l'administració autonòmica suposa el 63,6% dels casos), tal com podem observar en la *taula 16*. S'ha identificat l'administració ja que és la institució que ha de garantir que les persones amb discapacitat puguin accedir a un sistema sanitari públic universal sense discriminació per motius de discapacitat.

Moltes persones ens han transmès que tenen diferents problemes de salut associats a la seva discapacitat i això fa que siguin usuàries freqüents del sistema de salut i que malgrat reconeixen la manca de recursos sanitaris -que fa que aquesta atenció no sempre sigui integral i tingui en compte totes les necessitats derivades de la discapacitat-, és necessari garantir l'accessibilitat en l'accés a les infraestructures i serveis sanitaris, així com que el seu personal estigui format en atenció a la diversitat i que en tots els protocols d'actuació es tinguin en compte les necessitats de les persones amb discapacitat.

► **Taula 16**
Agents vulneradors del dret a la salut

	N	%	
Administració Pública	33	100%	
Administració Local	1	3%	
Administració Provincial	1	3%	
Administració Autonòmica	21	63,6%	
Administració Estatal	10	30,3%	
TOTAL	33	100%	

- Per tant, trobem una relació entre el principal agent vulnerador (l'administració pública) i el **lloc** on s'ha produït aquesta vulneració que, com veiem en la *taula 17* ha estat en el 100% dels casos dintre de centres sanitaris públics.

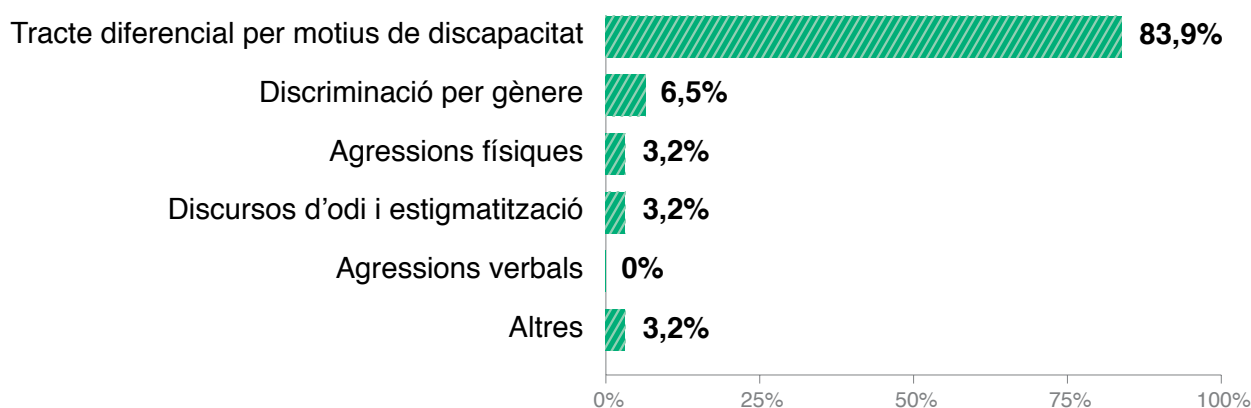
► **Taula 17**
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a la salut

Llocs Públics	N	%	
Instal·lacions públiques	29	100%	
Centres sanitaris	29	100%	
TOTAL	29	100%	

En el cas del **tipus de discriminació** rebuda, destaca sobretot haver patit una discriminació per motius de discapacitat, amb un 83,9% del total de respostes. Així mateix, podem observar al *gràfic 49*, que un 6,5% ha patit una discriminació per qüestions de gènere. Els discursos d'odi i estigmatització i les agressions físiques han suposat un 3,2% en cadascuna d'aquestes categories.

Gràfic 49

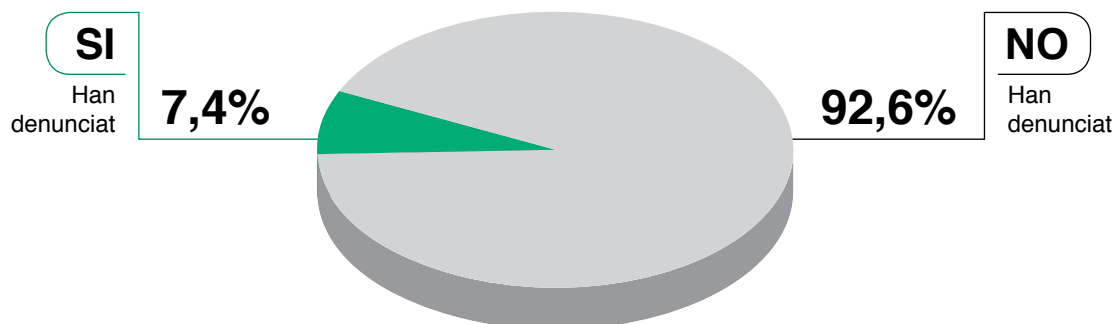
Tipus de discriminació rebuda en matèria de salut

Respecte als **processos de denúncia**, el 92,6% no ha realitzat cap mena de denúncia sobre la vulneració rebuda; només un 7,4% sí va realitzar una denúncia en el mateix centre de salut on es va produir.

Gràfic 50

Persones que han denunciat la vulneració del dret a la salut

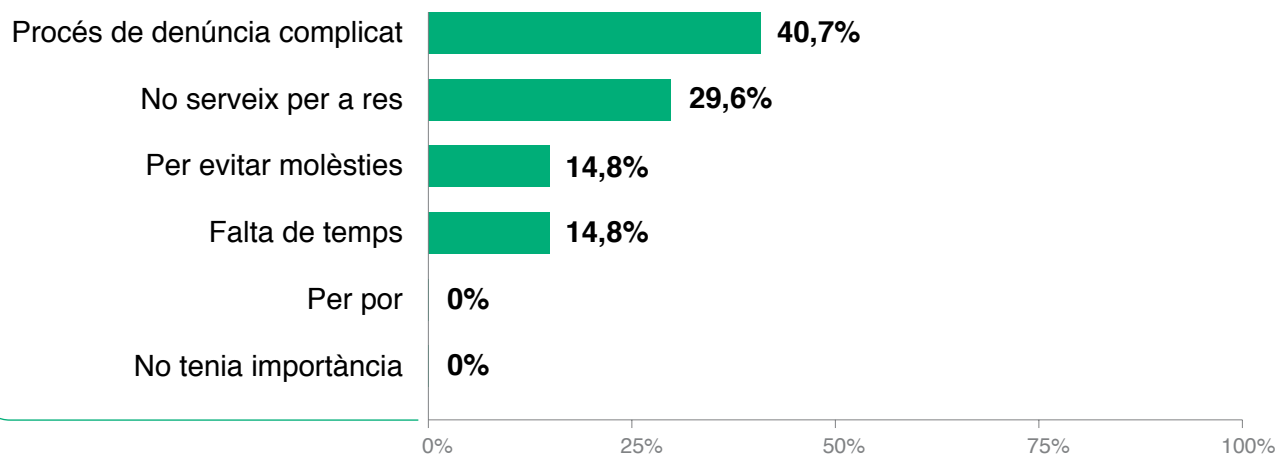
- Entre els **principals motius per no fer cap denúncia**, destaquen sobretot dues situacions.

En primer lloc, que el procés de denúncia resulta molt complicat (en un 40,7%), així com un desconeixement de com s'ha de fer aquesta denúncia; i, en segon lloc, la percepció que fer la denúncia no serveix per a res (en un 29,6%).

Amb un percentatge més baix trobem que les causes han estat per evitar molèsties i per falta de temps (amb un 14,8% cadascun).

▶ **Gràfic 51**

Motius per no denunciar la vulneració en matèria de salut

Què diu el focus grup?

La crisi sanitària ocasionada per la pandèmia de la Covid-19 ha posat en evidència les deficiències del sistema de salut (com ja vam alertar en l'informe RADAR ECOM 2020): la manca de recursos sanitaris, la poca visibilitat de les necessitats de les persones amb discapacitat en els protocols de prevenció i de gestió, la suspensió dels serveis de rehabilitació i fisioteràpia, entre d'altres.

Durant el 2021 l'impacte que ha provocat la pandèmia encara ha estat visible i continuem percebent un malestar sobre el tracte diferencial que la discapacitat ha tingut en els protocols d'atenció i de prevenció de la pandèmia. Per aquest motiu, l'anàlisi del focus grup està separada en dues grans categories. Per una banda, pels efectes que la pandèmia ha provocat entre el col·lectiu de les persones amb discapacitat física i/o orgànica i, per l'altra, per les problemàtiques que es detecten sobre el sistema sanitari en general.

Un dels efectes de la pandèmia va ser el desbordament dels professionals de l'atenció primària i, en conseqüència, com l'atenció telemàtica i telefònica -que encara es manté- va substituir una atenció presencial i més directa. Si bé l'atenció telemàtica permet accedir i atendre a una població més àmplia i de forma més ràpida, no tothom té accés a les eines tecnològiques necessàries ni sap fer-les servir; per tant, aquesta atenció no sempre és accessible ni inclusiva.

Amb això, l'atenció personalitzada i presencial -així com domiciliària-, essencial per una part important del col·lectiu, s'ha vist reduïda en molts dels territoris de Catalunya, afectant sobretot, les zones més allunyades a les zones urbanes, especialment en territoris amb una baixa densitat poblacional i rurals:

“No hi ha visites mèdiques presencials i, sobretot, es prioritza l'online (...) i això afecta enormement a les persones que viuen en zones rurals, tenim molta gent amb aquests problemes. (...) Hi ha gent que li costa molt comunicar-se per telèfon o per una pantalla, (...) no tothom hi té accés”.

GRUP LLEIDA

Per una altra banda, una de les problemàtiques més importants, i que es va agreujar especialment durant el 2020 (però que al 2021 encara es manté), és la sobresaturació que pateix el sistema sanitari -tant en l'atenció primària com en l'atenció especialitzada- que impedeix una atenció ràpida i un acompanyament i seguiment real sobre la població amb discapacitat i, especialment, sobre els pacients amb més necessitats de suport sanitari:

“Durant la pandèmia, i també ara, hem sigut els grans oblidats dels metges, d'intervencions entre d'altres, i ens han posat a un costat”. **GRUP BCN**

En aquest últim cas, la situació es repeteix, no només a causa de la Covid-19, sinó que s'identifica com una problemàtica estructural del sistema sanitari, especialment quan és necessari accedir a serveis especialitzats, com els de rehabilitació i fisioteràpia, tan rellevants entre les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Així mateix, el temps d'espera per accedir a serveis essencials en el sistema públic fa necessari buscar alternatives més cares que pugin donar resposta als tractaments i necessitats mèdiques del pacient, provocant, com ja hem vist en altres drets, un augment del greuge econòmic comparatiu amb la resta de la població:

“Per la meua discapacitat física, jo necessito fer uns exercicis que només puc fer en espais especialitzats i per accedir-hi o els metges m'autoritzen o et deixes una gran part del teu salari en un centre privat. A les persones que tenen una discapacitat o malaltia crònica i que necessiten medicaments específics o fisioterapeutes, els resulta molt difícil i complicat poder accedir-hi”. **GRUP BCN**

També trobem situacions relacionades a l'atenció dels professionals sanitaris en relació a la discapacitat. Si bé els participants remarquen que depèn molt del professional i dels centres sanitaris, en moltes ocasions no hi ha coneixement real ni protocols d'actuació sobre la discapacitat i las seves malalties associades, especialment entre les malalties minoritàries:

“Hi ha moltes malalties estranyes que (...) quan passa molt de temps apareixen els símptomes i quan vas al metge i diem que tenim aquesta malaltia o aquesta altra, no saben què fer”. **GRUP TARRAGONA**

I que no tots els professionals sanitaris disposen d'una formació adequada en atenció a la diversitat i a les persones amb discapacitat física i/o orgànica:

“És molt diferent treballar amb un metge de centres especialitzats o amb un metge d'un centre sanitari ordinari, perquè els d'un centre especialitzat ja saben, tenen experiència, però en els altres a vegades et trobes amb barbaritats i el pitjor és que hi ha persones que passen de tu”.

GRUP TARRAGONA

En aquest sentit, hi ha casos on s'identifiquen situacions de discriminació verbal, tracte despectiu i/o diferencial per la discapacitat dintre dels centres sanitaris:

“Va anar a un hospital per fer-se una prova de citologia en ginecologia (...) i li van dir que el seu cor era massa estrany. Com es pot arribar a sentir, estirada a la llitera, que vingui el metge, que ni ho intenti, que ni s'ho miri i li digui que és massa estranya”. **GRUP GIRONA**

Així mateix, existeix la percepció general de que hi ha una manca d'empatia i indiferència sobre la situació de les persones amb discapacitat i les seves malalties associades. En aquest últim cas, cal destacar la necessitat dels participants de que hagi una atenció i comunicació més directa entre el metge i el pacient:

“A mi, pel síndrome post-pòlio un metge molt famós em va dir clarament: mira, tu tens síndrome post-pòlio, jo no tinc ni idea de què és el síndrome post-pòlio i aquí no trobaràs ningú que en tingui idea, així que digue'm tu on et puc derivar”. **GRUP GIRONA**

Un altre apartat, però relacionat amb l'accés als centres de salut, és la situació del transport sanitari i la manca d'una infraestructura de transport que arribi a tothom:

“Tenim molts casos sobre la manca d'un servei de transport sanitari a la província, nosaltres estem molt lluny de tot, (...) moltes vegades hem de pujar a un taxi per anar al metge a Barcelona perquè no tenim un servei com a tal o, en casos molts concrets, l'ajuntament ens dona un transport, (...) però això és molt difícil que passi”. **GRUP TARRAGONA**

Per últim, cal destacar la manca d'adaptacions dels materials sanitaris, que impossibiliten l'accés a la salut en igualtat de condicions:

“Jo em vaig trobar un dia, en una visita al ginecòleg, que el llit on et poses no estava adaptat, no hi podia pujar, era impossible. Ells em volien ajudar, em deien que no era per a tant, però per a mi sí. És a dir, jo per a accedir a una prova, del que sigui, necessitaré l'ajuda d'uns altres? a mi no em sembla bé”. **GRUP LLEIDA**

“ En Primera persona ”

"Tinc 32 anys i soc de la província de Barcelona. Al novembre de l'any passat vaig haver d'estar ingressada durant una setmana a l'hospital. La meva experiència va ser negativa ja que el personal sanitari no tenia formació fent mobilitzacions i va ser la meva mare qui me les va haver de fer i qui va ensenyar-los a fer-les, ja que ells no en tenien prou coneixement. Aquest fet va provocar que no em sentís ben atesa durant l'ingrés i em provoqués angoixa i inseguretat que el personal sanitari no tingués més coneixement sobre l'atenció a la discapacitat.

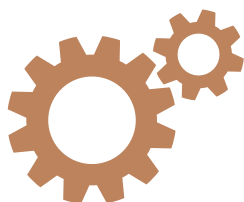
Crec que falta formació i protocols d'actuació més específics i que siguem nosaltres els que puguem impartir part d'aquesta formació per explicar com és el nostre cos, quines necessitats tenim i poder formar futurs professionals per tal que en el moment d'exercir la seva feina, la persona (malgrat tenir unes necessitats específiques) es senti ben atesa per un professional format en discapacitat".

2.9 Vulneració del dret al treball

Posicionament:

- **Defensem el dret al treball de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania**, entès com el dret a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant una feina escollida o acceptada lliurement en un mercat i un entorn laboral obert, inclusiu i accessible.
- Si bé l'accés a la feina és fonamental per a l'autonomia i la independència econòmica, **per les persones amb discapacitat és també una via que promou la dignitat i la inclusió social.**
- Creient necessàries polítiques que donin valor a l'aportació laboral i productivitat de les persones amb discapacitat, **prioritzem la seva ocupació al mercat de treball ordinari per afavorir el procés de normalització i inclusió social.** Tanmateix, també reconeixem el rol del mercat de treball protegit com una alternativa per a algunes persones, d'acord amb les seves necessitats.

Legislació:

Article 27 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a treballar en igualtat de condicions que la resta; això inclou el dret a l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant una feina lliurement escollida o acceptada en un mercat i entorn laborals que siguin oberts, inclusivament i accessibles a les persones amb discapacitat. Els estats part salvaguardaran i promouran l'exercici del dret al treball, fins i tot per a les persones que adquireixin una discapacitat durant l'ocupació, adoptant les mesures pertinents (inclosa la promulgació de legislació).

Quines vulneracions hem detectat en matèria laboral?

Durant el 2021 hem continuat alertant sobre la manca de polítiques actives d'ocupació i reclamant protegir els llocs de treball de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, davant la greu crisi econòmica provocada per la Covid-19 i la insuficiència de mesures efectives per a la inclusió laboral del col·lectiu.

Des dels serveis d'inclusió laboral també hem vist com **moltes de les persones amb discapacitat que van acollir-se a un ERTO al principi de l'estat d'alarma, al març del 2020, continuaven encara en la mateixa situació**, i com se n'havien afegit d'altres.

Segons les dades més recents de l'Observatori sobre la Discapacitat i el Mercat de Treball a Espanya (Odismet), des dels inicis de la pandèmia el **37% de les persones amb discapacitat s'han vist afectades per un ERTO, mentre que aquesta dada és del 3% en la resta de la població**.

Precisament, una altra situació de vulneració detectada durant el 2021 ha estat que **les administracions no han fet els pagaments de les prestacions a temps; aquest fet ha provocat que des d'ECOM detectéssim casos de persones usuàries dels serveis d'inclusió laboral** (que ja es trobaven en una situació de vulnerabilitat per la seva discapacitat) **que van haver de fer front a l'impagament de les prestacions durant 6 o 9 mesos**, ja fos l'ERTO, l'atur o qualsevol altra prestació.

Cal recordar que **les persones amb discapacitat tenen un greuge econòmic comparatiu d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals de mitjana**, pels sobrecostos que els suposa viure amb un discapacitat.¹

Així mateix, a l'any 2020, **el 24,4% de les persones amb discapacitat estava en risc de pobresa**, xifra que és la més elevada de la sèrie històrica i més de sis punts percentuals superior a la de les persones sense discapacitat.²

També hem continuat demanant que **els serveis d'inclusió laboral per a persones amb discapacitat es considerin com a serveis especialitzats de la cartera de serveis, fet que faria que es financessin a través de concertació** per tal de garantir l'estabilitat a les entitats gestores d'aquests serveis, amb subvencions menys burocràtiques i més adaptades a les necessitats reals de les persones.

¹ Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

² 11è. Informe. L'estat de la pobresa. Seguiment de l'indicador de pobresa i exclusió social a Espanya 2008-2020. EAPN Espanya. 2021.

Igualment, hem incidit en la importància que més enllà de garantir la sostenibilitat i l'enfortiment dels serveis que treballen per la inclusió laboral de les persones amb discapacitat a l'empresa ordinària, **el Govern impulsi línies de suport al teixit empresarial i productiu per tal que es pugui mantenir l'ocupació i perquè es puguin generar nous llocs de treball i afrontar la recuperació econòmica i social del país i ajudes per a l'adaptació de llocs de treball o per a l'adquisició d'ajudes tècniques** per tal d'afavorir la contractació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Així mateix, també hem reivindicat que és necessària **la modernització immediata del SEPE (Servei Estatal Públic de Treball) i de les Oficines de Treball de la Generalitat (OTG) per tal que es garanteixi l'accés a les prestacions econòmiques** sense que aquestes es vegin compromeses en cap moment. Així com una administració centrada en les persones, que les acompanyi d'acord amb el seu projecte vital.

Per altra part, davant la problemàtica respecte a les compatibilitats de la feina amb les prestacions d'incapacitat laboral permanent de la Seguretat Social, **continua fent falta una revisió en el procediment per tal de facilitar la transició i compatibilitat amb l'exercici d'una activitat professional remunerada.**

Per últim, **la bretxa digital continua sent un factor de risc davant la digitalització de les administracions i en aquest sentit hem reclamat que aquesta digitalització ha de garantir plenament l'accessibilitat.** Hem constatat que les persones amb discapacitat física i/o orgànica es troben amb dificultats per comunicar-se directament amb les administracions a títol individual, ja que aquesta comunicació es redueix en molts casos a una excessiva burocràcia a través de formularis que poden generar confusió i que no recullen totes les casuístiques de les persones. Un exemple és el fet que **en el formulari per donar-se d'alta a l'Oficina de Treball de la Generalitat (OTG) del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), no hi ha cap camp que reculli si la persona té una discapacitat.** Això comporta que si aquesta informació no ha estat introduïda prèviament, la persona amb discapacitat no podrà accedir als serveis especialitzats finançats pel mateix SOC o Departament de Treball, així com a les ofertes adreçades a aquest col·lectiu. Per conèixer més detalls, es pot consultar la nota de premsa que vam generar al mes d'abril. [Veure pdf](#)

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

- Durant el 2021 s'han identificat un total de **33 vulneracions del dret al treball**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat: **12 consultes ateses i 21 respostes a través de l'enquesta.**

- Respecte al **gènere**, un 60,6% del total correspon a dones i un 39,4% són homes.

Gràfic 52

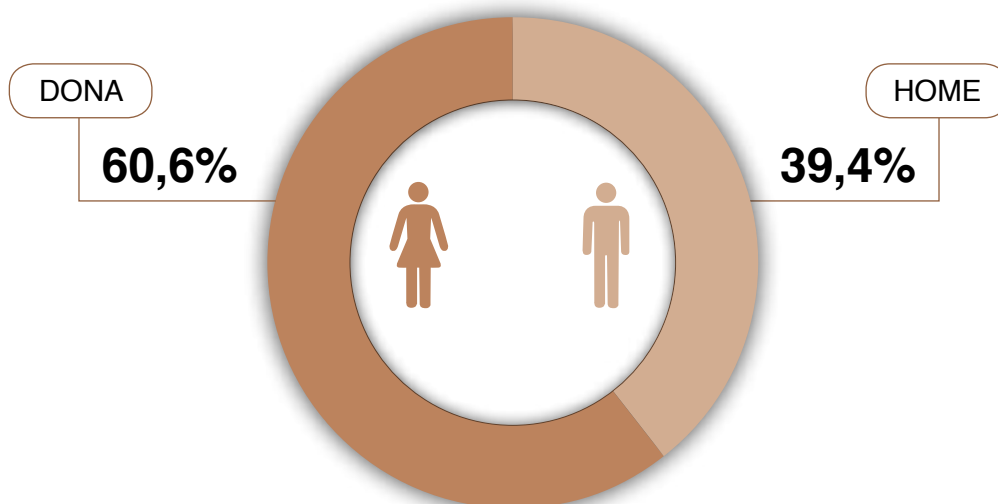
Vulneració del dret al treball per gènere

33
Vulneracions detectades en el dret al treball

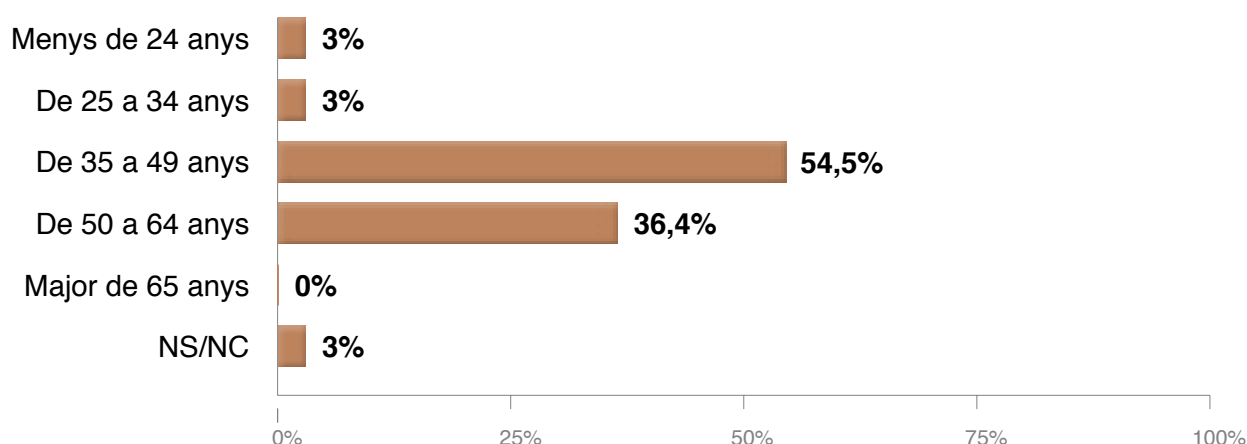
12
Consultes ateses

21
Respostes a l'enquesta de vulneracions

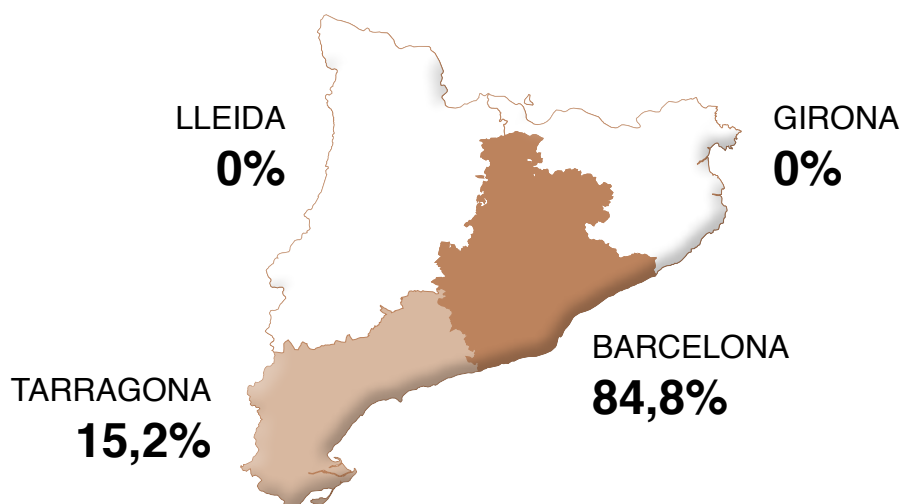
- Tenint en compte l'**edat** de les persones que han patit una vulneració sobre el dret al treball, les persones d'entre 35 a 49 anys són el principal col·lectiu, seguit per les persones d'entre 50 a 64 anys, amb un 54,5% i un 36,4% respectivament. Respecte al col·lectiu de joves i adults joves (menys de 24 anys i de 25 a 34 anys), entre els dos contempen només el 6% del total.

Gràfic 53
 Vulneració del dret al treball **per edat**

- A nivell de les diferents **províncies** de Catalunya, un 84,8% són persones residents de la província de Barcelona i la resta, un 15,2%, de la província de Tarragona. No hi ha informació de vulneracions en les províncies de Lleida i Girona.

Mapa 9
 Vulneració del dret al treball **per província**

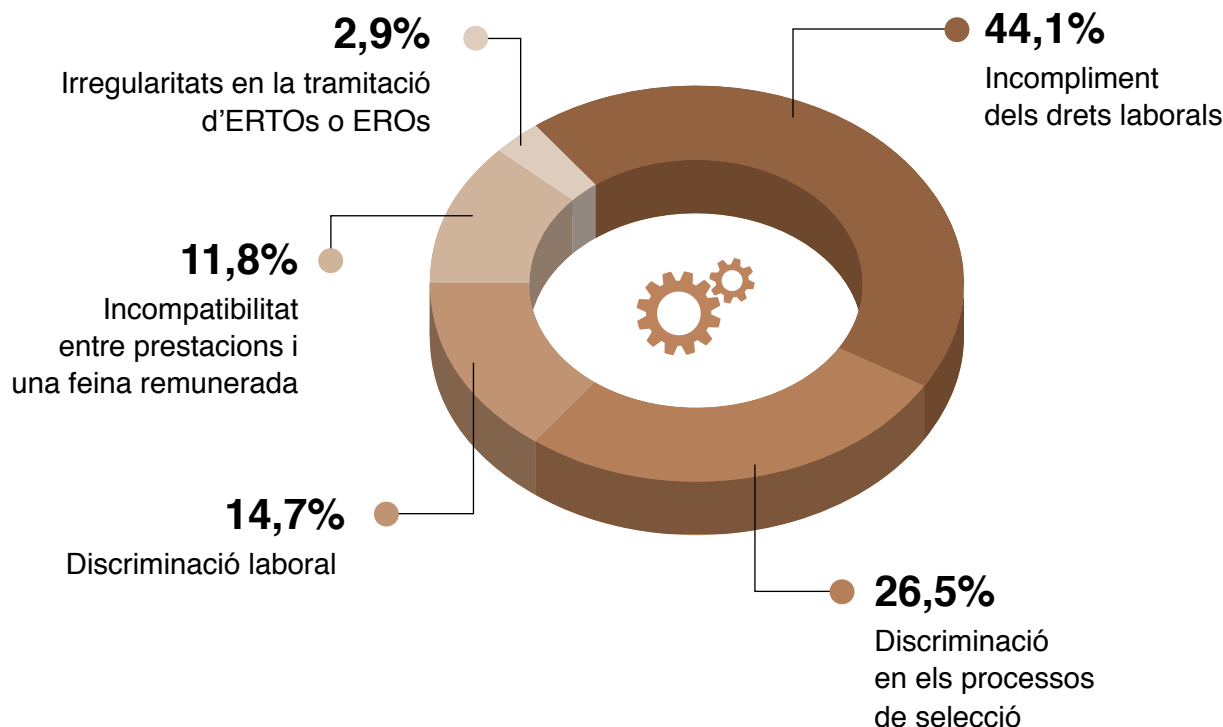
- Respecte a les **categories de vulneracions** identificades, s'han detectat cinc tipus de vulneracions diferents, encara que algunes vulneracions poden estar relacionades amb més d'una categoria.

En concret, com podem veure en el *gràfic 54*, el principal tipus de vulneració es dona en els **incompliments dels drets laborals** sobre el col·lectiu amb discapacitat (amb un 44,1%), seguit per **accions de discriminació en els processos de selecció** (amb un 26,5%). En tercer lloc, trobem **accions de discriminació en el lloc de feina** (amb un 14,7% del total).

La **incompatibilitat entre prestacions i una feina remunerada** ha suposat el quart motiu de vulneracions (amb un 11,8%). Per últim, les **irregularitats en la tramitació dels ERTOS i EROs** han suposat un 2,9% del total de les vulneracions.

Gràfic 54

Vulneració del dret al treball **per categories de vulneració**

En relació a la categoria amb més vulneracions: els **incompliments dels drets laborals** -i que suposen quasi la meitat de les vulneracions detectades- trobem problemàtiques referides a la manca d'adaptació dels espais de treball; l'aprofitament, per part de les empreses, de la situació de vulnerabilitat del col·lectiu per imposar condicions laborals precàries així com incompliments dels convenis laborals.

En segon lloc, el 26,5% indica haver estat víctima de **discriminacions i situacions de rebuig en els processos de selecció de personal i accés al lloc de treball** per part d'empreses i entitats. S'han observat casos diversos, però molt associats entre ells. Les principals discriminacions es donen per motius de la discapacitat i l'edat de la persona (en edats més avançades trobem que hi ha més discriminacions en els processos de selecció). En particular, es fa palesa la dificultat per trobar feina entre el col·lectiu, tant per l'imaginari que es té sobre la incapacitat de poder desenvolupar una determinada feina, com també pels suposats costos que tindrà l'empresa per mantenir el lloc de treball d'una persona amb discapacitat envers un/a treballador/a que no té cap tipus de discapacitat.

Pel que fa a la **discriminació dintre del lloc de treball**, trobem que gran part de les situacions tenen relació amb el *mobbing* que pateixen les persones amb discapacitat en els seus espais de treball. Concretament podem identificar situacions de discriminació, sobretot vinculades a la pròpia discapacitat de la persona, i a les pressions per realitzar diferents feines i complir certs objectius sense tenir en compte les necessitats i les adaptacions del lloc de feina que necessita el/la treballador/a amb discapacitat.

Les **incompatibilitats entre prestacions i una feina remunerada** ha suposat, com l'any passat, que algunes persones manifestessin la seva preocupació i malestar perquè se'ls havia denegat la compatibilitat o bé pel retard de l'administració en donar una resposta que feia que la persona no tingués clar si podia començar la feina o no.

Per una altra banda, trobem certes **irregularitats en la tramitació dels ERTOS o EROs**: els contextos pràcticament estan relacionats a problemàtiques en la recepció de les prestacions durant aquests períodes.

Entre els principals **agents vulneradors** trobem les empreses i entitats privades (amb un 64,1%). Per una altra banda, en menor percentatge, trobem a l'administració pública (amb un 28,2%). La resta d'agents vulneradors identificats suposen un percentatge molt inferior; és el cas dels particulars (amb un 5,1%) i els cossos policials (amb un 2,6%).

En el cas del grup de les empreses i entitats privades, trobem que són les empreses privades els principals vulneradors, no només del grup sinó de tota la categoria d'agents vulneradors (amb un 56,4%). En el grup també trobem les entitats socials, associacions o ONG, malgrat que amb menys percentatge (concretament un 7,7%). Els principals problemes que trobem en el grup de les empreses i entitats privades són la manca d'adaptacions dels espais de treball, així com discriminacions per motius de discapacitat, mobbing, afectacions per ERTOS o problemes amb les baixes mèdiques.

Pel que a fa a l'administració pública, l'administració estatal és la que s'identifica com a major vulnerador públic, amb un 17,9%. Les principals vulneracions detectades en l'administració pública estan relacionades principalment amb els retards per certificar el grau de discapacitat -i, en conseqüència, poder accedir a un lloc de treball reservat per a persones amb discapacitat-, així com les incompatibilitats entre diferents prestacions i realitzar un treball remunerat.

Taula 18

Agents vulneradors del dret al treball

	N	%	
Administració Pública	11	28,2%	
Administració Local	2	5,1%	
Administració Provincial	1	2,6%	
Administració Autònoma	1	2,6%	
Administració Estatal	7	17,9%	
Particulars	2	5,1%	
Empreses i entitats privades	25	64,1%	
Empreses privades	22	56,4%	
Entitats / Associacions / ONG	3	7,7%	
Cossos policials	1	2,6%	
Mossos d'Esquadra	1	2,6%	
TOTAL	39	100%	

- Entre els principals **llocs** on es produeixen les diferents vulneracions, més del 80% estan relacionades en el sí de les empreses i entitats, tant en els espais de treball com en els processos de selecció de personal. Així mateix, podem observar que les oficines d'atenció al públic i serveis, tant públics com privats, corresponen a un 6,9% (públics) i a un 10,3% (privats) respectivament.

Taula 19

Llocs on s'ha produït la vulneració del dret al treball

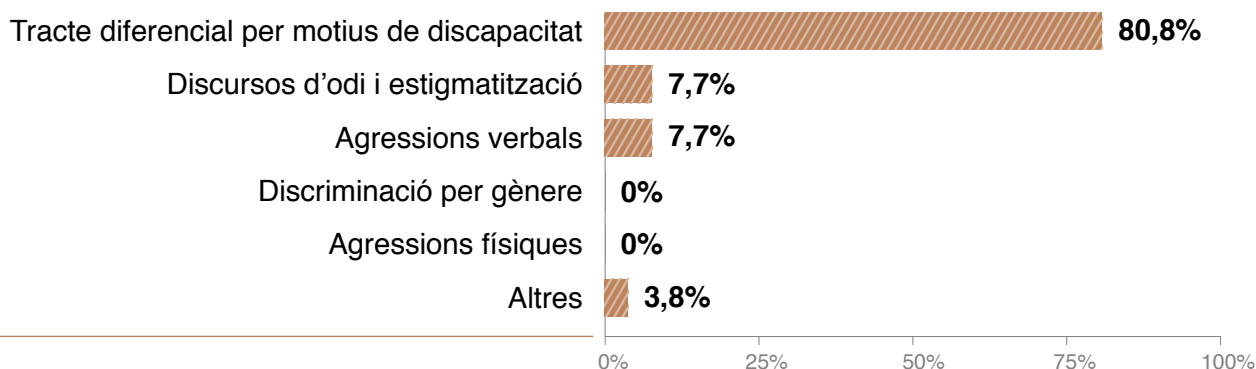
Llocs Públics	N	%
Instal·lacions públiques	2	6,9%
Oficines d'atenció al públic i serveis	2	6,9%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	3	10,3%
Oficines d'atenció al públic i serveis	3	10,3%
Instal·lacions privades d'accés restringit	24	82,8%
Empreses i entitats	24	82,8%
TOTAL	29	100%

- Respecte al **tipus de discriminació** patida, un 80,8% de les persones indiquen haver patit un tracte diferencial per motius de discapacitat. Per una altra banda, trobem agressions verbals i discursos d'odi i estigmatització, amb un 7,7%.

Cal destacar que els casos de *mobbing*, tema molt esmentat en les enquestes i consultes rebudes, poden estar vinculats tant a la categoria d'agressions verbals com de discursos d'odi i estigmatització.

Gràfic 55

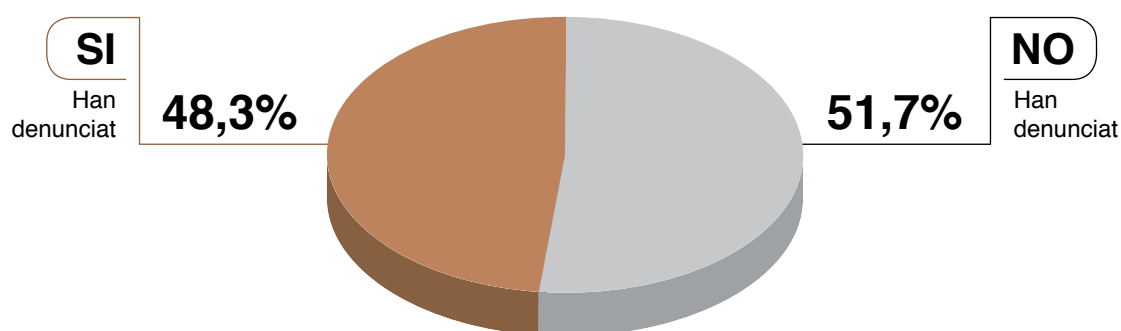
Tipus de discriminació rebuda en matèria laboral

- En relació a si s'han **denunciat les vulneracions** al dret al treball, un 51,7% de les persones amb discapacitat física i/o orgànica indiquen no haver denunciat la vulneració, en contraposició al 48,3% de persones que sí van denunciar.

Gràfic 56

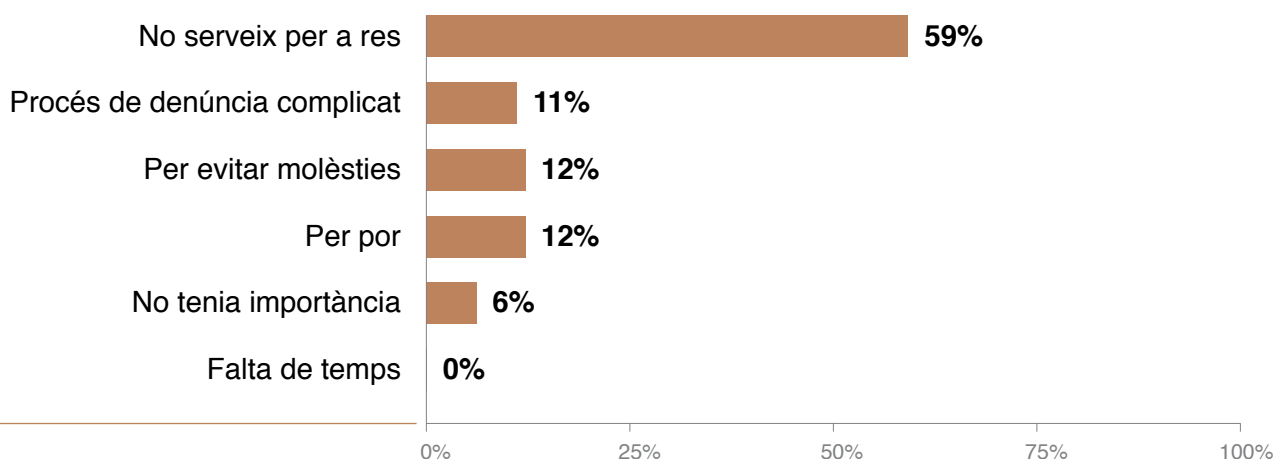
Persones que han denunciat la vulneració del dret al treball

- Entre les principals **causes per no denunciar**, un 59% indica que no serveix per a res. Pràcticament la resta de motius per no denunciar, com es pot veure al *gràfic 57*, es mantenen en percentatges similars.

Gràfic 57

Motius per no denunciar la vulneració en matèria laboral

Què diu el focus grup?

En els diferents grups de discussió s'ha detectat que les vulneracions en el dret al treball han estat relacionades principalment amb tres categories.

D'una banda, podem identificar greus discriminacions que reben les persones amb discapacitat a l'hora d'accedir a un treball en igualtat de condicions que la resta de la població, tant en els processos de selecció com dins del lloc de feina. D'altra banda, les discriminacions que es produeixen en el lloc de treball per part dels mateixos companys i les companyes de feina, de responsables i/o equip directiu.

Finalment, també veurem les dificultats que troben les persones amb discapacitat a l'hora de reconèixer el seu grau de discapacitat, la tramitació de baixes mèdiques o les incompatibilitats entre prestacions i un treball remunerat.

En primer lloc, és de remarcar la dificultat constant que pateixen les persones amb discapacitat a l'hora d'aconseguir la seva independència econòmica i social, no només visualitzada en els diferents drets analitzats, sinó també en el que implica el dret al treball:

“Si tens una feina, d'alguna manera pots cobrir certes necessitats com un habitatge o un assistent personal, però hi ha una manca de treballs amb un sou digne que permeten assegurar-te una vida digna”. **GRUP GIRONA**

Especialment, hem de posar èmfasi en la vulnerabilitat associada a la dificultat per trobar treballs adequats i adaptats, com també de treballs ben remunerats, fet que repercuteix pràcticament a gran part del col·lectiu:

“El tema no és només tenir una feina, sinó que sigui un digne i amb un salari digne; el treball és això”. **GRUP TARRAGONA**

Així mateix, s'observa una constant en els diferents grups respecte a les problemàtiques i discriminacions que pateixen les persones amb discapacitat sobre les dificultats en la seva inserció en el món laboral. S'identifica, sobretot, en els processos de selecció que es realitzen en general, però especialment en el sector privat. En aquest sentit, existeix el consens que, independentment de les majors o menors capacitats que tingui la persona amb discapacitat per al lloc de treball que s'estigui postulant, sempre hi haurà un biaix major cap a la persona amb discapacitat que sobre la resta de la població, dificultant la inclusió del col·lectiu en el món laboral i, finalment, en la societat:

“Hauria de canviar la inserció laboral perquè molta gent en el moment en què et presentes a una oferta de feina i s'adonen que tens una discapacitat, tan sols per això ja et descarten”. **GRUP BCN**

També ho podem veure en una altra participant:

“Estic intentant ficar-me en el món laboral i m’estic adonant que és molt complicat per tenir una discapacitat, i és una cosa que em molesta molt, em fa molta ràbia perquè jo tinc ganes de treballar, però no trobo feina”.

GRUP TARRAGONA

Amb relació a les vulneracions que es produeixen dintre dels llocs de feina, en general es visualitzen dues situacions específiques. D’una banda, la falta d’adaptacions en les empreses privades i en les administracions i, per una altra, les discriminacions i assetjaments laborals que pateixen les persones amb discapacitat. En referència a la primera situació, la falta d’adaptacions i els tipus de feina són qüestions que afecten enormement a la capacitat laboral de les persones amb discapacitat:

“A la feina, jo havia d’aixecar uns sacs de 25 quilos. Els vaig dir que jo no podia aixecar pes i em van dir que era el meva feina i em van mostrar un paper amb les tasques que havia de fer quan no era el que havíem acordat”. **GRUP LLEIDA**

Per altra part, hi ha la percepció que, com indica un participant:

“Hi ha empreses que et paguen i cal fer el que et demanen, on vulguin i quan vulguin, puguis o no”. **GRUP LLEIDA**

D’altra banda, destaquen les constants pressions i assetjaments laborals que pateixen les persones amb discapacitat en els diferents tipus de treball, tant en l’administració pública com en el sector privat, com vam poder veure en la referència anterior:

“La meva discapacitat va estar relacionada a temes de mobbing, vaig agafar una depressió i vaig estar de baixa, i van seguir i seguir... A veure, jo estic formada en criminologia i educació social, passo subrogada a una empresa que està formada (...) i em diuen que la feina que em donen és d’administrativa perquè aquesta plaça és per a persones amb discapacitat. La cosa és, a mi m’han de donar una plaça especial per tenir una discapacitat quan jo ja estic formada i ja tenia una feina? I era una empresa pública, no vull pensar què seria a l’empresa privada i el tracte que deuen rebre les persones”. **GRUP GIRONA**

Finalment, s'identifiquen greus situacions de vulneració pel que fa als processos de certificació del grau de discapacitat, baixa i informes i valoracions mèdiques, com també en els processos de reconeixement de la incapacitat laboral parcial o permanent, especialment vinculats a l'administració pública. D'una banda, es denuncien els llargs i tediosos processos burocràtics que impliquen el lliurament dels informes, recerca i resolució dels diferents tràmits, independentment del tipus de tramitació a realitzar-se:

“Les administracions no són àgils, per a fer una simple valoració de la discapacitat triguen sis mesos o més a respondre't (...) resulta que a més fas una al·legació i triguen un mes o més a donar-te una resposta”. **GRUP LLEIDA**

D'altra banda, s'observa la incapacitat de poder trobar solucions intermèdies que permetin a la persona assegurar la seva estabilitat durant els mesos que triguen les diferents resolucions respecte a l'àmbit laboral, especialment en els reconeixements i revisions del grau de discapacitat:

“Per a reconèixer la meva discapacitat vaig fer tots els tràmits i em diuen: et cridarem d'aquí a entre sis i vuit mesos. Si alguna vegada et criden per una feina en aquest període -de sis a vuit mesos-, què faig? Si no tinc el certificat jo no puc fer res”. **GRUP LLEIDA**

Per últim, hi ha la percepció general que, si bé existeix regulació legal per a determinar i revisar els graus de discapacitat, així com la incapacitat laboral parcial o permanent, no es realitzen les revisions de manera adequada, perjudicant la situació de la persona amb discapacitat:

“Quan em van cridar de l'ICAM, van trigar un munt de temps, els informes meus ja els tenien perquè els hi va enviar la mútua. La visita va ser, “posa't dempeus, camina, gira, asseu-te.” Poc temps després m'arriba la carta dient que he d'anar a treballar. No m'han fet res i em diuen que he d'anar a treballar... Vaig anar a dos metges privats. Un d'ells em va fer un informe que deia que no era apte per treballar i veient els informes em diu “I a l'ICAM s'han vist els teus informes? I et diuen que has d'anar a treballar?” Ell els va fer arribar un informe indicant que no estava apte. La Seguretat Social respon que sí o sí haig d'anar a treballar i, si no, que llavors parli amb un advocat i un altre metge. A ells els és igual”.

GRUP LLEIDA

On trobar més informació:

- Taller formatiu sobre la innovació en els processos de selecció, que vam realitzar al mes de desembre de 2021. [Veure vídeo](#)

“ En Primera persona ”

"He estudiat un grau universitari de comunicació audiovisual. En el moment de realitzar les pràctiques de la carrera, jo estava molt interessada en fer-les en una productora audiovisual en concret, per la qual cosa vaig enviar-los el meu CV. Em van trucar per fer una entrevista i es van mostrar molt interessats en el meu perfil. El problema va venir quan vaig anar a les oficines i les infraestructures no estaven adaptades. Hi havia un elevador, però portava com dos o tres anys sense funcionar i no tenien intenció d'arreglar-lo, ja que ningú del personal de l'empresa tenia cap discapacitat ni mobilitat reduïda.

El meu pare i altres persones em van haver d'ajudar a pujar les escales. Davant d'aquesta situació em vaig sentir molt frustrada i impotent. Durant l'entrevista es van continuar mostrant molt interessats en mi però els vaig dir que si no feien l'espai accessible no podria venir a fer-hi les pràctiques. Des de la productora em van comunicar que es posarien en contacte amb la meua universitat. No he tornat a saber res més d'ells".

2.10 Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a un nivell de vida adequat i a la protecció social, **podent accedir en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania als recursos i prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública.**

Reivindiquem que les polítiques socials, així com els serveis que se'n deriven, s'han d'adaptar a les característiques i necessitats de les persones i, per això, apostem per l'evolució cap a una planificació dels serveis socials centrada en la persona, que promogui les potencialitats de cadascú i que obri la participació activa de la persona amb discapacitat usuària del servei (com a màxima coneixedora de les seves necessitats) en la seva concepció i definició.

Legislació:

Article 28 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb

Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a un nivell de vida adequat per a elles i les seves famílies, la qual cosa inclou alimentació, vestit i habitatge adequats, i a la millora contínua de les seves condicions de vida, i han d'adoptar les mesures pertinents per salvaguardar i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat.

Quines vulneracions hem detectat en matèria de nivell de vida i protecció social?

En el 2021 hem continuat immersos en la greu crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia de la Covid-19. A aquest context hem d'afegir que **està demostrat que una persona amb discapacitat pateix un greuge econòmic per adquirir uns estàndards de vida semblants a la resta de població que no té cap tipus de discapacitat**. Hi ha limitacions en l'accés a les mateixes oportunitats que les persones sense discapacitat, que finalment tenen com a conseqüència una davallada dels ingressos personals o familiars o bé una reducció de la qualitat de vida de la persona.

Cal recordar que les persones amb discapacitat tenen un greuge econòmic comparatiu d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals de mitjana, pels sobre costos que els suposa viure amb una discapacitat.¹

Així mateix, a l'any 2020, **el 24,4% de les persones amb discapacitat estava en risc de pobresa**, xifra que és la més elevada de la sèrie històrica i més de sis punts percentuals superior a la de les persones sense discapacitat.²

Aquestes dues dades **evidencien una major vulnerabilitat del col·lectiu de persones amb discapacitat i, a més, comporta més risc d'exclusió social i l'increment de la desigualtat** respecte a la resta de la població.

A més de constatar la necessitat d'accedir a un nivell de protecció social per tota la ciutadania -i, especialment, per les persones amb discapacitat física i/o orgànica-, **cal dir que quan parlem del nostre col·lectiu ens trobem amb una altra necessitat històrica: la dificultat per accedir a la informació i recursos**. Les persones amb discapacitat i les seves famílies continuen manifestant dificultats per satisfer aquesta necessitat.

Des d'ECOM vam realitzar una enquesta, adreçada a les famílies d'infants i joves amb discapacitat física i/o orgànica, per tal de que les pròpies famílies manifestessin quines eren les seves necessitats a nivell d'informació, orientació i/o formació. En aquesta enquesta van participar un total de 72 famílies (el 86,1% eren mares i el 13,9% pares). **Un 75% de les persones participants van manifestar que les famílies no tenien accés a tota la informació respecte als recursos i serveis que necessitaven i als quals tenien dret**.

¹ Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

² 11è. Informe. L'estat de la pobresa. Seguiment de l'indicador de pobresa i exclusió social a Espanya 2008-2020. EAPN Espanya. 2021.

Cal dir que aquesta necessitat s'ha vist molt més agreujada arran de la pandèmia de la Covid-19, doncs moltes administracions no atenen presencialment i pràcticament és impossible poder contactar ni tan sols telefònicament. **El complicat context social i econòmic que estem vivint es veu agreujat per uns serveis públics especialment col·lapsats i saturats.**

Per altra part, **la bretxa digital continua sent un factor de risc davant la digitalització de les administracions i, en aquest sentit, hem reclamat que aquesta garanteixi plenament l'accessibilitat**, ja que els serveis que ofereixen les administracions no sempre tenen en compte la bretxa digital, fet que provoca que no s'estigui donant un accés equitatiu amb igualtat d'oportunitats a les persones amb discapacitat, perquè la tecnologia que s'utilitza no és accessible. **En aquest procés de digitalització de les administracions ha prevalgut la urgència de posar en marxa l'administració digital, per a proporcionar l'atenció ciutadana, al fet de que aquests serveis siguin accessibles i inclusivament per a tota la població per igual.**

Segons l'informe de l'm4social "La bretxa digital en les persones ateses per entitats socials"³, entre els principals neguits de les persones amb discapacitat física que van participar en la recerca es contemplaven **"les dificultats que comporten per a moltes persones la integració de les TIC en activitats quotidianes tan diverses com les gestions bancàries, la recerca d'ocupació, la renovació de la demanda d'atur..."**. En aquest sentit, m4social també indicava que tot i que el 87% de les persones participants en la investigació tenien connexió a Internet a casa, el 38% no es movia bé en l'entorn online. **Aquest fet dificulta per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica portar a terme els tràmits de manera autònoma, ja que no tenen la formació per fer-ho.**

Una altra de les problemàtiques que hem continuat detectant durant el 2021 ha estat **el greu col·lapse que està afectant, tant a la sol·licitud del reconeixement i/o revisió del grau de discapacitat, com a les valoracions de reconeixement de la situació de dependència**. Aquesta és una greu mancança i que afecta directament al dret a un nivell de vida adequat i protecció social, doncs aquests són dos tràmits administratius necessaris i imprescindibles per accedir als serveis, equipaments i recursos per a persones amb discapacitat i/o per a persones amb una valoració de dependència. Aquest ha estat un dels temes que des d'ECOM hem reclamat al Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya com a quelcom urgent a poder resoldre de forma satisfactòria i definitiva.

³ Informe sobre la bretxa digital en les persones ateses per les entitats socials. m4Social de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya. 2020

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

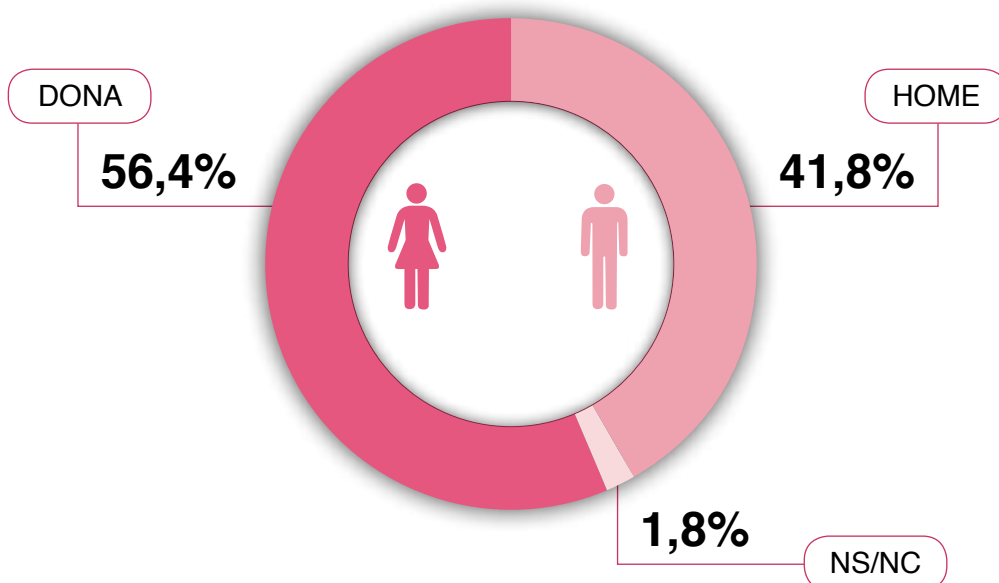
- Durant el 2021 s'han identificat un total de **55 vulneracions del dret a un nivell de vida adequat i protecció social**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret han estat **23 consultes ateses i 32 respostes a través de l'enquesta**.

- Respecte al **gènere**, entre les consultes ateses i els participants de l'enquesta de vulneracions, un 56,4% correspon a dones i un 41,8% a homes. Un 1,8% no ha indicat la informació sobre el seu gènere.

Gràfic 58

Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social per gènere

55

Vulneracions detectades en el dret a un nivell de vida adequat i protecció social

23

Consultes ateses

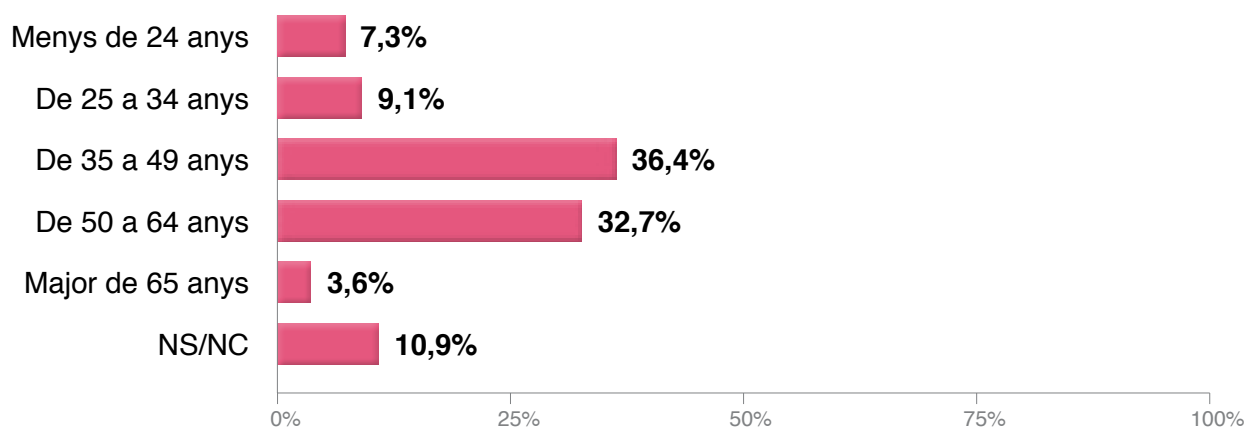
32

Respostes a l'enquesta de vulneracions

- En relació a l'edat de les persones que han patit una vulneració al dret a un nivell de vida adequat i protecció social, els principals col·lectius són les persones d'entre 35 a 49 anys i entre 50 i 64 anys (amb un 36,4% i un 32,7% respectivament). Seguit per les persones d'entre 25 a 34 anys (amb un 9,1%), els menors de 24 anys (amb un 7,3%) i, finalment els majors de 65 anys (amb un 3,6%).

Gràfic 59

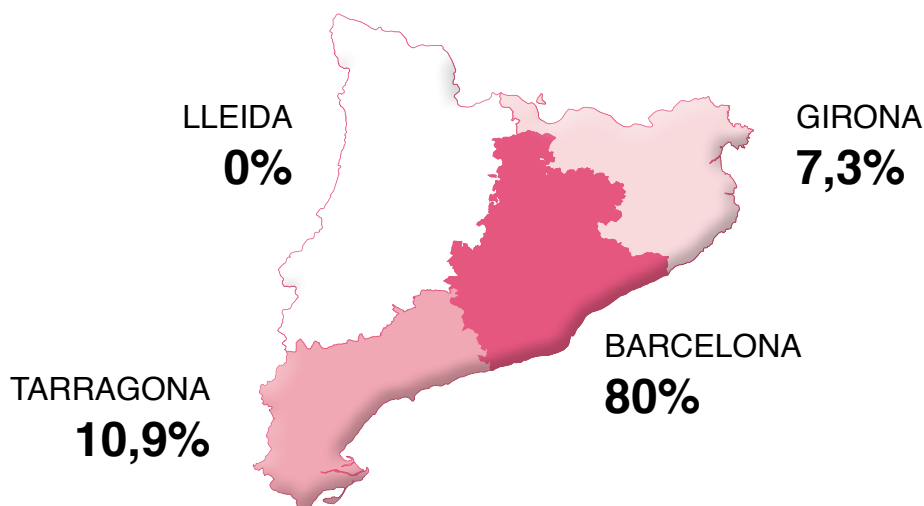
Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social **per edat**

- En el cas de les **províncies** de Catalunya, com podem observar al *mapa 10*, un 80% de les consultes ateses i de les respostes rebudes a través de l'enquesta són realitzades des de la província de Barcelona; un 10,9% des de la província de Tarragona i un 7,3% des de la província de Girona. Cal mencionar que un 1,8% no menciona o no respon aquesta dada.

Mapa 10

Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social **per província**

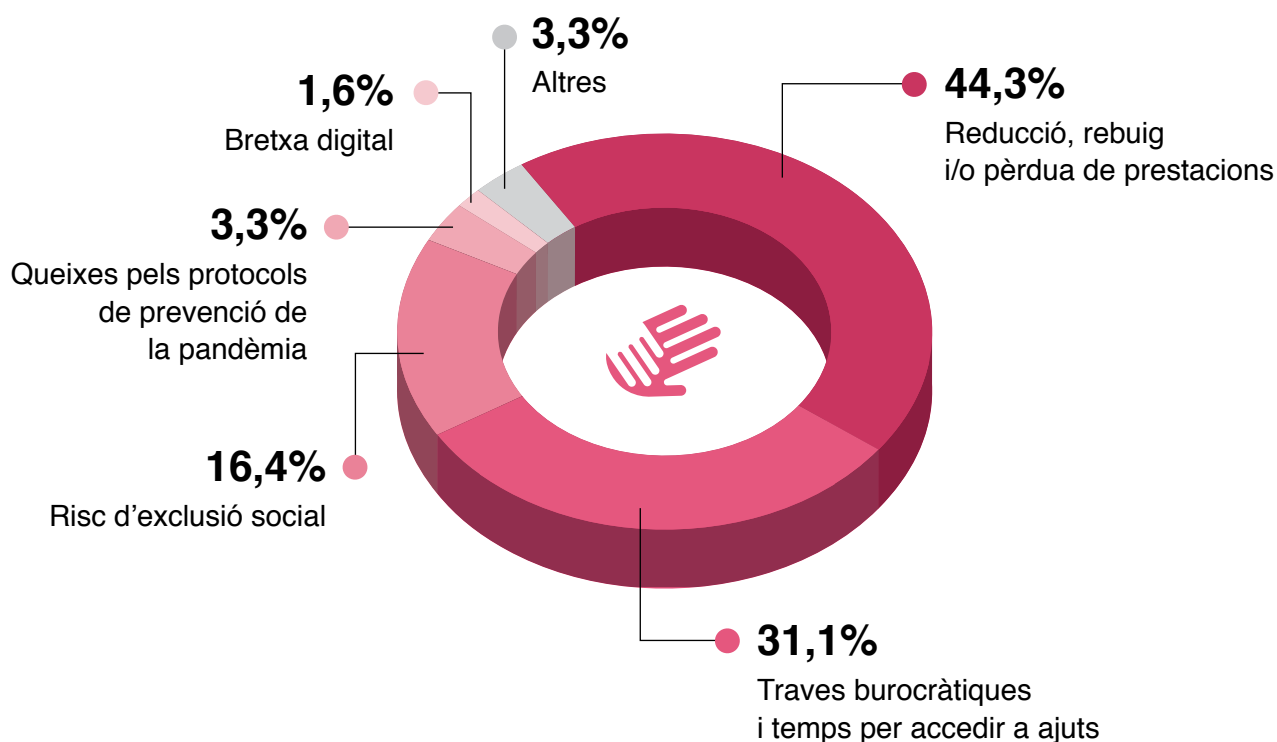

- Respecte a les **categories de vulneració**, un 44,3% està relacionada amb la **reducció, rebuig i/o pèrdua de prestacions socials**; seguit per un 31,1% de vulneracions relacionades amb **traves burocràtiques i temps d'espera** per accedir a ajuts i prestacions socials; en tercer lloc trobem persones amb discapacitat física i/o orgànica que es troben en **risc d'exclusió social**, amb un 16,4%. Per últim, un 3,3% dels casos han estat relacionats amb **queixes pels protocols de prevenció de la pandèmia** i un 1,6% han estat causats per la **bretxa digital**.

En relació a les vulneracions del dret a un nivell de vida adequat i protecció social identifiquem que una part important de les vulneracions detectades tenen en comú les prestacions socials. En aquest sentit s'han identificat situacions que van des de l'existència d'un risc d'exclusió social elevat pels majors costos de vida associada a la discapacitat (com hem comentat en el punt anterior), la impossibilitat d'accedir a prestacions que garanteixen un nivell de vida adequat, un elevat temps d'espera per obtenir els certificats del grau de discapacitat fins a retards en rebre les resolucions a sol·licituds de prestacions socials.

▶ Gràfic 60

Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social per categories de vulneració

En el cas de les categories de **reducció, rebuig i/o pèrdua de prestacions i de traves burocràtiques i temps per accedir a ajuts socials** (que juntes suposen el 75,4% dels casos), les vulneracions estan relacionades amb la dificultat que moltes persones ens han transmès per poder ser beneficiàries de prestacions socials (per no tenir clars els requisits d'accés, perquè l'administració els hi ha denegat i no hi estan d'acord, perquè no saben com fer els requeriments que els demanen o bé, en alguns casos, per prestacions que han disminuït el seu import).

Per altra banda, l'**excessiva burocràcia** no facilita que el procés per accedir a les prestacions socials sigui àgil, cosa que va en detriment del dret a la protecció social. A més, existeix la percepció que no hi ha un protocol i coneixement comú entre el personal de l'administració a l'hora d'acceptar o rebutjar sol·licituds de prestacions.

Pel que fa al **risc d'exclusió social**, i en relació amb les categories abans esmentades, es detecta una relació directa entre l'accés a una prestació social i l'existència de riscos d'exclusió social entre les persones amb discapacitat física i/o orgànica. Les vulneracions identificades estan vinculades, sobretot, als elevats costos de vida de les persones amb discapacitat i que, finalment, afecten a un nivell de vida adequat, així com al dret a una vida independent, com per exemple, en els casos de necessitar assistència personal i haver d'assumir els costos a nivell privat (aquest fet també l'hem desenvolupat en l'apartat específic sobre la vulneració del dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat).

Les **queixes pels protocols de prevenció de la pandèmia** tenen a veure amb les restriccions de l'atenció presencial de les oficines d'atenció al públic i la impossibilitat de fer consultes presencialment, que va provocar que moltes persones es sentissin desateses per haver de fer els tràmits i les consultes sobre diferents recursos i prestacions a través del telèfon o d'internet.

Precisament en relació a internet detectem que la **bretxa digital** continua sent un factor de risc davant la digitalització de les administracions que es suma a les traves burocràtiques que imposa el mateix sistema de protecció social al que abans fèiem esment.

Respecte als **agents vulneradors**, com podem observar a la *taula 20*, gairebé la totalitat de les vulneracions són produïdes per l'administració pública (en un 93,9% dels casos), seguit per les empreses i entitats privades i els cossos policials (amb un 4,9% i un 1,2%, respectivament).

Concretament a l'administració pública, principal agent vulnerador al dret a un nivell de vida adequat i protecció social, un 52,4% de les vulneracions estan relacionades amb l'administració autonòmica -de qui depenen majoritàriament les polítiques de protecció social a Catalunya-; l'administració estatal ha actuat com agent vulnerador en un 22% dels casos; les administracions locals en un 12,2% i les provincials en un 7,3%.

Taula 20

Agents vulneradors del dret a un nivell de vida adequat i protecció social

	N	%	
Administració Pública	77	93,9%	
Administració Local	10	12,2%	
Administració Provincial	6	7,3%	
Administració Autonòmica	43	52,4%	
Administració Estatal	18	22%	
Empreses i entitats privades	4	4,9%	
Empreses privades	3	3,7%	
Entitats / Associacions / ONG	1	1,2%	
Cossos policials	1	1,2%	
Polícia Local	1	1,2%	
TOTAL	82	100%	

En relació als **llocs** on s'ha produït la vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social, en un 70% dels casos ha tingut lloc en instal·lacions públiques, principalment a les oficines d'atenció al públic i serveis (en un 57,5% dels casos), seguit dels centres sanitaris públics (en un 10%). Per altra banda, les instal·lacions privades d'accés restringit corresponen al 12,5% de les vulneracions detectades, seguit pels espais públics i les instal·lacions privades d'accés públic (en un 5% per cadascun dels espais).

Taula 21

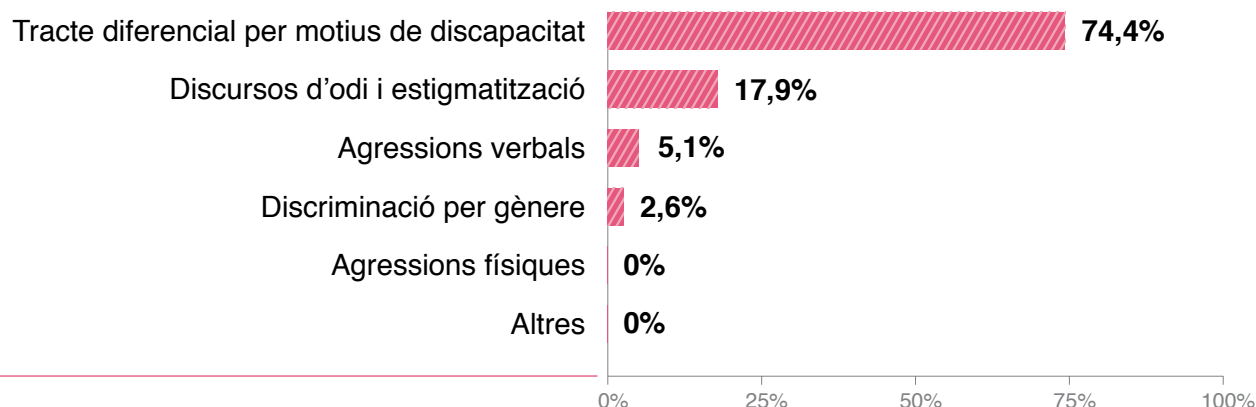
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social

Llocs Públics	N	%
Espais públics (carrers, places, platges...)	2	5%
Instal·lacions públiques	28	70%
Estacions o mitjans de transport	1	2,5%
Centres sanitaris	4	10%
Oficines d'atenció al públic i serveis	23	57,5%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	2	5%
Oficines d'atenció al públic i serveis	1	2,5%
Centres sanitaris	1	2,5%
Instal·lacions privades d'accés restringit	5	12,5%
Habitatge, comunitats de veïns	2	5%
Empreses i entitats	3	7,5%
Altres	3	7,5%
TOTAL	40	100%

● Pel que fa al **tipus de discriminació** rebuda en matèria de protecció social, com podem observar al *gràfic 61*, un 74,4% indiquen haver patit un tracte diferencial per motius de discapacitat, seguit pels discursos d'odi i estigmatització, amb un 17,9%, les agressions verbals, amb un 5,1%, i discriminació per gènere, amb un 2,6%.

Gràfic 61

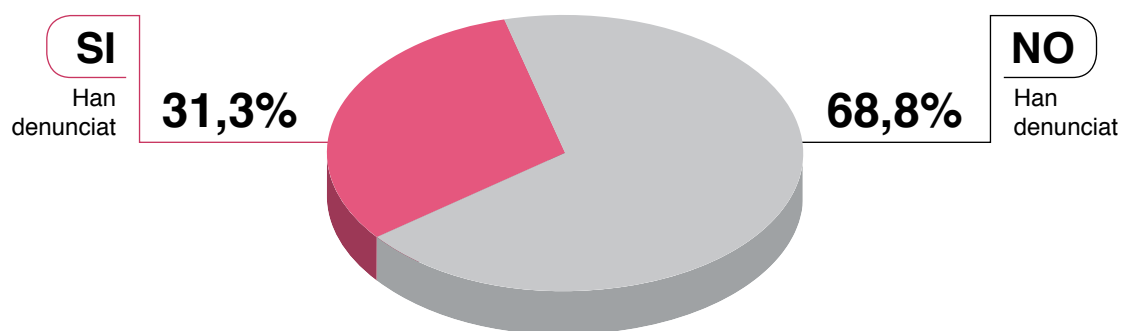
Tipus de discriminació rebuda en matèria de protecció social

En relació amb els **processos de denúncia**, un 68,8% indiquen no haver fet cap tipus de denúncia i un 31,3%, en canvi, sí va denunciar. Entre les principals causes per no denunciar, un 43,5% indiquen que no serveix per a res; un 30,4% que és un procés molt complicat de realitzar i un 26,1% per falta de temps, per por, o perquè no tenia importància (sumades les tres respostes).

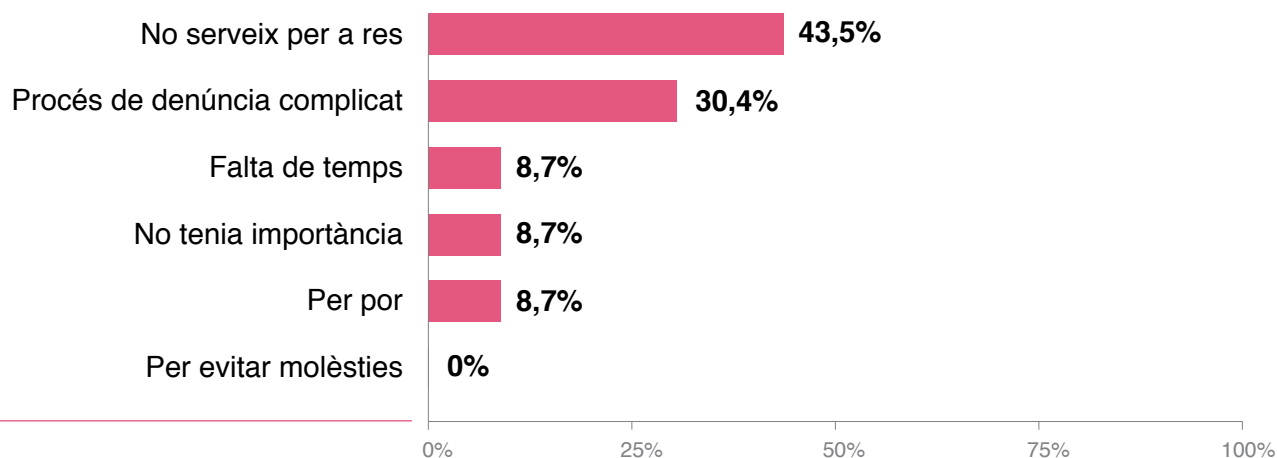
Gràfic 62

Persones que han denunciat la vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social

Gràfic 63

Motius per no denunciar la vulneració en matèria de protecció social

Què diu el focus grup?

Si bé alguns aspectes relacionats amb el sistema de protecció social han estat debatuts en els diferents grups de discussió i ho hem detallat en altres apartats, en aquest s'especificarà sobretot les dificultats de les persones per accedir a prestacions socials. Molts participants denuncien el retard en les valoracions del grau de discapacitat, així com en les revisions de grau. Aquest fet provoca que hi hagi persones que no puguin accedir a diferents prestacions i/o recursos. Així mateix, hi ha incertesa per postular o revisar el grau per la por de perdre drets adquirits, ja sigui per possibles incompatibilitats o de la pèrdua total o parcial de les ajudes i prestacions rebudes amb anterioritat:

“Hi ha persones amb discapacitat que han d'actualitzar els certificats i tenen dubtes per por de perdre les ajudes o prestacions que ja tenen. Hi ha gent que té el 33%, però pot ser que ho revisin i els hi baixi, i això també afecta”. **GRUP LLEIDA**

D'altra banda, també es manifesta preocupació pel llarg temps d'espera en relació a la resposta a tràmits que afecten a les persones amb discapacitat i que van des de temes com l'assistència personal, la salut, el treball, les baixes mèdiques, el reconeixement de la incapacitat laboral parcial o permanent o els certificats de reconeixement del grau de discapacitat, entre altres:

“El meu problema principal és el que van demorar per donar-me resposta sobre la incapacitat laboral permanent. Van trigar moltíssim i sense aquesta resposta no podia fer res, ni treballar, ni rebre prestacions, ni res...”. **GRUP TARRAGONA**

Igualment, existeix el debat sobre els procediments administratius i la dificultat per garantir un model d'atenció centrada més en la persona que en el mateix procediment:

“Tots els serveis haurien d'anar cap al model d'atenció centrada en la persona”. **GRUP BCN**

“Hem de demanar els informes mèdics, que de vegades costa. Els lliures i que després no et puguis defensar i explicar el que t'ha passat, per a mi és el pitjor. Hem de passar per tot un procés, que ja de per si és molt dur, i que després no ens vulguin escoltar és greu, cansa molt i produeix molta ansietat”. **GRUP LLEIDA**

En aquest sentit, hi ha la percepció que les institucions responsables d'aquests tràmits i el seu personal (en general), posseeixen poc o un nul coneixement sobre les legislacions que tracten els drets i protecció social referits al col·lectiu, i més encara, que els procediments administratius estan subjectes a la interpretació arbitrària relacionada únicament a la decisió del personal corresponent:

“Depèn molt de les sensibilitats dels mateixos professionals de les administracions, (...) pot ser que una persona digui: no pot rebre aquesta ajuda, i després una altre que sí (...). Hi ha molt desconeixement de la discapacitat en general i les seves lleis”. **GRUP LLEIDA**

Així mateix, hem de posar èmfasi respecte als professionals que gestionen i tramiten els serveis i prestacions socials, sobretot perquè es destaca constantment, entre els diferents grups, la falta de coneixement i sensibilització sobre la discapacitat:

“L'administració hauria de tenir més mirament perquè a més ets com un número i et miren com un més”. **GRUP LLEIDA**

Una altra qüestió a tractar són els processos administratius que estan subjectes a terminis tancats, com les subvencions o ajudes públiques:

“No té sentit que els procediments administratius tinguin un termini concret, la discapacitat no para, és contínua, està present en el dia a dia de la nostra societat i no hauríem d'estar constantment preocupats per mantenir els nostres drets”. **GRUP BCN**

L'escenari es remarca, sobretot, en la situació permanent i crònica de la discapacitat en les persones que la tenen reconeguda. Així mateix, és important subratllar la necessitat dins del col·lectiu d'una política que englobi a la persona amb discapacitat i tot el seu context: familiar, mèdic, laboral, econòmic i social, i que permeti no només accedir a una protecció social parcial, sinó més aviat el contrari, a una protecció social completa i que permeti el desenvolupament real d'un nivell de vida adequat entre les persones amb discapacitat física i/o orgànica i les seves famílies:

“És important que les persones que formen part de les administracions i les estructures públiques tinguin clares quines són les nostres necessitats”.
GRUP GIRONA

Així mateix, els pressupostos destinats a polítiques socials de l'àmbit de la discapacitat són insuficients en relació al percentatge de persones amb discapacitat que viuen a Catalunya, per la qual cosa no és possible dotar de recursos suficients serveis i programes destinats a millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat física i/o orgànica:

“Hi ha lleis i serveis que estan basades en els drets, però que després tenen molt poc pressupost destinat, llavors tenim drets, però si no hi ha pressupostos (...) per donar-los forma, no serveix per a res”. **GRUP BCN**

També es destaca la digitalització dels processos de tramitació de les prestacions i ajudes, que dificulta l'accés d'una gran part del col·lectiu sense accés o manca de coneixement de les tecnologies necessàries per a la seva postulació, a més, aquesta problemàtica es complementa amb la saturació permanent dels serveis socials:

“No són fàcils els tràmits per demanar ajudes, per demanar exempcions... internet no és accessible, no té lectura fàcil i moltes vegades no s'entén què és el que has de fer, i has de trucar a un telèfon que està col·lapsat i et donen cita molt tard”. **GRUP BCN**

Per últim, podem observar les dificultats que pateixen les persones amb discapacitat per a realitzar els tràmits de certificació i/o revisió dels graus de discapacitat, però que s'extrapola a tots els àmbits administratius presents en l'actualitat. D'una banda, podem concloure els efectes i conseqüències que estimula la saturació dels serveis socials sobre les persones amb discapacitat física i/o orgànica, especialment en els efectes socials, econòmics i psicològics (estrès, ansietat) i, per tant, en les dificultats per poder mantenir un nivell de vida adequat entre el col·lectiu. D'altra banda, la falta de coneixement i tracte per part del personal que influeix en valoracions negatives cap a la mateixa administració. I, finalment, com indica una participant:

“L'administració és qui hauria de fer complir tots els drets de la societat. Com tota organització està vinculada a persones i les persones a vegades s'equivoquen. En aquest cas, hi ha una normativa i les persones que estan a l'administració haurien de fer complir les lleis, però no supervisen que les coses es facin de la manera correcta, o ho fan directament malament. L'administració té els recursos, els mandats, però al final els recursos es perden perquè s'apliquen de manera incorrecta els serveis. Finalment, per una part seria l'administració i per una altra les persones que la componen els qui haurien de fer que les coses es facin de la manera correcta. Em dona la sensació que hi ha poca responsabilitat per les seves tasques i que la feina es fa amb desgana i malament. Hi hauria d'haver una sensibilització per part de les persones que treballen a l'administració i nosaltres hauríem de poder expressar i fer pedagogia de les nostres discapacitats”. **GRUP BCN**

“ En Primera persona ”

"Fa poc vaig tramitar la valoració del grau de discapacitat. Després de molts mesos d'espera, finalment, em van reconèixer un 35% (no em van mirar res i quasi ni es van llegir l'informe que portava del meu reumatòleg de la Seguretat Social, suposo que et donen el mínim i llestos...).

A més, he decidit sol·licitar també la incapacitat laboral, ja que tenint en compte l'evolució de la meva malaltia i que a dia d'avui encara no han encertat amb la medicació que m'ajudi a controlar el dolor i la inflamació, no em puc plantejar continuar treballant. Vaig omplir el formulari per demanar la incapacitat, però tenia molts dubtes en els tràmits, ja que no sabia si es podia presentar via telemàtica o presencialment i en la pàgina de la Seguretat Social no vaig saber trobar-ho, com tampoc quina documentació adjuntar. No va ser gens fàcil trobar la informació a través de la web.

També em va sorprendre que en el formulari em demanessin els ingressos del meu cònjuge (a més dels meus). O sigui, que si tens una malaltia crònica que t'impedeix treballar, que et provoca dolor constant a totes les articulacions del cos i que, a més, necessites portar uns hàbits molt disciplinats d'alimentació, descans i exercici físic per poder tenir una vida "relativament normal", què passa, que si la teva parella et pot mantenir o tens rendiments de capital d'inversions fetes amb estalvis de molts anys de feina... no tens dret a la prestació? No entenc per què hi ha d'haver tantes traves, per què ha de ser tan difícil fer aquests tràmits amb l'administració".

2.11 Vulneració del dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives

Posicionament:

- Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a la participació a la vida cultural, de lleure i esportiva **en igualtat de condicions que la resta de la ciutadana.**
- Defensem la promoció dels mitjans adients per a la plena inclusió social de les persones amb discapacitat en tots els àmbits de la societat. Per això, **reivindiquem l'accés als recursos necessaris, per poder gaudir d'activitats lúdiques, culturals, de lleure i esportives.**

Legislació:

Article 30 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat:

Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a participar, en igualtat de condicions que la resta, a la vida cultural, les activitats recreatives, de lleure i esportives; i n'adoptaran les mesures pertinents.

Article 5.1. de la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives:

Els espectadors, els participants i els usuaris dels espectacles públics i de les activitats recreatives tenen el dret a rebre un tracte respectuós i no discriminatori dels titulars, dels organitzadors i del personal al servei dels establiments oberts al públic, dels espectacles públics o de les activitats recreatives.

Article 10 de la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives:

L'exercici del dret d'admissió no pot comportar, en cap cas, discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió, discapacitat, orientació sexual, identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social dels usuaris dels establiments i els espais oberts al públic, tant pel que fa a les condicions d'accés com a la permanència en els establiments i a l'ús i gaudi dels serveis que s'hi presten.

Quines vulneracions hem detectat en la participació en activitats culturals, de lleure i esportives?

Durant el 2021 hem detectat que moltes de les instal·lacions culturals, de lleure i esportives continuen sense garantir el compliment de la legislació en matèria d'accessibilitat per tal que les persones amb discapacitat física i/o orgànica puguin participar en aquestes activitats en igualtat de condicions que la resta de la població.

Així mateix, hem continuat reivindicant que les activitats d'esport, activitat física adaptada i d'oci i lleure inclosiu garanteixin la participació de les persones amb discapacitat, **tot proporcionant el personal i els productes de suport necessaris.**

L'esport s'entén necessari com a part important per la salut física, emocional i psicològica de les persones amb discapacitat.

En aquest sentit, **perquè l'activitat física adaptada sigui una realitat, es requereixen més recursos -com la figura de l'auxiliar de vestidor, que encara no està implementada en tots els centres esportius de Catalunya-** que donin el suport necessari per a realitzar l'activitat esportiva.

L'OMS (Organització Mundial de la Salut), recomana que les persones amb discapacitat realitzin activitats físiques amb regularitat, gràcies als beneficis que comporta en la seva salut.¹

L'esport, doncs, millora la qualitat de vida de les persones i la seva autonomia personal. Quan es pot practicar fora de casa, afavoreix la socialització, la participació i la inclusió de les persones. **Malauradament, les persones amb discapacitat, en general, practiquen menys exercici que les persones sense discapacitat.**

¹ Directrius de l'OMS sobre activitat física i hàbits sedentaris. 2020.

Durant el 2021, les restriccions per la Covid-19 han continuat posant moltes limitacions en totes les activitats culturals, de lleure i esportives.

No obstant, **en el moment de flexibilitzar aquestes restriccions i poder reprendre algunes d'aquestes activitats, les mesures de seguretat, en alguns casos, han anat en detriment de les necessitats de les persones amb discapacitat** (per no comptar, per exemple, amb els criteris d'accessibilitat adequats).

Per altra part, **el lleure inclusiu dels infants encara no és una realitat a tota Catalunya**, especialment visible als casals d'estiu, però també durant tot l'any en les activitats que realitzen infants i joves en els espais i diferents entitats de lleure (per manca de professionals de suport, per no garantir l'accessibilitat en els espais i/o en les activitats...).

Per últim, continuem veient **la necessitat de formar en atenció a la diversitat a tots els agents implicats en la planificació i realització de les activitats culturals, esportives, de lleure, turístiques i d'altres d'atenció directa**, per fer un bon acompanyament i garantir que les persones amb discapacitat puguin participar en aquestes activitats en igualtat de condicions i que en els protocols d'atenció estiguin contemplades les seves necessitats.

Casos individuals detectats i registrats per ECOM

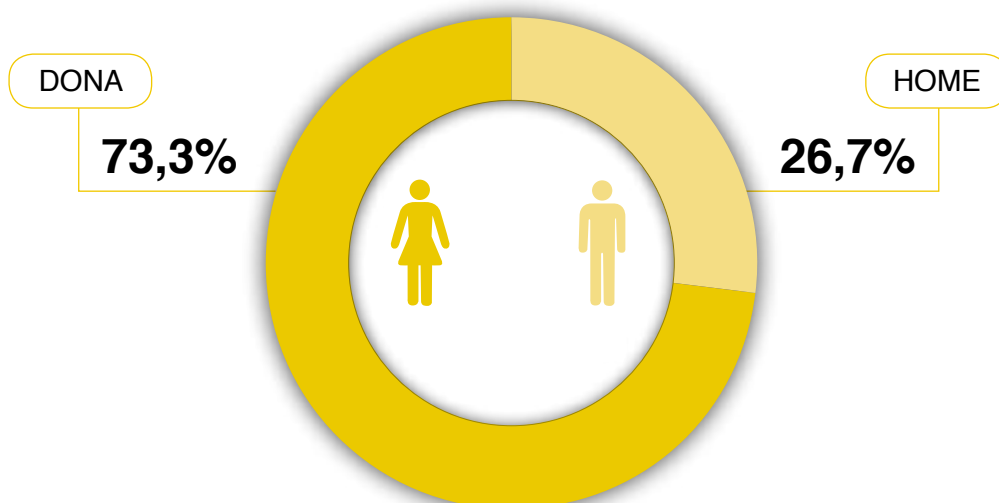
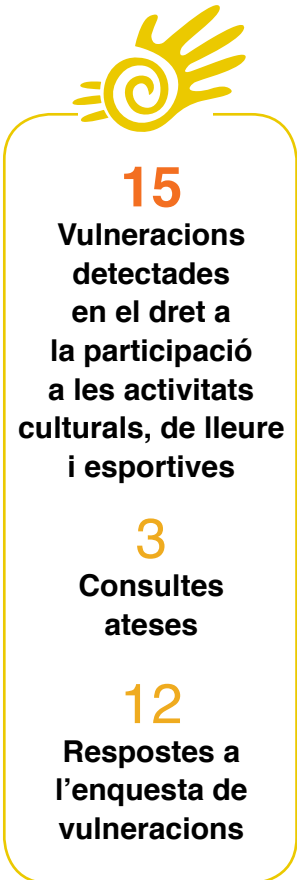
- Durant el 2021 s'han identificat un total de **15 vulneracions del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives**, a través de les consultes ateses des d'ECOM i de l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions de drets produïdes durant l'any.

En concret, han estat **3 consultes ateses i 12 respostes a través de l'enquesta**.

- Respecte al **gènere**, del total de vulneracions detectades, un 73,3% pertanyen a dones i un 26,7% a homes.

▶ Gràfic 64

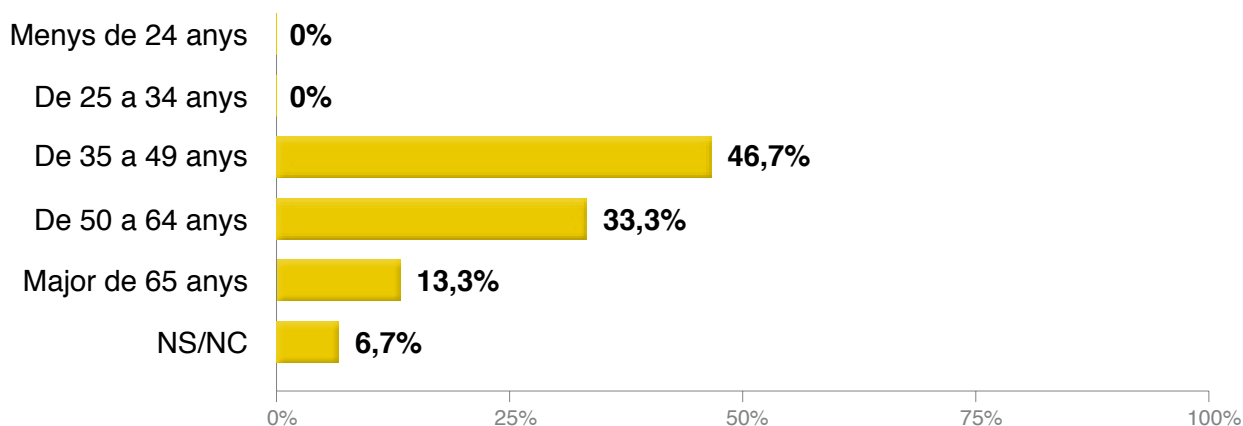
Vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives **per gènere**

- En el cas de l'**edat**, la majoria de les persones relacionades amb la vulneració d'aquest dret, concretament un 46,7%, són persones d'entre 35 i 49 anys, seguit per les persones d'entre 50 i 64 anys, que han suposat un 33,3%. I, per últim, els majors de 65 anys, amb un 13,3% del total de vulneracions identificades. Cal destacar que un 6,7% no han especificat la seva edat.

Gràfic 65

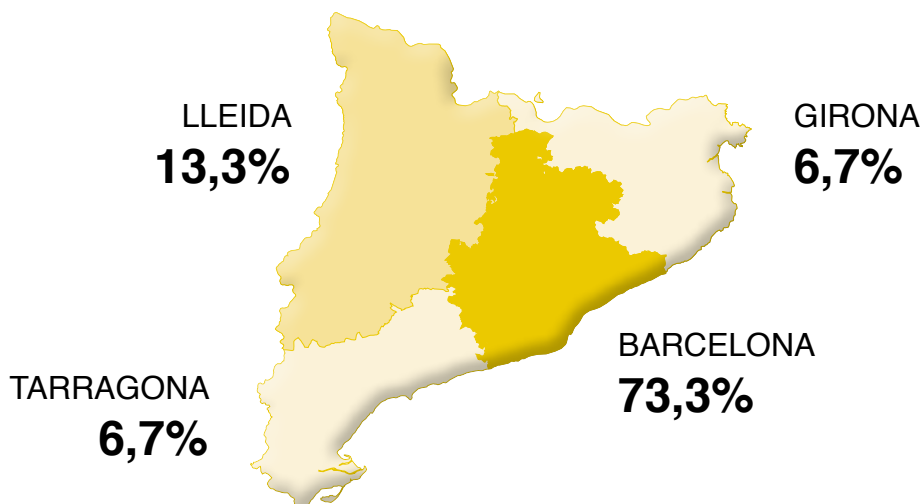
Vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives **per edat**

- En el cas de les **províncies**, podem observar al *mapa 11* que un 73,3% del total són persones procedents de la província de Barcelona, un 13,3% de la província de Lleida i un 6,7% de les províncies de Tarragona i Girona.

Mapa 11

Vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives **per província**

- Amb referència a les **categories** de vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives, els **problemes per accedir a aquests espais** han suposat un 47,6% del total de vulneracions detectades; que juntament amb la **manca de llocs reservats per a persones amb discapacitat**, amb un 19%, dificulta l'accés al dret a la cultura, al lleure i a l'esport i pot provocar l'**exclusió per motius de discapacitat**, precisament una de les categories de vulneració detectades, amb un 33,3%.

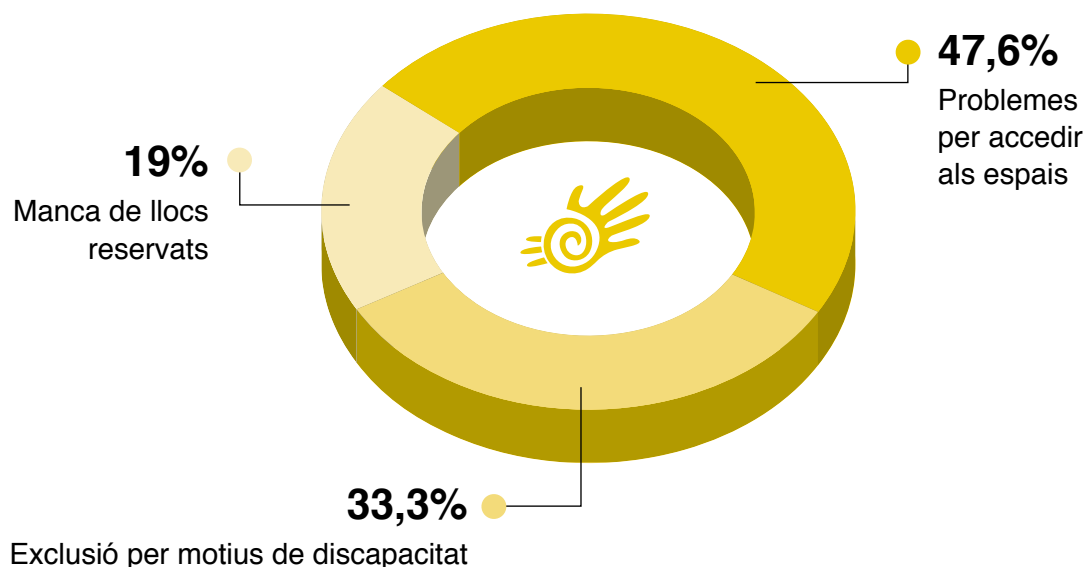
En el cas dels **problemes per accedir als espais culturals, de lleure i esportius**, existeix una constant, què és la manca d'una infraestructura adaptada que permeti accedir -de manera autònoma i en igualtat de condicions- a aquestes activitats.

Així com podem visualitzar en la *taula 23*, una part important de les vulneracions es produeixen en la mateixa infraestructura dels centres culturals, de lleure i esportius (en un 73,3% dels casos, entre centres de titularitat pública i privada).

Per altra banda, les vulneracions produïdes per **excloure d'aquestes activitats a les persones amb discapacitat** són la conseqüència de no tenir en compte les necessitats específiques de la discapacitat en el disseny d'aquestes activitats, i que provoquen la impossibilitat d'assistir o dur a terme l'activitat de forma autònoma i en igualtat de condicions que la resta de la població.

▶ **Gràfic 66**

Vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives per categories de vulneració

En aquesta categoria també observem com -arrel de la pandèmia- el fet que per a moltes activitats continuï sent necessari reservar entrada a través d'internet pot arribar a ser un inconvenient, degut en part a la bretxa digital (com ja hem comentat en altres apartats), però també perquè és complicat distingir-hi el grau d'accessibilitat de l'espai i explicar les necessitats específiques per tal de gaudir de l'activitat en igualtat de condicions.

Arrel dels casos detectats i registrats, veiem que els espais reservats per a persones amb discapacitat no sempre estan garantits en els centres culturals, esportius o de lleure. En alguns casos, si bé asseguren respectar la legislació vigent respecte a les reserves de llocs per a persones amb discapacitat i/o mobilitat reduïda, els espais finalment reservats es troben en zones inadequades, de difícil accés i amb poca o nul·la visibilitat, fet que provoca que la persona es senti discriminada per motius de discapacitat a l'hora de gaudir dels espectacles i de les activitats culturals, esportives o de lleure.

- Entre els principals **agents vulneradors** del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives, es troben l'administració pública (amb un 55%) i les empreses i entitats privades (principalment de l'àmbit cultural) amb un 45%. Cal destacar que en el cas de l'administració pública, un 50% de les vulneracions corresponen a l'administració local.

Taula 22

Agents vulneradors del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives

	N	%	
Administració Pública	11	55%	
Administració Local	10	50%	
Administració Autònoma	1	5%	
Empreses i entitats privades	9	45%	
TOTAL	20	100%	

- Com també podem certificar en la *taula 23*, la majoria de les vulneracions es produeixen en el centre de lleure, cultural o esportiu -de titulariat pública- en un 53,3% dels casos. En el cas de les instal·lacions privades, en un 20% dels casos de les vulneracions estan relacionades a l'incompliment dels requisits d'accessibilitat per part dels centres de lleure, culturals i/o esportius i que impossibiliten l'accés a aquests espais. La majoria de les vulneracions es produeixen en els centres culturals (teatres, cinemes o museus).

Taula 23

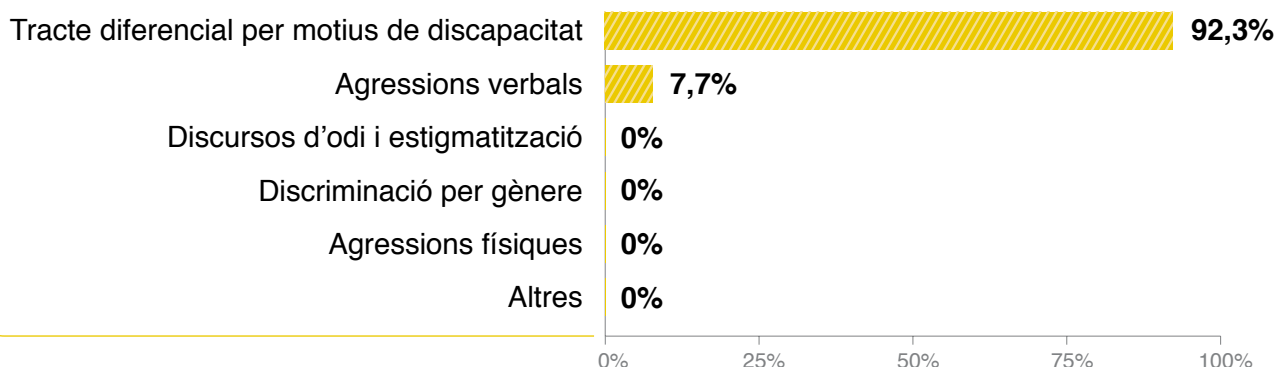
Llocs on s'ha produït la vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives

Llocs Públics	N	%
Espais públics (carrers, places, platges...)	2	13,3%
Instal·lacions públiques	8	53,3%
Centres de lleure, culturals i esportius	8	53,3%
Llocs Privats		
Instal·lacions privades d'accés públic	4	26,7%
Centres de lleure, culturals i esportius	3	20%
Allotjaments turístics	1	6,7%
Instal·lacions privades d'accés restringit	1	6,7%
Empreses i entitats	1	6,7%
TOTAL	15	100%

- Respecte al **tipus de discriminació** rebuda, un 92,3% indiquen sentir un tracte diferencial per motius de discapacitat i un 7,7% haver sofert agressions verbals.

Gràfic 67

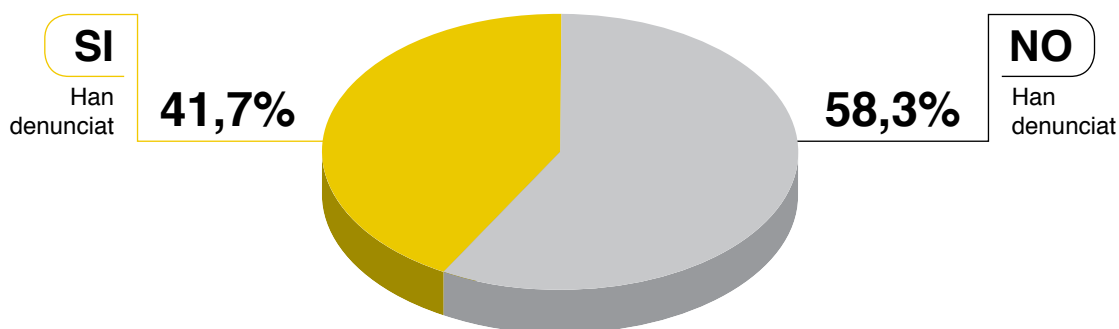
Tipus de discriminació rebuda en matèria de participació en activitats culturals, de lleure i esportives

- Pel que fa a les **denúncies** de les vulneracions, un 58,3% indiquen que no van denunciar la vulneració, en contraposició al 41,7% que sí va denunciar. Les principals institucions on es va realitzar la denúncia van ser l'administració municipal i a través dels fulls de reclamació oficials dels que disposaven els centres de lleure, culturals o esportius.

Gràfic 68

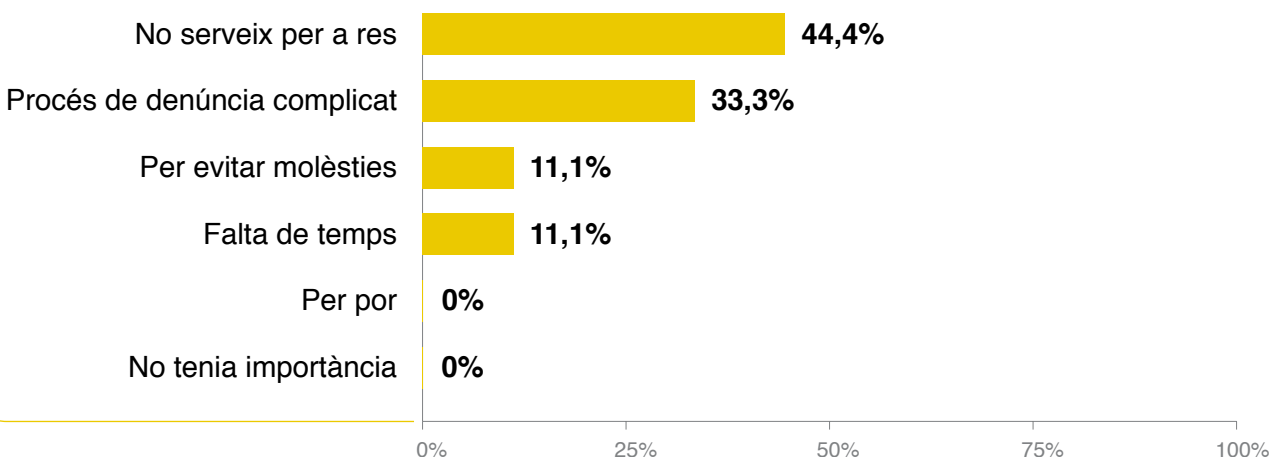
Persones que han denunciat la vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives

- Per altra banda, un 44,4% de les persones que **no van denunciar** la vulneració indiquen que no ho van fer perquè aquesta no serveix per a res. Seguit d'un 33,3% que indiquen que el procés de denúncia era complicat i que per aquest motiu van desistir-hi.

Gràfic 69

Motius per no denunciar la vulneració del dret a participar a les activitats culturals, de lleure i esportives

Què diu el focus grup?

Malgrat la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat reconeix el dret de les persones amb discapacitat a participar, en igualtat de condicions que la resta, a la vida cultural, les activitats recreatives, de lleure i esportives, en l'actualitat es continuen produint vulneracions d'aquest dret, tant per la manca d'espais i activitats adaptades, com per l'existència de protocols que incloquin les necessitats de les persones amb discapacitat i que no permeten la seva plena participació en el món cultural, de lleure i esportiu.

En aquest sentit, els diferents debats entorn a aquest dret han estat estretament relacionats a la manca d'oportunitats -i en igualtat de condicions- per poder participar en activitats culturals, de lleure i esportives sense cap mena de restriccions. S'han identificat problemàtiques referides a espais accessibles, però situats en sectors no aptes, sobretot en relació a activitats d'oci i entreteniment:

“Van fer un cinema que va obrir fa molt poc, i ho venien com si fos accessible per a tothom. Vaig entrar amb la meva cadira de rodes i resulta que l'espai reservat era a dos metres de la pantalla, a primera fila”. **GRUP GIRONA**

El principal inconvenient, a més de la situació abans esmentada, és el malestar que provoca tenir reconegut el dret a participar en igualtat de condicions que la resta de la població, però que a efectes pràctics no es pugui exercir plenament. Aquest fet provoca que alguns participants es referissin a aquestes activitats com de primera o de segona categoria, depenent de si podies o no gaudir-ne plenament de l'oferta cultural, de lleure o esportiva:

“Et posen problemes per tot, que no és accessible, que no està adaptat, que no veuràs res... i al final no gaudeixes de l'activitat”.
GRUP TARRAGONA

Una de les conseqüències que provoquen les problemàtiques abans esmentades és l'abandonament i la no participació en les activitats recreatives per part de les persones amb discapacitat:

“Cada cop trobo més gent que diu que ja no van al teatre per tots els traumes que han de passar per poder veure una obra (...) i prefereixen quedar-se a casa (...), per a passar-ho malament i no veure res, millor estar-se a casa”. **GRUP TARRAGONA**

2 La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

2.11 Vulneració del dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives

Què diu el focus grup?

La situació no és específica d'un àmbit en concret, sinó que més aviat es tracta d'un tema generalitzat i el fet de poder gaudir plenament de les activitats culturals, de lleure i esportives es converteix en l'excepció:

“És que és impossible gaudir així del cinema. I no només és aquest cinema, sinó que passa també en altres llocs: al teatre, al museu, a la piscina...”. **GRUP GIRONA**

Finalment, algunes de les vulneracions detectades i registrades no tenen a veure només en les problemàtiques per poder accedir-ne a les instal·lacions, sinó que també tenen a veure amb el tracte per part del personal d'atenció.

Existeix cert consens entre les persones participants sobre la poca formació i coneixement que té aquest personal respecte l'atenció a la diversitat i les constants discriminacions -amb intenció o sense- que es produeixen en aquests espais, així com les contínues justificacions que han de fer les persones amb discapacitat sobre les seves necessitats:

“Em trobo moltes vegades justificant-me constantment per tenir una cadira de rodes i ocupar els espais que em corresponen. I això cansa molt”. **GRUP BCN**

On trobar més informació:

- Videotutorials *Afa a casa* de foment de l'activitat física adaptada, que vam realitzar durant el 2021. *Veure vídeos*

“ En Primera persona ”

"M'agrada molt visitar museus. Sempre que tinc la possibilitat ho faig. Malgrat això, m'he trobat que en moltes ocasions l'accessibilitat d'aquests espais no sempre està garantida, així com tampoc el manteniment d'ascensors, elevadors o altres dispositius de suport. Precisament, fa poc vaig anar amb una amiga a un museu de Barcelona (les dues tenim mobilitat reduïda que ens dificulta caminar); també anàvem amb dos nens petits. Vam comprar allà mateix les entrades i quan anàvem a accedir a les instal·lacions, la persona d'atenció al públic ens va dir que no funcionava ni l'ascensor ni les escales mecàniques.

Ens va saber molt greu que no ens ho diguessin fins després d'haver comprat les entrades (de fet, la meva discapacitat és visible, necessito un suport per poder caminar) i tampoc vam entendre que el museu no disposés d'un protocol d'actuació sobre què fer en aquests casos. Ens van dir que havíem de pujar per les escales mecàniques, malgrat estiguessin aturades, ja que era l'única forma de poder accedir al museu. La meva amiga i jo ens vam sentir discriminades perquè l'accés a la cultura s'hauria de garantir a tothom amb condicions d'igualtat".

2.12 Vulneració del dret a la participació en la vida política i pública

Posicionament:

Des d'ECOM defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a l'accessibilitat universal i a la participació en la vida política i pública, emparant-nos en les lleis que garanteixen aquest dret.

Legislació:

Article 29 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat:

Els Estats Part han de garantir a les persones amb discapacitat els drets polítics i la possibilitat de gaudir-los en igualtat de condicions que les altres i s'han de comprometre a, d'entre altres, garantir que els procediments, les instal·lacions i els materials electorals siguin adequats, accessibles i fàcils d'entendre i utilitzar.

Article 9 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat:

Perquè les persones amb discapacitat puguin viure de forma independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida, els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat, amb igualtat de condicions que la resta, a l'entorn físic, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, tant en zones urbanes com rurals.

Article 3.1 de la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'Accessibilitat:

L'accessibilitat és el conjunt de condicions de comprensibilitat i usabilitat que han de complir l'entorn, els espais, els edificis, els serveis, els mitjans de transport, els processos, els productes, els instruments, els aparells, les eines, els dispositius, els mecanismes i els elements anàlegs perquè totes les persones puguin utilitzar-los i gaudir-los amb seguretat i comoditat i de la manera més autònoma i natural possible.

Quines vulneracions hem detectat en matèria de participació en la vida política i pública?

- Per analitzar aquest apartat hem utilitzat una metodologia diferent a la resta. Les vulneracions detectades en el dret a la participació a la vida política estan lligades a les incidències que es van produir en l'exercici del dret a vot -de les persones amb discapacitat física i/o orgànica-, en les eleccions al Parlament de Catalunya del passat 14 de febrer de 2021.

Aquesta anàlisi ha comptat amb una metodologia i recollida de dades específica, a través d'un qüestionari que vam dissenyar on es recullen les incidències per exercir el dret a vot (per correu postal o presencialment).

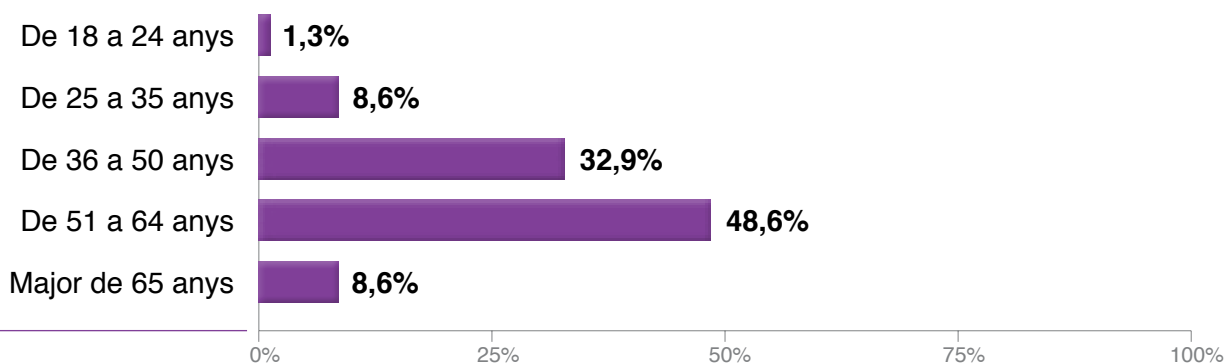
PERFIL de les persones que van respondre el qüestionari

El **total de persones** que van respondre el qüestionari va ser de **70**.

- Per **franges d'edat**, veiem que el grup d'entre 36 a 50 anys (amb un 32,9%) i el d'entre 51 a 64 anys (amb un 48,6%) van ser els més nombrosos. Si en sumem els dos, la franja d'edat majoritària (81,5%), va dels 36 a 64 anys.

Gràfic 70

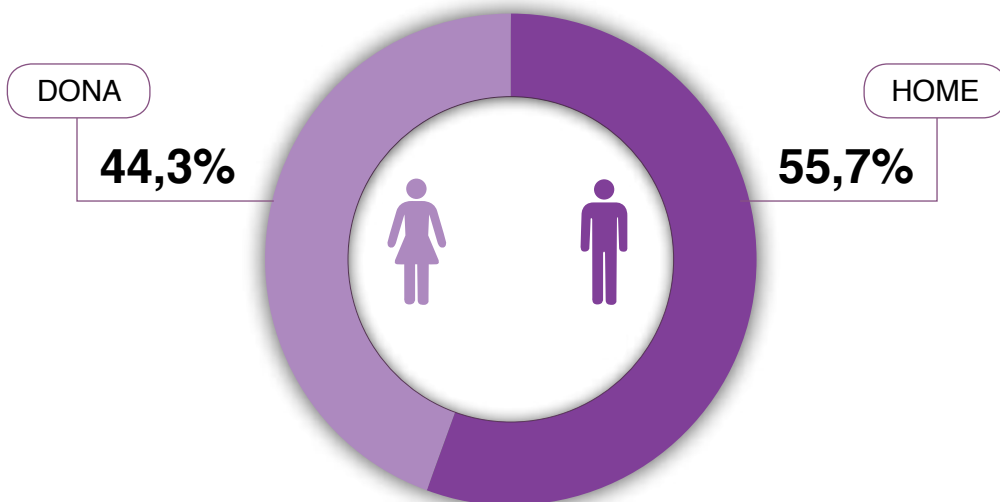
Edat de les persones que van respondre el qüestionari

● Respecte al **gènere**, un 44,3% corresponen a dones i un 55,7% a homes.

Gràfic 71

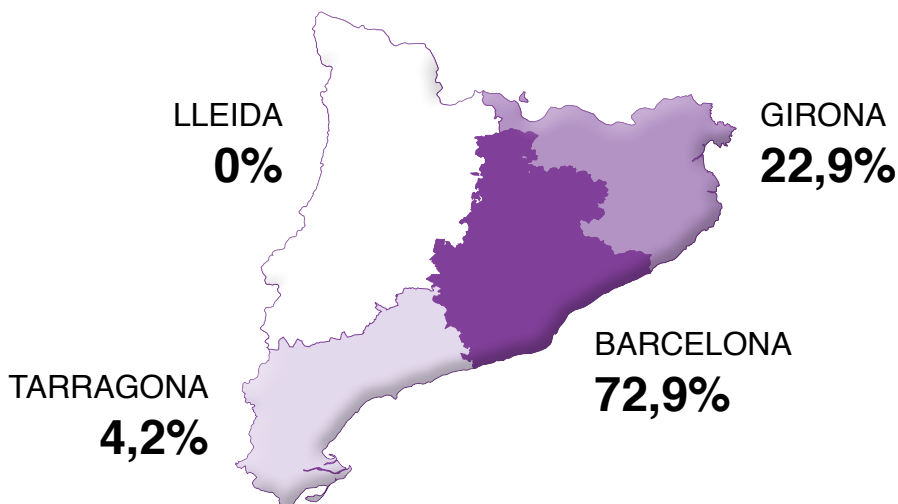
Gènere de les persones que van respondre el qüestionari

● Pel que respecta a la **província de residència**, majoritàriament les respostes corresponen a residents de la província de Barcelona: 51 persones (el 72,9%), 14 de les quals eren de Barcelona ciutat i 37 d'altres poblacions. Seguidament, les persones provinents de Girona han suposat un 22,9% del total i les de Tarragona un 4,2%. De Lleida no vam tenir cap resposta.

Mapa 12

Província de les persones que van respondre el qüestionari

Conclusions

Després d'analitzar les respostes de l'enquesta, **podem afirmar que les persones van poder exercir el seu dret a vot en un percentatge molt elevat**. Concretament, un 80% (cinquanta-sis persones de les setanta que van respondre el qüestionari), van poder votar i d'aquests, un 84% (quaranta-set), ho van fer de manera presencial.

De les nou persones que van votar per correu, **tres van referir dificultats (cues que es van trobar a les oficines de correus, dificultats per omplir la sol·licitud i una incidència concreta que va suposar que la persona hagués de desplaçar-se novament a l'oficina)**; però, en general, les valoracions d'aquesta modalitat de vot han estat positives i satisfactòries, tant pel que fa al procés en sí com a l'atenció rebuda per part del personal de correus.

Les catorze persones que no van votar (un 20% de les persones que van respondre el qüestionari), al·leguen, en un 50%, **que no ho van fer per por (context de pandèmia, ser persona de risc o per por a les aglomeracions)**. Altres persones manifesten que **no van votar per no sentir-se representades per les persones candidates o per alguna circumstància particular com un canvi de domicili**.

Hi ha dues persones (del total de catorze) que **no van poder votar per motius de manca d'accessibilitat del col·legi electoral assignat**:

“Vaig anar a veure el lloc i per un costat hi havia unes escales i per l'altre costava arribar-hi amb cadira elèctrica perquè hi ha sorrells. Com va ploure i estava amb molt de fang, vaig tenir por.

No he denunciat res perquè jo creia que ho faria com sempre davant de casa que és una escola adaptada. No em va arribar la targeta censal fins dos dies abans”.

“No m'han facilitat la manera de votar, ni per correu, ni presencialment. No tenia cap informació prèvia de com procedir en el vot per correu i tampoc el centre cívic estava adaptat”.

Interpretem que si en una mostra de setanta persones n'hi ha hagut dues que s'han trobat en aquestes circumstàncies, aquest fet suposaria que, probablement, entre un 2% i un 3% de persones amb mobilitat reduïda no han pogut exercir el seu dret a vot en aquests comicis.

Pel que fa a les dificultats en relació a l'accés al col·legi electoral, cinc persones (de les quaranta-set que van votar en aquesta modalitat), han comentat que van tenir dificultats pel que feia a l'accés. **En un cas es va haver de treure l'urna per no poder accedir fins la taula per problemes d'accessibilitat; les altres queixes eren en relació a les llargues cues per poder votar:**

“El muntacàrregues era petit per la cadira elèctrica, van haver de baixar els membres de la taula amb la urna perquè pogués votar”.

“Més d'una hora de cua. La Guàrdia Urbana no em va permetre l'accés per a persones amb discapacitat”.

“En la franja de persones vulnerables, moltíssima cua per entrar”.

“Vaig fer cua, plovent i amb crosses”.

“Cues al carrer i la gent no mantenia distància”.

En relació a les dificultats de mobilitat dintre del col·legi electoral, set persones (de les quaranta-set que van votar en aquesta modalitat), han comentat que van tenir dificultats. Principalment, **per problemes d'accessibilitat, tant en l'itinerari d'entrada com en el de sortida (existència d'esglaons, desnivells...):**

“L'entrada al col·legi electoral amb cadira de rodes era complicada”.

“No vaig poder accedir”.

“Hi havia esglaons a la porta d'entrada que dificultaven l'accés”.

“Ens feien entrar per una porta diferent, perquè per la principal era la sortida, però un cop dins l'edifici hi havia un esglaó i una baixada i no estava preparat per cadira de rodes. Els responsables van actuar ràpid i em van deixar entrar per la porta principal”.

“Sortida per un descampat desnivellat”.

“A l'entrada del col·legi electoral havien habilitat una rampa, però la sortida no era accessible. Utilitzo cadira de rodes. A totes les persones usuàries de cadira de rodes ens feien recular per on havíem entrat passant just pel costat de totes les persones que feien cua a l'entrada. Sense habilitar una sortida accessible i garantint distància mínima de seguretat”.

“Tot perfecte, però la sortida no era accessible i he sortit per l'entrada”.

Pel que fa a l'equipament i al mobiliari del col·legi electoral, dues persones (de les quaranta-set que van votar en aquesta modalitat), han comentat que **el gel hidroalcohòlic no estava situat de manera accessible o bé que no hi havia pantalles protectores a les taules.**

Remarcar que pel que fa a l'atenció i/o informació rebuda, el 91% de les persones que van votar de manera presencial (del total de quaranta-set), opina que l'atenció ha estat adequada, havent-hi molts comentaris positius al respecte. **Les persones que han indicat que l'atenció no va ser l'adequada no van donar cap motiu en concret.**

En conclusió, el 20% de les persones que van respondre el qüestionari que no van exercir el seu dret a vot va ser, majoritàriament, per **por al contagi degut a l'estat de pandèmia, també per coherència amb les restriccions i recomanacions generals de reduir la interacció social i evitar aglomeracions; en segon lloc, per la desafecció política i manca d'interès en els comicis i, per últim, en un percentatge inferior (dos casos) no van poder votar per manca d'accessibilitat del col·legi electoral assignat.**

Tot i que majoritàriament les persones que ho han volgut han pogut exercir el seu dret a vot sense cap incidència, **trobem que encara és necessari denunciar la manca d'accessibilitat d'alguns espais dedicats a seus electorals, fet que vulnera el dret a vot de les persones amb discapacitat i que evidencia un incompliment de la normativa vigent en matèria d'accessibilitat i de la mateixa Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.**

La infradenúncia i les seves causes

La infradenúncia continua sent una problemàtica que invisibilitza les vulneracions que pateixen les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

- **La no denúncia de les situacions de discriminació i de les vulneracions de drets suposa una trava per poder identificar la totalitat de persones amb discapacitat que no veuen reconeguts els seus drets**, així com determinar els llocs on es produeixen aquestes vulneracions i quins són els agents vulneradors principals.
- Sense la denúncia és molt difícil visibilitzar i conscienciar sobre les vulneracions que pateixen les persones amb discapacitat i **establir polítiques preventives que permetin fer front a les vulneracions i discriminacions per motius de discapacitat**.
- En l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions produïdes durant el 2021, vam preguntar específicament sobre si havien denunciat o no les vulneracions patides i, en el cas de no fer-ho, quins n'havien estat els motius. Aquesta informació ens ha permès **analitzar millor els motius pels quals les persones que han patit una vulneració no l'ha denunciat i si, pel contrari, ho han fet, quins han estat els principals canals de denúncia**.
- Recordem que a través de l'enquesta de vulneracions hem rebut un total de **166 respostes**, de les quals, 99 persones (un 59,6%) indicaven haver patit una o més vulneracions de drets i 67 persones (un 40,4%) indicaven que no havien patit cap vulneració durant el 2021.
- **El total de vulneracions identificades a l'enquesta ha estat de 178**. Cal destacar que a l'enquesta hi havia la possibilitat d'indicar fins a tres situacions de vulneracions patides.

- En el *gràfic 73* podem observar com un **55,1% de les vulneracions produïdes no van ser denunciades**.

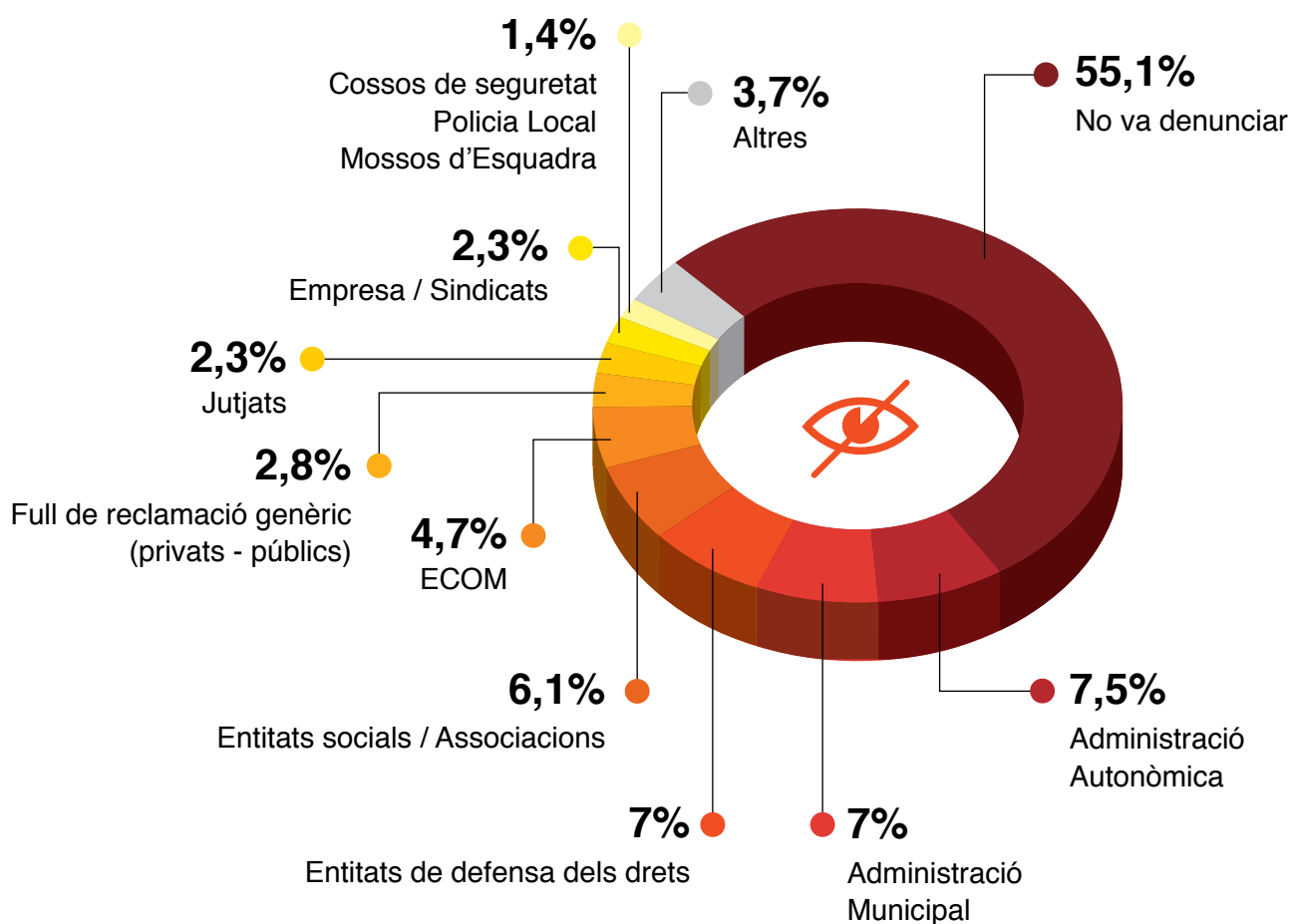
En el cas que sí que es van denunciar (un 44,9% dels casos), podem observar com els canals de denúncia són diversos, **trobant fins a nou canals diferents on les persones van denunciar la vulneració patida**.

Destaquen sobretot l'administració pública (autonòmica i municipal), que juntes suposen un 14,5%; seguidament, trobem les entitats de defensa de drets (amb un 7%) i les entitats socials (amb un 6,1%).

En contraposició, veiem com els diferents cossos policials, les empreses i sindicats, els jutjats i els fulls de reclamació són els canals de denúncia menys utilitzats. Cal destacar que un 4,7% de les persones han canalitzat la seva denúncia a través d'ECOM.

▶ Gràfic 73

Total de vulneracions denunciades i canals de denúncia utilitzats

Taula 24

Total de vulneracions denunciades i canals de denúncia utilitzats

	N	%
No va denunciar	118	55,1%
Administració Autonòmica	16	7,5%
Administració Municipal	15	7%
Entitats de defensa dels drets	15	7%
Entitats socials / Associacions / ONG	13	6,1%
ECOM	10	4,7%
Full de reclamació genèric (privats - públics)	6	2,8%
Jutjats	5	2,3%
Empresa / Sindicats	5	2,3%
Cossos de seguretat / Policia Local / Mossos d'Esquadra	3	1,4%
Altres	8	3,7%
TOTAL	214	100%

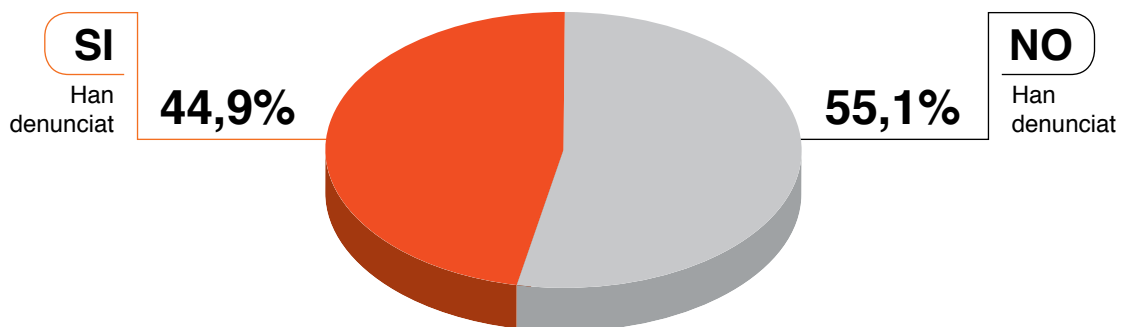
Canals de denúncia

Nota: Malgrat que el total de vulneracions identificades a l'enquesta ha estat de 178, el total de la *taula 24* suma 214 ja que una vulneració ha pogut denunciar-se a través de més d'un canal de denúncia.

Gràfic 74

Total de vulneracions denunciades

- Referent al **gènere**, si bé les dones han estat les que més vulneracions han patit (un 65,7% de les persones que van respondre l'enquesta i que van patir una vulneració, eren dones), d'aquestes, el 58,2% no ho va denunciar.

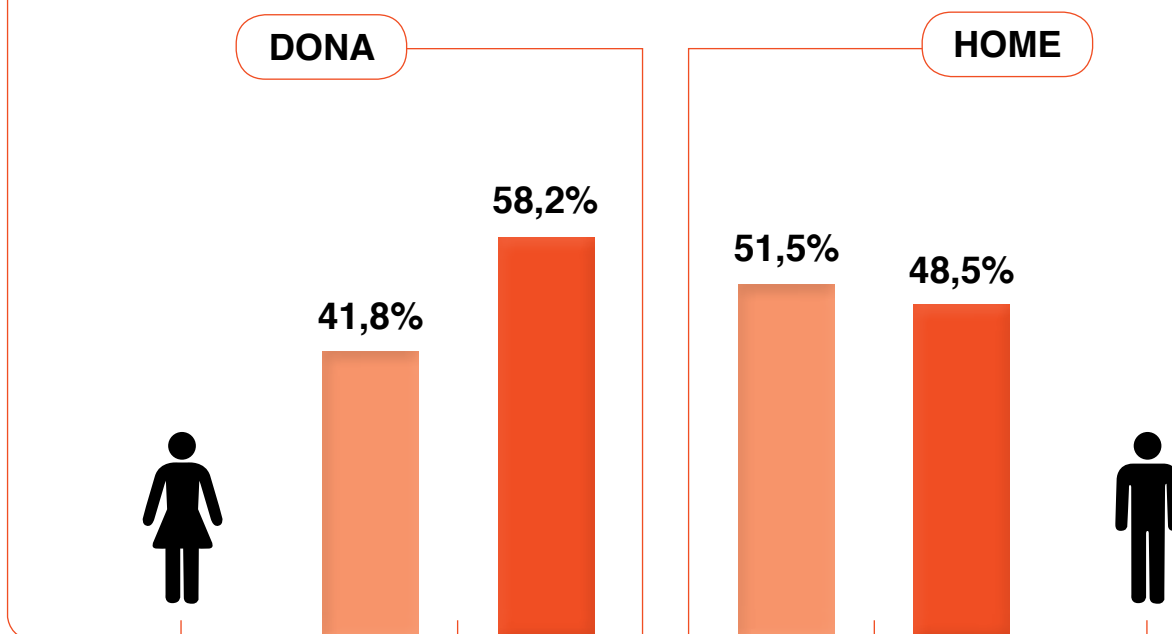
En canvi, observem el contrari quan ha estat un home el que ha patit una vulneració, ja que el percentatge d'homes que no denuncien es troba 10 punts per sota que el de les dones, concretament, es situa en un 48,5%. Per tant, podem afirmar que els homes han denunciat més les vulneracions patides que les dones.

Gràfic 75

La infradenúncia per gènere

● SI va denunciar

● NO va denunciar

● En el cas de les **províncies de residència**, trobem dues situacions extremadament oposades. D'una banda, tenim les províncies de Barcelona i Girona i, per l'altra, Tarragona i Lleida. Com veiem en el *gràfic 76* Barcelona i Girona han estat les províncies de procedència de les persones que més han denunciat la vulneració patida.

Podem veure com a la província de Barcelona un 53,4% ha realitzat una denúncia, en contraposició d'un 46,6% que no ho ha fet.

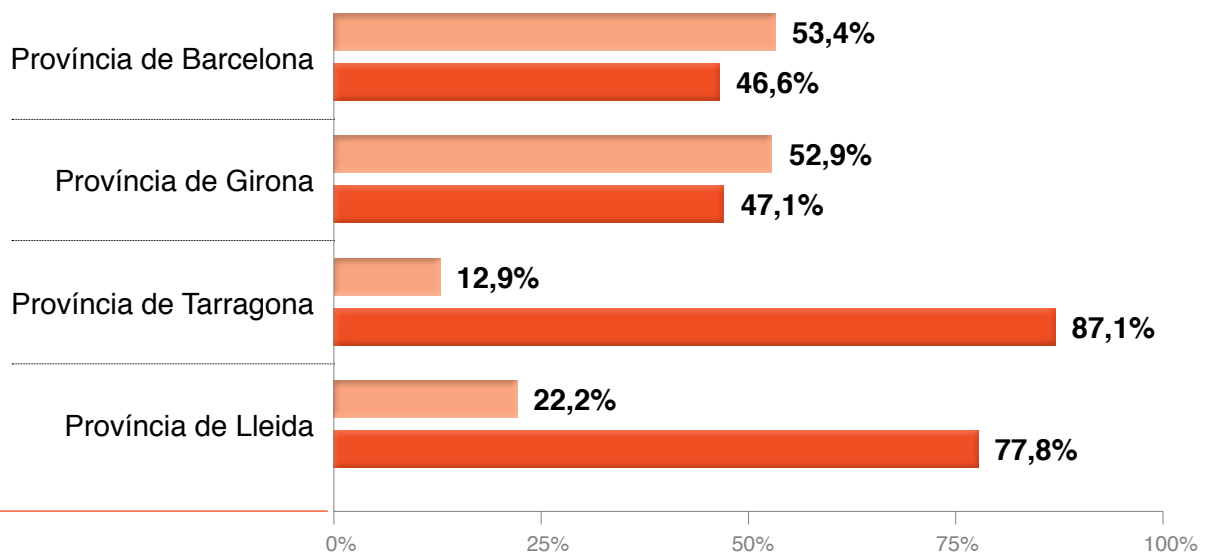
Respecte a la província de Girona, la situació és bastant similar en relació a la província de Barcelona, amb un 52,9% que sí ha denunciat i un 47,1% que no ho ha fet.

La situació és totalment diferent per a les províncies de Tarragona i Lleida, en les que hi ha un percentatge molt inferior de persones que denuncien. En el cas de Tarragona, només ha denunciat un 12,9% i en el cas de Lleida, un 22,2%.

▶ **Gràfic 76** La infradenúncia per província

● **SI** va denunciar

● **NO** va denunciar

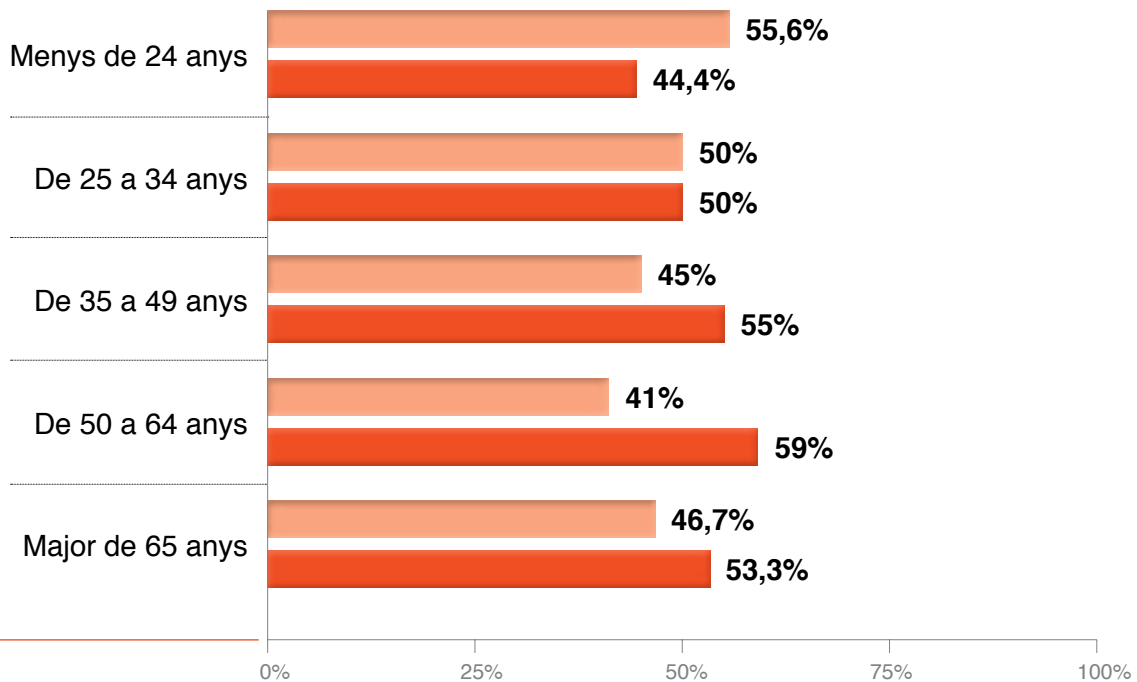
- Respecte la **franja d'edat** que més ha denunciat la vulneració patida trobem, per una part, els menys de 24 anys (amb un 55,6%) i els de 25 a 34 anys (amb un 50%).

Cal dir que respecte als menys de 24 anys, i tenint en compte que en aquesta franja hi ha menors d'edat, una part de les denúncies han estat realitzades pels responsables legals d'aquests menors.

En contraposició, podem observar que les persones amb una edat més avançada són les que menys han denunciat. En concret, veiem que les persones d'entre 50 i 64 anys no van denunciar la vulneració patida en un 59% dels casos; seguides per les persones d'entre 35 a 49 anys (en un 55%) i les persones majors de 65 anys (en un 53,3%)

▶ **Gràfic 77**
La infradenúncia **per edat**

- **SI** va denunciar
- **NO** va denunciar

Finalment, si tenim en compte el **nivell d'estudis finalitzats**, veiem que les persones que disposen d'estudis secundaris, BUP i ESO i les que disposen d'estudis primaris i EGB són les que menys han denunciat la vulneració patida, concretament, un 19% i un 10% respectivament.

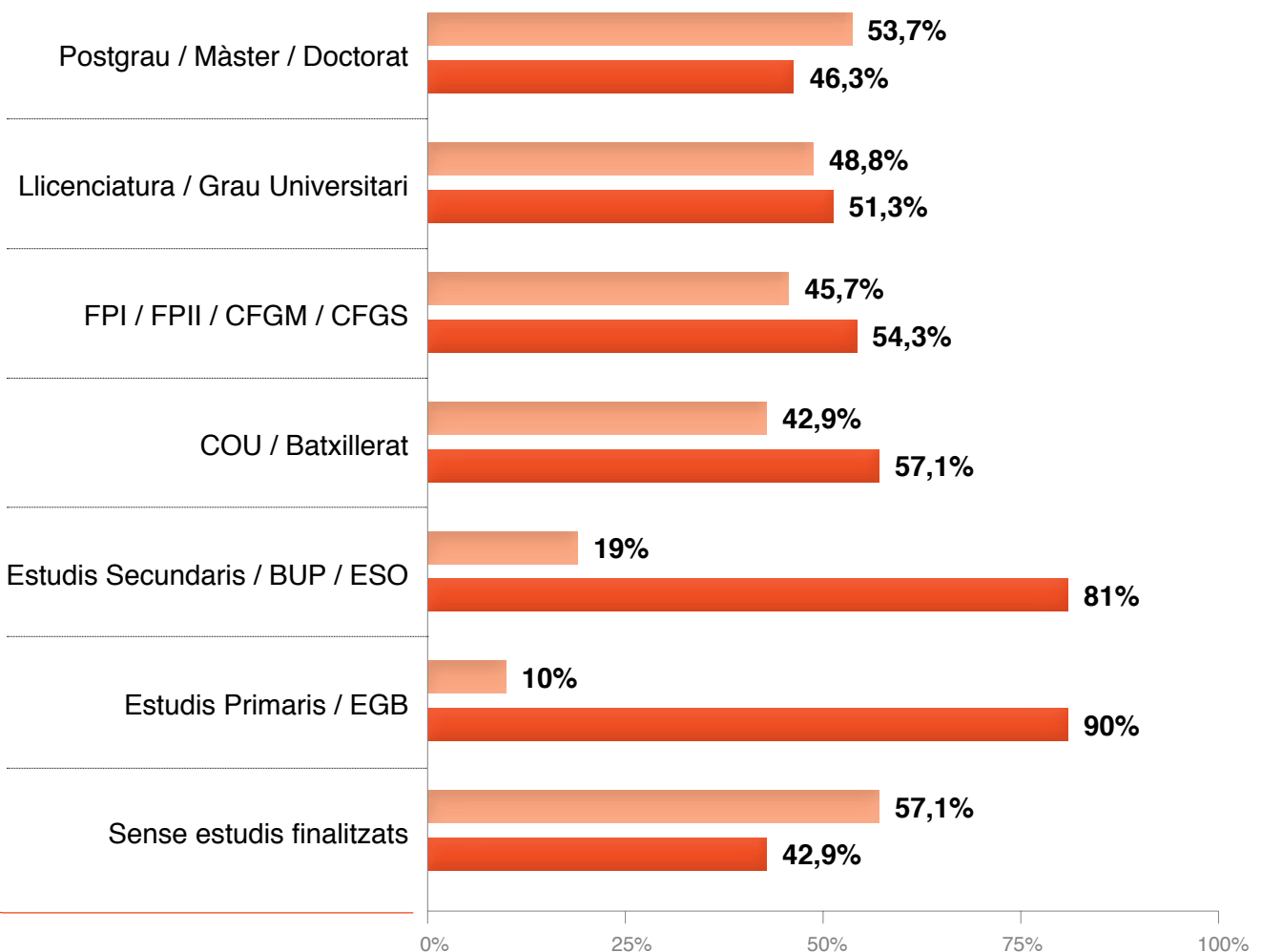
En canvi, les persones que disposen d'estudis de postgrau, màster o doctorat i les que no tenen estudis finalitzats, són les que més han denunciat les vulneracions. En el primer cas ho va fer un 53,7% i en el segon, un 57,1%, respecte a les que no ho van fer en aquestes categories.

▶ Gràfic 78

La infradenúncia per **nivell d'estudis finalitzats**

● **SI** va denunciar

● **NO** va denunciar

Les causes que han motivat la infradenúncia

Les causes per les quals una persona que és víctima d'una vulneració hagi decidit no denunciar-la, han estat diverses.

En aquest cas, l'enquesta de vulneracions ens permetia identificar els motius que portaven a les persones amb discapacitat a no realitzar la denúncia de la vulneració i, per tant, a no visibilitzar-la.

Per tant, com podem veure en el *gràfic 79*, respecte al 55,1% de les persones que van decidir no denunciar la vulneració que van patir, el **45,2% de les persones van manifestar que no ho van fer perquè no servia per a res. Seguidament, els motius d'un 29,8% de persones va ser que el procés de denúncia era complicat.**

En percentatges menors trobem motius com: per evitar molèsties (en un 8,9%), la falta de temps (en un 6,5%), per por (en un 5,6%) i, per últim, perquè no tenia importància (en un 4%).

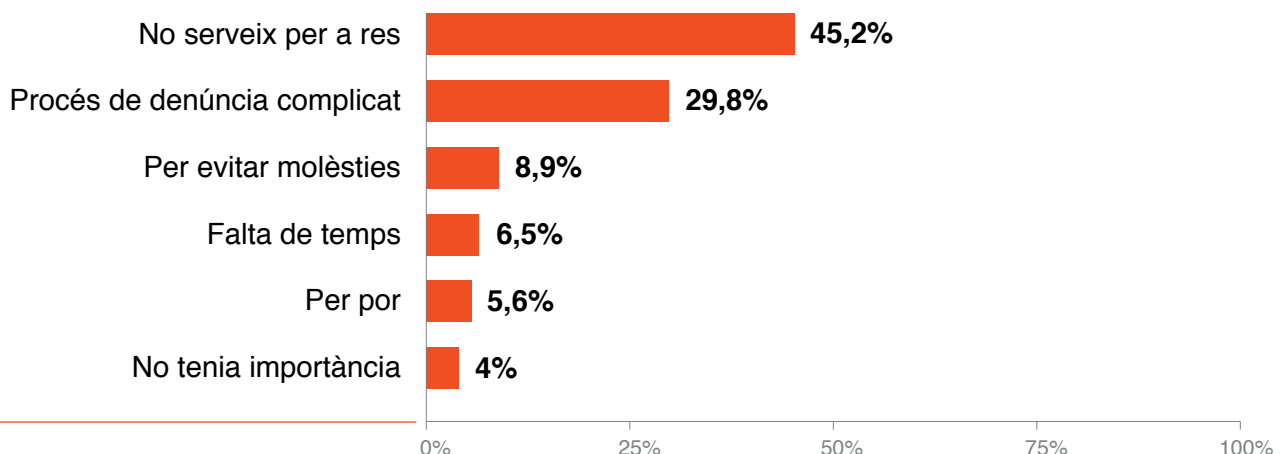
Pel que fa al motiu més nombrós: *no serveix per a res* (un 45,2%), ens pot indicar que les persones **no perceben el procés de denúncia com quelcom important per donar una resposta a la situació viscuda, reparar el dany i visibilitzar aquesta vulneració.** Percebem preocupant que quasi la meitat de les persones que han optat per no denunciar la vulneració mostrin aquesta desafecció amb el sistema de denúncia, possiblement per experiències anteriors viscudes de forma no satisfactòria.

El segon motiu: *procés de denúncia complicat* (un 29,8%), ens pot indicar que les persones **tenen un cert desconeixement sobre els canals per portar a terme una denúncia** o bé, que quan ho han fet en anteriors ocasions, els tràmits han estat complexos i han desistit a intentar-ho altres vegades.

Altres motius com *evitar molèsties* o que *no tenia importància* ens fa interpretar que les persones **poden arribar a percebre i a integrar la vulneració com quelcom normalitzat en el seu dia a dia.**

Gràfic 79

Motius per no denunciar la vulneració

L'impacte de la Covid-19 en els drets

La crisi sanitària i social generada per la Covid-19, que encara al 2021 ha continuat tenint una afectació a tot el món, **ha posat en evidència com davant de situacions d'emergència els drets de les persones que es troben en situacions de vulnerabilitat es posen més en risc.**

L'estat d'alarma, decretat al 2020, va provocar que la totes les persones **veiéssim limitades algunes de les nostres llibertats i, en conseqüència, va evitar que poguéssim exercir els nostres drets en plenitud.**

Vam viure el confinament així com la paralització de les diferents estructures econòmiques i socials del país.

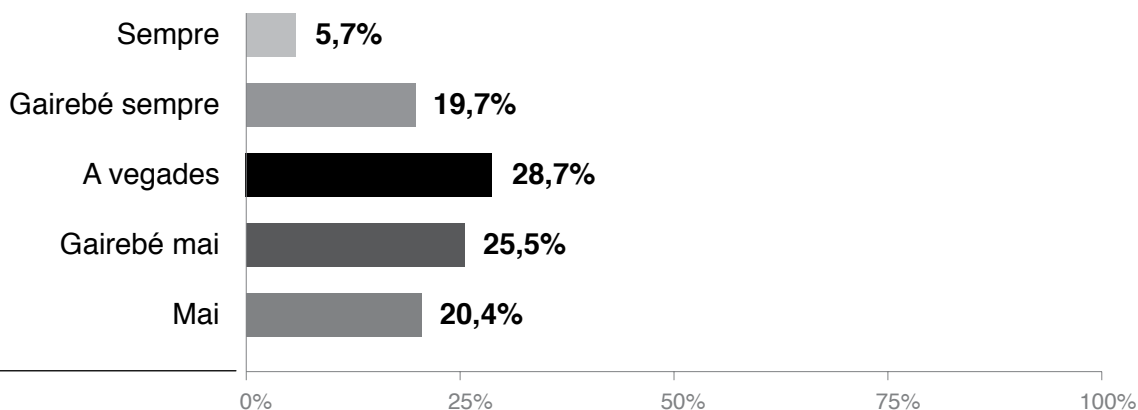
En l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions produïdes durant el 2021, vam preguntar específicament **si les mesures i polítiques preses per l'administració -en relació a la gestió de la pandèmia de la Covid-19 i el col·lectiu de les persones amb discapacitat física i/o orgànica- havien estat efectives o no.** Així com si la percepció que tenien sobre si l'exercici dels drets havia millorat, s'havia mantingut igual o havia empitjorat respecte al 2020.

● Els resultats s'analitzen a continuació:

Com veiem en el *gràfic 80* el 25,4% (sumant les respostes *sempre* i *gairebé sempre*) dels enquestats considera que les polítiques adoptades per les administracions per a fer front a la pandèmia de la Covid-19 han tingut en compte a la població amb discapacitat física i/o orgànica. Si ho analitzem de manera disgregada, detectem que només un 5,7% creu que l'administració *sempre* ha tingut en consideració a les persones amb discapacitat en els protocols i mesures de prevenció contra la Covid-19 i un 19,7% que *gairebé sempre*.

► **Gràfic 80**

Creus que els protocols i les mesures que està adoptant l'administració (2021), per fer front a la pandèmia de la Covid-19, tenen en compte la realitat i les necessitats de les persones amb discapacitat física i/o orgànica?

Per contra, un 45,9% considera que *gairebé mai o mai* s'han tingut en compte les necessitats de les persones amb discapacitat física i/o orgànica en aquests protocols i mesures. En concret, veiem que un 25,5% indica que *gairebé mai* han tingut en compte aquestes necessitats i un 20,4% que *mai* l'han tingut en compte.

Per últim, un 28,7% considera que només *a vegades* s'han elaborat protocols i mesures que han tingut en compte la realitat i les necessitats de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

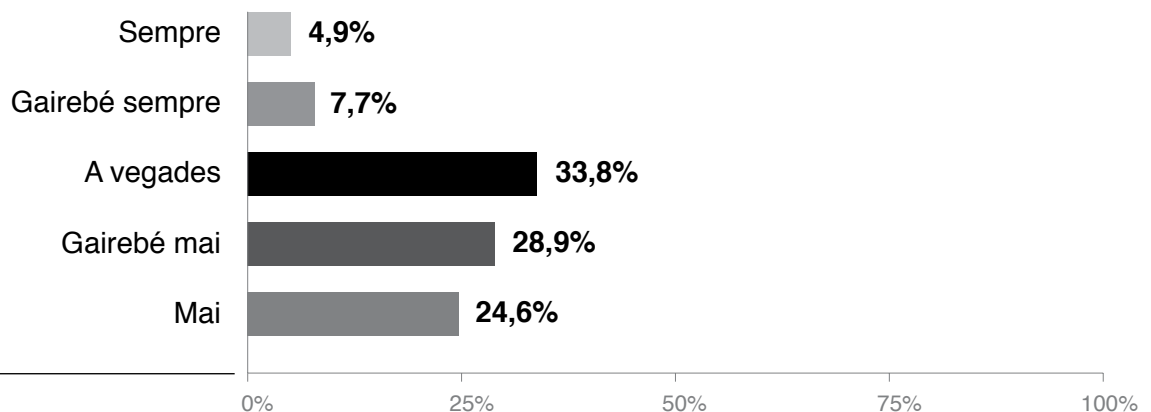
En relació a si les administracions han proporcionat ajudes, prestacions i recursos suficients per a pal·liar els efectes de la pandèmia de la Covid-19 en la població amb discapacitat física i/o orgànica, únicament el 12,6% creu que *sempre o gairebé sempre* l'administració ha proporcionat les eines necessàries per reduir les conseqüències de la Covid-19 entre la població amb discapacitat física i/o orgànica. En particular, observem que un 4,9% considera que *sempre* ho ha fet, i un 7,7% que *gairebé sempre*.

En canvi, més de la meitat dels enquestats, un 53,5%, indica que *gairebé mai o mai*, l'administració s'ha preocupat per proporcionar els recursos suficients per a les persones amb discapacitat. Veiem que un 28,9% indica que *gairebé mai* i un 24,6% que *mai*.

Per últim, un 33,8% considera que *a vegades* l'administració sí ha proporcionat els recursos adients per pal·liar els efectes de la pandèmia entre la població amb discapacitat física i/o orgànica.

Gràfic 81

Creus que les administracions han proporcionat ajudes, prestacions i recursos suficients per a pal·liar els efectes de la pandèmia de la Covid-19 en la població amb discapacitat física i/o orgànica?

En conclusió, els *gràfics 80 i 81* ens mostren que a les preguntes sobre si els protocols i les mesures per fer front a la pandèmia de la Covid-19 tenien en compte la realitat i les necessitats de les persones amb discapacitat i sobre si les administracions havien proporcionat ajudes, prestacions i recursos suficients per a pal·liar els efectes d'aquesta pandèmia a la població amb discapacitat, la resposta majoritària ha estat *a vegades* (28,7% i 33,8%), també **observem com si sumem les respostes *gairebé mai i mai* (que es podrien considerar més desfavorables), els percentatges són molt majors que si sumem les respostes més favorables sempre i *gairebé sempre*.**

En el primer cas trobem un 45,9% (respostes desfavorables) en contraposició d'un 25,4% (respostes més favorables). En el segon cas tenim un 53,5% (respostes desfavorables) en contraposició a un 12,6% (respostes més favorables).

- A la pregunta de si comparant la situació de la pandèmia de la Covid-19 i l'estat d'alarma del 2020 amb l'actualitat (2021), l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica havia millorat, s'havia mantingut igual o havia empitjorat, **veiem que una gran majoria percep que no hi ha hagut canvis substancials entre un any i l'altre.**

En particular, un 57,5% creu que no ha empitjorat ni ha millorat la situació dels drets de la població amb discapacitat; no obstant això, entre els extrems podem identificar que un 33,3% considera que els seus drets s'han vist empitjorats, en contraposició al 9,2% que indica el contrari.

En el *gràfic 82* podem observar quins són els tres drets amb menor percentatge de percepció de millora respecte el 2020. D'una banda, el dret a viure de forma independent (amb un 7%), el dret a l'habitatge (amb un 6,6%) i el dret a tenir un nivell de vida adequat i protecció social (amb un 2,9%). Tots tres percentatges estan molt per sota de la mitjana general que es troba, com hem dit, en un 9,2%.

Pel que fa a la percepció d'empitjorament en l'exercici dels diferents drets -comparant la situació del 2021 amb el 2020- tots els drets superen el 20% de valoració negativa, és a dir, la percepció general és que l'exercici dels drets ha empitjorat en comptes de millorar. En aquest sentit, hem de destacar que **el dret a la salut (amb un 53,8%), el dret al treball (amb un 42,9%) i el dret a un nivell de vida adequat i protecció social (amb un 41,2%), són els tres drets que s'han percebut que han empitjorat més.**

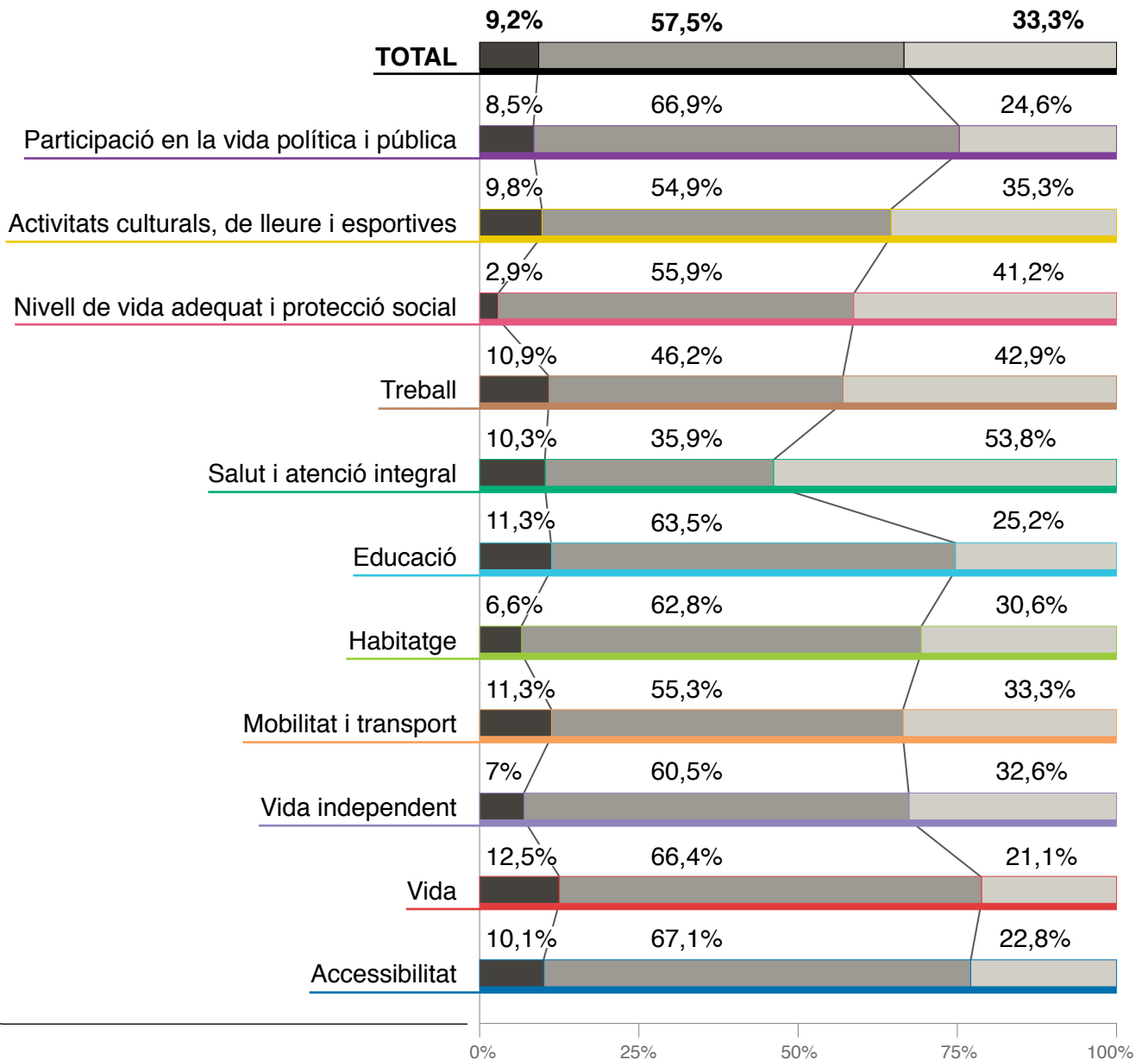
Com dèiem abans, un 57,5% creuen que l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat no ha empitjorat ni ha millorat en relació al 2020. No obstant, hi ha dos drets que es troben bastant per sota d'aquest percentatge; concretament, el dret a la salut (amb un 35,9%) i el dret al treball (amb un 46,2%) que són, a més, dos dels drets que segons la percepció dels enquestats més han empitjorat.

Gràfic 82

Comparant la situació de la pandèmia de la Covid-19 i l'estat d'alarma del 2020 amb l'actualitat (2021), creus que l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica ha millorat, s'ha mantingut igual o ha empitjorat?

- Ha millorat
- S'ha mantingut igual
- Ha empitjorat

5 Conclusions

L'Informe **RADAR 2021** combina l'anàlisi quantitatiu amb l'anàlisi qualitatiu. Aquesta metodologia mixta ens ha permès explorar i avaluar diferents nivells d'informació, amplificar la perspectiva d'estudi, aprofundir en les diferents problemàtiques que hem detectat en la diagnosi i d'aquesta manera hem pogut extreure les següents conclusions:

● Xifres de situacions de vulneracions detectades:

Durant el 2021 hem rebut i atès un total de 884 consultes. D'aquestes, 140 estaven vinculades a vulneracions de drets. Per altra part, vam elaborar una enquesta per detectar les vulneracions dels drets produïdes durant l'any i que havien afectat la població amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya. Vam rebre un total de 166 respostes, de les quals un 59,6% indicaven haver patit una o més vulneracions de drets. El total de vulneracions identificades a l'enquesta va ser de 178 vulneracions. Per tant, en total, **entre les consultes ateses per ECOM i les respostes a través de l'enquesta, hem detectat un total de 318 vulneracions de drets produïdes durant el 2021.**

● Perfil de les persones que han patit una vulneració:

El 60,7% de les persones que han patit una vulneració eren dones. Així mateix, un 64,4% del total de vulneracions les han patit persones que pertanyien a les franges d'edat d'entre 35 i 64 anys.

En relació a la procedència, un **75,8% eren persones residents de la província de Barcelona**. Aquesta dada podria estar condicionada per la zona d'actuació d'ECOM -principalment ubicada a la província de Barcelona i, en concret, a l'àrea metropolitana-, que implica que siguin les persones del territori més proper a aquesta àrea d'actuació les que, en conseqüència, també ens contactin més.

Pel que fa al nivell d'estudis finalitzats (*aquesta informació prové únicament de les persones que han contestat l'enquesta de vulneracions*), podem observar que **són les persones amb alts nivells educatius les que més vulneracions han patit**. Així, amb un 59,5% del total, les persones que han indicat que havien patit una vulneració tenien estudis de llicenciatura o grau universitari, estudis de postgrau, màster o doctorat. Aquesta dada ens fa preguntar-nos si hi ha una relació directa entre el nivell educatiu i el detectar que s'ha patit una vulneració de drets, i si el fet de tenir alts nivells educatius pot implicar que es tinguin més coneixements sobre els drets i que, en conseqüència, sigui més fàcil identificar que s'ha estat víctima d'una vulneració.

● Principals agents vulneradors:

Durant el 2021, en les vulneracions detectades, un **65,4% tenia com a principal vulnerador l'administració pública**. En segona posició, trobem a les empreses i entitats privades, amb un 21%, seguit pels particulars i comunitats de veïns, amb un 10,5%. Per últim, els cossos policials i de seguretat han actuat com agents vulneradors únicament en un 2,6% dels casos.

● Principals llocs on s'ha produït la vulneració:

Entre els principals llocs on s'han produït les vulneracions de drets que hem detectat durant l'any, **els espais públics i les instal·lacions públiques concentren més de la meitat dels casos (concretament, el 55,9% del total)**. Els espais privats han aglutinat el 36,8% dels casos i els centres educatius (públics, concertats o privats), el 6,1%. Entre els llocs on més vulneracions s'han produït, trobem les oficines d'atenció públiques (amb un 15,9%), els espais públics -carrers, places, platges- (amb un 12,6%), els centres sanitaris públics (amb un 13%) i les estacions i mitjans de transport públics (amb un 10,8%).

● Els tres drets més vulnerats:

El dret més vulnerat durant el 2021 ha estat el **dret a l'accessibilitat, amb un 18,6% del total dels casos registrats**. Seguidament, amb poca diferència, trobem la vulneració al **dret a un nivell de vida adequat i protecció social, amb un 17,4%**. En la tercera posició dels drets més vulnerats es troba el **dret a la mobilitat i al transport, amb un 14,2%**. Tots tres sumen el 50% dels casos de vulneració de drets detectats durant el 2021.

La vulneració del dret a l'accessibilitat

18,6%
dels casos identificats

A+

Els principals àmbits de vulneració sobre el dret a l'accessibilitat -el dret on més vulneracions hem detectat durant el 2021-, s'han vinculat principalment a l'edificació, l'urbanisme i els espais públics, l'habitatge i la mobilitat i transport. En aquest sentit, l'edificació ha suposat la categoria on més vulneracions s'han detectat. **La situació de l'accessibilitat als edificis públics i privats -tant en els espais exteriors com interiors- i la manca de productes de suport, han dificultat la lliure mobilitat de les persones amb discapacitat.** En aquest àmbit, les oficines d'atenció al públic i serveis (principalment públics), els centres educatius, sanitaris i comerços, han estat els principals espais on s'ha vulnerat el dret a l'accessibilitat.

Respecte a l'àmbit d'urbanisme i espais públics, les principals problemàtiques s'han detectat en la pròpia via pública, **identificant voreres, graons, rampes en mal estat i obres al carrer que han dificultat la mobilitat en aquest espai públic.** Referent a les vulneracions d'accessibilitat a l'habitatge, aquestes s'han vinculat principalment a **l'accés a l'habitatge des del carrer i a la mobilitat per les zones comunes de l'edifici.** Moltes d'aquestes situacions han tingut com a principal agent vulnerador les pròpies comunitats de veïns, per negar-se a fer les obres d'accessibilitat necessàries.

La vulneració del **dret a un nivell de vida adequat i protecció social**

17,4%
dels casos identificats

En el 2021 hem continuat immersos en la greu crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia de la Covid-19. A aquest context hem d'afegir que està demostrat que una persona amb discapacitat pateix un greuge econòmic per adquirir uns estàndards de vida semblants a la resta de població que no té cap tipus de discapacitat. Les persones amb discapacitat, doncs, tenen un greuge econòmic comparatiu d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals de mitjana, pels sobrecostos que els suposa viure amb una discapacitat. Així mateix, a l'any 2020, el 24,4% de les persones amb discapacitat estava en risc de pobresa (més de sis punts percentuals superior a la de les persones sense discapacitat). Aquestes dues dades **evidencien una major vulnerabilitat del col·lectiu de persones amb discapacitat i, a més, comporten més risc d'exclusió social i d'increment de la desigualtat respecte a la resta de la població.**

Una altra de les problemàtiques que hem continuat detectant durant l'any, ha estat el **greu col·lapse que encara està afectant, tant a la sol·licitud del reconeixement i/o revisió del grau de discapacitat, com a les valoracions de reconeixement de la situació de dependència.** Aquesta és una greu mancança i que afecta directament al dret a un nivell de vida adequat i protecció social, doncs aquests són dos tràmits administratius necessaris i imprescindibles per accedir als serveis, equipaments i recursos per a persones amb discapacitat i/o per a persones amb una valoració de dependència.

Per altra part, el 75,4% dels casos que hem registrat en relació a la vulneració del dret a un nivell de vida adequat tenien relació amb **la reducció, rebuig i/o pèrdua de prestacions i a les traves burocràtiques i al temps per accedir a ajuts socials.** Aquestes vulneracions estaven relacionades amb la dificultat que moltes persones ens han transmès per poder ser beneficiàries de prestacions socials: per no tenir clars els requisits d'accés, perquè l'administració els havia denegat les prestacions i no hi estaven d'acord, perquè no sabien com fer els requeriments que els demanaven o bé, en alguns casos, per prestacions que havien disminuït el seu import.

La vulneració del **dret a la mobilitat i al transport**

14,2%
dels casos identificats

Referent al tercer dret en el que més vulneracions hem detectat, el dret a la mobilitat i al transport, un 55,8% dels casos identificats han tingut com a conseqüència **problemes per poder accedir al transport per falta d'equipament adequat, mal funcionament o directament inexistència de transport adaptat en les diferents línies de busos, trens i taxis del territori** -a nivell urbà, interurbà i rural-, provocant en molts dels casos la impossibilitat de l'ús d'un transport accessible o la cerca d'altres alternatives de transport, no necessàriament adaptades i que han afectat la pròpia mobilitat de la persona.

Les principals complicacions identificades i que han vulnerat el dret a la mobilitat i al transport han estat: el mal funcionament i manteniment de les rampes d'accés al vehicle, el desconeixement del personal de l'ús de les rampes o productes de suport, la manca de taxis, trens i busos accessibles i, en alguns casos, el no compliment dels horaris d'un mitjà de transport adaptat. Amb tot plegat, existeix la percepció que **per part l'administració hi ha una manca de fiscalització i supervisió real als operadors i serveis de transport d'ús públic sobre qüestions que afecten directament a una mobilitat sostenible, accessible i equitativa.**

La vulneració del dret a l'habitatge

11,4%
dels casos identificats

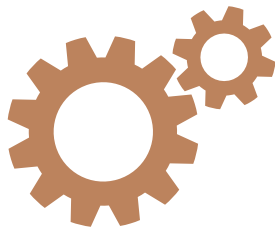
El 2021 ha estat una prolongació del 2020 pel que fa a les vulneracions del dret a l'habitatge, ja que continua **sense haver-hi una veritable implementació de polítiques d'habitatge accessible, assequible i amb suports, en totes les modalitats de tinença** (lloguer, compra, cessió d'ús, cohabitatge...). Aquest fet no ha permès que es pogués exercir plenament el dret a l'habitatge com a element clau per a una vida activa a la comunitat en igualtat d'oportunitats.

Entre les persones que han tingut dificultats per accedir a un habitatge, les vulneracions s'han produït principalment per la **manca d'una oferta d'habitatge accessible, assequible i amb suports. Les principals dificultats que hem detectat són: manca d'informació clara i accessible sobre l'oferta d'habitatges en totes les modalitats de tinença; manca d'habitatge de lloguer social i llistes d'espera molt extenses; manca d'alternatives per accedir a un habitatge de titularitat privada que sigui accessible i assequible i dificultats per poder accedir a un finançament que permeti la compra d'un habitatge.**

En el cas de les persones que es trobaven en risc d'exclusió residencial, responien principalment a problemàtiques associades a la dificultat o la impossibilitat de poder mantenir econòmicament un habitatge de propietat o de lloguer. Entre les principals problemàtiques identificades, hem trobat: la manca de recursos propis i/o familiars per poder fer front a la hipoteca o el lloguer, com també poder pagar els rebuts destinats a subministraments com l'aigua, la llum o el gas. **Els casos de risc d'exclusió residencial han suposat en el 2021 un 34,8% dels casos registrats en relació a la vulneració del dret a l'habitatge. En canvi, en el 2020 suposaven el 29%. Per tant, les situacions de risc d'exclusió residencial que hem detectat aquest any han augmentat un 5,8% respecte al 2020.**

La vulneració del dret al treball

10,4%
dels casos identificats

Durant l'any, hem continuat alertant sobre **la manca de polítiques actives d'ocupació i reclamant protegir els llocs de treball de les persones amb discapacitat física i/o orgànica**, davant la greu crisi econòmica provocada per la Covid-19 i la insuficiència de mesures efectives per a la inclusió laboral del col·lectiu. Respecte a les vulneracions identificades, un 44,1% feia referència **als incompliments dels drets laborals sobre els treballadors i treballadores amb discapacitat, identificant problemàtiques com la manca d'adaptació dels espais de treball, així com a l'aprofitament, per part de les empreses, de la situació de vulnerabilitat del col·lectiu per imposar condicions laborals precàries o incompliments dels convenis laborals.**

Un 26,5% dels casos detectats **indicava haver estat víctima de discriminacions i situacions de rebuig en els processos de selecció de personal i accés al lloc de treball per part d'empreses i entitats.** Les principals discriminacions s'han donat per motius de la discapacitat i l'edat de la persona (en edats més avançades trobem que hi ha més discriminacions en els processos de selecció). En particular, es fa palesa la dificultat per trobar feina entre el col·lectiu, tant per l'imaginari que es té sobre la incapacitat de poder desenvolupar una determinada tasca, com també pels suposats costos que tindrà l'empresa per mantenir el lloc de feina d'una persona amb discapacitat en relació a un/a treballador/a que no té cap tipus de discapacitat.

La vulneració del dret a la salut

9,1%
dels casos identificats

El 2021 el dret a la salut encara ha estat molt condicionat per la crisi sanitària que hem viscut a causa de la pandèmia de la Covid-19 i per tots els protocols i recomanacions sanitàries derivades d'aquesta pandèmia. Gran part de les vulneracions detectades durant l'any feien referència a la qualitat i prestació dels serveis sanitaris en relació a la població amb discapacitat física i/o orgànica. Una part rellevant de les vulneracions detectades tenien com a punt inicial **la manca de coneixement de la discapacitat i dels problemes de salut que se'n derivaven, així com la manca de coordinació entre les diferents àrees sanitàries que poguessin facilitar el diagnòstic i la intervenció sobre les persones usuàries.**

En el cas dels protocols de prevenció de la pandèmia, part de les vulneracions feien referència a que aquests protocols havien estat dissenyats especialment per a un perfil majoritari, deixant exclosa una gran part de la població, especialment aquella amb un grau de dependència elevada o que necessitaven **el suport i l'acompanyament d'un familiar o d'un assistent personal, quan precisament els acompanyaments dintre de les instal·lacions sanitàries no es permetien per motius de seguretat.** Així mateix, algunes persones ens van transmetre el seu malestar perquè **no tenien clar si eren un col·lectiu prioritari per rebre la vacuna contra la Covid-19 o bé si per les seves problemàtiques de salut associades podrien tenir algunes contraindicacions perjudicials per la seva salut.**

La vulneració del **dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat**

8,2%
dels casos identificats

Pel que fa a les vulneracions del dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat, trobem, principalment, **la manca de recursos públics, suficients i efectius, per a la vida independent que condiona la persona per a accedir a serveis privats per poder garantir una vida autònoma i independent amb la conseqüència d'haver de costejar de manera privada serveis com l'assistència personal o bé, per manca de recursos econòmics, no poder optar al servei.**

Podem observar com hi ha una relació estreta entre la necessitat de poder accedir a una assistència personal universal -sense limitacions d'hores- i que la persona pugui dur a terme una vida independent en la comunitat, escollint com i on vol viure i desenvolupant un projecte de vida lliurament escollit.

Per tant, **no comptar amb aquesta figura professional pot abocar a que la persona hagi d'accedir, per exemple, a sistemes d'institucionalització.**

Durant el 2021, **hem continuat reclamant al Govern català l'aprovació imminent del decret d'assistència personal -que ja estava pràcticament enllestit i a punt de ser aprovat al final de l'anterior legislatura-**, de manera que pugui garantir el dret a la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

La vulneració del dret a l'educació

4,7%
dels casos identificats

Entre les vulneracions detectades en el dret a l'educació, una part molt important ha estat relacionada amb l'accés al servei de vetlladors/es escolars. Entre les diferents situacions identificades, observem **problemàtiques referides tant a la dificultat per accedir a aquest servei de vetlladors/es escolars, com també una disminució progressiva d'hores que ha repercutit en l'atenció, suport i acompanyament a l'alumnat amb necessitats educatives especials, en els diferents nivells i centres educatius ordinaris**. També s'ha evidenciat la dificultat per mantenir el servei de vetlladors/es en els horaris de lleure educatiu (no extraescolars) o en el servei de menjador, deixant a l'alumne sense el suport necessari per donar resposta a les seves necessitats durant aquestes hores escolars.

Durant l'any també s'han registrat casos de vulneració al dret a l'educació relacionats amb **la negativa a adaptar els currículums educatius** per afavorir la inclusió de l'alumnat amb discapacitat en una escola inclusiva, així com altres situacions que han impossibilitat la participació en totes les activitats escolars per **manca de personal format en atenció a la diversitat i per manca de recursos accessibles (com el transport)**, que ha dificultat la inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives especials en tota la jornada escolar (classes, menjador, excursions, colònies...) en igualtat de condicions amb la resta de l'alumnat.

La vulneració del dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives

4,7%
dels casos identificats

En relació a les vulneracions del dret a la participació en activitats culturals, de lleure i esportives, durant el 2021 hem detectat que moltes d'aquestes instal·lacions continuen sense garantir el compliment de la legislació en matèria d'accessibilitat per tal que les persones amb discapacitat física i/o orgànica puguin participar en aquestes activitats en igualtat de condicions que la resta de la població. En alguns casos, si bé asseguren respectar la legislació vigent, **els espais finalment reservats es troben en zones inadequades, de difícil accés i amb poca o nul·la visibilitat, fet que provoca que la persona es senti discriminada per motius de discapacitat a l'hora de gaudir dels espectacles i de les activitats culturals, esportives o de lleure.**

També observem com -arrel de la pandèmia- el fet que per a moltes activitats continuï sent necessari reservar entrada a través d'internet pot arribar a ser un inconvenient, degut en part a la bretxa digital, però també perquè **és complicat distingir-hi el grau d'accessibilitat de l'espai i explicar les necessitats específiques per tal de gaudir de l'activitat en igualtat de condicions.**

La infradenúncia i les seves causes

La infradenúncia continua sent una problemàtica que invisibilitza les vulneracions que pateixen les persones amb discapacitat física i/o orgànica. La no denúncia de les situacions de discriminació i de les vulneracions de drets suposa una trava per poder identificar la totalitat de persones amb discapacitat que no veuen reconeguts els seus drets, així com determinar els llocs on es produeixen aquestes vulneracions i quins són els agents vulneradors principals.

En l'enquesta que vam elaborar per detectar les vulneracions patides durant el 2021, vam identificar que un 55,1% de les vulneracions no van ser denunciades (d'un total de 178 vulneracions). Observem com, **si bé les dones han estat les que més vulneracions han patit, el 58,2% no ho va denunciar; per tant, són les que més vulneracions pateixen però denuncien menys que els homes.** En relació a les províncies de procedència, Barcelona i Girona, en proporció, han estat les províncies de residència de les persones que més han denunciat la vulneració patida.

Respecte la franja d'edat que més ha denunciat trobem, per una part, el grup dels menors de 24 anys i els de 25 a 34 anys. **En contraposició, podem observar que les persones amb una edat més avançada són les que menys han denunciat.** En concret, veiem que les persones d'entre 50 i 64 anys no van denunciar la vulneració patida en un 59% dels casos, seguides per les persones d'entre 35 a 49 anys, en un 55%, i les persones majors de 65 anys, en un 53,3%. Finalment, si tenim en compte el nivell d'estudis finalitzats, veiem que les persones que disposen d'estudis secundaris, BUP i ESO i **les que disposen d'estudis primaris i EGB són les que menys han denunciat la vulneració patida** (en el primer grup ho va denunciar un 19% i en el segon grup, únicament un 10%).

Les causes que han motivat que una persona que és víctima d'una vulneració hagi decidit no denunciar-la, han estat diverses. El 45,2% de les persones van manifestar que no ho van fer perquè no servia per a res. Aquesta dada ens pot indicar que les persones no perceben el procés de denúncia com quelcom important per donar una resposta a la situació viscuda, reparar el dany i visibilitzar aquesta vulneració. Seguidament, els motius d'un 29,8% de persones va ser que el procés de denúncia era complicat. En percentatges menors trobem motius com: per evitar molèsties (en un 8,9%), per falta de temps (en un 6,5%), per por (en un 5,6%) i, per últim, perquè no tenia importància (en un 4%).

L'impacte de la Covid-19 en els drets

En l'enquesta (que van respondre un total de 166 persones) vam preguntar si **les mesures i polítiques preses per l'administració -en relació a la gestió de la pandèmia de la Covid-19 i el col·lectiu de les persones amb discapacitat física i/o orgànica- havien estat efectives o no. Així com la percepció que tenien sobre si l'exercici dels drets havia millorat, s'havia mantingut igual o havia empitjorat respecte al 2020.**

En relació a les preguntes sobre si els protocols i les mesures per fer front a la pandèmia de la Covid-19 tenien en compte la realitat i les necessitats de les persones amb discapacitat i sobre si les administracions havien proporcionat ajudes, prestacions i recursos suficients per a pal·liar els efectes d'aquesta pandèmia a la població amb discapacitat, la resposta majoritària va ser *a vegades*.

Podem observar que si sumem les respostes *gairebé mai i mai* (que es podrien considerar més desfavorables), els percentatges són molt majors que si sumem les respostes més favorables *sempre i gairebé sempre*. En el primer cas trobem un 45,9% (respostes desfavorables) en contraposició a un 25,4% (respostes més favorables). En el segon cas tenim un 53,5% (respostes desfavorables) en contraposició a un 12,6% (respostes més favorables).

En relació a la pregunta de si comparant la situació de la pandèmia de la Covid-19 i l'estat d'alarma del 2020 amb l'actualitat (2021), l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica havia millorat, s'havia mantingut igual o havia empitjorat, una gran majoria percep que no hi ha hagut canvis substancials entre un any i l'altre. En particular, un **57,5% creu que no ha empitjorat ni ha millorat la situació dels drets de la població amb discapacitat; no obstant això, entre els extrems podem identificar que un 33,3% considera que els seus drets s'han vist empitjorats, en contraposició al 9,2% que indica que han millorat respecte a l'any passat.**

Pel que fa a la percepció d'empitjorament en l'exercici dels diferents drets, **el dret a la salut, el dret al treball i el dret a un nivell de vida adequat i protecció social són els tres drets que s'han percebut que han empitjorat més respecte al 2020.**

Un cop detectades i visibilitzades les vulneracions de drets que s'han produït durant el 2021, proposem un seguit de reptes i de recomanacions que han de marcar les línies d'actuació per prevenir situacions de vulneracions i garantir els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica:

Reptes transversals

- Tenint en compte que durant el 2021, en el 65,4% de les vulneracions detectades el principal agent vulnerador era l'administració pública, i que en un 55,9% dels casos els llocs on s'havien produït les vulneracions havien estat els espais públics i les instal·lacions públiques, és imprescindible que **les polítiques públiques es concebin des de la perspectiva de la diversitat i amb una mirada interseccional, incorporant la discapacitat de manera transversal a tots els àmbits per prevenir situacions de vulneracions.**
- Així mateix, és necessari fer la revisió i modificació de tota la normativa autonòmica per garantir que **s'adapta al marc normatiu instaurat amb la ratificació per part de l'Estat espanyol de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.**
- S'ha d'assegurar **la participació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, i de les entitats que les representen, en la construcció i implementació de les polítiques i estratègies públiques,** per tal d'assegurar que aquestes contemplen les necessitats de les persones amb discapacitat.

Reptes en l'accessibilitat

- Per garantir el dret a l'accessibilitat (primer dret més vulnerat durant el 2021), és urgent **aprovar el Decret d'Accessibilitat a Catalunya -que haurà de desplegar la Llei d'Accessibilitat de 2014-, i dotar-lo del pressupost suficient i necessari** per garantir el dret a l'accessibilitat de les persones amb discapacitat física i/o orgànica i preveure la creació d'un fons econòmic estable i estructural per polítiques d'accessibilitat universal.
- És necessari fer efectiva l'**aplicació del procediment sancionador -que contempla la Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat- per donar resposta a les infraccions i sancions en matèria d'accessibilitat.**
- En relació a les vulneracions d'accessibilitat a l'habitatge, aquestes s'han vinculat principalment a l'accés a l'habitatge des del carrer i a la mobilitat per les zones comunes de l'edifici, per la qual cosa **cal que les comunitats de veïns coneguin la legislació que han de complir en matèria d'accessibilitat i facin les obres necessàries per tal de garantir la mobilitat de tot el veïnat en igualtat de condicions. En aquest sentit, veiem necessària la col·laboració amb col·legis professionals -com el d'Administrador de Finques-, així com amb la pròpia administració, per tal de donar suport tècnic a les comunitats de veïns i desenvolupar serveis com la mediació.**

Reptes en el sistema de protecció social

- Per prevenir vulneracions del dret a un nivell de vida adequat i protecció social (segon dret més vulnerat durant el 2021), és imprescindible **augmentar substancialment la dotació pressupostària destinada a les polítiques socials per als propers anys -tenint en compte el complex context socioeconòmic en el que ens trobem- per donar resposta a les necessitats de les persones que es troben en situacions de vulnerabilitat**, entre elles les persones amb discapacitat.
- Tenir present **el greuge econòmic comparatiu de cost de vida de les persones amb discapacitat -evidenciat i quantificat en l'estudi realitzat per l'Ajuntament de Barcelona- en la disposició de les prestacions i ajudes dirigides a les persones amb discapacitat física i/o orgànica** (s'estableix que la mitjana del greuge comparatiu econòmic és d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals).
- S'han de reduir urgentment **les llistes d'espera que estan afectant tant a la sol·licitud del reconeixement i/o revisió del grau de discapacitat com a les valoracions de reconeixement de la situació de dependència -que ja patíem abans de la pandèmia però que aquesta ha agreujat-**, ja que limita que les persones puguin accedir als serveis, equipaments i recursos per a persones amb discapacitat i/o per a persones amb una valoració de dependència.

Reptes en la mobilitat i el transport

- Per garantir el dret a la mobilitat i al transport (tercer dret més vulnerat durant el 2021), **cal una aposta clara per un sistema de transport accessible i assequible que permeti a les persones amb discapacitat gaudir d'una mobilitat sostenible, accessible i equitativa, erradicant les desigualtats territorials.**
- S'ha d'assegurar la cadena d'accessibilitat del sistema de transport (estacions, vehicles, sistemes de validació...) i el seu manteniment que, en cap cas, ha d'estar subjecta a una limitació de recursos. Així mateix, s'ha de **garantir la coordinació entre els agents implicats en aquesta cadena d'accessibilitat.**

Reptes en l'habitatge

- Davant l'augment de casos de persones que s'han trobat en situació de risc d'exclusió residencial respecte a l'any passat -o estaven sotmeses a un risc imminent de pèrdua de l'habitatge-, és urgent **garantir el dret a l'habitatge amb l'aprovació i desenvolupament de legislació, plans i programes específics -tant en l'àmbit estatal com autonòmic-, consensuat amb els diferents agents socials**. L'objectiu és evitar el desnonament i/o oferir-los alternatives dignes en cas d'arribada aquesta situació, així com suport i acompanyament en tot el procés.
- Cal **augmentar els programes específics i la dotació econòmica dels ajuts i subvencions per a la supressió de barreres arquitectòniques a l'habitatge i per a l'accés a productes de suport i a la domòtica**, com a eines fonamentals per promoure l'autonomia personal.
- És imprescindible que les persones en recerca d'habitatge **disposin dels sistemes necessaris i accessibles per accedir a informació actualitzada sobre l'oferta d'habitatge accessible en totes les modalitats de tinença** (lloguer, compra, cessió d'ús, cohabitatge...).

Reptes en el treball

- Per garantir el dret al treball de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, **cal una aposta clara per fomentar la creació de llocs de treball de qualitat (públics i privats) amb els suports que cada persona requereixi**.
- Així mateix, és necessari **reforçar els programes de formació i l'acompanyament a la inserció laboral de les persones amb discapacitat** i assegurar-ne el manteniment amb un finançament adequat i suficient.
- En relació a les vulneracions del dret al treball on ha estat l'empresa la que ha actuat com a agent vulnerador (per incompliment dels drets laborals, per no adaptar el lloc de treball, per publicar processos de selecció de personal amb contingut discriminatori...), és necessari **assegurar que s'aplica el règim sancionador corresponent, així com acompanyar i assessorar a la persona treballadora per tal que pugui fer la denúncia a Inspecció de Treball**.
- Cal que les empreses **coneguin la legislació que estan obligades a complir en relació a l'ocupació de les persones amb discapacitat i, per tant, crear campanyes de sensibilització i conscienciació, així com acompanyaments i assessoraments específics** a les empreses per tal de garantir el dret al treball en igualtat de condicions.

Reptes en la salut

- **Cal avançar definitivament en la construcció d'un model d'atenció integrada social i sanitària a Catalunya**, per tal que es concreti el treball que ja s'ha vingut fent sobre aquesta matèria els darrers anys i s'implanti definitivament un model d'atenció sociosanitària, basat en la definició de la salut des d'un model biopsicosocial que fa l'Organització Mundial de la Salut (OMS).
- És necessari que **els protocols i recomanacions sanitàries que es generin des de les diferents administracions -per continuar fer front a la pandèmia de la Covid-19- assegurin que contemplin la realitat i les necessitats del col·lectiu de persones amb discapacitat física i/o orgànica**, i que tot el personal sanitari tingui coneixement d'aquests continguts.
- En relació a les vulneracions que s'han produït per no poder accedir als serveis de salut i proves diagnòstiques a causa de barreres arquitectòniques, és urgent **desplegar un pla d'accessibilitat en tots els establiments sanitaris per garantir l'accés en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania**.

Reptes per viure de forma independent i ser inclòs en la comunitat

- És necessari revisar els models d'atenció de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per **promoure un veritable model d'atenció comunitària centrada en la persona, que pugui comptar amb suports suficients i efectius -que li garanteixi desenvolupar el seu propi projecte de vida en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania- i que li permeti escollir com i on vol viure, tal i com promou la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat**.
- És urgent agilitzar **l'aprovació del Decret que ha de regular l'assistència personal a Catalunya, de manera que pugui garantir el dret a la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica** (seguint els mandats que estableix l'observació general 5, de l'Article 19, de la Convenció abans esmentada), així com promoure els pressupostos individualitzats fent ús del concepte d'ajustos raonables.
- **Desplegar la figura de l'assistent personal a nivell estatal** (seguint també els mandats que estableix l'observació general 5, de l'Article 19, de la Convenció).

Reptes en l'educació

- **Cal fer efectiva la implementació i el complet desenvolupament del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu**, incrementant el pressupost destinat al seu desplegament i comptant amb la participació de tots els agents de la comunitat educativa i les entitats de persones amb discapacitat per tal de garantir el dret a l'educació en igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat.
- És necessari **garantir l'accés al servei de vetlladors/es escolars, degut a que moltes de les vulneracions detectades han estat en relació a la dificultat per accedir a aquest servei** (tant en les hores lectives, com de lleure educatiu o en el servei de menjador). Aquest servei ha de garantir el suport necessari -sense límit d'hores- per donar resposta a l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- Tenir present **la importància d'avaluar com es gestionen els recursos per assegurar que aquests permeten la màxima inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives especials** a la seva aula i entre el grup d'iguals.

Reptes en la formació en atenció a la diversitat

- Ja que en algunes vulneracions el personal d'atenció directa ha estat el que ha actuat com a agent vulnerador -en moltes ocasions per manca de coneixement envers els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica- i per evitar que es produeixin discriminacions per motius de discapacitat, és necessari **desenvolupar plans de formació i acompanyar en l'atenció a la diversitat a tots els agents implicats en la planificació i realització de les activitats i serveis d'atenció directa: serveis socials, educatius, sanitaris, de transport, culturals, esportius, de lleure, turístics i d'altres d'atenció directa.**

Reptes en la transformació digital

- És necessari **garantir que les persones amb discapacitat física i/o orgànica puguin accedir als mitjans tecnològics -reforçant la capacitat en l'ús de les noves tecnologies- i minimitzar així l'impacte que la bretxa digital té sobre elles**, per tal que no quedin excloses de la transformació digital que està vivint la nostra societat en tots els àmbits, assegurant que tot allò digital sigui accessible, assequible i contempli la diversitat humana.

Reptes en la lluita contra la infradenúncia

- Tenint en compte que -tal com s'indica en el present informe- un 55,1% de les vulneracions no van ser denunciades i que un 45,2% de les persones van manifestar que no ho van fer perquè no servia per a res, **cal seguir treballant per informar, orientar i acompanyar a les persones amb discapacitat física i/o orgànica sobre el reconeixement legislatiu dels seus drets**, la importància de la denúncia i el coneixement dels canals per denunciar les vulneracions dels drets, amb l'objectiu de reduir la infradenúncia i visibilitzar les situacions de vulneracions que pateixen les persones amb discapacitat en el seu dia a dia.
- És necessari **comprovar que les eines i canals de denúncia existents donen una resposta adequada i efectiva a les persones que han estat víctimes d'una vulneració, i que el procés de denúncia és àgil i accessible** ja que, segons el present informe, un 29,8% de persones que no van denunciar la vulneració que van patir no ho van fer perquè el procés de denúncia era complicat.

Bibliografia consultada

AJUNTAMENT DE BARCELONA

- Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. 2019.
- Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona (2020). 2021.

EAPN Espanya

- 11è Informe sobre l'estat de la pobresa. Seguiment de l'indicador de pobresa i exclusió social a Espanya (2008-2020). 2021.

ECOM

- Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física. 2019.
- Guia pràctica d'Autogestió, principis bàsics de l'Assistència Personal. 2019.
- Document de demandes al nou Govern de Catalunya per garantir els drets de les persones amb discapacitat física amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya. 2021.
- Enquesta sobre les incidències per exercir el dret a vot en les eleccions del 14 de febrer de 2021 amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya (70 respostes). 2021.
- Enquesta sobre les vulneracions de drets detectades al 2021 (166 respostes, 178 vulneracions identificades). 2021.

GENERALITAT DE CATALUNYA

- Departament de Drets Socials. Estadística sobre el nombre de persones amb discapacitat a Catalunya. 2021.

INSTITUT D'ESTUDIS REGIONALS I METROPOLITANS DE BARCELONA

- Anàlisi de la mobilitat de les persones amb discapacitat a partir de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF) i altres fonts d'informació. 2020.

M4 SOCIAL I FUNDACIÓ FERRER I GUÀRDIA

- Estudi sobre l'impacte de la bretxa digital en les persones ateses per les entitats socials. 2020.

OMS

- Directrius sobre activitat física i hàbits sedentaris. 2020.

SÍNDIC DE GREUGES DE CATALUNYA

- Informe sobre l'educació inclusiva a Catalunya. 2021.

Notes de premsa generades per ECOM el 2021

- ECOM denuncia que els Fons Next Generation per a la rehabilitació de l'edificació no inclouen l'accessibilitat.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/np_20210714_ecom-demanda-fonsnextgeneration.pdf

- ECOM reivindica que les transformacions urbanes orientades a recuperar el joc a l'espai públic siguin accessibles, en la 2a edició del cicle virtual *Ciutat viva*.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/np_20211029_cicle-ciutat-viva-ecom.pdf

- ECOM celebra l'important avenç en la remodelació dels trens de Rodalies per fer-los accessibles però recorda que cal garantir l'accessibilitat en tota la cadena de viatge.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/20210205_np_millora-accessibilitat-rodalies_ecom.pdf

- L'associació per la promoció del transport públic, la Federació ECOM i l'entitat de vianants Catalunya camina, exigeixen a ADIF i RENFE Rodalies recuperar els creuaments practicables entre andanes a nivell de vies, tancats de manera unilateral a diferents estacions com Sant Feliu de Llobregat, Molins de Rei i Mollet.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/12032021_np-passos-entre-andanes-estacions-sfeliu-i-molins.pdf

- ECOM demana més ajuts a l'ocupació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per afrontar la greu crisi econòmica i les dificultats d'inserció laboral.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/ndp_ecom_demana_mes_ajuts_a_locupacio_de_les_persones_amb_discapacitat_fisica_io_organica.pdf

- ECOM ha presentat un estudi sobre la formació de l'Assistent Personal, les conclusions del qual avalen la rellevància del rol de la persona usuària en la formació dels i de les AP.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/20210113_np_estudi-formacio-ap_ecom_0.pdf

Notes de premsa

generades per ECOM el 2021

- ECOM reclama al Govern català l'aprovació imminent del decret d'assistència personal, que ja estava pràcticament enllestit i a punt de ser aprovat al final de l'anterior legislatura.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/np_assistencia-personal-ecom_1-12-2021.pdf

- ECOM reivindica amb una campanya el tractament com a persones de les persones amb discapacitat i rebutja qualsevol altra etiqueta discriminatòria.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/campanya_tmb_np.pdf

- ECOM posa en marxa una guia on line de suport a les famílies d'infants o joves amb discapacitat física i/o orgànica per ajudar-les en la defensa i l'exercici dels seus drets.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/20210408_np_guiasuportfamílies-ecom.pdf

- ECOM impulsa la iniciativa *AFA a casa* per promoure la pràctica d'activitat física adaptada entre les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/20210203_np_iniciativa-afa-a-casa-ecom.pdf

- ECOM trasllada a les diferents candidatures que es presenten a les eleccions al Parlament de Catalunya un seguit de propostes per a la garantia dels drets de les persones amb discapacitat física.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/20210126_np_demandes-ecom-eleccions14f2021.pdf

- ECOM llança una nova enquesta per detectar les vulneracions de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/press/np_20211108_enquesta-drets.pdf

Recursos audiovisuals generats per ECOM el 2021

- Cicle de webinars Ciutat viva, per promoure la participació en la transformació urbana.

Disponible a: <https://bit.ly/3chMRxE>
(apartat vídeos)

- Cicle de webinars ECOMobilitza't, per uns pobles i unes ciutats més accessibles i sostenibles.

Disponible a: <https://bit.ly/3chMRxE>
(apartat vídeos)

- Cicle de webinars El Dret a l'Habitatge i a viure a la comunitat.

Disponible a: <https://bit.ly/3chMRxE>
(apartat vídeos)

- Presentació de les guies per a la defensa del dret a l'accessibilitat i a l'habitatge.

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=TO-IXbN4Fu4>

- Presentació de la investigació sobre la formació de l'Assistent Personal.

Disponible a: https://www.youtube.com/watch?v=9n3uFjs_N00&t=18s

- Jornada sobre Assistència Personal i Vida Independent.

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=cDucbQ8QJaA>

- Relatoria de la jornada:

Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/images/relatoria_jornada-asistencia-personal_federacion-ecom_1_1.pdf

- Taller formatiu sobre la innovació en els processos de selecció.

Disponible a: https://www.youtube.com/watch?v=5J8fM_4sltA

- Videotutorials AFA a casa de foment de l'activitat física adaptada.

Disponible a: <https://www.youtube.com/c/entitatecomdiscapacitat/videos>
(apartat vídeos)

- #50añosECOM: El dret a l'accessibilitat.

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=t9R3XcctwWk>

- #50añosECOM: El dret a la vida independent.

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=FaCkT-zczOc>

- #50añosECOM: El dret a l'educació inclusiva.

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=mzXIUzwU47U>

- #50añosECOM: El dret a l'esport i a l'oci.

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=0cxSlbsmq2w>

Publicacions

generades per ECOM el 2021

- Com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici?
Guia de recomanacions per a llogaters en propietats verticals.
Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/publications/cat_obres_accessibilitat_llogaters_a_propietats_verticals_lf_ecom_web_1.pdf
- Com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici?
Guia de recomanacions per a llogaters.
Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/publications/cat_obres_accessibilitat_llogaters_lf_ecom_web_1.pdf
- Com fer accessible l'espai comunitari de l'edifici?
Guia de recomanacions per a propietaris.
Disponible a: https://ecom.cat/sites/default/files/docs/publications/cat_obres_accessibilitat_propietaris_lf_ecom_web_1.pdf
- Guia de suport a les famílies per a la defensa dels drets dels infants amb discapacitat física i/o orgànica.
Disponible a: <https://ecom.cat/ca/guia-de-suport-les-families>

Vulneracions de drets i discapacitat física i/o orgànica

Informe 2021 *2a edició*

Gran Via de les Corts Catalanes, 562
Pral. 2a, 08011 Barcelona

Tel.: 93 451 55 50
ecom@ecom.cat

 facebook.com/ecomdiscapacitat

 [@entitatecom](https://twitter.com/entitatecom)

 youtube.com/entitatecomdiscapacitat

www.ecom.cat

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials

Amb càrrec a l'assignació del 0,7 % de l'IRPF

Ajuntament de
Barcelona

Diputació
Barcelona